

พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง
ในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น
POLITICAL DYNAMIC AND POLITICAL CULTURE REINFORCEMENT
IN DEMOCRATIC REGIME OF LOCAL POLITICIANS

นางไพวรรณ ปุริมาตร

ดุขฉินพนน้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุขฉินบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๓

พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง
ในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

นางไพวรรณ ปริมาตร

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

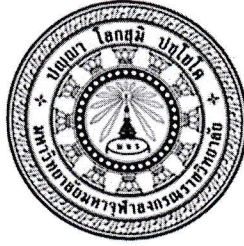
Political Dynamic and Political Culture Reinforcement
in Democratic Regime of Local Politicians

Mrs. Paiwan Purimart

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirement for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Political Science)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2020

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุขฎีนิพนธ์ เรื่อง “พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ นักการเมืองท้องถิ่น” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุขฎีนิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.รัชชนนท์ อิศรเดช)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม)

คณะกรรมการควบคุมดุขฎีนิพนธ์

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

.....
(นางไพวรรณ ปุริมาตร)

ชื่อคุณูปนิพนธ์ : พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบ
ประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

ผู้วิจัย : นางไพวรรณ บุรีมาตร

ปริญญา : ปรัชญาคุณูปนิพนธ์ (รัฐศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมคุณูปนิพนธ์

: รศ. ดร.สุรพล สุยะพรหม, พธ.บ. (สังคมวิทยา), M.A. (Politics),
Ph.D. (Political Science), พร.ด. (สื่อสารการเมือง)

: รศ. ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา), M.A. (Politics),
Ph.D. (Political Science)

วันสำเร็จการศึกษา : ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑. เพื่อศึกษาพลวัตทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ๒. เพื่อศึกษาการประยุกต์หลักกรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น และ ๓. เพื่อนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๗๕ คน โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๗ รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน ๑๓ รูปหรือคน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลแบบอรรถาธิบายและพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อพลวัตทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ประกอบด้วย ๑) ด้านการมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน มีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ในการให้เสรีภาพในการมีความคิดเห็นที่แตกต่าง ๒) ด้านการเคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคมจะต้องมีความรู้ทางกฎหมาย และส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ทางด้านกฎหมาย ให้เกิดความเสมอภาคกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ๓) ด้านการรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น กำหนดทิศทางและแนวทางการพัฒนาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม ๔) ด้านการมีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่า

ประโยชน์ส่วนรวม มีความเสียสละ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ มีวิสัยทัศน์ นำนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาสู่การพัฒนา

๒. การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ประกอบด้วย ๑) หลักกายกรรม แสดงกิริยาอาการสุภาพในการปฏิบัติงานต่อผู้ร่วมงาน ๒) หลักวจีกรรม เลือกใช้คำพูดภาษาที่สุภาพเมื่อสนทนาพูดคุยกับสมาชิกในชุมชน ๓) หลักมโนกรรม ทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้อง ดำรงตนอยู่ในศีลธรรมสำรวมระวังในอกุศลกรรม ความไม่ดีทางกาย ๔) หลักสาธณโมคิ รู้จักแบ่งปันผลประโยชน์กันด้วยความยุติธรรม เอื้อเพื่อซึ่งกันและกันอยู่เสมอ ๕) หลักศีลสามัญญตา ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับหรือวินัยต่างๆ อย่างเดียวกันอย่างเคร่งครัด ๖) หลักทิวฐีสามัญญตา ใช้นโยบาย ข้อกฎหมาย ระเบียบเป็นฐานความคิดเห็นเป็นอย่างเดียวกัน รู้จักแสวงหาจุดร่วมและ สงวนจุดต่างไม่ถือเอาความคิดของตนเป็นใหญ่

๓. รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น มีหลักดำเนินการคือ ๑) ด้านการมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย คำนึงถึงหลักสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ๒) ด้านการยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล เชื่อถือในความสำคัญศักดิ์ศรีของตนเอง และศักดิ์ศรีที่ย่อมถูกคุ้มครองโดยกฎหมาย ๓) ด้านการเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๔) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง สร้างการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยโดยสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ๕) ด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตน และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ทำหน้าที่และรับผิดชอบในฐานะนักการเมือง ใช้ความรู้เพื่องานจะได้สำเร็จลุล่วง ๖) ด้านการมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ สร้างความไว้วางใจให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางการเมือง ๗) ด้านการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามข้อกฎหมายและคุณธรรม ๘) ด้านการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ รักความเป็นธรรม สำนึกในพันธะหน้าที่ต่อสังคมโดยใช้อำนาจที่เป็นธรรม

Dissertation Title : Political Dynamic and Political Culture Reinforcement in Democratic Regime of Local Politicians

Researcher : Mrs. Paiwan Purimart

Degree : Doctor of Philosophy (Political Science)

Dissertation Supervisory Committee

: Assoc. Prof. Dr.Surapon Suyaprom, B.A. (Sociology), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science), Ph.D. (Political Communication)

: Assoc. Prof. Dr.Termsak Thong-In, B.A. (Teaching in Social Studies), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)

Date of Graduation : May 27, 2021

Abstract

Objectives of this research were: 1. To study the level of response of the public to political dynamics in the democratic system of local politicians. 2. To study the application of Dhamma principles in Reinforcement political culture in the democratic system of local politicians. 3. To propose a model of political culture reinforcement in democratic system of local politicians, conducted by the mixed research methods: The quantitative research, data were collected from 375 persons with questionnaires and data were analyzed with frequency, percentage, mean and standard deviation. The qualitative research, data were collected from 17 key informants by in-depth-interviewing 17 key informants and from 13 participants in focus group discussion. Data were analyzed by descriptive interpretation.

Findings were as follows:

1. Political dynamics in the democratic system of local politicians consisted of: 1) Knowledge, understanding and awareness of rights and duties and responsibility. They must have knowledge, understanding and awareness of the right and duty and freedom of different opinion, 2) The aspect of respect the law and the rules of coexistence in society. They must have legal knowledge and encourage people to have legal knowledge to create equality with the people equally. 3) The aspect of recognition and acceptance of political views righteously. They must provide

opportunities for people to participate in expressing opinions, to set direction and ways for development based on the principle of participation and 4) The aspect of public consciousness, they must not see their own interests more than common interests They had to sacrifice, dare to think, dare to do, dare to decide, have vision, bring new innovations Into development

2. The application of the Buddhadhamma principles in Reinforcement political culture in the democratic system of local politicians, consisted of namely: 1) Kayakamma, physical development, showing polite behavior in the work place with the co-workers. 2) Vacikamma, speech development, choosing to use polite language when talking with members of the community. 3) Manokamma, mental action, concept of doing what is right, maintain themselves in morality and being careful in their actions and badness. 4) Satharanabhoki, to always share any lawful gains with virtuous fellows, 5) Silasamanyata, equal precepts; following any same rules, regulations or discipline strictly and 6) Dhitthisamanyata, endowing with the same policy, law, regulation as a base of common right views, knowing to seek common points and reserve the different points, not to too self-centered.

3. Propose a model of political culture reinforcement in democratic system of local politicians: 1) The principles of having confidence in the principles of democracy, considering the principles of fundamental rights and freedoms. 2) Adherence to and trust in the principles of importance and human dignity that is the personal dignity and the dignity is protected by the law. 3) Respecting the rules of democratic form of government. Providing opportunities for people to participate in inspecting the operations of local administrative organizations. 4) Participation in political and administrative activities. Creating participation in democratic system by encouraging people to take part in local development planning. 5) Awareness of their citizenship and self-confidence, acting and being responsible as a politician, using knowledge for work to be accomplished. 6) Optimistic view with the trust of human beings, building trust in people to take part in political activities. 7) Knowing the criticism rationally and in a constructive way, commenting the job performance by law and virtues. 8) Free from dictatorial mind, loving fairness, realizing their duties to society, using fair and just power.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง “พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น” สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาคือ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม และ รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ ประธานและกรรมการผู้ควบคุมดุขุณีนิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและได้กรุณาเสียสละเวลาให้คำปรึกษา และตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้กราบขอขอบพระคุณคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการประชาพิจารณ์โดย รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ รศ.ว่าที่ พ.ต.ดร.สวัสดิ์ จิรัฎฐิติกาล ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และ รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสอบป้องกัน โดยมี รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์ รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และ รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช ที่เมตตาชี้แนะแก้ไขเนื้อหาที่บกพร่องให้สมบูรณ์ถูกต้อง

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คณะผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาช่วยตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช รศ.ดร.เอกรัตน์ เอกศาสตร์ รศ.เนตรชนก บัวนาค ผศ.ดร.พิมพ์จี บรรจงปฐ และ ผศ.ดร.สกุล วงษ์กาฬสินธุ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจทานแนะนำแก้ไขให้แบบสอบถามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ส่งผลให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงลงด้วยดีผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ ผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ที่ช่วยแนะนำตั้งแต่เริ่มต้นการศึกษาจนจบการศึกษา ขอขอบคุณ คุณพัชรี หาราลง คุณพลวัฒน์ สีทา ที่ช่วยให้คำแนะนำในการจัดรูปแบบการทำดุขุณีนิพนธ์ ผศ.ดร.พรเศรชฐี วุฒิปัญญาอิสกุล ผศ.ดร.พิชิต ปุริมาต ร.ชุตินันท์ วงษ์อมรวิทย์ และ ดร.เบญญาภา อัจฉฤกษ์ ช่วยจัดเรียงข้อมูลการวิจัยซึ่งถือเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่ง การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะสำเร็จลงไม่ได้หากขาดความอนุเคราะห์ผู้บริหารและสมาชิกสภา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่สละเวลาตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์ ทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน

ที่สำคัญขอกราบขอบคุณบิดา มารดาผู้ให้ชีวิต ให้ปัญญา และครอบครัวที่คอยให้กำลังใจ และให้ทุนการศึกษา หากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เกิดข้อบกพร่องประการใดผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว ดุขุณีนิพนธ์เล่มนี้ หากจะพียงมีคุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ผู้วิจัยขอน้อมถวายบูชาคุณพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และมอบเป็นกตเวทิตาคุณแก่ผู้มีอุปการะคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำดุขุณีนิพนธ์เล่มนี้ จนเป็นผลสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์เป็นเล่มดุขุณีนิพนธ์

นางไพวรรณ ปุริมาต

๙ เมษายน ๒๕๖๔

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(๑)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(๓)
กิตติกรรมประกาศ	(๕)
สารบัญ	(๖)
สารบัญตาราง	(๙)
สารบัญแผนภาพ	(๑๑)
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	(๑๒)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๖
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๗
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๗
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๙
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๑
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๒
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับพลวัตทางการเมือง	๑๒
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง	๑๙
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง	๒๙
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย	๓๘
๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย	๕๐
๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	๖๑
๒.๗ ทฤษฎีระบบการเมือง	๗๑
๒.๘ หลักสารานุกรม ๖	๘๑
๒.๙ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๙๒
๒.๑๐ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๙๖
๒.๑๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๑๓๐

สารบัญ (ต่อ)

	เรื่อง	หน้า
บทที่ ๓	วิธีดำเนินการวิจัย	๑๓๓
	๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๑๓๓
	๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ	๑๓๔
	๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๑๓๔
	๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๓๖
	๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๓๗
	๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๓๘
	๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ	๑๔๐
	๓.๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๑๔๐
	๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๔๓
	๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๔๔
	๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๔๖
บทที่ ๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๑๔๗
	๔.๑ ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	๑๔๗
	๔.๒ พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น	๑๖๖
	๔.๓ การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น	๑๘๒
	๔.๔ รูปแบบพลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น	๒๐๑
	๔.๕ องค์กรความรู้	๒๓๗
	๔.๕.๑ องค์กรความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๒๓๗
	๔.๕.๒ องค์กรความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๒๔๓
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๒๔๙
	๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๒๔๙

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
๒.๑	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายของพลวัต	๑๒
๒.๒	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญพลวัตของการเมืองไทย	๑๕
๒.๓	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความเป็นพลวัตระหว่างการสื่อสารกับการเมือง	๑๖
๒.๔	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญวัฒนธรรมทางการเมือง	๑๙
๒.๕	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง	๒๓
๒.๖	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญที่มาของวัฒนธรรมทางการเมือง	๒๖
๒.๗	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายการพัฒนาทางการเมือง	๒๙
๒.๘	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญลักษณะการพัฒนาการเมือง	๓๓
๒.๙	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย	๓๕
๒.๑๐	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายของประชาธิปไตย	๓๙
๒.๑๑	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญรูปแบบของประชาธิปไตย	๔๑
๒.๑๒	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญลักษณะสำคัญของประชาธิปไตย	๔๔
๒.๑๓	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบ ประชาธิปไตย	๔๙
๒.๑๔	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบ ประชาธิปไตย	๕๔
๒.๑๕	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายการปกครองท้องถิ่น	๕๘
๒.๑๖	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น	๖๑
๒.๑๗	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญลักษณะของการปกครองท้องถิ่น	๖๔
๒.๑๘	แสดงการสังเคราะห์ทฤษฎีระบบการเมือง	๗๑
๒.๑๙	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญหลักสสารนิยมธรรม ๖	๘๐
๒.๒๐	ตารางแสดงองค์ประกอบปกครองส่วนท้องถิ่น	๘๕
๒.๒๑	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพลวัต	๙๐
๒.๒๒	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง	๑๐๑
๒.๒๓	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการเมืองใน ระบอบประชาธิปไตย	๑๑๒
๒.๒๔	แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสสารนิยมธรรม ๖	๑๑๗
๓.๑	แสดงกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๑๒๓

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑	จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๑๓๕
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ นักการเมืองท้องถิ่น ในภาพรวม	๑๓๗
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ นักการเมืองท้องถิ่น	๑๓๘
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลักสารานุกรม ๖ ในภาพรวม	๑๔๑
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลักสารานุกรม ๖	๑๔๒
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ในภาพรวม	๑๔๖
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น	๑๔๗
๔.๘	ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของพลวัตทางการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น	๑๖๔
๔.๙	ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการประยุกต์ธรรมะตามหลักสา รานุกรม ๖ (หลักธรรมอันก่อให้เกิดความสามัคคี) ในการเสริมสร้างวัฒนธรรม ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น	๑๘๑
๔.๑๐	ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของรูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรม ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น	๒๐๗

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒.๑	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๑๒๐
๔.๑	พลวัตทางการเมืองด้านการมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน	๑๕๕
๔.๒	พลวัตทางการเมืองด้านการเคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม	๑๕๘
๔.๓	พลวัตทางการเมืองด้านการรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต	๑๖๑
๔.๔	พลวัตทางการเมืองด้านการมีจิตสาธารณะไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่า ประโยชน์ส่วนรวม	๑๖๔
๔.๕	การประยุกต์ธรรมะตามหลักกายกรรม	๑๖๙
๔.๖	การประยุกต์ธรรมะตามหลักวจีกรรม	๑๗๑
๔.๗	การประยุกต์ธรรมะตามหลักมโนกรรม	๑๗๓
๔.๘	การประยุกต์ธรรมะตามหลักสาธารณโภคี	๑๗๖
๔.๙	การประยุกต์ธรรมะตามหลักศีลสามัญญตา	๑๗๘
๔.๑๐	การประยุกต์ธรรมะตามหลักทิวฐีสามัญญตา	๑๘๐
๔.๑๑	การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย	๑๘๗
๔.๑๒	การยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล	๑๙๐
๔.๑๓	การเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย	๑๙๔
๔.๑๔	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง	๑๙๖
๔.๑๕	การมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง	๑๙๙
๔.๑๖	การมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์	๒๐๒
๔.๑๗	การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์	๒๐๔
๔.๑๘	การไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ	๒๐๖
๔.๑๙	องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๒๑๗
๔.๒๐	องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๒๒๒

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในดัชนีฉบับนี้ใช้อ้างอิงจาก พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนคัมภีร์อรรถกถาบาลี/ภาษาไทย ใช้ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย/มหามกุฏราชวิทยาลัย

การอ้างอิงพระไตรปิฎก จะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ที.สี. (บาลี) ๙/๒๗๖/๙๗, ที.สี. (ไทย) ๙/๒๗๖/๙๗, หมายถึง ทีฆนิกาย สีลขณชวคคปาติ ภาษาบาลี เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๕๐ ทีฆนิกาย ลีลขันธวรรค ภาษาไทย เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙

ส่วนคัมภีร์อรรถกถา จะระบุชื่อคัมภีร์ ลำดับเล่ม (ถ้ามี)/หน้า เช่น ที.สี.อ. (บาลี) ๑/๒๗๖/๒๔๐ หมายถึง ทีฆนิกาย สุมงคฺลวิลาสินี ลีลขณชวคคอฏฐกถา ภาษาบาลี เล่ม ๑ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๒๔๐ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามลำดับดังนี้

๑. คำอธิบายคำย่อในภาษาไทย

ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

พระสุตตันตปิฎก

คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา
ที.ปา.(ไทย)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฐกวรรค	ภาษาไทย
ม.อ.(ไทย)	= สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย อุपरินิพนธ์	ภาษาไทย
อง.ฉก.ก (ไทย)	= สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย เอกกนิบาต	ภาษาไทย

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๑.๑.๑ ความเป็นมา

ประเทศไทยนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ ถือเป็นจุดเริ่มต้นในการปกครองประเทศจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดทิศทางของประเทศตัวเองทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยที่อำนาจอธิปไตยอันเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศโดยประชาชนจะใช้อำนาจออกกฎหมายผ่านรัฐสภาใช้อำนาจบริหารผ่านรัฐบาลและใช้อำนาจตุลาการผ่านศาลจนทำให้ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองในอุดมคติของหลาย ๆ ประเทศ^๑ จนทำให้สะท้อนลักษณะที่เห็นได้อย่างชัดเจนของประชาธิปไตยที่ว่ารัฐบาลได้อำนาจมาจากประชาชน หรือโดยความยินยอมของประชาชน ดังนั้นประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ตลอดเวลาผ่านกลไกต่าง ๆ ที่กำหนดไว้หรือให้สิทธิ์ที่จะแสดงบทบาทต่าง ๆ ได้โดยตรงและการกระทำของรัฐบาลทุกอย่างต้องรับผิดชอบต่อประชาชน^๒

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แท้จริงเกิดขึ้นได้ทันทีแต่ต้องมีการพัฒนาและศึกษาอบรมหรือบ่มเพาะประชาชนในระบอบประชาธิปไตยจนวัฒนธรรมทางการเมืองสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนประชาชนต้องมีจิตใจปรารถนาในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เมื่อประชาชนศรัทธาแล้วจะมีความเชื่อมั่น ถ้าหากมีอะไรเกิดขึ้นกับระบอบประชาธิปไตยประชาชนต้องออกมาปกป้องระบบการเมืองที่ต้องรักษาเอาไว้คือระบอบประชาธิปไตยเพราะเป็นระบบการปกครองที่เสียหายน้อยที่สุด หลักสิทธิเสรีภาพเป็นหลักการที่สำคัญขั้นพื้นฐานของระบบเสรีประชาธิปไตยเป็นการรับรองสิทธิของเสรีชนหรือประชาชนทั่วไป เช่น สิทธิในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการชุมนุม สิทธิในการเลือกถิ่น

^๑ทินพันธ์ นาคะตะ, **ประชาธิปไตยไทย**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๓), หน้า ๑-๒.

^๒อมร รักษาสัตย์ และคณะ, **ประชาธิปไตย อุดมการณ์ หลักการและแบบอย่างการปกครองหลายประเทศ**, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓) หน้า ๓๓.

ที่อยู่อาศัยสิทธิในการเลือกประกอบอาชีพสิทธิในการได้รับการศึกษาสิทธิในการรับรู้ข่าวสาร เป็นต้น ประชาชนทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกันซึ่งใช้บังคับกับทุกคนในสังคมและหลักความเสมอภาคในทางการเมือง คือ เมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปประชาชนผู้มีสิทธิในการออกเสียงลงคะแนน เพื่อเลือกตัวแทนของตนเองเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารประชาชนหนึ่งคนก็มี หนึ่งเสียงเท่ากัน หลักทั้งสองประการต้องมีอยู่ในระบอบประชาธิปไตยถ้าหากไม่มีหลักการนี้จะทำให้ประชาชนบางคนกลายเป็นผู้มีอภิสิทธิ์เหนือประชาชนคนอื่นทั้งในทางกฎหมายและในทางการเมือง มีความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่างเมื่อผู้ใดใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงออกต่าง ๆ แม้เราจะไม่เห็นด้วยหรือไม่ชอบก็ต้องอดทนอดกลั้นรับฟังในความเห็นต่างนั้น トラบไตที่ผู้ใช้นั้นยังใช้สิทธิของตนเองภายใต้ขอบเขตแห่งกฎหมายผู้นั้นอาจจะพูดสำเนียงแตกต่างกันหรือรูปลักษณ์ภายนอกต่างกันแต่ก็เป็นเสรีภาพอันชอบธรรมของบุคคลนั้นตราบเท่าที่เขาไม่ได้ทำผิดกฎหมายและทำให้ใครเดือดร้อน

ฉะนั้น การทำให้ระบอบประชาธิปไตยเป็นของประชาชนไม่ได้อยู่ที่การรัฐธรรมนูญการเลือกตั้งและระบบรัฐสภา ฯลฯ แต่อยู่ที่การเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจรู้สึกตระหนัก และเห็นคุณค่าจนเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อระบอบประชาธิปไตยจึงยึดถือปฏิบัติเป็นวิถีคิดและวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยที่เรียกว่า ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จึงเป็นสิ่งสำคัญและเป็นเรื่องที่ต้องปลูกฝังในสังคมไทย^๓ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ไว้ว่า การสร้างเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลให้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตในสังคมไทย โดยการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลแก่เยาวชนและประชาชนทุกระดับอย่างต่อเนื่อง^๔ กระบวนการที่ใช้ในเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจและมีความศรัทธาต่อระบอบประชาธิปไตยจนเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้นเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยเวลาในการปลูกฝังและอบรมหล่อหลอมทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเริ่มตั้งแต่ครอบครัวสถาบันการศึกษาและจากสังคมโดยรวมอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่จะเป็นอนาคตของชาติและประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งมีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาทางการเมืองของไทยต่อไปในอนาคต

^๓อานันท์ ปันยารชุน, ประชาธิปไตยที่ยั่งยืน, การบรรยายสาธารณะ ณ กรุงบรัสเซลส์ ชุดการบรรยาย อมาตยา เชน เกี่ยวกับพัฒนาอย่างยั่งยืน สมาคม เคมบริดจ์ สมาคมออนซ์ฟอร์ดและกลามฮาร์วาร์ด แห่งเบลเยียม, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สาธารณประโยชน์ และประชาสังคมสถาบันจิตพัฒนาบริหารศาสตร์, ๒๕๕๑), หน้า ๑.

^๔สถาบันพระปกเกล้า, วัฒนธรรมการเมือง จริยธรรมและการปกครอง, ในเอกสารประกอบการประชุมวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๐), หน้า ๑๙๑-๑๙๓.

จังหวัดนครราชสีมามีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเรื่อยมาในอดีตนั้นพบว่า อำนาจท้องถิ่นมีลักษณะที่หลากหลายของกลุ่มอำนาจแต่มีจุดมุ่งหมายที่คล้ายคลึงกันคือการพยายามสร้างความสัมพันธ์กับลูกน้องบริวารหรือชาวบ้านเพื่ออาศัยถิ่นฐานเป็นเครื่องปกป้องอำนาจท้องถิ่น การแสดงบทบาทดังกล่าวรับรู้กันอยู่แล้วว่าผู้คนในท้องถิ่นจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยบุคคลซึ่งสามารถให้ความปลอดภัยในการดำรงชีวิตผนวกกับการสร้างฐานอำนาจของตนเองเพื่อให้เกิดความอยู่รอด อีกทั้งยังมีจุดมุ่งหมายอีกประการหนึ่งคือ อำนาจท้องถิ่น อำนาจอิทธิพลก่อให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ อำนาจของท้องถิ่นจึงเข้าสู่หรือพยายามที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้มีอำนาจในระบบราชการเพื่อที่จะทำให้ผลประโยชน์ของตนดำเนินต่อไป บางส่วนไม่ได้เข้าสู่ระบบราชการก็ต้องสร้างเครือข่ายที่สัมพันธ์กับราชการชั้นสูงเพื่อปกป้องสถานะของตนแต่ก็ยังสร้างสัมพันธ์กับชาวบ้านมากขึ้นเช่นกัน เพื่อดำรงความศักดิ์สิทธิ์ในอำนาจของตน^๕

อำนาจท้องถิ่นต่างปรับตัวให้เข้ากับลักษณะตามกฎหมายและวัฒนธรรมที่รัฐกำหนด ปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับคุณสมบัติทางการเมืองที่รัฐกำหนด เพื่อสร้างความชอบธรรมรูปแบบใหม่ในการปกป้องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของตนโดยลักษณะอำนาจท้องถิ่นเช่นนี้ ภายหลังจากได้เข้ามาสัมพันธ์กับรัฐและเข้ามามีอำนาจรัฐในเวลาต่อมาการทำความเข้าใจพลวัตทางอำนาจของท้องถิ่นนั้น จำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจกับนักการเมืองในระดับชาติด้วยเพราะนักการเมืองระดับชาติที่ได้รับเลือกและมีฐานเสียงในจังหวัดนครราชสีมา ล้วนแล้วแต่มีเครือข่ายเป็นนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองเองก็ต้องทำทุกหนทางเพื่อการรักษาฐานเสียงของตนไว้โดยผ่านนักการเมืองท้องถิ่น ในระดับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเพื่อรักษาฐานเสียงและเชื่อมสัมพันธ์กับมวลชน นักการเมืองในท้องถิ่นของจังหวัดนครราชสีมาตั้งแต่การเลือกตั้งครั้งแรกจนถึงปัจจุบันก็มาจากชนชั้นนำในจังหวัด เพียงแต่ในอดีตนั้นผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งมักเป็นข้าราชการหรือคนที่เป็นที่รู้จักกันดีในจังหวัด มีสถานะทางสังคมที่ดีเป็นที่รู้จักของคนในพื้นที่จึงได้รับการเลือกตั้งเข้าไปแต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบันนั้นมีฐานที่เปลี่ยนจากความยอมรับทางสังคมเป็นฐานทางเศรษฐกิจมากขึ้นเนื่องจากสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจในเชิงโครงสร้างที่เปลี่ยนแปลงไปนั่นเองที่ทำให้การเลือกตั้งในบริบทที่รัฐบาลไทยยังไม่เป็นประชาธิปไตยอำนาจของข้าราชการยังกว้างขวางแต่อ่อนประสิทธิภาพประชาชนไม่ตื่นตัวทางการเมืองทำให้เกิดช่องว่างของการเลือกตั้งอย่างสุจริตมากยิ่งขึ้นกลายเป็นการเลือกตั้งที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณในการหาเสียงสูง

ลักษณะทางการเมืองในจังหวัดนครราชสีมาจะเป็นการสืบทอดอำนาจทางการเมือง ผ่านระบบเพื่อนพ้องเครือข่าย โดยเฉพาะทางเครือญาติได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มอิทธิพลทางการเมือง

^๕สมปอง รักษาธรรม, ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในพื้นที่กับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๒ : ศึกษากรณีเปรียบเทียบกับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๒), หน้า ๓๔-๓๕.

ซึ่งในปัจจุบันมีอยู่ด้วยกันหลากหลายกลุ่มโดยเฉพาะในบริบทช่วงหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมาที่มีการเกิดการเลือกตั้งและการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมนั้น ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา อาทิเช่นในปัจจุบัน ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาก็เป็นคนสนิทของฐานอำนาจของนักการเมืองเก่าหรือนายกเทศบาลเมืองนครราชสีมาก็เป็นคนจากพรรคชาติพัฒนาที่ยังเป็นฐานอำนาจเก่าอีกเช่นกันยังไม่นับรวมเครือข่ายที่เข้าไปครอบงำการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นขนาดเล็ก เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลทั่วทั้งจังหวัด

๑.๑.๒ ความสำคัญของปัญหา

ประเด็นปัญหาจากข้อมูลคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๑ พบว่า มีข้อกล่าวหา ร้องเรียนจำนวน ๔๗๑ เรื่อง หน่วยงานที่ถูกร้องเรียนมากที่สุด ๔ ลำดับแรกเรียงจากมากไปหาน้อยคือ องค์การบริหารส่วนตำบล ๑๗๕ เรื่อง เทศบาล ๑๖๕ เรื่อง หน่วยงานทางการศึกษา ๔๕ เรื่อง และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๒๐ เรื่อง^๖ ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นจะมีพลวัตทางการเมืองในการเปลี่ยนแปลงทุกครั้ง อาศัยระบบอุปถัมภ์ นำไปสู่ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันและความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นในสังคมไทย

ปัญหาการใช้ทรัพยากรของทางราชการในจังหวัดนครราชสีมาที่ปรากฏในปัจจุบันจากการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ มีปัญหาในการจัดซื้อจัดจ้างการใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตนการเรียกรับเงินจากการซื้อขายตำแหน่งมีเงื่อนไขในการสร้างสนาม ฟุตซอล เป็นต้น ซึ่งเป็นส่งผลกระทบต่อขวัญกำลังใจของประชาชนในพื้นที่นับว่าเป็นความล้มเหลวในการใช้งบประมาณแผ่นดินเกิดการแสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบของนักการเมืองและข้าราชการหากเกิดการมีส่วนร่วมระหว่างภาคประชาสังคม ภาคการศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชื่อว่าการทุจริตคอร์รัปชันในจังหวัดนครราชสีมาจะลดลงหรือหมดไปสำหรับข้อมูลการทุจริตคอร์รัปชันในจังหวัดนครราชสีมาตลอดจนสังคมไทยจึงเป็นปัญหาต่อการพัฒนาเนื่องจากขาดหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐส่งผลให้การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไม่มีประสิทธิภาพเป็นปัญหาที่รัฐบาลได้หาแนวทางป้องกันและปราบปรามเพื่อให้ปัญหาดังกล่าวลดน้อยลงหรือหมดไปจากสังคมไทย^๗

^๖คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, รายงานผลการตรวจสอบผลการปฏิบัติหน้าที่ประจำปี ๒๕๖๑, (นนทบุรี : สยามคัลเลอร์พริ้น จำกัด, ๒๕๖๑), หน้า ๗๖.

^๗ปรีชา อุตระกุล และคณะ, “ประชาสังคมกับการเสริมสร้างธรรมาภิบาลท้องถิ่นเพื่อพัฒนาระบบและกลไกในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา”, รายงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ๒๕๖๑), หน้า ๒.

พลวัตของการเมืองไทยขึ้นอยู่กับส่วนประกอบของสังคมและการเมืองไทย ๔ ส่วน คือ สถาบันพระมหากษัตริย์ข้าราชการทหารและพลเรือนชนชั้นกลางในกรุงเทพและเมืองใหญ่ซึ่งสามารถต่อรองได้ในระบบเศรษฐกิจแบบตลาด และประชาชนส่วนใหญ่ในชนบท ซึ่งเข้าถึงทรัพยากรได้ยาก และไม่มีอำนาจต่อรองในระบบเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจของ ๔ ส่วนนี้เอง ที่ก่อให้เกิด พลวัตทางการเมือง สังคมตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งก่อให้เกิดรัฐบาลและทำลายรัฐบาล ในระบอบประชาธิปไตย หากไม่เข้าใจความสัมพันธ์เชิงอำนาจดังกล่าวนี้ก็ไม่สามารถเข้าใจ “พลวัต” ของการเมืองไทยได้^๘ การเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมาเป็นกลไกที่สำคัญที่ทำให้ท้องถิ่นเกิดการเปลี่ยนแปลงมีการพัฒนาสร้างความเจริญไปยังท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นทำหน้าที่พัฒนาท้องถิ่น ทั้งการบริหารท้องถิ่น (ฝ่ายบริหาร) และการควบคุมตรวจสอบ (ฝ่ายนิติบัญญัติ) ส่งผลให้นักการเมืองท้องถิ่นมีความความใกล้ชิดและเข้าใจถึงความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ปัจจุบันนี้ตำแหน่งนักการเมืองท้องถิ่นดังกล่าวเป็นตำแหน่งที่มีเกียรติยศ ชื่อเสียง มีค่าตอบแทน และผลประโยชน์อื่นๆ อีกตามบทบาทหน้าที่นั้นๆ จึงมีบุคคลต่างๆ มากมายมุ่งหวังทำให้เกิดการแข่งขันซึ่งในจังหวัดนครราชสีมายังมีการใช้วิธีการที่มีขอบเขตต่อจริยธรรมและกฎหมาย เช่น การใช้ข้อพิพาทข่มขู่ บังคับให้เลิกตนหรือพรรคพวกของตน การใช้อำสสินจ้างแลกเปลี่ยน การใช้เงินซื้อเสียง การให้เงินค่าจ้างไม่ลงคะแนนให้คู่แข่ง การใช้วิธีการให้ร้ายป้ายสีใส่ความคู่แข่งเพื่อให้ประชาชนเข้าใจผิด เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการใช้อำนาจรัฐอย่างไม่เป็นธรรมตลอดจนการดำเนินการทางการเมืองที่ขาดความโปร่งใสปราศ และระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่ล้มเหลว จึงมีบทบัญญัติที่มุ่งเน้นให้ประเทศมีการบริหารจัดการที่โปร่งใสเพื่อมุ่งเน้นให้นักการเมืองท้องถิ่นเข้ามาทำหน้าที่ภายใต้กฎกติกา^๙

อีกทั้งมีนักการเมืองที่ทำงานการเมืองที่มุ่งเน้นให้ท้องถิ่นเกิดความเจริญยังมีอยู่อีกเป็นจำนวนมาก และยังคงมีนักการเมืองที่มีความประพฤติเบี่ยงเบนจากจริยธรรมอยู่จำนวนไม่น้อยและ ก็ยังมีบางคนที่ไม่ได้รับการลงโทษตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ การฉ้อราษฎร์บังหลวงยังคงมีอยู่ทั่วไป ซึ่งปัญหาสำคัญที่ทำให้การพัฒนาประเทศชาติไม่สามารถบรรลุผลโดยเต็มที่ มีรายงานระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ พบว่านักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา มีข้อกล่าวหา ร้องเรียนการทุจริตจำนวน ๔๗๑ เรื่อง หน่วยงานที่ถูกร้องเรียนมากที่สุด ๔ ลำดับแรก คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ๑๗๕ เรื่อง เทศบาล ๑๖๕ เรื่อง หน่วยงานทางการศึกษา ๔๕ เรื่อง และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๒๐ เรื่อง^{๑๐} จะเห็นได้ว่าหน่วยงานที่ถูกร้องเรียนจะเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่น

^๘บรรศักดิ์ อูวรรณโณ, “พลวัตของการเมืองไทย”, **จุดนิติ**, (พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๕๒): ๒๘-๓๗.

^๙พิสิษฐกุล แก้วงาม, **มโนทัศน์ที่สำคัญในวิชาการพัฒนาการเมือง**, (มหาสารคาม : หลักสูตรสาขาวิชา รัฐศาสตร์ วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๓), หน้า ๗๖.

^{๑๐}คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) จังหวัดนครราชสีมา, **รายงานปี พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.naewna.com> [๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒].

และเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งนั้นแนวทางที่จะป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน การใช้อำนาจบทบาทหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบต่างๆ พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักการเมืองท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องอาศัยหลักการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยควบคู่ไปกับหลักธรรมของพระพุทธศาสนา

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น เนื่องจากการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นจะส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ฉะนั้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนนับเป็นการมีส่วนร่วมพื้นฐานที่สำคัญของการเมืองท้องถิ่นในระบบประชาธิปไตย ทั้งนี้ก็เพราะว่าพลเมืองเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งเป็นอำนาจสูงสุดของรัฐและพลเมืองได้ใช้อำนาจผ่านระบบ ตัวแทนที่เลือกเข้าไปทำหน้าที่ในสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นสิ่งที่เราให้ความสำคัญคือ การมีส่วนร่วมอย่างมีคุณภาพของประชาชน มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างอิสระบนพื้นฐานของความรู้ความตระหนักถึงสิทธิ และหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงหากนักการเมืองท้องถิ่นมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีก็การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นแต่ในทางกลับกัน ถ้านักการเมืองท้องถิ่นมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่เป็นไปตามระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ก็จะส่งผลให้วัฒนธรรมทางการเมืองของท้องถิ่นและชุมชนขาดการพัฒนาทางวัฒนธรรมการเมืองที่ดี และเมื่อเราทราบถึงวัฒนธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงผลที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนและการพัฒนาทางการเมืองของไทยและบริบทต่าง ๆ ได้เพราะในสถานการณ์ปัจจุบันเยาวชนคนรุ่นใหม่ต้องเติบโตขึ้นเป็นกำลังหลักของชาติต่อไปดังนั้น จึงถือได้ว่านักการเมืองท้องถิ่นจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและที่สำคัญจะต้องมีแนวคิด ความรู้ทัศนคติที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอีกด้วยและนำข้อค้นพบของการวิจัยมาพัฒนารูปแบบพลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เพื่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ดีในจังหวัดนครราชสีมาและสังคมไทย ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเชิงพื้นที่และภาคประชาสังคมในการร่วมกันเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของท้องถิ่นที่เข้มแข็ง อย่างยั่งยืนต่อไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นเป็นอย่างไร

๑.๒.๒ การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นมีลักษณะเป็นอย่างไร

๑.๒.๓ รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ
นักการเมืองท้องถิ่นเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาพลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาการประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ใน
ระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

๑.๓.๓ เพื่อนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย
ของนักการเมืองท้องถิ่น

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาพลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทาง
การเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น โดยมีขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

๑.๔.๑.๑ พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ได้แก่
๑.การมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบของตน ๒. การเคารพ
กฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม ๓.การรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต
๔.การมีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม^{๑๑}

๑.๔.๑.๒ การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตย โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ หลักสาราณียธรรม ๖ ธรรมเป็นที่ตั้งแห่ง
ความระลึกถึงกัน ถือว่าเป็นธรรมที่เป็นพลังในการสร้างความสามัคคี ได้แก่ ๑.กายกรรม คือ การทำดี
กันมีน้ำใจช่วยเหลือกัน ๒.วจีกรรม คือ การพูดดีต่อกันให้เกิดความสามัคคี ๓.มโนกรรมอัน คือ การคิด
ดีเสียสละ ๔.สาธารณโภคี คือ การจัดสรรผลประโยชน์ต่อส่วนรวมสนับสนุนพัฒนาท้องถิ่น ๕. สีส
สามัญญตา คือ ไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นแบบอย่างที่ดี ๖.ทิวฐิสามัญญตา คือ รับฟังความคิดเห็นของ
ผู้อื่นนำไปสู่การขจัดปัญหา^{๑๒}

^{๑๑}พจน พจนพานิชย์กุล, **พลวัตการเมืองการปกครองของไทย**, (นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหามกุฏ
ราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓), หน้า ๒.

^{๑๒}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๘,
(กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๒๓๓ – ๒๓๔.

๑.๔.๑.๓ รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ได้แก่ ๑. การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ๒. การยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล ๓. การเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย ๔. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง ๕. การมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ๖. การมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ ๗. การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ และ ๘. การไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ^{๑๓}

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑) ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๕,๖๗๘ คน^{๑๔}

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) รวมจำนวนทั้งสิ้นจำนวน ๑๗ รูปหรือคน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เป็นผู้มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัย ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ ๑ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา จำนวน ๒ รูป

กลุ่มที่ ๒ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการเมืองท้องถิ่น จำนวน ๙ คน

กลุ่มที่ ๓ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์ จำนวน ๔ คน

กลุ่มที่ ๔ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๒ คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๓ รูปหรือคน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย

กลุ่มที่ ๑ นักการเมืองท้องถิ่น จำนวน ๓ คน

กลุ่มที่ ๒ เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ จำนวน ๓ คน

กลุ่มที่ ๓ พระสงฆ์นักวิชาการ จำนวน ๒ รูป

กลุ่มที่ ๔ นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ จำนวน ๕ คน

^{๑๓}ทินพันธ์ นาคะตะ, *วิถีชีวิตไทยวัฒนธรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่*, (กรุงเทพมหานคร : สหายบล็อกและการพิมพ์, ๒๕๔๖), หน้า ๑๖-๑๘.

^{๑๔}กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, *ระบบศูนย์ข้อมูลเลือกตั้งผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่น และทะเบียน อปท.*, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://ele.dla.go.th> [๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๒].

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย องค์กรบริหารส่วนจังหวัด จำนวน ๑ แห่ง เทศบาลนคร จำนวน ๑ แห่ง เทศบาลเมือง จำนวน ๔ แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน ๘๕ แห่ง และองค์กรบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒๔๓ แห่ง

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยกำหนดช่วงเวลาในการทำวิจัยระหว่างเดือนตั้งแต่ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ – มีนาคม ๒๕๖๔ รวมระยะเวลา ๑๓ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๕.๑ พลวัตทางการเมือง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ได้แก่ ๑. มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน ๒. เคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม ๓. รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต ๔. มีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม

๑.๕.๑.๑ มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของนักการเมืองหลังปฏิบัติหน้าที่ต้องมีความรู้ตระหนักในบทบาทหน้าที่ ปฏิบัติงานร่วมกับข้าราชการประจำโดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชน

๑.๕.๑.๒ เคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของนักการเมืองหลังปฏิบัติหน้าที่ต้องเคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกับนักการเมืองที่เห็นต่างโดยใช้วิธีการตามหลักประชาธิปไตยในการพัฒนาท้องถิ่น

๑.๕.๑.๓ รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของนักการเมืองหลังปฏิบัติหน้าที่มีการตัดสินใจทางการเมืองอย่างชอบธรรมเคารพในสิทธิของผู้อื่น นำกิจกรรมทางการเมืองและรับฟังข้อเสนอแนะด้วยความสุจริตใจ

๑.๕.๑.๔ มีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของนักการเมืองหลักปฏิบัติหน้าที่เน้นสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการกิจกรรม บริการชุมชนให้เกิดการสร้างสรรค์ประโยชน์ต่อส่วนรวม

๑.๕.๒ สาราณียธรรม ๖ หมายถึง หลักธรรมก่อให้เกิดพลวัตทางการเมืองด้านความสามัคคีของการเมืองท้องถิ่น ได้แก่ ๑. กายกรรม คือ การทำดีกันมีน้ำใจช่วยเหลือกัน ๒. วาจกรรม คือ การพูดดีต่อกันให้เกิดความสามัคคี ๓. มโนกรรมอัน คือ การคิดดีเสียสละ ๔. สาธารณโภคี คือ การ

จัดสรรผลประโยชน์ต่อส่วนรวมสนับสนุนพัฒนาท้องถิ่น ๕. สีสสามัญญตา คือ ไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นแบบอย่างที่ดี ๖. ทิฏฐิสามัญญตา คือ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นนำไปสู่การขจัดปัญหา

๑.๕.๒.๑ การทำดีกันมีน้ำใจช่วยเหลือกัน หมายถึง นักการเมืองท้องถิ่นแสดงกิริยาสุภาพต่อผู้ร่วมงานไม่เลือกปฏิบัติ เอาใจใส่ต่อการแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์

๑.๕.๒.๒ การพูดดีต่อกันให้เกิดความสามัคคี หมายถึง นักการเมืองท้องถิ่นมีมนุษยสัมพันธ์ให้คำแนะนำต่อเพื่อนร่วมงาน และให้เกียรติซึ่งกันและกัน

๑.๕.๒.๓ การคิดดีเสียสละ หมายถึง นักการเมืองท้องถิ่นมีความเสียสละ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมใช้ความยุติธรรมในการบริหารงานด้วยจิตใจที่ซื่อสัตย์สุจริต

๑.๕.๒.๔ การจัดสรรผลประโยชน์ต่อส่วนรวมสนับสนุนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง นักการเมืองท้องถิ่นมีการสนับสนุนการปฏิบัติงานท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยใช้มิติที่ประชุมในการจัดสรรผลประโยชน์ส่วนใหญ่

๑.๕.๒.๕ ไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง นักการเมืองท้องถิ่นมีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างความสุจริต ถูกต้องตามระเบียบข้อกฎหมายใช้อำนาจให้เกิดการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๕.๒.๖ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นนำไปสู่การขจัดปัญหา หมายถึง นักการเมืองท้องถิ่นมีการบริหารงานตามนโยบายและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น

๑.๕.๓ การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การกำหนดแนวทางวัฒนธรรมการเมืองนักการเมืองท้องถิ่น ได้แก่ ๑. การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ๒. การยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล ๓. การเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย ๔. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง ๕. การมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ๖. การมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ ๗. การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ และ ๘. การไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ

๑.๕.๓.๑ การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย หมายถึง นักการเมืองท้องถิ่นใช้ระบอบประชาธิปไตยในการเลือกตั้งเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม

๑.๕.๓.๒ การยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล หมายถึง นักการเมืองท้องถิ่นใช้การมีส่วนร่วมของประชาชนกำหนดนโยบายให้ได้รับการยอมรับและคะแนนเสียงจากประชาชน

๑.๕.๓.๓ การเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย หมายถึง นักการเมืองท้องถิ่นรับฟังข้อแนะนำ ข้อเสนอแนะจากประชาชนให้เกิดการถ่วงดุลการบริหารงานตามระบอบประชาธิปไตย

๑.๕.๓.๔ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง หมายถึง นักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่และร่วมกิจกรรมทางการเมืองภายใต้กรอบกฎหมายให้เกิดการแก้ปัญหาตามความต้องการของท้องถิ่น

๑.๕.๓.๕ การมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง นักการเมืองท้องถิ่นยอมรับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและแสดงจริยธรรมทางการเมืองต่อการบริหารท้องถิ่น

๑.๕.๓.๖ การมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ หมายถึง นักการเมืองท้องถิ่นสำรวจรับฟังปัญหาของชุมชนนำมาพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตและความสุขของประชาชน

๑.๕.๓.๗ การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ หมายถึง นักการเมืองท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นและการเสริมสร้างความรู้คำวิจารณ์ทางการเมืองด้วยสติและปัญญาในการแก้ไขปัญหา

๑.๕.๓.๘ การไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ หมายถึง นักการเมืองท้องถิ่นรับฟังความเห็นต่างทางการเมือง ลดความรุนแรงและยอมรับสิทธิความเสมอภาคทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

๑.๕.๔ นักการเมืองท้องถิ่น หมายถึง ผู้บริหารท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกเทศมนตรี รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาท้องถิ่นที่สังกัดในองค์การบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัดนครราชสีมา เทศบาล และ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ทำให้ทราบพลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

๑.๖.๒ ทำให้ทราบแนวทางการประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

๑.๖.๓ ได้รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

๑.๖.๔ ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับพลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งสามารถทำไปใช้ประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบและประเด็นในการศึกษาให้ได้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับพลวัตทางการเมือง
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง
- ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง
- ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย
- ๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย
- ๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
- ๒.๗ ทฤษฎีระบบการเมือง
- ๒.๘ หลักสารานิยธรรม ๖
- ๒.๙ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย
- ๒.๑๐ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๑๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับพลวัตทางการเมือง

พลวัตทางการเมืองเป็นภาวะความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา การเคลื่อนไหวนี้มีได้ทั้งการเคลื่อนไหวที่สังเกตเห็นได้ และการเคลื่อนไหวที่สังเกตไม่ได้ ดังนี้

๒.๑.๑ ความหมายของพลวัต

พลวัต คำนี้เป็นศัพท์บัญญัติตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า dynamic ซึ่งหมายถึง มีพลังเคลื่อนไหว ไม่หยุดนิ่ง เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ตรงข้ามกับ static ซึ่งหมายความว่า หยุดนิ่งกับที่ พลวัต ประกอบด้วยคำว่า พล (อ่านว่า พะ -ละ) ในภาษาบาลีสันสกฤต แปลว่า กำลัง แรง กับคำ วัต ที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤตว่า วัต (อ่านว่า วัต) แปลว่า มี พลวัต ในภาษาไทยมักใช้ขยายคำที่

หมายถึงสิ่งที่ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ และมีความสามารถเคลื่อนที่ไปข้างหน้าด้วยพลังในตัวเอง นอกจากนี้ยังมีความหมายลักษณะเดียวกัน ดังเช่น^๑

พลวัต หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงไม่หยุดนิ่งมีการเคลื่อนไหวตลอดเวลา เช่น สังคมพลวัต การเมืองพลวัต ซึ่งพลวัตจะทำให้เกิดการพัฒนาหรือไม่ก็ได้ขึ้นอยู่กับแรงผลักดันหรือแรงขับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การเปลี่ยนแปลงอย่างที่มีการเคลื่อนไหวในสังคมทุกระดับ จากสังคมเล็กสุด คือ ครอบครัว ชุมชน และสังคม มีกฎเกณฑ์แห่งการเปลี่ยนแปลง^๒

พลวัต หมายถึง การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วฉับพลัน สลับซับซ้อนรุนแรงและหนักหน่วง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ เป็นสิ่งที่แน่นอน^๓

พลวัต หมายถึง การขับเคลื่อน การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผันแปรไปตามเงื่อนไขความต้องการของสังคมและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ โดยเริ่มต้นจาก ๑. การมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน ๒. เคารพกฎหมายและกติกากในการอยู่ร่วมกันในสังคม ๓. รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต ๔. มีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม^๔

พลวัต หมายถึง ภาวะความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา การเคลื่อนไหวนั้นมีได้ทั้งการเคลื่อนไหวที่สังเกตเห็นได้ และการเคลื่อนไหวที่สังเกตไม่ได้ ตัวอย่างของการเคลื่อนไหวที่สังเกตเห็นได้ก็คือ การเคลื่อนที่ของก้อนหินที่ตกลงมาจากที่สูง การเจริญเติบโตของต้นไม้ อะไรก็ตามที่ไม่เป็นเหมือนเดิม หรือไม่อยู่ในที่เดิมถือเป็นการเคลื่อนไหวที่สังเกตได้ ส่วนการเคลื่อนไหวที่สังเกตไม่ได้นั้น จะเป็นการเคลื่อนไหวที่ระดับที่เกินขอบเขตของประสาทสัมผัสของเราจะรับรู้ได้ เช่น การเคลื่อนไหวของอะตอม ตัวอย่างเช่น ถ้าเราอยู่ในห้องที่ปิดสนิท โดยไม่มีอากาศถ่ายเทนั้น เราจะรู้สึกว่าอากาศหยุดนิ่งไม่เคลื่อนไหว แต่แท้ที่จริงแล้ว โมเลกุลของอากาศยังคงเคลื่อนไหวไปมาอย่างรวดเร็วตลอดเวลา^๕

^๑สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ฉบับราชบัณฑิตยสภา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, ๒๕๕๘), หน้า ๒๗๑.

^๒สมชาย ลำดวน และคณะ, ทฤษฎีพลวัตและกระบวนการทัศน์ทางวัฒนธรรม, (มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๖), หน้า ๖.

^๓โกศล จิตวิรัตน์, “กฎ ๘ ประการในการเสริมสร้างศักยภาพทางการแข่งขันของผู้ประกอบการภายใต้แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงแบบพลวัต (Dynamic)”, วารสาร มทร.อีสาน ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๕๑): ๑.

^๔พนธ์ พจนพานิชย์กุล, พลวัตการเมืองการปกครองของไทย, (นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓), หน้า ๒.

^๕พนม ลิ้มอารีย์, กลุ่มสัมพันธ์, (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๒), หน้า ๑.

สรุปได้ว่า พลวัต คือภาวะความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลาขับเคลื่อน การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผันแปรไปตามเงื่อนไขความต้องการของสังคมและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปเรื่อย

ตารางที่ ๒.๑ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายของพลวัต

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, (๒๕๕๘, หน้า ๒๗๑).	พลวัตคือสิ่งที่ไม่หยุดนิ่งและมีความสามารถเคลื่อนที่ไปข้างหน้าด้วยพลังในตัวเอง
สมชาย ลำดวน และคณะ, (๒๕๕๖, หน้า ๖).	กระบวนการเปลี่ยนแปลงไม่หยุดนิ่งมีการเคลื่อนไหวตลอดเวลา
โกศล จิตวิรัตน์, (๒๕๕๑ หน้า ๑).	พลวัต หมายถึง การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ฉับพลัน สลับซับซ้อนรุนแรงและหนักหน่วง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ เป็นสิ่งที่แน่นอน
พจน พจนพานิชยกุล, (๒๕๖๓, หน้า ๒).	การขับเคลื่อน การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มต้นจาก ๑. การมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน ๒. เคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม ๓. รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต ๔. มีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม
พนม ลิมอารีย์, (๒๕๕๒, หน้า ๑).	ภาวะความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา การเคลื่อนไหวนี้มิได้ทั้งการเคลื่อนไหวที่สังเกตเห็นได้ และการเคลื่อนไหวที่สังเกตไม่ได้

๒.๒.๑ พลวัตของการเมืองไทย

พลวัตของการเมืองไทยขึ้นอยู่กับสี่ส่วนหลักของสังคมไทย เสถียรภาพและประสิทธิภาพของการเมืองไทยจะเกิดขึ้นเมื่อ^๖

๑. สถาบันพระมหากษัตริย์ยังคงต้องเป็นเสาหลักของการเมืองการปกครองที่วางพระองค์เป็นกลางทางการเมือง และยึดรัฐธรรมนูญและประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อย่างเคร่งครัดดังเช่น ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงยึดมั่นมาตลอดรัชกาล และ พระราชอำนาจพิเศษในฐานะที่ทรงเป็น “ผู้ไกล่เกลี่ยสูงสุด” จะทรงใช้เมื่อชาติเกิดวิกฤติจนสถาบันการเมืองและสถาบันอื่นไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตามวิถีทางปกติและจะต้องมีช่องทางให้สำนัก ราชนเลขาธิการสามารถแถลงการณ์แก้ไขข้อขัดแย้งที่ไม่เป็นความจริงในส่วนที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ และ พระราชวงศ์ได้อย่างเป็นทางการ

๒. โครงสร้างทางการเมืองในรัฐธรรมนูญต้องออกแบบให้สามารถรองรับกลุ่มพลังทางการเมือง ๓ กลุ่ม ให้อยู่ในโครงสร้างทางการเมืองได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ “ตริยานุภาพ” อันประกอบด้วย ประชาชน ส่วนใหญ่ในชนบท คนชั้นกลางในเมือง และข้าราชการทหาร พลเรือน สามารถทำให้ “เสียง” ของตน ได้ยินอย่างเป็นทางการ และเพื่อให้ “ส่วนร่วม” ทางการเมืองสะท้อนภาพตริยานุภาพในสังคมไทยได้ ความคิดนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่ คนที่ศึกษาหนังสือ “เจตนารมณ์แห่งกฎหมาย” (de l’Esprit des Lois) ของมองเตสกีเออ ต่างก็รู้ว่าที่ มองเตสกีเออ ชื่นชมการปกครองอังกฤษในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ ก็เพราะ สังคมอังกฤษมีรัฐธรรมนูญที่ผนวกตริยานุภาพของอังกฤษไว้คือ สถาบันพระมหากษัตริย์ พระ และขุนนางในสภาขุนนาง และสามัญชนไว้ในสภาสามัญ

เพื่อการนี้รัฐธรรมนูญที่กำลังร่างอยู่นี้ควรมีสภาผู้แทนราษฎรที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรง ของประชาชนส่วนใหญ่ในชนบทเป็นสภาที่เป็นที่มาของรัฐบาล และมีอำนาจทั้งทาง การออกกฎหมาย การอนุมัติงบประมาณ และการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เหนือวุฒิสภาและเพื่อให้ได้สัดส่วน คนชั้นกลางในรัฐบาล การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อระบบสัดส่วนคงต้องมีอยู่เพื่อให้คนชั้นกลางที่ไม่เคยชินกับการหาเสียงในชนบทสามารถเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎร และเป็นส่วนหนึ่งของ รัฐบาลได้แต่วุฒิสภา ไม่ควรใช้ระบบเลือกตั้งโดยตรงเหมือนปี ๒๕๔๐ อีก เพราะจะทำให้ได้ผู้แทนของ ประชาชนในชนบท เข้ากับสภาผู้แทนราษฎรและเป็นการกีดกันคนชั้นกลาง และข้าราชการทหาร และ พลเรือน อันเป็น ทูตยานุภาพสำคัญในสังคมไทยออกไปจากโครงสร้างทางการเมือง อันจะนำไปสู่ ความขัดแย้งดังที่เคย เกิดในอดีตอีก ระบบการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาจึงต้องออกแบบใหม่ ให้คนชั้น กลางหลากหลายอาชีพ ที่สุด รวมทั้งข้าราชการทหารและพลเรือนเข้าไปเป็นสมาชิกได้โดยต้องห้าม การสังกัดพรรคการเมือง ซึ่งอาจใช้ระบบการสรรหาก่อน แล้วให้ประชาชนลงมติเลือกจากที่ได้สรรหา นั้น เพื่อสร้างความเชื่อมโยง และความชอบธรรมอันมาจากประชาชน ถ้าใช้ระบบนี้ก็อาจเพิ่มอำนาจ

^๖บรรดาศักดิ์ อูวรรณโณ, “พลวัตของการเมืองไทย”, *จุลนิตติ*, (พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๕๒) : ๓๕-๓๖.

วุฒิสภาให้ถอดถอนผู้ดำรง ตำแหน่งการเมือง ให้แต่งตั้งองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และให้เสนอร่างกฎหมายได้ด้วย

นอกจากนี้ระบบการตรวจสอบรัฐบาลก็ต้องทำให้เข้มแข็งขึ้น และเป็นอิสระขึ้นโดยไม่ทำลาย ความเป็นอิสระในการบริหารรวมทั้งเร่งสร้างระบบธรรมาภิบาลทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ชัดเจน เข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพ

๓. วัฒนธรรมการเมือง (political culture) แบบไทยเดิม ต้องมีการปรับให้เข้ากับ วัฒนธรรม ประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ซึ่งต้องเริ่มด้วยการให้เสรีภาพทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรัฐไม่ ควบคุมอีก เพื่อให้คนชั้นกลางเล็กฟุ้งฟ้างรัฐสำหรับคนจนนั้นรัฐสวัสดิการควบคุมไปกับปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะช่วยเปิดพื้นที่ทางสังคมและการเข้าถึงทรัพยากรของ คนจนชนบทได้

เมื่อวิถีการผลิตเปลี่ยนไปเช่นนี้โครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมก็จะเปลี่ยนตามไปด้วย การ ให้ การศึกษาเรื่องค่านิยมและพฤติกรรมประชาธิปไตยซึ่งต้องทำควบคู่กันไปกับการเปลี่ยนวิถีการผลิต ก็จะได้ผลเพราะวัฒนธรรมอุปถัมภ์แบบไทยเดิม เป็นผลมาจากวิถีการผลิตและความสัมพันธ์เชิง โครงสร้าง ในระบบเศรษฐกิจล่าช้าแต่การสอนค่านิยมประชาธิปไตยโดยไม่ปรับวิถีการผลิตและ โครงสร้างทางสังคม ก็คือการสอนให้ท่องจำเพื่อสอบไล่ แต่ใช้ไม่ได้จริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งถูกกำหนด โดยวิถีการผลิตและ โครงสร้างสังคมและเศรษฐกิจเดิม

สรุปได้ว่าก็คือ พลวัตการเมืองไทยถูกกำหนดด้วยสองส่วน คือส่วนโครงสร้างเป็นทางการ ซึ่งกำหนดโดยรัฐธรรมนูญและส่วนโครงสร้างที่ไม่เป็นทางการ ที่ถูกกำหนดโดยวัฒนธรรมการเมือง อัน เป็นผลมาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม การปฏิรูปที่มุ่งแก้ไขเฉพาะโครงสร้างทางการเมืองจะประสบ ปัญหาเช่นเดียวกันที่รัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ ประสบ ความท้าทายจึงอยู่ตรงที่จะปฏิรูปทั้งสองส่วนนี้ ไป ด้วยกันหรือไม่ เพื่อให้การเมืองไทยมีเสถียรภาพและประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนได้

ตารางที่ ๒.๒ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญพลวัตของการเมืองไทย

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, (๒๕๕๒, หน้า ๓๕-๓๖)	เมื่อพลวัตของการเมืองไทยขึ้นอยู่กับสี่ส่วนหลักของ สังคมไทย เสถียรภาพและประสิทธิภาพของการ เมืองไทยจะเกิดขึ้นเมื่อ ๑. สถาบันพระมหากษัตริย์ ยังคงต้องเป็นเสาหลักของการเมืองการปกครองที่วาง พระองค์ เป็นกลางทางการเมือง และยึดรัฐธรรมนูญ และประเพณีการปกครองในระบบประชาธิปไตย อย่างเคร่งครัด ๒. โครงสร้างทางการเมืองในรัฐธรรมนูญ ต้องออกแบบให้สามารถรองรับกลุ่มพลังทางการเมือง

๒.๑.๓ ความเป็นพลวัตระหว่างการสื่อสารกับการเมือง

การสื่อสารทางการเมืองในทุกระบบการเมือง ไม่ว่าจะเป็นระบบประชาธิปไตยหรือเผด็จการ ล้วนต้องมีการสื่อสารกันหลาย ๆ ลักษณะ การสื่อสารทางการเมืองเป็นตัวเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ในระบบการเมือง

ความเป็นพลวัตระหว่างการสื่อสารกับการเมือง คือ การทำงานของระบบการเมืองที่เริ่มจากปัจจัยความต้องการและปัจจัยสนับสนุน หรือในกระบวนการตัดสินใจด้าน นโยบาย หรือในปัจจัยผลิตและปัจจัยผลลัพธ์ต่างล้วนมีผลกระทบให้กลายเป็นปัจจัยป้อนกลับระบบการทำกิจกรรมทั้งหมดนี้ต้องอาศัยการสื่อสารทางการเมืองเป็นสำคัญ ถ้าจะพิจารณาตามแนวทางโครงสร้างหน้าที่ จะพบว่าการแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ การเรียกร้องผลประโยชน์ การรวบรวมผลประโยชน์ รวมทั้ง การสนองตอบของระบบการเมืองก็ดี ต้องอาศัยการสื่อสารทางการเมืองเป็นหลัก หากการสื่อสารทางการเมืองไม่มี ประสิทธิภาพ ระบบการเมืองก็จะทำงานอย่างไม่มีประสิทธิภาพไปด้วย ทำให้ผลลัพธ์ทางการเมืองมีปัญหา หรือระบบการเมืองตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนไม่ตรงจุด

ดังนั้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารทางการเมืองกับระบบการเมืองจึงมีผลต่อความเป็นพลวัตทางการเมืองอย่างมาก แม้ว่าระบบการเมืองสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด แต่ถ้าการสื่อสารทางการเมืองขาดประสิทธิภาพ ก็จะก่อให้เกิดพลวัตทางการเมืองที่ไร้ขอบเขตได้มาก เพราะระบบการเมืองจะมีเสถียรภาพเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ การยอมรับของประชาชน トラบดที่ระบบการเมืองมีความสามารถเพียงใด แต่ไม่สามารถสื่อสารการเมืองกับประชาชนให้เข้าใจได้ ระบบการเมืองนั้นก็ยากที่จะรักษาความมั่นคงภายในระบบการเมืองไว้ได้ ตรงกันข้ามกับระบบการเมืองใดเป็นเผด็จการเพียงใด แต่ไม่สามารถสร้างวาทกรรมทางการเมือง และสื่อสารทางการเมืองให้ประชาชนยอมรับได้ ความสงบเรียบร้อยทางการเมืองจะเกิดขึ้นได้ ดังนั้นพลวัตทางการเมืองจึงสามารถวัดกันที่การสื่อสารทางการเมืองอย่าง ที่ แทนที่จะวัดกันด้วยอำนาจการเมืองเพียงอย่างเดียว และอำนาจทางการเมืองไม่ใช่สาระสำคัญที่สุดของการศึกษาการเมืองอีกต่อไป

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับระบบการเมือง ไม่เพียงแต่มีผลต่อพลวัตทางการเมืองภายในประเทศดังที่กล่าวมาแล้ว แต่ยังส่งผลต่อพลวัตทางการเมืองระหว่างประเทศอีกด้วย ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือการแทรกแซงรุกรานระหว่างประเทศ เป็นต้น ว่าช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เกิดสงครามเย็นระหว่าง อุดมการณ์เสรีประชาธิปไตยของสหรัฐอเมริกา กับอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ของสหภาพโซเวียต ที่ได้ส่งผลต่อ พลวัตทางการเมืองระหว่างประเทศอย่างรุนแรง ต่อมาเมื่อสงครามเย็นสงบลง อันเนื่องมาจากการล่มสลายของ สหภาพโซเวียต ก็เกิดสงครามเศรษฐกิจระหว่างสหรัฐอเมริกา ที่มีระบบเศรษฐกิจที่เข้มแข็งกว่ากับสาธารณรัฐ ประชาชนจีนที่มีเศรษฐกิจที่เข้มแข็งน้อยกว่า สงครามการค้าโลก (เริ่มปี ๒๐๑๘) ครั้งนี้ได้ส่งผลกระทบต่อพลวัตทางการเมืองระหว่างประเทศอย่างมาก

เนื่องจากสหรัฐอเมริกาไม่อาจเป็นชาติผู้นำของโลกได้อีกต่อไป เมื่อสหรัฐอเมริกาไม่สามารถให้การอุปถัมภ์ประเทศในโลกเสรีอีกต่อไป ความพลวัตทางการเมืองระหว่างประเทศ ได้ก่อให้เกิดความพยายามที่จะมีการจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกันใหม่ ภายใต้ความร่วมมือ ระหว่างประเทศในแนวทางใหม่ ที่ไม่มีสหรัฐอเมริกาเป็นชาติผู้นำอีกต่อไป^๗

สรุปได้ว่าก็คือ การสื่อสารทางการเมืองเป็นตัวเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ในระบบการเมือง การทำงานของระบบการเมืองที่เริ่มจากปัจจัยความต้องการและปัจจัยสนับสนุน หรือในกระบวนการตัดสินใจด้าน นโยบาย หรือในปัจจัยผลผลิตและปัจจัยผลลัพธ์ต่างล้วนมีผลกระทบให้กลายเป็นปัจจัยป้อนกลับระบบการทำงานทั้งหมดนี้ต้องอาศัยการสื่อสารทางการเมืองเป็นสำคัญ

ตารางที่ ๒.๓ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความเป็นพลวัตระหว่างการสื่อสารกับการเมือง

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พลศักดิ์ จิรไกรศร, (๒๕๕๘, หน้า ๔-๕).	ความเป็นพลวัตระหว่างการสื่อสารกับการเมือง คือ การทำงานของระบบการเมืองที่เริ่มจากปัจจัยความต้องการและปัจจัยสนับสนุน หรือในกระบวนการตัดสินใจด้าน นโยบาย หรือในปัจจัยผลผลิตและปัจจัยผลลัพธ์ต่างล้วนมีผลกระทบให้กลายเป็นปัจจัยป้อนกลับระบบการทำงานทั้งหมดนี้ต้องอาศัยการสื่อสารทางการเมืองเป็นสำคัญ

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมือง คือ ค่านิยม ทศนคติ และความเชื่อทางการเมือง การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง ที่มาของวัฒนธรรมทางการเมือง ดังนี้

๒.๒.๑ ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง

การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองได้รับความสนใจจากนักวิชาการตะวันตกมาเป็นเวลากว่าครึ่งศตวรรษ แล้ว ตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมานักวิชาการเหล่านี้ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองไว้อย่างน่าสนใจได้แก่

^๗พลศักดิ์ จิรไกรศร, การสังเคราะห์การสื่อสารและพลวัตทางการเมือง, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๘), หน้า ๔-๕.

คำว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง” เป็นคำศัพท์เฉพาะทางรัฐศาสตร์ มาจาก ภาษาอังกฤษ ว่า “Political Culture” โดยคำว่า “วัฒนธรรม” มาจากภาษาอังกฤษว่า “Culture” ซึ่งมีรากศัพท์ จากภาษาลาติน คือ Cultura อันหมายถึง การเพาะปลูกหรือการปลูกฝัง^{๘๘} ส่วนภาษาไทย นั้น คำว่า “วัฒนธรรม” มาจากคำสองคำ คือ คำว่า “วัฒนธรรม” มาจาก “วัฒนธรรม” ในภาษาบาลี^{๘๙} อัน หมายถึงความ เจริญ ความงอกงาม และคำว่า “ธรรม” มาจาก “ธรรม” ในภาษาสันสกฤต อันหมายถึง คุณความดี ความจริง ความยุติธรรม ความถูกต้อง เมื่อนำทั้งสองคำสมาสกัน จึงเกิดคำว่า “วัฒนธรรม” หมายถึง สิ่งที่ทำให้ความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ วิถีชีวิตของหมู่คณะ ลักษณะที่แสดง ถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอัน ดีของประชาชน พฤติกรรมและสิ่งทีคนในหมู่ผลิตสร้างขึ้นด้วยการเรียนรู้จากกันและกันและร่วมใจอยู่ ในพวกของตน และหากพิจารณาพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๔ “วัฒนธรรม” หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จารีตประเพณี พิธีกรรม และ ภูมิปัญญา ซึ่งกลุ่มชน และสังคมได้ร่วมกันสร้างสรรค์ ส่งเสริม ปลูกฝัง สืบทอด เรียนรู้ ปรับปรุงและ เปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิด ความเจริญงอกงาม ทั้งด้านจิตใจและวัตถุ อย่างสันติสุขยั่งยืน แต่ความหมาย ดังกล่าวเป็นความหมาย ในทางภาษาศาสตร์ มิใช่ความหมายทางสังคมมานุษยวิทยา

ส่วนคำว่า “การเมือง” นั้นมาจากภาษาอังกฤษคือ “Politic” ซึ่งมาจากภาษาลาติน คือ “Polis” อันหมายถึง เมือง หรือนคร และตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ ความหมายว่า (๑) งานที่เกี่ยวกับรัฐหรือแผ่นดิน เช่น วิชาการเมือง ได้แก่วิชาว่าด้วยรัฐการจัดส่วน แห่งรัฐและการดำเนินการแห่งรัฐ (๒) การบริหารประเทศเฉพาะที่เกี่ยวกับนโยบายในการบริหาร ประเทศ เช่น การเมืองระหว่างประเทศ ได้แก่ การดำเนินนโยบายต่างประเทศ (๓) กิจการอำนาจหรือ ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น ตำแหน่งการเมือง ได้แก่ ตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่อำนาจ (คณะรัฐมนตรี) หรือ ควบคุม (สภาผู้แทนราษฎร) การบริหารแผ่นดิน^{๙๐} ส่วนในทางรัฐศาสตร์ Roland Pennock และ David Smith ได้อธิบายว่า “การเมือง” หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับอำนาจ สถาบันและองค์กรในสังคม ซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีอำนาจเด็ดขาดครอบคลุมสังคมนั้นในการ สถาปนาและทำนุรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม มีอำนาจในการทำให้จุดประสงค์ร่วมกัน ของสมาชิกในสังคมได้บังเกิดผลขึ้นมา และมีอำนาจในการประนีประนอมความคิดเห็นที่แตกต่างของ

^{๘๘}จ่านงค์ อติวัฒนธรรมสิทธิ์ และคณะ, สังคมวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ ๑๓, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๙), หน้า ๑๕.

^{๘๙}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔, (กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖), หน้า ๑๑๐๓.

^{๙๐}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๙๗.

สังคม^{๑๑} สอดคล้องกับความเห็นของ David Easton ที่มองว่าการเมืองเป็นเรื่องของการจัดสรรทรัพยากรของรัฐหรือสิ่งที่มีคุณค่าทางสังคม (The authoritative allocation of values to society)^{๑๒} และ Gabriel Almond ได้กล่าวว่า ระบบการเมืองคือระบบของการปฏิสัมพันธ์ที่เรารู้จักพบเห็นใน สังคมที่มีความเป็นอิสระทั้งหลาย ซึ่งทำหน้าที่บูรณาการ (integration) และปรับตัวเอง (adaptation) (ทั้งภายในระบบและเมื่อต้องเปรียบเทียบกับระบบอื่น) โดยการใช้อำนาจหรือชุดที่จะใช้อำนาจบังคับที่ ขอบธรรมตามกฎหมาย^{๑๓} การเมืองจึงเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการปกครองรัฐเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายและ วัตถุประสงค์สูงสุดของสังคมนั้น^{๑๔}

เมื่อนำความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” และ “การเมือง” ในข้างต้นประกอบด้วยกัน สามารถให้คำจำกัดความว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง” ซึ่งหมายถึง ระบบการกระทำ (action system) ต่างๆ ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมทางสังคม (social behavior) ของผู้คนในสังคม พฤติกรรมทางสังคมเป็นพฤติกรรมที่คนแต่ละคนในสังคมร่วมกันกระทำขึ้นไปในทิศทางเดียวกันต่อการกระทำของตน ด้วยเหตุดังกล่าวจึงกล่าวว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นระบบการกระทำร่วมกันของคนในสังคมก็คือสิ่งที่ เป็น “ความเหมือนร่วมกันของสาธารณะ” หรือ “ความเห็นร่วมกันของสาธารณะ” (public commonness) ที่มีต่อสถานะแวดล้อมทางการเมือง^{๑๕}

นอกจากนี้วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง กลุ่มหรือแผนของทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึกหรือจิตใจซึ่งจะมีผลทำให้กระบวนการทางการเมืองมีระเบียบและมีความหมาย หรือเป็นสิ่งที่ มีอิทธิพลต่อกระบวนการหรือระบบการเมืองวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นผลจากแบบการถ่ายทอดของประวัติศาสตร์ของประเทศ วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลเป็นตัวกำหนดระบบการเมือง ระบบการเมืองจะมีเสถียรภาพมั่นคงอยู่ได้ ถ้าวัฒนธรรมทางการเมืองของคนในระบบการเมืองมีแนวโน้มที่จะเป็นอย่างเดียวกัน โดยวัฒนธรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับระบบการเมืองอย่างแยกไม่ออก การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นการศึกษาระบบการเมือง^{๑๖}

^{๑๑}Roland Pennock & David Smith, *Political Science*, (New York: McMillan, 2004), p. 9.

^{๑๒}W.J.M. Mackenzie, *Politics and Social Science*, (Middlesex: Penguin Book, 2013), p. 203.

^{๑๓}W. S. Runciman, *Social Science and Political Theory, Second Edition*, (London: Cambridge University Press, 2009), p.35.

^{๑๔}Charles DEBBASCH et auteurs, *Lexique De Politique*, (Paris, Dalloz, 2011), p. 138.

^{๑๕}อภิญา รัตนมงคลมาศและวิวัฒน์ คติธรรมนิത്യ, *คนไทยกับการเมืองปิตุภูมิ*, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันนโยบายศึกษา, ๒๕๕๗), หน้า ๑๕๘-๑๕๙.

^{๑๖}Lucian W. Pye., *Political Culture and Political Development. Edited by Verba, Ed. by Lucian W. Pye and Sidney. Princeton*, (N.J: Princeton University Press, 2014), p. 253.

ทั้งนี้แนววิเคราะห์วัฒนธรรมการเมืองว่าเป็นแบบแผนของทัศนคติหรือความโน้มเอียงทางการเมืองของปัจเจกชนในฐานะที่เป็นสมาชิกของระบบการเมืองและความโน้มเอียงทางการเมืองของบุคคลแบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะคือ^{๑๗}

๑. Cognitive Orientation คือ ความโน้มเอียงเกี่ยวกับการรับรู้ ความเข้าใจและความเชื่อทั้งที่มีต่อวัตถุและระบบการเมือง

๒. Affective Orientation คือ ความโน้มเอียงเกี่ยวกับความพึงพอใจ ซึ่งเป็นความรู้สึกที่มีต่อวัตถุและระบบการเมืองบทบาทของบุคคลการปฏิบัติงานและการกำหนดหน้าที่ของระบบการเมือง

๓. Evaluative Orientation คือความโน้มเอียงเกี่ยวกับการประเมินค่า ซึ่งเป็นความรู้สึกที่เป็นลักษณะการประเมินค่าตัดสิน และมีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมทางการเมืองและปรากฏการณ์ทางการเมือง ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการมีค่านิยม และหลักเกณฑ์บางอย่างที่ใช้วัดคุณค่าของระบบและกิจกรรมทางการเมืองมาเป็นเครื่องวัดหรือตัดสินต่อการกระทำโดยจะมีข้อมูลข่าวสารเป็นตัวประกอบด้วย

สรุปได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมือง เป็นแบบแผนพฤติกรรมของคนในสังคมในลักษณะของความเชื่อ ทัศนคติ ขนบประเพณีที่หล่อหลอมให้แต่บุคคลที่มีต่อระบบการเมืองในรูปแบบต่างๆ ซึ่งปรากฏอยู่ในระบบการเมืองซึ่ง เกิดจากการอบรมกล่อมเกลามาทางการเมืองซึ่งนำไปสู่การแสดงออกทางการเมือง

ตารางที่ ๒.๔ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมือง

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
จางงัง คอติวัฒนสิทธิ์ และคณะ, (๒๕๔๙, หน้า ๑๕).	คำว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง” เป็นคำศัพท์เฉพาะทางรัฐศาสตร์มาจาก ภาษาอังกฤษว่า “Political Culture” โดยคำว่า “วัฒนธรรม” มาจากภาษาอังกฤษว่า “Culture” ซึ่งมีรากศัพท์จากภาษาลาติน คือ Cultura อันหมายถึง การเพาะปลูกหรือการปลูกฝัง
ราชบัณฑิตยสถาน, (๒๕๕๖, หน้า ๑๑๐๓).	ส่วนภาษาไทย นั้น คำว่า “วัฒนธรรม” มาจากคำสองคำ คือ คำว่า “วัฒน” มาจาก “วทฒน” ในภาษาบาลี อัน หมายถึงความเจริญ ความงอกงาม และคำว่า “ธรรม” มาจาก “ธรม” ในภาษาสันสกฤต อันหมายถึง คุณความดี ความจริง ความยุติธรรม ความถูกต้อง เมื่อนำทั้งสองคำสมาสกัน จึงเกิดคำว่า “วัฒนธรรม”

^{๑๗}Almond, Gabriel A. and Verba, Sidney, *The Civic Culture : Political Attitudes and Democracy in Five Nations*, 3th Edition, (Boston: Little, Brown, 2018), p. 235.

ตารางที่ ๒.๔ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญวัฒนธรรมทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ราชบัณฑิตยสถาน, (๒๕๕๖, หน้า ๕๙๗).	ให้ความหมายว่า (๑) งานที่เกี่ยวกับรัฐหรือแผ่นดิน เช่น วิชาการเมือง ได้แก่วิชาว่าด้วยรัฐ การจัดส่วนแห่งรัฐและการดำเนินการแห่งรัฐ (๒) การบริหารประเทศเฉพาะที่เกี่ยวกับนโยบายในการบริหารประเทศ เช่น การเมืองระหว่างประเทศ ได้แก่ การดำเนินนโยบายต่างประเทศ (๓) กิจการ อำนาจหรือควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น ตำแหน่งการเมือง ได้แก่ ตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่อำนาจ หรือควบคุม การบริหารแผ่นดิน
Roland Pennock & David Smith, (2004, p. 9).	“การเมือง” หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับอำนาจสถาบันและองค์กรในสังคม ซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีอำนาจเด็ดขาดครอบคลุมสังคมนั้น ในการสถาปนาและทำนุรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม มีอำนาจในการทำให้จุดประสงค์ร่วมกัน
W.J.M. Mackenzie, (2013, p. 203).	เป็นเรื่องของการจัดสรร ทรัพยากรของรัฐหรือสิ่งที่มีคุณค่าทางสังคม
W.S. Runciman, (2009, p.35).	ระบบการเมืองคือระบบของการปฏิสัมพันธ์ที่เราจะพบเห็นใน สังคมที่มีความเป็นอิสระทั้งหลาย ซึ่งทำหน้าที่บูรณาการ และปรับตัวเอง (ทั้งภายในระบบและเมื่อต้องเปรียบเทียบกับระบบอื่น) โดยการใช้อำนาจหรือผู้ที่ใช้อำนาจบังคับที่ ชอบธรรมตามกฎหมาย
Charles DEBBASCH et auteurs, Lexique De Politique, (2011, p. 138).	การเมืองจึงเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการปกครองรัฐเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายและ วัตถุประสงค์สูงสุดของสังคมรัฐ
อภิญญา รัตนมงคลมาศและวิวัฒน์ คติธรรม นิตย์, (๒๕๔๗, หน้า ๑๕๘-๑๕๙).	วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นระบบการกระทำร่วมกันของคนในสังคมก็ คือสิ่งที่เป็น “ความเหมือนร่วมกันของสาธารณะ” หรือ “ความเห็นร่วมกันของสาธารณะ” ที่มีต่อสภาวะแวดล้อมทางการเมือง

ตารางที่ ๒.๔ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญวัฒนธรรมทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Lucian W. Pye., (2014, p. 253).	วัฒนธรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับระบบการเมืองอย่างแยกไม่ออก การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นการศึกษาระบบการเมือง
Almond, Gabriel A. and Verba, Sidney, (2018, p. 235).	การเมืองของบุคคลแบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะคือ ๑. Cognitive Orientation คือ ความโน้มเอียงเกี่ยวกับการรับรู้ ๒. Affective Orientation คือ ความโน้มเอียงเกี่ยวกับความพึงพอใจ ๓. Evaluative Orientation คือความโน้มเอียงเกี่ยวกับการประเมินค่า

๒.๒.๒ ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมือง

ได้มีนักวิชาการที่อธิบายถึงลักษณะของประเภทของวัฒนธรรมทางการเมืองได้หลากหลายมิติ ดังนี้

ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมืองย่อมแตกต่างกันออกไปตามระบบการเมืองของแต่ละสังคม ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ ๔ ประการ ดังนี้^{๑๘}

๑. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และการประเมินคุณค่า ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีต่อบุคคลอื่นๆ ในระบบการเมือง ทั้งที่มีต่อสถาบันการเมืองต่างๆ ในระบบการเมือง เช่น การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลให้ความไว้วางใจหรือความศรัทธาต่อนักการเมืองหรือสถาบันรัฐสภา เป็นต้น

๒. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และการประเมินคุณค่า ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพเชิงอำนาจระหว่างประชาชนในฐานะชนชั้นผู้ถูกปกครองกับผู้นำทางการเมืองในฐานะชนชั้นผู้ปกครอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการยอมรับ หรือการต่อต้านการมีอำนาจและการใช้อำนาจของผู้ปกครอง

๓. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และการประเมินคุณค่า ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ยึดมั่นในหลักอิสรภาพและสิทธิและเสรีภาพทางการเมือง หรือยึดมั่นในหลักความสัมพันธ์แบบอำนาจอธิปไตยหรือความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์

^{๑๘}วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน, เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการพัฒนาการเมืองไทย หน่วยที่ ๔ : วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาการเมืองไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๑), หน้า ๑๕๑-๑๕๒.

๔. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และการประเมินคุณค่า ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสอดคล้องต้องกัน อันนำไปสู่การสร้างสรรค์ความเป็นเอกภาพทางการเมืองและให้ความจงรักภักดีต่อระบบการเมืองโดยรวม

ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มคนในสังคมต่าง ๆ สามารถจำแนกออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ^{๑๙}

๑. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิม เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่ไม่มี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองเลย ไม่มีการรับรู้ไม่มีความเห็น และไม่ใส่ใจระบบการเมือง ไม่คิดว่าตนเองมีความจำเป็นต้องมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมดั้งเดิม ซึ่งเป็นสังคมที่ยังไม่มีบทบาททางการเมืองในลักษณะของความชำนาญเฉพาะด้าน ความโน้มเอียงทางการเมืองของสมาชิกในสังคมไม่อาจแยกออกจากความโน้มเอียงทางศาสนา และสังคมได้ ลักษณะ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิมจะพบได้ในกลุ่มคนที่ยากจน และไร้การศึกษา เป็นกลุ่มคนที่ขาดโอกาสในการรับรู้และเข้าใจบทบาทของตนต่อระบบการเมือง

๒. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจต่อระบบการเมืองโดยทั่วไป ๆ ไป แต่ไม่สนใจที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในทุก กระบวนการ และไม่มีความรู้สึกว่าตนเองมีความหมายหรือมีอิทธิพลต่อระบบการเมืองเรียกร้อง ไม่ เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า จะพบได้ในกลุ่มคนชั้น กลาง ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองโดยทั่วไป แต่มีความเชื่อว่าการเมืองเป็นเรื่องของ ผู้มีอำนาจและบารมี โดยถือว่าตนเองอยู่คนละโลกกับการเมืองเป็นเพียงประชาชนซึ่งอยู่ใต้การบังคับ บัญชา และมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งหรือนโยบายเท่านั้น

๓. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่มี ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบการเมืองเป็นอย่างดี เห็นคุณค่าและความสำคัญในการเข้ามีส่วนร่วม ทางการเมือง เพื่อควบคุมกำกับ และตรวจสอบให้ผู้ปกครองทำการปกครอง เพื่อสนองตอบความ ต้องการของประชาชน บุคคลในสังคมนี้อาจมีความรู้สึกว่าเขาสามารถที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในทางการเมืองได้ ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ส่วนใหญ่ จะพบเห็นได้ในชนชั้น กลางของประเทศอุตสาหกรรมหรือประเทศที่พัฒนาแล้ว อีกทั้งมีความรู้ความเข้าใจและ ความ ตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน เคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน มีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตน มากกว่าประโยชน์ส่วนรวม มีความสนใจและเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง

^{๑๙}Almond, Gabriel A. and Sidney Verba, *The Civic Culture : Political Attitudes and Democracy in Five Nations*, 4th Edition, (Boston: Little, Brown and Company, 2018), p. 237.

สรุปได้ว่า ประเภทของวัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับระบบการเมือง และตระหนักถึงคุณค่าและบทบาทของตนต่อระบบการเมือง ต้องการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อควบคุมกำกับตรวจสอบ การบริหารของผู้ปกครองให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนลักษณะเช่นนี้เรียกว่า วัฒนธรรมทางการเมือง

ตารางที่ ๒.๕ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมือง

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน, (๒๕๕๑, หน้า ๑๕๑-๑๕๒).	ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมือง ๑. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลให้ความไว้วางใจหรือความศรัทธาต่อนักการเมืองหรือ สถาบันรัฐสภา เป็นต้น ๒. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพเชิงอำนาจระหว่างประชาชนในฐานะชนชั้นผู้ถูก ปกครองกับ ผู้นำทางการเมืองในฐานะชนชั้นผู้ปกครอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการยอมรับ หรือการต่อต้านการมีอำนาจและการใช้อำนาจของผู้ปกครอง ๓. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคลที่ยึดมั่นในหลักอิสรภาพและสิทธิและเสรีภาพทางการเมือง หรือยึดมั่นใน หลักความสัมพันธ์แบบอำนาจนิยมหรือความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ๔. วัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวข้องกลุ่มบุคคลที่มีความสอดคล้องต้องกันอันนำไปสู่การสร้างสรรคความเป็นเอกภาพทาง การเมืองและให้ความจงรักภักดีต่อระบบการเมืองโดยรวม
Almond, Gabriel A. and Sidney Verba, (2018, p. 237).	๑. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิม ไม่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเลย ๒. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า มีความรู้แต่ไม่สนใจการเมือง ๓. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม มีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบของตน เคารพกฎหมายและกติกายกย่องร่วมกันในสังคม รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน มีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม มีความสนใจและเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง

๒.๒.๓ ที่มาของวัฒนธรรมทางการเมือง

จากที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองแบบหนึ่งอาจมีความเหมาะสมหรือสอดคล้องกับสังคมนั้นๆ แต่วัฒนธรรมทางการเมืองเช่นนั้นก็อาจไม่เหมาะสมหรือ สอดคล้องกับอีกสังคมหนึ่งก็ได้ โดยการที่สังคมจะมีวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นเช่นไรนั้นย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เป็นเหตุส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมือง

สามารถจำแนกปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการกำหนดลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองได้ ๒ ประการ คือ ปัจจัยทางจิตวิทยา และปัจจัยที่ เกี่ยวกับการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับต่างๆ ของสังคม

ประการแรก ปัจจัยทางจิตวิทยาที่กำหนดวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลหรือ กลุ่มบุคคล อาจจำแนกได้ดังนี้^{๒๐}

๑. การรับรู้ (Perception) หมายถึง ทรรศนะของบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีต่อสิ่งต่างๆ ของการเมือง เช่น การชอบหรือไม่ชอบนักการเมืองหรือพรรคการเมือง เป็นต้น การรับรู้ดังกล่าวนี้มีที่มาจากประสบการณ์ของบุคคลหรือกลุ่มตนเองหรืออาจมาจากผู้อื่นหรือสถาบันทางสังคมต่างๆ ก็ได้

๒. ทศคติ (Attitude) หมายถึง ท่าทีหรือแนวโน้มของความรู้สึกของบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีต่อสิ่งต่างๆ ของการเมือง ทั้งนี้ ท่าทีหรือแนวโน้มในการตอบสนองของบุคคลหรือกลุ่มคนมีที่มาจากความรู้สึก อารมณ์ และความรู้

๓. ความเชื่อ (Belief) หมายถึง ความคิดหรือความเข้าใจของบุคคลหรือกลุ่มคนต่อสิ่งต่างๆ ของการเมือง ซึ่งนำไปสู่การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางการเมือง

๔. ค่านิยม (Value) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดในเชิงประเมินค่าของบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีต่อสิ่งต่างๆ ของการเมือง ทั้งนี้ เป็นผลมาจากประสบการณ์ของบุคคลหรือกลุ่มคนที่จะสร้างมาตรฐานหรือเกณฑ์ในการตัดสินเพื่อแสดงออกซึ่งพฤติกรรมการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่ง ค่านิยมอาจจำแนกได้ ๒ ประเภท คือ ค่านิยมส่วนบุคคล (Personal Value) และค่านิยมของสังคม (Social Value)

๕. การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง กระบวนการในการได้รับซึ่งประสบการณ์ทางการเมืองของบุคคลหรือกลุ่มคนซึ่งส่งผลให้การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลหรือกลุ่มคนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

๖. การจูงใจ (Motivation) หมายถึง กระบวนการกระตุ้นหรือเร่งเร้าผลักดันให้ บุคคลหรือกลุ่มคนแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางการเมือง ทั้งนี้ แรงจูงใจอาจแบ่งได้เป็น ๒ ชนิด คือ แรงจูงใจ

^{๒๐}วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน, เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการพัฒนาการเมืองไทย หน่วยที่ ๔ : วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาการเมืองไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, หน้า ๑๗๔.

ภายใน ซึ่งหมายถึง ความพึงพอใจของบุคคลหรือกลุ่มคนในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางการเมือง และแรงจูงใจภายนอก ซึ่งหมายถึงการได้รับผลประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนจากบุคคล หรือกลุ่มคน

๗. ความต้องการ (Wants) หมายถึง แรงผลักดันที่ทำให้บุคคลหรือกลุ่มคนแสดงออก ซึ่งบทบาทหรือพฤติกรรมทางการเมือง

๘. บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง ผลรวมของความคิด ความเชื่อ ค่านิยม นิสัย และทัศนคติที่บุคคลหรือกลุ่มคนสั่งสมมาจากการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ บุคลิกภาพมีส่วนสำคัญ ที่ทำให้เกิดความแตกต่างในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลหรือกลุ่มคน

จึงอาจสรุปได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลหรือกลุ่มคนเป็นผลมาจากปัจจัยต่างๆ ทางจิตวิทยาเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม ปัจจัยต่างๆ ทางจิตวิทยาจะเป็นอย่างไรย่อมเป็นไปตามการ อบรมกล่อมเกลามาทางการเมือง

ประการที่สอง ปัจจัยที่เกี่ยวกับการกล่อมเกลามาทางการเมือง โดยการกล่อมเกลามาทางการเมืองเป็นวิธีการสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลหรือกลุ่มคนในทางที่เป็นจริง ซึ่งสามารถจำแนกกระบวนการกล่อมเกลามาทางการเมืองได้ ดังนี้^{๒๑}

๑. ครอบครัว (Family) เป็นตัวแทนที่สำคัญที่สุดในการให้การเรียนรู้ทางการเมืองที่ใกล้ชิดนับตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการกำหนดทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมทางการเมืองในวัยผู้ใหญ่ การกล่อมเกลามาทางการเมืองในระดับครอบครัวยังเป็นตัวการสำคัญในการสร้างบุคลิกภาพทางการเมือง (political personality)

๒. กลุ่มเพื่อน (Peer Groups) เป็นกลุ่มทางสังคมกลุ่มหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการ เป็นตัวแทนของการกล่อมเกลามาทางการเมือง กลุ่มเพื่อนมีฐานะที่แตกต่างจากครอบครัวในลักษณะ ของการมีฐานะที่เท่าเทียม นอกจากนั้น กลุ่มเพื่อนยังมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นการเรียนรู้และให้ประสบการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นโดยตรงและบทบาทของกลุ่มเพื่อน ในการทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการกล่อมเกลามาทางการเมืองนั้นมักมีลักษณะไม่เป็นทางการ แต่อาจเป็นครั้งคราวตามประเด็นตามโอกาสของปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น

๓. โรงเรียนและสถาบัน (Schools) เป็นตัวแทนในการกล่อมเกลามาทางการเมืองแบบ ทุกติยภูมิและมีลักษณะเป็นทางการ กล่าวคือ เป็นเรื่องเป็นราวมากกว่าครอบครัวและกลุ่มเพื่อน สถาบันการศึกษา ในที่นี้ได้แก่ โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งทำหน้าที่ในด้านการกล่อมเกลามาทางการเมือง โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับอันถือว่าเป็นการกล่อมเกลามาทางการเมืองโดยตรง

^{๒๑}พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, สังคมวิทยาการเมือง, (ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๖),

๔. สื่อมวลชน (Mass Media) เป็นตัวแทนที่สำคัญยิ่งในการกล่อมเกลາทางการเมือง ในสังคมสมัยใหม่และสื่อมวลชนยังเป็นอารยธรรมสมัยใหม่ของสังคมอุตสาหกรรม สื่อมวลชนในที่นี้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร จุลสาร รายการวิทยุ โทรทัศน์ และสื่อทางออนไลน์สมัยใหม่ในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น สื่อมวลชนทำหน้าที่ในการเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การเมืองที่เกิดขึ้นทั้งภายในประเทศและนอกประเทศ รวมทั้งการทำหน้าที่ในการวิเคราะห์เหตุการณ์ทางการเมืองและการเสนอแนะทางเลือกอีกด้วย

๕. รัฐบาล (Government) เป็นหน่วยการกล่อมเกลาทางการเมืองที่สำคัญ เพราะเกือบทุกอย่างที่รัฐบาลกระทำจะทำให้ประชาชนเกิดปฏิกิริยาทั้งทางบวกและลบ รัฐบาลจึงต้อง พยายามอธิบายสิ่งที่รัฐบาลกระทำเพื่อให้ประชาชนทราบและทาทุกอย่างเพื่อให้ประชาชนสนับสนุน

สรุปได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลหรือกลุ่มคนในแต่ละสังคมย่อมได้รับ อิทธิพลจากภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของสังคม ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี และศาสนา โดยผ่านกระบวนการอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง ซึ่งกลไกทางสังคมที่ทำหน้าที่อบรมกล่อมเกลาทางการเมืองจะทำหน้าที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองจากชนรุ่นหนึ่งไปสู่ชนอีกรุ่นหนึ่งอย่างต่อเนื่องและเป็นไปตามพลวัตของการเปลี่ยนแปลงแห่งสภาพแวดล้อมทางการเมืองอยู่เสมอ

ตารางที่ ๒.๖ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมือง

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
วิวัฒน์ เี่ยมไพรวาน, (๒๕๕๑, หน้า ๑๗๔).	วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลหรือกลุ่มคนเป็นผลมาจากปัจจัยทางจิตวิทยาเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามการอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง
พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, (๒๕๕๖, หน้า ๙๘).	จำแนกกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองได้ดังนี้ ๑. ครอบครัว ๒. กลุ่มเพื่อน ๓. โรงเรียน และสถาบัน ๔. สื่อมวลชน ๕. รัฐบาล

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมือง

การพัฒนาทางการเมืองเป็นกระบวนการสั่งสมการเพิ่มขึ้นของการ แบ่งแยกแจกแจงบทบาทความเป็นอิสระของระบวย่อยและการที่ระบบการเมืองการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมืองกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ ความหมายการพัฒนาทางการเมือง และลักษณะการพัฒนาการเมืองทางการเมือง ดังนี้

๒.๓.๑ ความหมายการพัฒนาทางการเมือง

พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย การศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมืองนับว่าเป็นส่วนสำคัญ เพราะการพัฒนาทางการเมือง เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมาในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลง มีนักวิชาการได้ให้ความหมายการพัฒนาทางการเมืองไว้หลากหลายดังนี้

การพัฒนาทางการเมืองเป็นกระบวนการสั่งสมการเพิ่มขึ้นของการ แบ่งแยกแจกแจง บทบาท (Role Differentiation) ความเป็นอิสระของระบบย่อย (Sub System Autonomy) และการที่ระบบการเมืองปฏิบัติหน้าที่โดยปลอดจากอิทธิพลของ สถาบันดั้งเดิม โดยเฉพาะศาสนา (Secularization) โดยเห็นว่า การพัฒนาทางการเมือง เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระบบการเมือง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ อาจเกิดจากปัจจัยภายนอกสังคม หรือเกิดจากปัจจัยภายใน ซึ่งการพัฒนาทางการเมืองจะต้องผ่านขั้นตอนที่สำคัญ ๔ ระยะ คือ^{๒๒}

๑. ระยะของการสร้างรัฐ (State Building)
๒. ระยะของการสร้างชาติ (Nation Building)
๓. ระยะของการขยายการมีส่วนร่วม (Participation Enlargement)
๔. ระยะของการขยายการแจกจ่ายทรัพยากร (Distribution Expansion)

ต่อมา Huntington ได้เสนอความหมายของการพัฒนาการเมืองอีกความหมายหนึ่งที่น่าสนใจ โดยเขาได้เสนอว่าการพัฒนาการเมือง เป็นเรื่องที่แตกต่างกันไปจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองให้เป็นสมัยใหม่ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองให้เป็นสมัยใหม่เป็นเรื่องของการแบ่งโครงสร้างทางการเมืองให้มีความแตกต่าง ซับซ้อนมากขึ้น (Structural Differentiation) เป็นเรื่องของการขยายอำนาจของรัฐกลางให้ครอบคลุมไปทั่วทุกส่วนในรัฐให้อยู่ภายใต้รัฐบาลเดียวกัน อยู่ภายใต้ระบบกฎหมายเดียวกัน (Rationalization of Authority) และเป็นเรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน แต่การพัฒนาทางการเมืองเป็นเรื่องของการสร้างความเป็นสถาบัน (Institutionalization) ให้กับระบบเพื่อให้ระบบสามารถเปลี่ยนแปลงจากจารีตประเพณี มาสู่ความเป็นสมัยใหม่ได้ โดยไม่มีความวุ่นวายไร้ เสถียรภาพ ทุกระบบไม่สามารถเปลี่ยนแปลงจากระบบเก่าไปสู่ระบบ การเมืองแบบใหม่ข้างต้นได้อย่างราบรื่นและต่อเนื่องหลายประเทศประสบกับปัญหาการใช้กำลัง รุนแรงทางการเมือง จนการเปลี่ยนแปลงต้องชะงักงันเกิดความเสื่อมทางการเมือง อันที่จริง ได้เสนอว่า การทำให้เป็นสมัยใหม่ได้จะต้องสร้างในระบบ และสถาบันมีลักษณะของความเป็น สถาบัน (Institutionalization) ด้วยลักษณะเช่นนี้เท่านั้น ระบบหรือสถาบันทางการเมืองจึงจะ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถกลืนการขยายตัว ของการมี

^{๒๒}Almond, Gabriel A. and Verba, Sidney, **The Civic Culture : Political Attitudes and Democracy in Five Nations**, 5th Edition, (California: Sage Publications, Inc, 2007), pp. 109-111.

ส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้เป็นอย่างดี และความเป็นสถาบันดังกล่าว ของฮันทิงตันก็มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) ความสลับซับซ้อน (Complexity) ความเป็นอิสระ (Autonomy) ความเป็นปึกแผ่น (Coherence)^{๒๓}

การพัฒนาทางการเมืองยังมีหลายปัจจัยที่เหลื่อมล้ำกันอยู่กล่าวคือ^{๒๔}

ประการแรก ถือว่า การพัฒนาทางการเมืองขึ้นอยู่กับพัฒนาทางกฎหมาย เช่น การมีรัฐธรรมนูญ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์สำคัญๆ ในการปกครอง การป้องกันสิทธิเสรีภาพขั้นมูลฐานของบุคคล การคุ้มครองที่เท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย การเลือกตั้งเป็นครั้งคราว และการแยกอำนาจหน้าที่ของสถาบันต่างๆ

ประการที่สอง ถือว่า การพัฒนาทางการเมือง ขึ้นอยู่กับพัฒนาเศรษฐกิจ โดย Organski^{๒๕} กล่าวว่า ชาติที่เจริญทั้งหลายได้ผ่านขั้นตอนต่างๆ ของ การพัฒนามา ดังนี้ คือ การสร้างชาติ การพัฒนาอุตสาหกรรม รัฐสวัสดิการ และรัฐอุดม ส่วน Lipset^{๒๖} พบว่า ประชาธิปไตยจะดำรงอยู่ได้ในสังคมที่คน ส่วนมากร่ำรวยเท่านั้นในทางตรงข้ามหากสังคมใดมีคนส่วนมากที่ยากจนอยู่ ระบบการเมือง ของสังคมนั้นก็จะเปลี่ยนแปลงไปสู่การปกครองแบบทรราชได้โดยง่าย

ประการที่สาม ถือว่า การพัฒนาทางการเมือง ขึ้นอยู่กับความสามารถทางการบริหารในการรักษากฎหมาย และความสงบเรียบร้อยของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ และในการปฏิบัติ ตามนโยบายอย่างมีเหตุผล ก็มีความเป็นกลาง โดย Heady^{๒๗} กล่าวว่า ในประเทศด้อยพัฒนาจะมีปัญหาในเรื่องการให้รัฐบาลมีอำนาจมากเกินไป จึงขาดความสมดุล ระหว่างการพัฒนาของสถาบันทางการเมืองและทางการบริหาร ทำให้การควบคุมจากประชาชน ไม่ค่อยสำเร็จ

ประการที่สี่ ถือว่า การพัฒนาทางการเมือง ขึ้นอยู่กับความเจริญของระบบสังคม โดยการรวมกลุ่มเพื่อมีส่วนร่วมทางการเมือง นับเป็นปัจจัย สำคัญของความเจริญทางสังคมอีกอย่างหนึ่ง^{๒๘}

^{๒๓}Huntington, S. P. *World Politics : Political Development and Political Decay* (Vol. XVII, 2017), p. 157.

^{๒๔}ทินพันธุ์ นาคะตะ, *รัฐศาสตร์ : ทฤษฎี แนวความคิด ปัญหาสำคัญ และแนวทางการศึกษา วิเคราะห์ทางการเมือง*, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสหายบล็อกและการพิมพ์, ๒๕๕๑), หน้า ๔๗-๔๘.

^{๒๕}Organski, A. F. K., *The Stages of Political Development*, (Network: Knopf, 2015), p. 218.

^{๒๖}Lipset, S. M., *Political Man : Social Bases of Politics*, (Garden City Doubleday, 2012), p. 151.

^{๒๗}Heady, F. , *Public Administration : A Comparative Perspective*, (Englewood Cliffs Prentice-Hall, 2001), p. 62.

^{๒๘}Lerner, D. , *The Passing of Tradition Society : Modernizing the Middle East*, (Glencoe: Free Press, 2010), p. 98.

และการพัฒนาทางการเมือง ย่อมขึ้นอยู่กับ การแบ่งแยกหน้าที่ของสถาบันต่างๆ เป็น เรื่องของการ แบ่งงานกันทำระหว่างบทบาท โครงสร้าง หรือระบบรองทั้งหลายของสังคม^{๒๙}

ประการที่ห้า ถือว่า การพัฒนาทางการเมือง ขึ้นอยู่กับความเจริญของวัฒนธรรม ทาง การเมือง ซึ่งเป็นกระบวนการที่คนเรามีความคิดอ่านที่มีเหตุผล รู้จักวิเคราะห์วิจารณ์ มองโลกตาม ความเป็นจริง

นอกจากนี้พัฒนาการทางการเมือง (Political Development) คือ กระบวนการ เปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ประกอบ ไปด้วยการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้านของชีวิตมนุษย์ และการ เปลี่ยนแปลงทางการเมือง ที่ถือว่าเป็นลักษณะหนึ่งของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทั้งหลาย ขณะเดียวกันก็ถือว่าการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นกระบวนการที่ เกี่ยวข้องกัน และ ระบบการเมืองใดจะนับได้ว่ามีพัฒนาการทางการเมืองหรือไม่นั้นก็พิจารณาได้จาก การแบ่ง โครงสร้างทางการเมืองให้มีความแตกต่างและมีความชำนาญเฉพาะ (Differentiation and Specialization) กล่าวคือ ยิ่งโครงสร้างทางการเมืองมีหน่วยย่อย ซึ่งทำหน้าที่อันเป็นหน้าที่เฉพาะ ของหน่วยนั้นๆ มากเพียงใดการพัฒนาการเมืองก็ยิ่งมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งโครงสร้าง ทางการเมืองดังกล่าว ก็แบ่งเป็นหลายๆ หน่วยย่อย เช่น ศาล รัฐสภา รัฐบาล พรรคการเมือง สื่อมวลชน กลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งแต่ละหน่วยก็มีหน้าที่ต่างกันออกไป เช่น รัฐสภาก็มีหน้าที่ ออกกฎหมายและควบคุมรัฐบาล รัฐบาล ก็มีหน้าที่บริหารประเทศ ซึ่งรวมทั้งการบังคับใช้ กฎหมายที่ออกโดยฝ่ายนิติบัญญัติหรือรัฐสภา ศาลก็ มีหน้าที่เป็นผู้ตัดสินว่าใครถูกใครผิดเวลาเกิดคดี ทั้งนี้ ก็โดยถือกฎหมายที่ออกโดยรัฐสภา^{๓๐}

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางการเมือง เป็นกระบวนการ เปลี่ยนแปลงทางการเมือง ที่มี จุดมุ่งหมายไปที่กระบวนการความเป็นประชาธิปไตย โดยการ แบ่งแยกโครงสร้างทางการเมืองให้มีความแตกต่าง มีความชำนาญเฉพาะ มีความรับผิดชอบ ที่เฉพาะเจาะจง มีการแบ่งแยกการทำงาน ตามความสามารถ เช่น มีสภาเป็นผู้ออกกฎหมาย มาบังคับใช้ มีรัฐบาลและคณะรัฐมนตรีเป็นผู้บริหาร ประเทศ มีศาลเป็นผู้พิจารณาพิพากษา ตัดสินคดีความต่างๆ มีระบบราชการ โดยการแบ่งแยก ดังกล่าวจะต้องไม่ก่อให้เกิดการแตกแยก และมีความเป็นอิสระ ต้องมีการร่วมมือและประสานงานกัน สามารถตรวจสอบซึ่งกันและกันได้ ทั้งนี้ ก็เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองให้ไปสู่ความเป็น ประชาธิปไตย

^{๒๙}Almond, P., & Thinapan N., *The Problems of Democracy in Thailand : A Study of Political Culture and Socialization of College Students*, 5th Edition, (Bangkok: Praepittaya International, 2013), p. 71.

^{๓๐}จุมพล หนิมพานิช, *พัฒนาการทางการเมืองไทย : อามาตยาธิปไตย ธนาธิปไตย หรือ ประชาธิปไตย*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๘๗.

ตารางที่ ๒.๗ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายการพัฒนาทางการเมือง

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Almond, Gabriel A. and Verba, Sidney, (2007, pp. 109-111). Huntington, S. P., (2017, p. 157). ทินพันธุ์ นาคะตะ, (๒๕๕๑, หน้า ๔๗-๔๘).	การพัฒนาทางการเมืองจะต้องผ่านขั้นตอนที่สำคัญ ๔ ระยะ คือ ๑. ระยะของการสร้างรัฐ ๒. ระยะของการสร้างชาติ ๓. ระยะของการขยายการมีส่วนร่วม ๔. ระยะของการขยายการแจกจ่ายทรัพยากร องค์ประกอบที่สำคัญ คือ ความสามารถในการปรับตัว ความสลับซับซ้อน ความเป็นอิสระ ความเป็นปึกแผ่น การพัฒนาทางการเมืองขึ้นอยู่กับพัฒนาทางกฎหมาย เช่น การมีรัฐธรรมนูญ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์สำคัญๆ ในการปกครอง การป้องกันสิทธิเสรีภาพ ชั้นมูลฐานของบุคคล การคุ้มครองที่เท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย การเลือกตั้งเป็นครั้งคราว และการแยกอำนาจหน้าที่ของสถาบันต่างๆ
Organski, A. F. K. , (2015, p. 218). Lipset, S. M., (2012, p. 151).	ชาติที่เจริญทั้งหลายได้ผ่านขั้นตอนต่างๆ ของ การพัฒนามา ดังนี้ คือ การสร้างชาติ การพัฒนาอุตสาหกรรม รัฐสวัสดิการ และรัฐอุดม ประชาธิปไตยจะดำรงอยู่ได้ในสังคมที่คน ส่วนมากร่ำรวยเท่านั้นในทางตรงข้ามหากสังคมใดมีคนส่วนมากที่ยากจนอยู่ระบบการเมืองของสังคมนั้นก็จะเปลี่ยนแปลงไปสู่การปกครองแบบทรราชได้โดยง่าย
Heady, F., (1966, p. 62).	ในประเทศด้อยพัฒนาจะมีปัญหาในเรื่องการให้รัฐบาลมีอำนาจมากเกินไป จึงขาดความสมดุล ระหว่างการพัฒนาของสถาบันทางการเมืองและทางการบริหาร ทำให้การควบคุมจากประชาชน ไม่ค่อยสำเร็จ
Lerner, D., (2001, p. 98).	การรวมกลุ่มเพื่อมีส่วนร่วมทางการเมือง นับเป็นปัจจัย สำคัญของความเจริญทางสังคมอีกอย่างหนึ่ง
Almond, Powell, & Thinapan Nakata, (2013, p. 71).	การพัฒนาทางการเมือง ย่อมขึ้นอยู่กับ การแบ่งแยกหน้าที่ของสถาบันต่างๆ เป็น เรื่องของการแบ่งงานกันทำระหว่างบทบาท โครงสร้าง หรือระบบรองทั้งหลายของสังคม
จุมพล นิมพานิช, (๒๕๔๘, หน้า ๘๗).	กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ประกอบ ไปด้วยการเปลี่ยนแปลง ในหลายๆ ด้านของชีวิตมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ที่ถือ ว่าเป็นลักษณะหนึ่งของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทั้งหลาย

๒.๓.๒ ลักษณะการพัฒนาการทางการเมือง

ลักษณะการพัฒนาการทางการเมืองตามแนวทางของนักวิชาการได้อธิบายไว้หลากหลายประเด็นดังนี้

การพัฒนาทางการเมืองมีลักษณะ สำคัญ ๔ ประการ ดังนี้^{๓๑}

๑. การนำเอาหลักของเหตุผล (rationalization)
๒. บูรณาการแห่งชาติ (national Integration)
๓. การสร้างประชาธิปไตย (democratization)
๔. การมีส่วนร่วมทางการเมือง (participation)

ความสำคัญของการสร้างสรรค์สถาบันทางการเมือง (political institutionalization) ซึ่งหมายถึง การสร้างสถาบันทางการเมืองและระเบียบการต่าง ๆ ที่ใช้เป็นกติกาทางการเมือง

ลักษณะของพัฒนาการทางการเมืองมีดังนี้^{๓๒}

๑. การแบ่งแยกความแตกต่างในโครงสร้างทางการเมือง กล่าวคือ ในระบบการเมืองที่พัฒนาแล้วจำเป็นต้องมีการจำแนกหน่วยงานออกไปตามความสามารถเฉพาะอย่างมีความรับผิดชอบที่เฉพาะเจาะจง ถือว่าเป็นการแบ่งแยกการทำงานตามความสามารถ เช่น มีสภาเป็นผู้ออกกฎหมาย มีคณะรัฐมนตรีเป็นผู้บริหาร มีศาลเป็นผู้ตัดสินคดี มีระบบราชการซึ่งแบ่งเป็น กระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ ตามความชำนาญ เป็นต้น แต่การแบ่งแยกเช่นนี้ ไม่ใช่ก่อให้เกิดการแตกแยก และเป็นอิสระเอกเทศ แต่จะต้องมีการร่วมมือ ประสานงานกัน และต้องสอดคล้อง กับการรวมตัวกันในชาติ

๒. วัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นแบบของทางโลก (Secularization of Political Culture) กล่าวคือวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมจารีตประเพณีมักเป็นแบบที่ไม่มีเหตุผล ยึดถือในเรื่องโชคลาง หรือความเชื่อที่มีติดต่อกันมาโดยไม่คำนึงถึงเหตุผล ส่วนการทำวัฒนธรรมทางการเมืองให้เป็นแบบทางโลกนั้นหมายถึง การทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบมีเหตุผล มิใช่เป็นเรื่องโชคลางหรือความเชื่ออย่างมงาย เป็นแบบที่คำนึงถึงข้อเท็จจริง คือ การเชื่อในเรื่องหนึ่งเรื่องใดหรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งจะต้องพิสูจน์จากข้อมูลที่เป็นจริง

๓. ความเป็นอิสระของระบบย่อย (Subsystem Autonomy) หมายถึง ความเป็นอิสระของหน่วยงานต่างๆ ในระบบ เช่น หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ระบบพรรคการเมือง ตลอดจนกลุ่มผลประโยชน์ มีลักษณะเป็นตัวของตัวเอง มีการจัดองค์กรที่ดี และสามารถดำเนินงานได้มีอิสระพอสมควร

^{๓๑}Huntington, S.P. and Dominguez, J.I., *Political Development*. In *Handbook of Political Science*. eds, Greenstein, (Reading Mass: Addison Wesley, 1999), pp. 386-430.

^{๓๒}Almond, P., & Thinapan N., *The Problems of Democracy in Thailand : A Study of Political Culture and Socialization of College Students*, 5th Edition, p. 457.

ทั้งนี้ การพัฒนาการเมืองมีลักษณะที่สำคัญอยู่ ๔ ประการ ได้แก่^{๓๓}

๑. มีการทำให้เกิดโครงสร้างทางการเมืองที่มีความแตกต่างในบทบาทและสถาบันการเมืองมากขึ้น มีจุดหมายทางการเมืองที่ชัดเจน เป็นศูนย์กลางที่คนส่วนใหญ่ยึดถือและขึ้นตรงต่อรัฐบาลเดียวกัน

๒. มีขอบข่ายของกิจกรรมทางการเมือง การบริหาร และการรักษาความสงบเรียบร้อย รวมถึงความปลอดภัยของประชาชนต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงกัน

๓. อำนาจทางการเมืองจะต้องขยายไปยังกลุ่มชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง

๔. มีผู้นำสมัยใหม่เข้าไปแทนผู้นำสมัยเก่าและเป็นที่ยอมรับอันถูกต้องตามกฎหมาย

นอกจากนี้ การพัฒนาทางการเมือง (Political Development) มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับวัฒนธรรมทางการเมืองและพฤติกรรมทางการเมือง จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การพัฒนาทางการเมืองจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใดขึ้นอยู่กับลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมนั้นเป็นสำคัญ สังคมที่ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม กระบวนการพัฒนาทางการเมืองจะดำเนินไปด้วยความยากลำบาก เพราะประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่เห็นคุณค่าของการพัฒนาทางการเมือง ส่วนสังคมที่ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย การพัฒนาทางการเมืองจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะประชาชนตระหนักในคุณค่าของการเมืองที่มีต่อวิถีชีวิตของประชาชน ทำให้ประชาชนเป็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ พัฒนาทางการเมืองอย่างแข็งขัน ดังนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทางการเมือง กล่าวคือ ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของคนในแต่ละสังคม จะเป็นดัชนีชี้ทิศทางการพัฒนาทางการเมืองของสังคมนั้น และยังสามารถเสนอคุณลักษณะสำคัญที่เป็นเสมือนองค์ประกอบของการพัฒนาทางการเมือง ได้แก่^{๓๔}

๑. ความเสมอภาค (Equality)

๑) ประชาชนจะต้องมีความเสมอภาคในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งในการใช้สิทธิทางการเมืองและในการร่วมกิจกรรมทางการเมือง

๒) ประชาชนจะต้องมีความเสมอภาคในทางกฎหมาย

๓) ประชาชนจะต้องมีความเสมอภาคที่จะได้รับโอกาสในการคัดเลือกเข้าดำรงตำแหน่งหน้าที่ของรัฐ ๆ โดยคำนึงถึงความสามารถที่เหมาะสมเป็นเกณฑ์

๔) ประชาชนจะต้องได้รับสิทธิอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะสิทธิที่จะได้รับบริการจากรัฐบาล ทั้งบริการด้านการศึกษา สาธารณสุข สวัสดิภาพและสวัสดิการ

^{๓๓}John D. Montgomery and William J. Siffin, **Approaches to Development : politics, Administration and Change**, (New York: McGrew Hill Book Company, 2012), p. 23.

^{๓๔}สมบัติ อารังธัญญวงศ์, **การเมืองไทย**, (กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๙), หน้า ๒๑.

๒. ความสามารถของระบบการเมือง (Capacity)

๑) ความสามารถของระบบการเมืองจะสนองตอบความต้องการของประชาชนทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

๒) ระบบการเมืองที่มีระดับการพัฒนาสูงจะสามารถผลักดันกระบวนการพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม จากกระบวนการผลิตแบบดั้งเดิมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม

๓) สมรรถนะของระบบการเมืองยังมีความหมายครอบคลุมถึงการนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๔) สมรรถนะของระบบการเมืองจะต้องมีความสัมพันธ์กับความเป็นเหตุเป็นผลในการบริหารและกำหนดนโยบายสาธารณะ

๓. การแบ่งโครงสร้างทางการเมืองให้มีความแตกต่างและมีความชำนาญเฉพาะ (Differentiation and Specialization) ซึ่งเป้าหมายของการพัฒนาระบบการเมืองจะต้องเสริมสร้างให้โครงสร้างทางการเมืองมีความแตกต่างตามภารกิจ และมีความชำนาญเฉพาะในการปฏิบัติภารกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

๑) หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ของรัฐจะต้องได้รับการจัดตั้งให้เหมาะสมกับภารกิจที่จะต้องรับผิดชอบ

๒) การแบ่งแยกโครงสร้างทางการเมืองการปกครองตามความชำนาญเฉพาะไม่ได้หมายความว่า เป็นการแบ่งแยกองค์กรของรัฐให้เป็นอิสระโดยไม่เกี่ยวข้องกัน แต่หมายถึงความเป็นอิสระที่การทำงานอย่างสอดคล้องประสานกัน

๔. การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีเหตุผล (Secularization of Political Culture)

๑) สังคมแบบดั้งเดิมที่ปกครองแบบอำนาจนิยมมักจะปลูกฝังให้ประชาชนยึดมั่นในจารีตประเพณีแบบไม่มีเหตุผล ยึดถือโชคลาง ปลูกฝังให้ประชาชนเห็นว่าผู้ปกครองเป็นผู้มีบารมี ดังนั้นการพัฒนาทางการเมืองจึงมุ่งที่จะเสริมสร้างให้ประชาชนใช้เหตุผลในการดำรงชีวิต

๒) สังคมที่ประชาชนได้รับการศึกษาและได้รับการฝึกฝนให้รู้จักคิดแบบมีเหตุผลซึ่งเรียกว่าเป็นความคิดเชิงวิทยาศาสตร์

ดังนั้นการเสริมสร้างให้ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีเหตุผลเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาทางการเมือง เพื่อการดำรงรักษาระบบการเมืองที่ดีให้มีเสถียรภาพมั่นคง

๕. ความเป็นอิสระของระบบย่อย (Subsystem Autonomy)

ความเป็นอิสระของระบบย่อยได้แก่ การให้อิสระแก่หน่วยการปกครองท้องถิ่น ระบบพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ เป็นต้น

๑) ระบบการเมืองที่มีการรวมศูนย์อำนาจ (Centralization) เป็นระบบการเมืองที่ระบบย่อยมีความเป็นอิสระน้อยหรือไม่มีความเป็นอิสระเลย จึงขาดความผูกพันในการสนองตอบความต้องการของประชาชน

๒) ระบบการเมืองที่มีการกระจายอำนาจ (Decentralization) จะทำให้ระบบย่อยมีความเป็นอิสระ ความเป็นอิสระจะรวมถึงความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ความเป็นอิสระในการพิจารณาปัญหาและความต้องการของตน ตลอดจนความเป็นอิสระในการตัดสินใจเพื่อกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาชีวิตและชุมชนของตน

สรุปได้ว่า ลักษณะและองค์ประกอบของการพัฒนาทางการเมือง จะต้องประกอบด้วย โครงสร้างเมืองที่มีความแตกต่างและชำนาญเฉพาะ มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการโดยยึดประโยชน์ของส่วนรวมประเทศชาติ ยึดหลักความเสมอภาคและเป็นธรรม สุดท้ายจะต้องเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมให้กับประชาชนได้สามารถตรวจสอบได้

ตารางที่ ๒.๘ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญลักษณะการพัฒนาการเมือง

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Huntington, S. P. and Dominguez, J. I., (1999, pp. 386-430).	การพัฒนาทางการเมืองมีลักษณะสำคัญ ๔ ประการ ดังนี้ ๑. การนำเอาหลักของเหตุผล ๒. บูรณาการแห่งชาติ ๓. การสร้างประชาธิปไตย ๔. การมีส่วนร่วมทางการเมือง
Almond, Powell, & Thinapan Nakata, (2018, p. 457).	ลักษณะของพัฒนาการเมืองมีดังนี้ ๑. การแบ่งแยกความแตกต่างในโครงสร้างทางการเมือง ๒. วัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นแบบของทางโลก ๓. ความเป็นอิสระของระบบย่อย
John D. Montgomery and William J. Siffin, (2012, p. 23).	การพัฒนาการเมือง ๔ ประการ ได้แก่ ๑. มีการทำให้เกิดโครงสร้างทางการเมืองที่มีความแตกต่างในบทบาทและสถาบันการเมืองมากขึ้น ๒. มีขอบข่ายของกิจกรรมทางการเมือง การบริหาร และการรักษาความสงบเรียบร้อย ๓. อำนาจทางการเมืองจะต้องขยายไปยังกลุ่มชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง ๔. มีผู้นำสมัยใหม่เข้าไปแทนผู้นำสมัยเก่าและเป็นที่ยอมรับอันถูกต้องตามกฎหมาย
สมบัติ ธำรงธัญญวงศ์, (๒๕๔๙, หน้า ๒๑).	องค์ประกอบของการพัฒนาการเมือง ได้แก่ ๑. ความเสมอภาค ๒. ความสามารถของระบบการเมือง ๓. การแบ่งโครงสร้างทางการเมืองให้มีความแตกต่างและมีความชำนาญเฉพาะ ๔. การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีเหตุผล ๕. ความเป็นอิสระของระบบย่อย

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย

แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยเป็นแนวคิดที่ว่าด้วยระบอบการเมืองระบอบหนึ่งที่ทางรัฐบาลต้องตอบสนองความชอบของประชาชนศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย ความหมายของประชาธิปไตย รูปแบบของประชาธิปไตย ลักษณะสำคัญของประชาธิปไตย ดังนี้

๒.๔.๑ แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย

คำว่าประชาธิปไตยนั้นไม่มีความหมายที่แน่นอนและเป็นสากล คำจำกัดความของประชาธิปไตยมักเน้นที่คุณภาพ กระบวนการและสถาบันประชาธิปไตย ประชาธิปไตยมีหลายประเภทแตกต่างกันไปตามแนวทางการปฏิบัติ ผลที่ได้รับ ความเข้าใจ ประสบการณ์ความเชื่อของผู้ศึกษาเรื่องประชาธิปไตยและประวัติศาสตร์ของแต่ละประเทศ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มักถูกนำมาบูรณาการเพื่อสร้างคำจำกัดความของคำว่าประชาธิปไตยที่มีคุณค่า และเหมาะต่อการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ประชาธิปไตย มาจากคำสองคำ คือ “ประชา” เป็นคำสันสกฤตรูปศัพท์เดิม คือ “ปรชา” แปลว่า ลูกชายลูกสาว ราชบุตรหรือประชาชน และส่วน “อธิปไตย” ก็เป็นคำสันสกฤตรูปศัพท์เดิม คือ “อธิปติ” แปลว่า เจ้าของ เจ้านาย พระราชา หรือความเป็นใหญ่อย่างยิ่ง ดังนั้น จึงมีความหมายที่รวมคำได้ว่า ประชาชนเป็นใหญ่อย่างยิ่ง สรุปแล้วประชาธิปไตย คือ การปกครองที่ประชาชนมีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ อย่างไรก็ตาม คำว่าประชาธิปไตยนี้มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Democracy” ซึ่งได้มาจากภาษากรีก ๒ คำ คือ “Demos” ซึ่งแปลว่าประชาชน (The People) กับคำว่า “Kratein” ซึ่งแปลว่าปกครองโดยประชาชน (Government by The People)^{๓๕}

คำว่า “ประชาธิปไตย” อาจตีความไปหลายทางบางคนอาจเน้นไปที่ประชาธิปไตยทางการเมือง (Political democracy) ประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจ (Economic democracy) ประชาธิปไตยทางสังคม (Social democracy) แต่ประชาธิปไตยในแนวคิดของ Joseph Schumpeter^{๓๖} เป็นระบบการเมืองที่มีการเลือกตั้งอย่างเสรีมีระบบการตรวจสอบ ผู้มีอำนาจปกครองมาจากการลงคะแนนของมวลชนและประชาธิปไตยที่คนส่วนใหญ่ให้ความสนใจคือประชาธิปไตยทางการเมืองและเสรีภาพของพลเมืองประเด็นสำคัญที่มีการอภิปรายกันมากคือการแบ่งประชาธิปไตยเป็นประเภทที่มีความหมายเพียงการแบ่งระหว่างการเมืองเป็นประชาธิปไตยกับการไม่เป็นประชาธิปไตย ซึ่งในบาง

^{๓๕} นิธิ เอียวศรีวงศ์, เอกสารประกอบการแสดงปาฐกถาพิเศษ “วัฒนธรรมทางการเมืองไทย” ในเอกสารการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ ๙ เรื่อง วัฒนธรรมการเมือง จริยธรรม และการปกครอง, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์, ๒๕๕๐), หน้า ๑๔-๑๕.

^{๓๖} Schumpeter, Joseph A., *Capitalism, Socialism and Democracy*, 6th Edition, (New York: Routledge, 2006), p. 125.

ความคิดเป็นการมองไม่เห็นความเป็นรูปธรรมหรือบางคนอาจกล่าวถึงการเป็นประชาธิปไตยครึ่งใบ (Semi democracy)^{๓๗}

ประชาธิปไตย คือ ระบอบการเมืองระบอบหนึ่งที่ทางรัฐบาลต้องตอบสนองความชอบของประชาชนที่ถือว่าเป็นความเท่าเทียมของการเมืองซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของประชาธิปไตยความรับผิดชอบประชาชนต้องมีโอกาสในการกำหนดความพอใจของเขา นั่นคือ ต้องประกันว่าประชาชนมีเสรีภาพที่จะรวมตัวกัน มีเสรีภาพในการแสดงออก สิทธิในการลงคะแนน มีแหล่งทางเลือกของข้อมูล มีเสรีภาพมีการเลือกตั้งที่ยุติธรรม ผู้นำทางการเมืองมีสิทธิในการแข่งขันเพื่อการเลือกตั้งและมีสถาบันในการดำเนินการตามนโยบายที่มาจากเลือกตั้ง และมีสถาบันในการดำเนินการตามนโยบายที่มาจากเลือกตั้งและการแสดงออกของประชาชน ดังนั้น ประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือเพื่อการมีอิสรภาพซึ่งมีหลายมิติ กล่าวคือเป็นเรื่องของ^{๓๘}

๑. การแข่งขัน ซึ่งเป็นการแข่งขันระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่ม (โดยเฉพาะพรรคการเมือง)

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกผู้นำและนักการเมืองอย่างน้อยโดยการเลือกตั้งที่ยุติธรรมที่ไม่มีการละเว้นกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

๓. เสรีภาพของประชาชน และเสรีภาพของการเมืองเป็นเสรีภาพในการแสดงออก ประชาสัมพันธ์ทางสื่อ รวมตัวเป็นกลุ่ม เมื่อแน่ใจว่ามีการแข่งขันและการมีส่วนร่วมที่ตรงไปตรงมา

นอกจากนี้การปกครองระบอบประชาธิปไตยยังมีรากฐานความคิดอยู่ที่การมีส่วนร่วมของประชาชนส่วนใหญ่ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปกครอง โดยจะต้องมีหลักการสำคัญจะต้องส่งเสริม เสรีภาพ ความเสมอภาค และความยุติธรรม^{๓๙}

สรุปได้ว่า ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่อำนาจในการปกครองของรัฐบาลมาจากการยินยอมของประชาชนส่วนใหญ่การยินยอมนี้แสดงออกโดยการดำเนินการให้ประชาชนได้รับและใช้อำนาจโดยสม่ำเสมอ เสรีมีการเลือกตั้งที่เป็นการแข่งขันโดยผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการเลือกตั้งหลักการพื้นฐานของประชาธิปไตย

^{๓๗}Huntington, Samuel P., “Democracy’s third wave”, *Journal of Democracy*, 2(2) (1991) : 12-34.

^{๓๘}Robert, A. Dahl., *Political Opposition in Western Democratic*, (New Haven: Yale University Press, 1966), p. 213.

^{๓๙}สมบัติ อารังธัญวงศ์, *การเมือง แนวความคิด และการพัฒนา*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมาธรรม, ๒๕๕๖), หน้า ๒๔๐.

ตารางที่ ๒.๙ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
นิธิ เอียวศรีวงศ์. (๒๕๕๐, หน้า ๑๔-๑๕).	ประชาธิปไตย คือ การปกครองที่ประชาชนมีอำนาจสูงสุดใน การปกครองประเทศ อย่างไรก็ตาม คำว่าประชาธิปไตยนี้มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Democracy” ซึ่งได้มาจากภาษากรีก ๒ คำ คือ “Demos” ซึ่งแปลว่าประชาชน (The People) กับคำว่า “Kratein” ซึ่งแปลว่าปกครองโดยประชาชน
Schumpeter, Joseph A. , (2006, p. 125).	คำว่า “ประชาธิปไตย” อาจตีความไปหลายทางบางคนอาจเน้นไปที่ประชาธิปไตยทางการเมือง ประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจ ประชาธิปไตยทางสังคม
Huntington, Samuel P., Democracy’s third wave, (1991, pp. 12-34).	เป็นระบบการเมืองที่มีการเลือกตั้งอย่างเสรีมีระบบการตรวจสอบ ผู้มีอำนาจปกครองมาจากการลงคะแนนของมวลชนและประชาธิปไตยที่คนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ
Robert, A. Dahl. , (1966, p. 213).	ระบอบการเมืองระบอบหนึ่งที่ทางรัฐบาลต้องตอบสนองความชอบของประชาชนที่ถือว่าเป็นความเท่าเทียมของการเมืองซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของประชาธิปไตยความรับผิดชอบประชาชนต้องมีโอกาสในการกำหนดความพอใจ
สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, (๒๕๕๖, หน้า ๒๔๐).	การปกครองระบอบประชาธิปไตยยังมีรากฐานความคิดอยู่ที่การมีส่วนร่วมของประชาชนส่วนใหญ่ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปกครอง โดยจะต้องมีหลักการสำคัญจะต้องส่งเสริมเสรีภาพ ความเสมอภาค และความยุติธรรม

๒.๔.๒ ความหมายของประชาธิปไตย

ประชาธิปไตยเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของประชาธิปไตยไว้ดังนี้

“ประชาธิปไตย” ถอดศัพท์มาจาก ภาษาอังกฤษว่า “Democracy” ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษากรีก ๒ คำ คือ “Demos” แปลว่า “ประชาชน” และ “Kratein” แปลว่า อำนาจ เมื่อรวมกันเข้าแล้วมีความหมายว่า “อำนาจ ของประชาชนหรือประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจ” เพราะฉะนั้น

หลักการขั้นมูลฐานของระบอบ ประชาธิปไตย ก็คือ “การยอมรับนับถือความสำคัญและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของบุคคล ความเสมอภาคและเสรีภาพในการดำเนินชีวิต”^{๔๐}

รากฐานของการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น นักวิชาการส่วนใหญ่ยอมรับว่า เริ่มต้นมาจากประเทศกรีกโบราณและพัฒนาขึ้นมาในบรรดาประเทศยุโรป ตลอดจนสหรัฐอเมริกาต่อมา ได้แพร่หลายไปยังประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทย นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นมา ซึ่งได้มีการเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาซึ่งพอจะประมวลลักษณะสำคัญของการปกครองแบบประชาธิปไตย ได้เป็น ๕ ประการ ดังนี้

๑. ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย คือ ประชาชนมีอำนาจสูงสุดในรัฐ
๒. ประชาชนทุกคนในรัฐมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ตลอดจนมี

สิทธิเสรีภาพในขอบเขตของกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน

๓. การดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐนั้นถือเอามติของเสียงข้างมากเป็นเครื่องตัดสิน แต่ในเวลาเดียวกันเสียงส่วนน้อยในรัฐจะได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายเพื่อป้องกันมิให้ประชาชนส่วนใหญ่ข่มเหงอย่างผิดทวนองคลองธรรม

๔. กระบวนการของประชาธิปไตย คือ วิธีการปกครองซึ่งได้รับความยินยอมพร้อมใจ ของประชาชนส่วนใหญ่ ซึ่งแสดงออกในรูปของการเลือกตั้ง การอภิปราย การออกเสียงประชามติ การเสนอร่างกฎหมายของประชาชน เป็นต้น

๕. มีการแบ่งแยกอำนาจออกเป็น ๓ สาขา คือ นิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการระบอบประชาธิปไตย มิได้จำกัดรูปของการปกครองว่าจะต้องเป็นไปในรูป ของการปกครองแบบรัฐสภา หรือการปกครองแบบประธานาธิบดี ระบบกึ่งประธานาธิบดี กึ่งรัฐสภา และระบบผู้นำร่วม トラบเท่าที่มีลักษณะสำคัญ ๕ ประการ ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยดังกล่าวข้างต้น ก็นับได้ว่าเป็นรัฐประชาธิปไตย

นอกจากนี้ “ประชาธิปไตย” ยังหมายถึง อำนาจ หรือการปกครองโดยประชาชนเป็นระบบทางการเมืองที่ประชาชนมีส่วนในการปกครองโดยผ่านผู้แทนของตนทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม^{๔๑} หมายถึง ระบบการเมืองที่เปิดโอกาสโดยใช้วิถีทางปกติธรรมดาทางรัฐธรรมนูญ ที่จะให้มีการเปลี่ยนตัวผู้ปกครองได้อีก ทั้งยังเป็นกลไกทางสังคมที่ช่วยให้มีการแก้ไขปัญหาในสังคม อันเกิดจากการตัดสินใจที่ขัดแย้งกัน ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ การปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงเท่ากับเปิดโอกาสให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้ใช้อิทธิพลของตนเข้ามากำหนดการตัดสินใจในนโยบาย

^{๔๐}โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, **พื้นฐานรัฐศาสตร์กับการเมืองในศตวรรษที่ ๒๑**, (กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓), หน้า ๖๗.

^{๔๑}วิทยาการ เชียงกุล, **พจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์การเมือง**, (กรุงเทพมหานคร : ผลิต, ๒๕๔๒), หน้า ๔๔

สาธารณะ โดยการเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั่นเอง^{๔๒} มีผู้ให้ความหมายของคำว่า ประชาธิปไตย คือ รัฐบาลโดยประชาชน รัฐบาลตามระบอบนั้นซึ่งอำนาจของกษัตริย์ตกอยู่กับประชาชนทั้งหมด และ ประชาชนมีอำนาจจัดการโดยตนเองได้โดยตรง เช่น ในสาธารณรัฐเล็ก ๆ ของสมัยโบราณ หรือโดยเจ้าหน้าที่ คือ ผู้แทน ที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน ในปัจจุบันนี้มักใช้กันรวม ๆ ว่า หมายถึง รัฐสังคมนิยม ซึ่งพลเมืองทั้งหลายมีสิทธิเท่าเทียมกันโดยไม่มีการสืบ มาจากบรรพบุรุษ หรือข้อแตกต่าง (ความเหลื่อมล้ำ) ในอำนาจบาตรใหญ่ตามฐานันดรศักดิ์หรืออภิสิทธิ์อันใด^{๔๓}

หลักการของประชาธิปไตยที่เห็นว่ามีสำคัญ ดังนี้^{๔๔}

๑. การเลือกตั้งที่เสรีและเป็นธรรม การเลือกตั้งที่มีลักษณะเช่นนั้น เป็นเครื่องมือสำคัญ ที่ทำให้ประชาชนสามารถควบคุมการปฏิบัติงานของกลไกทางการเมืองและอำนาจรัฐได้ การที่จะมี การเลือกตั้งแบบนี้ได้ทั้งระบบการเลือกตั้ง และกระบวนการเลือกตั้งจะต้องมีความสมบูรณ์ชัดเจน ทุกขั้นตอน เช่น จะเลือกตำแหน่งใดบ้างจะลงทะเลเบียนการเลือกตั้งอย่างไร จะหาเสียงอย่างไรจะนับคะแนนอย่างไร และรวมถึงมาตราต่าง ๆ ที่จะป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบ ในการเลือกตั้งทั้งหมด

๒. รัฐบาลที่โปร่งใส และตรวจสอบได้ การตรวจสอบได้ของของรัฐบาลมีอยู่ ๒ ด้าน

๒.๑ ด้านกฎหมาย คือ การทำหน้าที่โดยอิสระของศาล

๒.๒ ด้านการเมือง คือ การทำหน้าที่ผ่านร่างกฎหมาย และควบคุมรัฐบาลของรัฐสภา นอกจากการตรวจสอบที่เป็นทางการดังกล่าวนี้แล้ว รัฐบาลประชาธิปไตยยังควรตอบสนองต่อ มติมหาชนในรูปแบบต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด

๓. สิทธิทางการเมืองและพลเมือง สิทธิดังกล่าวนี้ ครอบคลุมเครือข่ายเสรีภาพขั้นพื้นฐานของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย เช่น เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในการรวมกัน เป็นสมาคม ในการเดินทางเลือกถิ่นที่อยู่และอื่น ๆ เป็นต้น

๔. สังคมที่เป็นประชาธิปไตย หรือประชาสังคม คือ รูปแบบของการสมาคมทุกชนิด ที่จัดตั้งขึ้นโดยเป็นอิสระจากการขึ้นหรือบงการของรัฐ ประชาสังคมจะเป็นองค์กรอิสระ ที่ช่วยจำกัดอำนาจของรัฐให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม ทำให้มิติสาธารณะเกิดขึ้นจากประชาชน อย่างแท้จริงและทำให้สังคมมีความมั่นใจในตัวเองที่จะต่อต้านการใช้อำนาจปกครองโดยพลการ จากรัฐและรัฐบาลซึ่ง

^{๔๒}Lipset, S. M., *Religion and politics in the american past and present in religion and social conflict*, 2th Edition, (New York: Oxford University Press, 2012), p. 58.

^{๔๓}ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์, *ปรัชญาของศาสนาอิสลามกับการพัฒนาวิสัยและสร้างเสริมประชาธิปไตย*, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๑), หน้า ๕๔-๕๕.

^{๔๔}Beetham, D., & Boyle, K., *Introducing democracy : ๘๐ questions and answers*. (Cambridge: Polity Press, 1995), pp. 30-33.

หลักองค์ประกอบดังกล่าว ของประชาธิปไตย จะทำให้ประชาธิปไตยดำเนินไปได้ อย่างมั่นคงจะต้องมีความสัมพันธ์กัน

ประชาธิปไตยมาจากการผสมของคำว่า Demos ซึ่งแปลว่า ประชาชน และคำว่า Kratein หรือ Kratos ซึ่งแปลว่า ปกครอง ดังนั้นโดยรากศัพท์ดั้งเดิม Demokratia หรือ Democracy จึงแปลว่า การปกครองโดยประชาชน^{๔๕}

สรุปได้ว่า ความหมายของประชาธิปไตย คือหลักการพื้นฐานของประชาธิปไตย การยอมรับนับถือความสำคัญและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล ความเสมอภาคและเสรีภาพในการดำเนินชีวิต ก่อให้เกิดวัฒนธรรมการทางการเมืองที่ประชาชนทุกคนจะต้องมีความเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ตลอดจนมีสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน

ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายของประชาธิปไตย

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, (๒๕๔๓, หน้า ๖๗).	ประชาธิปไตยก็คือการยอมรับนับถือความสำคัญและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของบุคคล ความเสมอภาคและเสรีภาพในการดำเนินชีวิต”
วิทยากร เชียงกุล, (๒๕๔๒, หน้า ๔๔).	“ประชาธิปไตย” ยังหมายถึง อำนาจ หรือการปกครองโดยประชาชนเป็นระบบทางการเมืองที่ประชาชนมีส่วนในการปกครองโดยผ่านผู้แทนของตน ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม
Lipset, S. M., (2004, p. 58).	ระบบการเมืองที่เปิดโอกาสโดยใช้วิถีทางปกติธรรมดาทางรัฐธรรมนูญ ที่จะทำให้มีการเปลี่ยนตัวผู้ปกครองได้อีก ทั้งยังเป็นกลไกทางสังคมที่ช่วยให้มีการแก้ไขปัญหาในสังคม

^{๔๕}วิสุทธิ โปธิแทน, แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๐), หน้า ๑.

ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายของประชาธิปไตย

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์, (๒๕๕๑, หน้า ๕๔-๕๕).	การปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงเท่ากับเปิดโอกาสให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้ใช้อิทธิพลของตนเข้ามากำหนดการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะ โดยการเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั่นเอง
Beetham, D., & Boyle, K., (1995, pp. 30-33).	หลักการของประชาธิปไตยที่เห็นว่ามีค่าสำคัญ ดังนี้ ๑. การเลือกตั้งที่เสรีและเป็นธรรม ๒. รัฐบาลที่โปร่งใส และตรวจสอบได้ ๓. สิทธิทางการเมืองและพลเมือง ๔. สังคมที่เป็นประชาธิปไตย หรือประชาสังคม
วิสุทธ์ โภธิแทน, (๒๕๕๐, หน้า ๑).	ประชาธิปไตยมาจากการผสมของคำว่า Demos ซึ่งแปลว่าประชาชน และคำว่า Kratein หรือ Kratos ซึ่งแปลว่าปกครอง ดังนั้นโดยรากศัพท์ดั้งเดิม Demokratia หรือ Democracy จึงแปลว่า การปกครองโดยประชาชน

๒.๔.๓ รูปแบบของประชาธิปไตย

รูปแบบประชาธิปไตย ระบอบประชาธิปไตย หรือการปกครองตนเองของประชาชน อาจแบ่งได้เป็นหลายลักษณะ ดังนี้

รูปแบบต่างของประชาธิปไตย ๔ มีรูปแบบ ได้แก่^{๔๖}

๑. **ประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy)** เป็นระบบที่ให้ประชาชนเจ้าของอำนาจอธิปไตยเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยด้วยตนเอง หรือร่วมใช้อำนาจอธิปไตย โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ๒ ประการ คือ (๑) ประชาชนเป็นผู้ริเริ่ม โดยการริเริ่มนั้นต้องมีสภาพบังคับให้มีการเริ่มต้นกระบวนการ และ (๒) ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจขั้นสุดท้าย การขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งย่อมทำให้รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ๆ ไม่อาจเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ได้ การตัดสินใจในขั้นสุดท้ายโดยประชาชนถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของประชาธิปไตยทางตรง ปัจจุบันมีการใช้ประชาธิปไตยทางตรงในเรื่องของการลงประชามติ (Referenda) การเสนอร่างกฎหมายโดยประชาชน (Initiative) การถอดถอนผู้แทนรายบุคคลหรือทั้งสภา (Recall) อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติเป็นเรื่องที่เป็นไม่ได้ในรัฐสมัยใหม่ที่ประชาชนทุกคนจะสามารถใช้อำนาจอธิปไตยทั้งนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการด้วยตนเองโดยตรง

^{๔๖}บวรศักดิ์ อวรรณโณ, บทบาทสื่อกับการปฏิรูปการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย, ๒๕๕๒), หน้า ๑๑.

๒. ประชาธิปไตยแบบผู้แทน (Representative Democracy) เป็นระบบที่ให้ประชาชนเลือกผู้แทนไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนเอง ประชาธิปไตยแบบผู้แทนอาจกล่าวได้ว่าเป็นประชาธิปไตยทางอ้อม (Indirect Democracy) อย่างไรก็ตาม ประชาธิปไตยแบบผู้แทนยังมีปัญหาอยู่ที่ว่าผู้แทนที่ประชาชนเลือกเข้าไปนั้นจะทำหน้าที่สมกับการเป็นผู้แทนของปวงชนหรือไม่

๓. ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) เป็นการเรียกระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทนที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองและในการตัดสินใจในระดับต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น เช่น การเปิดช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหว และความคืบหน้าของการบริหารจัดการประเทศโดยผู้ที่ทำหน้าที่แทนประชาชน ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับวิธีการกระจายอำนาจและทรัพยากรต่าง ๆ ดังนั้น จึงหมายถึง การที่อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชน เพื่อทุก ๆ คนได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนร่วม

๔. ประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ โดยทั่วไปประชาธิปไตยมักเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายสูงสุดของประเทศ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับนักกฎหมายและการออกกฎหมายอื่น ๆ รัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษรจึงเป็นเครื่องประกันต่อประชาชนว่ารัฐบาลจะปฏิบัติตามแนวทางที่แน่นอนและถูกต้อง จุดแข็งของการเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริงขึ้นอยู่กับสิทธิขั้นพื้นฐานที่แน่นอนและเสรีภาพ ซึ่งในหลายประเทศได้ถูกระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ

ระบอบประชาธิปไตยหรือการปกครองตนเองของประชาชนอาจจะแบ่งเป็น^{๔๗}

๑. ประชาธิปไตยทางตรง หมายถึง รูปแบบการปกครอง โดยที่พลเมืองสามารถ มีส่วนร่วมตัดสินใจใด ๆ ได้โดยตรง โดยไม่ต้องอาศัยคนกลางหรือผู้ทำหน้าที่แทนตน

๒. ประชาธิปไตยทางอ้อม หมายถึง การปกครองโดยที่ประชาชนมีหน้าที่เลือกผู้แทนไปทำหน้าที่แทนตนในสภา โดยการเลือกตั้งจะคัดเอาผู้มีคะแนนเสียงเหนือกว่าเป็นมาตรฐานทั่วไป

สำหรับองค์ประกอบและเงื่อนไขที่สำคัญที่สุด ของความเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมคือ^{๔๘}

๑. ทุกคนสามารถยกประเด็นปัญหาใดปัญหาหนึ่งขึ้นมา เพื่อกำหนดเป็นวาระของการประชุมสามารถเสนอทางเลือกและมีส่วนร่วมในการเลือกหรือการตัดสินใจสุดท้ายได้

๒. เป็นการประชุมที่ทุกคนสามารถพูดคุยกันได้อย่างทั่วถึง (Face-to-face meeting)

๓. มีการปรึกษาหารือ หรืออภิปรายประเด็นปัญหาที่หยิบยกมาพิจารณากัน อย่างกว้างขวางทุกคนต้องการมีส่วนร่วมในการอภิปราย และสามารถแสดงความคิดเห็นได้ อย่างเต็มที่

^{๔๗}สาโรช บัวศรี, “ความหมายของประชาธิปไตย”, วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๑, (มกราคม - เมษายน ๒๕๕๐) : ๑๔-๑๗.

^{๔๘}Catt, H., *Democracy in practice*, (London: Routledge, 1999), p.68.

๔. มีแนวโน้มที่พยายามจะให้เกิดความเห็นพ้อง (Consensus) ร่วมกันในประเด็นปัญหาที่พิจารณา

สรุปได้ว่า รูปแบบประชาธิปไตยที่ได้กล่าวถึง ประชาธิปไตยทางตรง ประชาธิปไตยแบบผู้แทน ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ สำหรับเงื่อนไขที่สำคัญที่สุด ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมจึงจะก่อให้เกิดพลวัตทางการเมืองที่ได้มีรูปแบบ

ตารางที่ ๒.๑๑ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญของรูปแบบของประชาธิปไตย

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ศาโรช บัวศรี, (๒๕๕๐, หน้า ๑๔-๑๗). Catt, H., (1999, p.68).	รูปแบบต่างของประชาธิปไตย ๔ มีรูปแบบ ได้แก่ ๑. ประชาธิปไตยทางตรง ๒. ประชาธิปไตยแบบผู้แทน ๓. ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ๔. ประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ องค์ประกอบและเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดของความเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม คือ ๑. ทุกคนสามารถยกประเด็นปัญหาใดปัญหาหนึ่งขึ้นมา เพื่อกำหนดเป็นวาระของการประชุม สามารถเสนอทางเลือกและมีส่วนร่วมในการเลือกหรือการตัดสินใจสุดท้ายได้ ๒. เป็นการประชุมที่ทุกคนสามารถพูดคุยกันได้อย่างทั่วถึง ๓. มีการปรึกษาหารือ หรืออภิปรายประเด็นปัญหาที่หยิบยกมาพิจารณากัน ๔. มีแนวโน้มที่พยายามจะให้เกิดความเห็นพ้อง

๒.๔.๔ ลักษณะสำคัญของประชาธิปไตย

ปัจจุบันคำว่า ประชาธิปไตยได้ถูกนำมาใช้ในลักษณะต่าง ๆ กัน ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงขอกล่าวถึงประชาธิปไตยในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นรูปแบบการปกครอง หมายถึง การจัดรูปแบบทางการเมือง โดยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่าง สถาบันการเมือง บทบาท อำนาจ และหน้าที่ของสถาบันทางการเมืองตลอดจนวิธีการที่จะใช้ ในการตัดสินใจ เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งตามแนวทางประชาธิปไตยจากหลักการหรืออุดมการณ์ของประชาธิปไตยดังกล่าวได้ก่อให้เกิดลักษณะการปกครอง ดังนี้^{๔๙}

๑.๑ จากหลักแห่งเหตุผลที่เชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้ที่มีเหตุผลและสามารถใช้เหตุผลที่ตน มีอยู่ ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ตนเผชิญอยู่ และทุกคนมีความสามารถใช้เหตุผลเท่าเทียมกัน ได้ก่อให้เกิด

^{๔๙}ชัยอนันต์ สมุทวณิช, การพัฒนาสมรรถนะขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิคอนราดอาเดินเนา, ๒๕๔๙), หน้า ๗๖.

รูปแบบการปกครองที่ต้องอาศัยหลักการของการประชุมปรึกษาหารือร่วมอภิปราย เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อหาข้อยุติตามเหตุผลที่ถูกต้อง ซึ่งสถาบัน ทางการเมืองที่ใช้ทำหน้าที่ตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้น ได้แก่ รัฐสภา คณะรัฐบาล เป็นต้น

๑.๒ จากหลักแห่งการยินยอม ที่ประสงค์จะให้บุคคลมีเสรีภาพและเป็นตัวของตัวเอง สามารถตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของตนโดยปราศจากการบังคับใด ๆ ทั้งสิ้น ได้ก่อให้เกิดรูปแบบการปกครอง โดยออกกฎหมายเพื่อพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ส่วนบุคคลในอันที่จะแสดงความคิดเห็นในการที่จะสนับสนุนในแนวความคิดที่ตนเห็นว่าถูกต้อง เหมาะสมหรือการที่จะคัดค้านในสิ่งที่ตนเห็นว่าไม่ถูกต้องเหมาะสม การเคารพในสิทธิที่กล่าวมานี้ ได้แก่ ให้เกิดกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้โอกาสฝ่ายค้านในอันที่จะคัดค้าน นโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่จะก่อให้เกิดผลเสียต่อประเทศชาติ หรือการให้โอกาสแก่สื่อมวลชน มีอิสระเต็มที่ที่จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลโดยไม่ถูกคุกคาม เป็นต้น

๑.๓ จากหลักแห่งความเสมอภาคกัน โดยไม่คำนึงถึงชนชั้น วรณะ ได้ก่อให้เกิด การพิทักษ์คุ้มครองต่อบุคคลทางด้านกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ มีการให้ สิทธิเสรีภาพในเรื่องต่าง ๆ เช่น สิทธิทางการเมือง การศึกษา การนับถือศาสนา การประกอบอาชีพ สิทธิในร่างกายหรือการครอบครองทรัพย์สิน เป็นต้น

๑.๔ จากหลักศีลธรรมที่เชื่อว่ามนุษย์มีศีลธรรมประจำใจ และจะทำอะไรก็คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเสมอ ได้ก่อให้เกิดความเชื่อถือนในบุคคลและอิสระอย่างเต็มที่ในอันที่จะประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเชื่อว่าคนเราจะกระทำเฉพาะกิจกรรมที่สร้างสรรค์มากกว่าทำลาย

๑.๕ จากแหล่งแห่งการพัฒนาตนเอง ที่เชื่อว่ามนุษย์นั้นจะมีความสามารถในอันที่จะปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้า ซึ่งบางครั้งอาจต้องใช้ระยะเวลาบ้าง จากหลักดังกล่าวได้ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลง หรือการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีขั้นตอน และใช้ความพินิจพิจารณาอย่างรอบครอบหลายขั้นตอน เป็นต้น นอกจากนั้น ยังเปิดโอกาสให้บุคคลอิสระที่จะคิดหรือกระทำ สิ่งต่าง ๆ เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นมา

๑.๖ จากหลักแห่งการปกครองตนเองได้ก่อให้เกิดรูปแบบการปกครองที่เปิดโอกาส ให้ประชาชนทุกคนที่มีความสามารถและมีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายกำหนด ได้มีสิทธิ ที่จะเข้าร่วมในการบริหารประเทศโดยเท่าเทียมกัน ซึ่งสมัยก่อนอาจเข้าร่วมโดยตรง แต่ปัจจุบัน เนื่องจากคนมีจำนวนมากขึ้น ฉะนั้น จึงออกมาในรูปของการเลือกหาบุคคลที่เหมาะสมเข้าไปทำหน้าที่ตามอำนาจอธิปไตยที่ตนมีอยู่ เพราะการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น เป็นของปวงชน

๑.๗ จากหลักแห่งเสรีภาพที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพอย่างทั่วถึง ได้เกิดวิธีการปกครองที่กำหนดขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลเพื่อจะพิทักษ์คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เพื่อเกิดความเป็นระเบียบและมีความยุติธรรมในสังคม เช่น การให้เสรีภาพในเรื่องการนับ

ถือศาสนา การพูด การพิมพ์ และการโฆษณา การประกอบอาชีพ เป็นต้น และได้รับสิทธิคุ้มครองตามกฎหมาย เช่น สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทน เพื่อชดเชยจากการที่ทางรัฐบาลได้เวนคืนทรัพย์สินของเอกชนไปเป็นของรัฐ เป็นต้น

มีการอธิบายคุณลักษณะของบุคคลที่มีวิถีชีวิต ประชาธิปไตย คือ ความมีเหตุผล หรือการกระทำที่มีเหตุผล การเคารพซึ่งกันและกัน ทั้งมีการเคารพ ในความเป็นมนุษย์และในความสามารถของกันและกัน การตกลงด้วยการถกเถียงประนีประนอม และอดกลั้นในความคิดเห็นที่แตกต่าง การดำเนินชีวิตอย่างเสรีภาพภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย และไม่ถูกแทรกอย่างไม่จำเป็นโดยรัฐ^{๕๐} และกล่าวถึง ลักษณะที่สำคัญของบุคคลที่มีวิถีชีวิต ประชาธิปไตยว่า จะต้องเป็นผู้มีความเชื่อว่ามนุษย์มีความสามารถที่จะตัดสินใจว่าอะไรควรอะไร ไม่ควร เป็นผู้ที่ยอมรับฟังความคิดของผู้อื่นและกล้าแสดงความคิดเห็น รู้จักขอบเขตของหน้าที่สิทธิและเสรีภาพของตนเอง จะต้องคิดว่าตนเองมีประสิทธิภาพทางการเมือง และต้องให้คุณค่า แก่เสรีภาพรู้จักทำงานร่วมกันอย่างมีวินัย และการรู้จักแพ้รู้จักชนะ^{๕๑}

หลักการสำคัญอีกประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย คือ หลักการสื่อเสรี เสรีภาพด้านข้อมูลข่าวสารและการแสดงความคิดเห็น (free media, freedom of information and expression) สังคมที่ทุกคนเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกัน^{๕๒}

นอกจากนี้ประชาธิปไตยมีหลักการที่สำคัญคือ (Principles of Democracy)^{๕๓}

๑. หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน (Popular Sovereignty or sovereignty of the people) อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนทุกคนโดยเท่าเทียมกันซึ่งประชาชนสามารถใช้อำนาจอธิปไตยได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในหลักปฏิบัติแล้วประชาชนสามารถแสดงออกในเรื่องที่สำคัญคือการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) “การกระทำโดยสมัครใจใด ๆ (any voluntary action) ที่ไม่ว่าจะเป็นผลสำเร็จหรือไม่ ไม่ว่าจะมีการจัดองค์การหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องหรือไม่ว่าจะใช้วิธีการที่ถูกต้องเป็นที่ยอมรับหรือไม่ก็ตาม ที่มุ่งจะไปมีอิทธิพล (to influence) ต่อทางเลือก (choice) นโยบายสาธารณะ (public policies) ต่อการ

^{๕๐}วิสุทธิ์ โภธิแทน, ประชาธิปไตย : แนวความคิดและตัวแบบประเทศประชาธิปไตยในอุดมคติ. พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๔), หน้า ๔๕-๔๖.

^{๕๑}ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, สังคมกับการปกครอง, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๐), หน้า ๑๑๙-๑๒๒.

^{๕๒}เนศวร์ เจริญเมือง, การเดินทางของประชาธิปไตย, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์สถาบันล้านนาประชาธิปไตย, ๒๕๕๔), หน้า ๑๕-๑๖.

^{๕๓}วิสุทธิ์ โภธิแทน, แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๐), หน้า ๔๙-๘๐.

บริหาร นโยบายสาธารณะและต่อทางเลือกผู้นำทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นผู้นำทางการเมืองระดับไหนของการปกครองคือทั้งระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ”

๒. หลักเสรีภาพ (Right, Liberty or Freedom) “เสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยหมายถึง ความสามารถของคนที่ จะกระทำหรืองดเว้นกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ได้ภายในขอบเขตข้อกำหนดของกฎหมายซึ่งกฎหมายนั้นออกโดยวิถีทางประชาธิปไตย คือ ออกโดยผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งมาอย่างเป็นประชาธิปไตย”

๓. หลักเสมอภาค (Equality) ความเสมอภาคในประชาธิปไตยคือการที่ราษฎรทุกคนในประเทศมีความเสมอภาค หรือเท่าเทียมกันพื้นฐานในเรื่องสำคัญๆที่เป็นไปได้ในฐานะที่เป็นมนุษย์ บุคคลอื่นจะทำให้ทุกคนมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และก่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคมโดยเปรียบเทียบให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

๔. หลักภราดรภาพ (Fraternity) เมื่อคนในสังคมมีโอกาสแลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของสังคมได้อย่างกว้างขวาง การมีส่วนร่วมดังกล่าวย่อมทำได้อย่างสันติและหาข้อยุติที่เหมาะสมเป็นที่ยอมรับกัน

สรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยที่แท้จริง จะต้องมีสถาบันที่เป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงจิตใจของประชาชน ซึ่งประชาธิปไตยนั้นถึงแม้จะยึดเสียงข้างมาก แต่ก็พึงเหตุผลฝ่ายตรงข้ามด้วย ต้องให้สิทธิเสรีภาพโดยเสมอภาคกัน ให้อิสระแก่ประชาชน ได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ให้ประชาชนมีสิทธิในการเข้าร่วมบริหารประเทศโดยเท่าเทียมกัน ซึ่งอาจจะกระทำโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ เพราะถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ฉะนั้นควรให้ประชาชนมีเสรีภาพอย่างเต็มที่

ตารางที่ ๒.๑๒ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญลักษณะสำคัญของประชาธิปไตย

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ชัยอนันต์ สมุทวณิช, (๒๕๔๙, หน้า ๗๖).	ลักษณะการปกครอง ดังนี้ จากหลักแห่งเหตุผล จากหลักแห่งการยินยอม จากหลักแห่งความเสมอภาคกัน จากหลักศีลธรรมที่เชื่อว่ามนุษย์มีศีลธรรมประจำใจ จากแหล่งแห่งการพัฒนาตนเอง จากหลักแห่งการปกครองตนเอง จากหลักแห่งเสรีภาพที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพอย่างทั่วถึง

ตารางที่ ๒.๑๒ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญลักษณะสำคัญของประชาธิปไตย (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
วิสุทธิ์ โปธิแท่น, (๒๕๕๔, หน้า ๔๕-๔๖).	ความมีเหตุผล หรือการกระทำที่มีเหตุผล การเคารพซึ่งกันและกัน ทั้งมีการเคารพในความเป็นมนุษย์ของกันและกัน
ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, (๒๕๕๐, หน้า ๑๑๙-๑๒๒).	จะต้องเป็นผู้มีความเชื่อว่ามนุษย์มีความสามารถที่จะตัดสินใจว่าอะไรควรอะไร ไม่ควร เป็นผู้ที่ยอมรับฟังความคิดของผู้อื่น และกล้าแสดงความคิดเห็น รู้จักขอบเขตของตนเอง
ธเนศวร์ เจริญเมือง, (๒๕๕๔, หน้า ๑๕-๑๖).	หลักการสี่เสรี เสรีภาพด้านข้อมูลข่าวสารและการแสดงความคิดเห็น สังคมที่ทุกคนเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกัน
วิสุทธิ์ โปธิแท่น, (๒๕๕๐, หน้า ๔๙-๘๐).	ประชาธิปไตยมีหลักการที่สำคัญคือ ๑. หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน ๒. หลักเสรีภาพ ๓. หลักเสมอภาค ๔. หลักภราดรภาพ

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ วัฒนธรรมการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย ได้แก่ แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดังนี้

๒.๕.๑ แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (Democratic Political Culture) คือรูปแบบของวัฒนธรรมทางการเมืองที่ประชาชนในสังคมมีวัฒนธรรมการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย มีแนวโน้มที่เคารพสิทธิของผู้อื่น และพร้อมต่อสู้เพื่อรักษาปกป้องสิทธิของตนเอง และเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม มีศรัทธาในมนุษยชาติ และระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ใช้หลักเหตุผลในการเจรจาต่อรอง ซึ่งมีส่วนอย่างสำคัญต่อการพัฒนาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นได้

หลักประชาธิปไตยโดยทั่วไปนั้น ประกอบด้วยประชาธิปไตย ๓ มิติ ได้แก่ ประชาธิปไตยในฐานะรูปแบบ (Democracy as a Form) ประชาธิปไตยในฐานะอุดมการณ์ (Democracy as an Ideology) และประชาธิปไตยในฐานะวิถีชีวิต (Democracy as a Way of Life) โดยให้ความสำคัญเท่าเทียมกันกล่าวคือ ประชาธิปไตยในฐานะรูปแบบจะประกอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ตลอดจนระเบียบข้อบังคับทั้งหลายจะต้องยึดหลักการของประชาธิปไตย ส่วนประชาธิปไตยในฐานะอุดมการณ์และวิถีชีวิตนั้นจะต้องสร้างวัฒนธรรมการเมืองของประชาชนให้สอดคล้องกับหลักการของ

ประชาธิปไตยด้วย กล่าวคือประชาชนจะต้องมีความเชื่อ อุดมการณ์ ค่านิยม ทศนคติที่มีต่อการเมือง ประชาธิปไตยว่าเป็นระบอบการปกครองที่ดีที่สุด เพราะเป็นการปกครองที่ให้ความสำคัญกับสิทธิและเสรีภาพอิสรภาพ ความเสมอภาคของบุคคลที่เป็นพลเมืองทุกคน โดยทั้งนี้ กระบวนการกล่อมเกลารวมทั้งทางการเมือง (Political Socialization Process) เพื่อนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยทั้ง ๓ มิติดังนั้น สถาบันหลักที่เป็นตัวกำหนดประกอบด้วยสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันสื่อมวลชน สถาบันศาสนา สถาบันราชการ กลุ่มผลประโยชน์ รัฐสภา และสถาบันพรรคการเมือง^{๕๔}

ทั้งนี้วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน ต้องเป็นวัฒนธรรมที่มี “ความตื่นตัวทางการเมือง” คือ มีจิตวิญญาณของความเป็นประชาธิปไตย เชื่อในความเสมอภาค เคารพสิทธิของผู้อื่น พร้อมทั้งจะต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเอง มีความยุติธรรมไม่ขายสิทธิขายเสียงมีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว^{๕๕}

นอกจากนี้ ยังอธิบายเพิ่มเติมว่า การศึกษาเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของไทยหรือการมีจิตใจแบบประชาธิปไตยนั้นเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นต่อความสำเร็จของการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพราะหากคนในสังคมไทยไม่มีจิตใจแบบประชาธิปไตยหรือ ไม่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแล้วก็ยากที่จะปฏิรูปการเมืองให้มีความเป็นประชาธิปไตยได้ ลักษณะจิตใจที่เป็นประชาธิปไตย หรือการมีวัฒนธรรมประชาธิปไตยพอจะแยกออกได้^{๕๖} ดังนี้

๑. จิตสำนึกและศรัทธาในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะศรัทธาจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นว่าแม้จะเกิดอะไรขึ้นก็ตามระบบประชาธิปไตยก็จะเป็นระบบการเมืองที่ต้องจรรโลงไว้ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นระบบที่ทำงานได้ผลและก่อความเสียหายน้อยที่สุด เพราะเป็นระบบที่มีการประชุมต่อรองหาข้อยุติ และเคารพในหลักการแห่งสิทธิเสรีภาพ ด้วยเหตุนี้จิตสำนึกและศรัทธาในระบบประชาธิปไตย โดยเฉพาะในหมู่ผู้นำเป็นตัวแปรสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของระบบ

๒. จิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพ ถือเป็นหัวใจสำคัญของลักษณะจิตใจประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะสิทธิเสรีภาพคือฐานสำคัญของระบบเสรีประชาธิปไตย เป็นสิทธิอันศักดิ์สิทธิ์ของมนุษยชาติที่เป็นเสรีชน เช่น สิทธิในการแสดงความคิดเห็นในการชุมนุมในการเลือกที่อยู่อาศัย ในการเลือกอาชีพ ฯลฯ สิทธิในการแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

๓. จิตสำนึกในการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ผู้ที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยจะต้องพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองอันชอบธรรม เช่น ถ้าถูกกีดกันไม่ให้

^{๕๔}ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, รัฐสภาและพรรคการเมืองไทยในการเสริมสร้างวัฒนธรรมการเมืองไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๐), หน้า ๖๕.

^{๕๕}ลิขิต ธีรเวคิน, “ความสำเร็จของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย,” หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน, (๒๓ กันยายน ๒๕๔๗), หน้า ๗.

^{๕๖}ลิขิต ธีรเวคิน, วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลารวมทั้งทางการเมือง, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๙), หน้า ๓๒.

ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จะต้องไว้วางใจต่อผู้เพื่อได้คืนมาซึ่งสิทธิดังกล่าว หรือถ้าถูกปิดกั้นไม่ให้แสดงความคิดเห็นก็ต้องต่อสู้เพื่อการคืนมาซึ่งสิทธิขั้นมูลฐานอันสำคัญ วิทยุณแห่งการต่อสู้เพื่อสิทธิอันชอบธรรมของตนเป็นหัวใจสำคัญของระบบประชาธิปไตย การใช้สิทธิของตนรวมทั้งการต่อสู้เพื่อสิทธิของตน ต้องไม่ละเมิดสิทธิของคนอื่น การเคารพสิทธิของผู้อื่นจึงเป็นของคู่กันกับการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเอง การเอาแต่ได้โดยไม่คำนึงถึงสิทธิอันชอบธรรมของผู้อื่น ไม่ใช่ลักษณะจิตใจแบบประชาธิปไตย แต่เป็นเรื่องเห็นแก่ตัว ขาดจิตสำนึกอันถูกต้อง

๔. จิตสำนึกในเรื่องเสียงส่วนใหญ่ และสิทธิเสียงส่วนน้อย (Majority Rule and Minority Rights) หลักการตัดสินข้อขัดแย้งและหาข้อยุติในระบบประชาธิปไตยคือ การลงคะแนนเสียงและใช้เสียงส่วนใหญ่เป็นเกณฑ์การตัดสิน แต่การใช้เสียงส่วนใหญ่จะต้องไม่ขัดต่อสิทธิของเสียงส่วนน้อย หรือต้องมีการเคารพเสียงส่วนน้อย เช่น เสียงส่วนใหญ่จะลงมติออกกฎหมายมาทำร้ายหรือจำกัดสิทธิขั้นมูลฐานของเสียงส่วนน้อยไม่ได้

๕. จิตสำนึกในความเสมอภาค ประชาธิปไตยหมายถึงอำนาจของประชาชนประชาชนเป็นใหญ่ ประชาชนหมายถึงประชาชนทุกคน ไม่ใช่ประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เรื่อง ความเสมอภาคในทางการเมืองคือ หนึ่งคนหนึ่งเสียง และความเสมอภาคในทางกฎหมายคือการใช้กฎหมายฉบับเดียวกันกับทุก ๆ คนในสังคม เป็นจิตสำนึกที่สำคัญยิ่ง เพราะถ้าจิตสำนึกเรื่องความเสมอภาคขาดหายไป ฐานสำคัญของระบบประชาธิปไตยคือความก็จะหายไป ระบบประชาธิปไตย ย่อมไม่สามารถยืนหยัดได้ ความเสมอภาคทางการเมืองและทางกฎหมายจะต้องมีขึ้น มิฉะนั้นจะกลายเป็นสังคมชนชั้นมีอภิสิทธิ์ทางกฎหมายและการเมือง ทำให้ระบบประชาธิปไตยกลายเป็นความเข้มเข้้นลง

๖. จิตสำนึกในความยุติธรรม ความยุติธรรม การเคารพกติกา ความมีใจนักเลง(ไม่ใช่ นักเลงหัวไม้หรืออันธพาล) จิตใจนักกีฬา เป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินการของระบบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะความขัดแย้งต่าง ๆ จะหายุติไม่ได้ถ้าไม่ได้ตั้งอยู่บนฐานของความยุติธรรมการมองประเด็นโดยใจอคติ ลำเอียง ฉกฉวยผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง ไม่เคารพกติกา ขาดความมีใจนักเลง หรือจิตใจนักกีฬา ก็ย่อมยากที่จะหาข้อยุติในข้อขัดแย้งต่าง ๆ ปัญหาที่จะไม่สามารถแก้ไขได้

๗. จิตสำนึกในการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ จิตใจที่เป็นประชาธิปไตยจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ของสังคมและประเทศชาติ ไม่มุ่งมั่นเฉพาะผลประโยชน์ส่วนตัว โดยก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อผู้อื่น หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมและประเทศชาติ เช่น ไม่สร้างความมั่นคงด้วยการทำลายสภาพแวดล้อม ไม่หาความร่ำรวยด้วยการตัดไม้ทำลายป่า ไม่ผลิตยาปลอมเพื่อหารายได้ ไม่ผลิตและขยายยาเสพติด ฯลฯ

๘. จิตสำนึกในเรื่องความรับผิดชอบ เคารพกฎระเบียบและมีวินัย ประชาธิปไตยต้องมีการสร้างจิตสำนึกในเรื่องความรับผิดชอบ เคารพกฎระเบียบและมีวินัย ความรับผิดชอบการเคารพกฎระเบียบและมีวินัยเป็นตัวคานการใช้สิทธิเสรีภาพเกินขอบเขต สิทธิเสรีภาพที่ขาดความรับผิดชอบ

ไม่เคารพกฎระเบียบและขาดวินัย จะนำไปสู่การขาดกฎเกณฑ์และการล่มสลายของระเบียบทางการเมืองที่เรียกกันว่า อนาธิปไตย (Anarchy)

๙. จิตสำนึกในความอดทนกลับต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง เมื่อผู้ใดใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น หรือมีพฤติกรรมอันใด แม้เราจะไม่ชอบหรือไม่เห็นด้วยก็ต้องอดทนอดกลั้น ถ้าการใช้สิทธิเสรีภาพของเขาอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย เขาอาจจะพูดแปลก ๆ ไม่เข้าหู มีที่ทำการแสดงออกแปลก ๆ แต่งตัวด้วยเสื้อผ้าที่ดูไม่ได้ แต่ก็ยังเป็นสิทธิเสรีภาพอันชอบธรรม เราไม่มีสิทธิไปก้าวร้าวเขา トラบเท่าที่เขาไม่ทำผิดกฎหมาย หรือทำให้เราเดือดร้อน

๑๐. จิตสำนึกในหลักนิติธรรม (The Rule of Law) หลักนิติธรรมคือหลักการอันถูกต้องทางกฎหมาย ทั้งในแง่หลักการกระบวนการตรากฎหมาย และการบังคับกฎหมายเป็นฐานในการปกครองไม่ใช่อำนาจตามอำเภอใจของคนที่อยู่ในอำนาจของผู้ว่าเป็นหลักที่เรียกว่าการปกครองโดยคน (The Rule of Men) เป็นหลักนิติธรรมอันเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าจะผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรม

จิตสำนึกทั้ง ๑๐ ข้อ คือลักษณะจิตใจประชาธิปไตย เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาวิญญาณประชาธิปไตยและการพัฒนาระบบประชาธิปไตย หรือระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ดังนั้น การสร้างวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นจะเป็นรากฐานสำคัญที่สุดที่จะเป็นแบบแผนนำไปสู่พฤติกรรมในทางการเมือง โดยจะต้องเริ่มต้นตั้งแต่ครอบครัว สถาบันการศึกษา องค์กรทางสังคมต่าง ๆ ที่มีส่วนอย่างสำคัญต่อการกล่อมเกลาเรียนรู้ (Socialization) ให้มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยดังกล่าวข้างต้น เรียกว่าเป็นกระบวนการกล่อมเกลาเรียนรู้ทางการเมือง (Political Socialization) ซึ่งจะมีขั้นตอนและกระบวนการทั้งในแง่การสร้างค่านิยมในลักษณะหลักการ และรวมตลอดทั้งการปฏิบัติที่อยู่ในสังคม

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการได้สรุปถึงลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไว้ ๘ ประการคือ^{๕๗}

๑. จะต้องมีความเชื่อมั่น ศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ประชาชนในสังคมนั้น ๆ ต้องการให้มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากกว่าระบอบอื่น และเห็นด้วยในหลักการของระบอบประชาธิปไตยว่าเป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชน

๒. จะต้องยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล หลักความเสมอภาคของบุคคล หลักแห่งเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น โดนต้องเคารพในสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นในการพูดแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก แม้ตนจะไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นเหล่านั้นก็ตาม ผู้มีจิตใจประชาธิปไตยจะต้องยอมรับหรือมีความอดทนต่อการปฏิบัติที่แตกต่างไปของผู้อื่นหากพฤติกรรมเหล่านั้นไม่ขัดต่อการใช้สิทธิเสรีภาพของตน

^{๕๗}ทินพันธ์ นาคะตะ, วิถีชีวิตไทยวัฒนธรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่, (กรุงเทพมหานคร : สหายบล็อกและการพิมพ์, ๒๕๔๖), หน้า ๑๖-๑๘.

๓. เคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ หลักการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมาก โดยมีข้อผูกพันที่จะต้องได้รับการปฏิบัติตามจากทุก ๆ ฝ่าย ทั้งนี้ จะต้องให้ความคุ้มครองในสิทธิเสรีภาพของเสียงส่วนน้อยด้วย เพื่อเป็นหลักประกันว่าการแก้ไขปัญหานั้น ๆ กระจ่างไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม โดยวางอยู่บนพื้นฐานของหลักแห่งเสรีภาพและความเสมอภาค นอกจากนั้นยังต้องปฏิบัติต่อกันอย่างยุติธรรม เคารพในกฎหมายและสิทธิของบุคคล

๔. มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง โดยติดตามข่าวคราวกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาล การแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ และเข้าไปมีส่วนร่วมต่อการตัดสินใจหรือกำหนดนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งการใช้สิทธิการเลือกตั้ง

๕. ต้องเป็นผู้มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตน และมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล่าวคือ ต้องเชื่อมั่นว่าตนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมต่อการตัดสินใจหรือกำหนดนโยบายของรัฐบาลการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เนื่องจากการปฏิบัติเช่นนี้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

๖. มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจในเพื่อนมนุษย์ มีความเชื่อมั่นในตัวเจ้าหน้าที่ และสถาบันของทางราชการ เนื่องจากการเมืองเป็นเรื่องของความร่วมมือ ร่วมใจ และไว้วางใจกัน ประชาชนจะต้องเชื่อมั่นและศรัทธาว่าระบอบประชาธิปไตยจะช่วยแก้ปัญหาและภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้ และมนุษย์สามารถปกครองตนเองได้

๗. การวิพากษ์วิจารณ์ต้องมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ โดยเฉพาะต่อการใช้อำนาจหน้าที่และการปฏิบัติงานของทางราชการ กล่าวคือ ประชาชนจะต้องคอยตรวจสอบการใช้อำนาจของข้าราชการและผู้มีอำนาจทางการเมืองอยู่เสมอ โดยการตรวจสอบคัดค้านและเหนี่ยวรั้งมิฉะนั้นอาจนำความหายนะมาสู่สังคมได้

๘. จะต้องเป็นผู้ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ เพราะหากคนส่วนใหญ่ในสังคมมีจิตใจเป็นเผด็จการก็ยากที่ระบอบประชาธิปไตยในประเทศนั้นจะประสบความสำเร็จได้ เพราะผู้มีจิตใจเป็นเผด็จการจะมอบความรับผิดชอบทุกอย่างไว้ที่ผู้นำ ชอบการใช้อำนาจเด็ดขาด อ่อนน้อมยอมจำนนต่อผู้มีอำนาจ นิยมระบบเจ้าขุนมูลนาย ไม่ยอมรับความเสมอภาคของบุคคล ไม่ยอมรับความแตกต่างของผู้อื่นในการใช้สิทธิเสรีภาพของเรา และมักยึดมั่นในค่านิยมแบบเดิม

ยังมีนักวิชาการอธิบายถึงบุคลิกภาพที่เป็นประชาธิปไตย ซึ่งเกิดจากทัศนคติความเชื่อและค่านิยมทางการเมืองที่สนับสนุนระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยไว้ดังนี้^{๕๘}

๑. มีความคิดเห็นเป็นของตนเองโดยใช้เหตุผลไม่เชื่อคนง่าย
๒. สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ง่าย
๓. มีความรับผิดชอบผูกพันในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไป

^{๕๘}ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ประชาธิปไตยกับอนาคตการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร : รุ่งอรุณ, ๒๕๕๙), หน้า ๑๒๙-๑๔๐.

๔. ไม่มีอคติจากผู้ที่มีความแตกต่างไปจากตนเองในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา ฯลฯ
๕. ไม่กล่าวหาผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผล
๖. มองโลกในแง่ดี มีศรัทธาและความหวังต่อชีวิต
๗. ไม่ยอมก้มหัวให้อำนาจบาตรใหญ่

สรุปได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ที่สมบูรณ์แท้จริงเกิดขึ้นได้ทันทีแต่ต้องมีการพัฒนาและศึกษาอบรมหรือบ่มเพาะประชาชนในระบอบ ประชาธิปไตยจนวัฒนธรรมทางการเมืองสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนของประเทศนั้น ๆ ประชาชน ต้องมีจิตใจปรารถนาในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และมีจิตสำนึกหรือวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, (๒๕๕๐, หน้า ๖๕).	หลักประชาธิปไตยโดยทั่วไปนั้น ประกอบด้วย ประชาธิปไตยในฐานรูปแบบ ประชาธิปไตยในฐานอุดมการณ์ และประชาธิปไตยในฐานวิถีชีวิต โดยให้ความสำคัญเท่าเทียมกัน
ลิขิต อีร์เวคิน, (๒๕๔๗, หน้า ๗).	วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนต้องเป็นวัฒนธรรมที่มีความตื่นตัวทางการเมืองเชื่อในความเสมอภาค เคารพสิทธิของผู้อื่น พร้อมทั้งจะต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเอง มีความยุติธรรมไม่ขายสิทธิขายเสียงมีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว
ลิขิต อีร์เวคิน, (๒๕๕๙, หน้า ๓๒).	การมีวัฒนธรรมประชาธิปไตยพอจะแยกออกได้ ดังนี้ ๑. จิตสำนึกและศรัทธาในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ๒. จิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพ ๓. จิตสำนึกในการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ๔. จิตสำนึกในเรื่องเสียงส่วนใหญ่และสิทธิเสียงส่วนน้อย ๕. จิตสำนึกในความเสมอภาพประชาธิปไตย ๖. จิตสำนึกในความยุติธรรม ความยุติธรรม ๗. จิตสำนึกในการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ๘. จิตสำนึกในเรื่องความรับผิดชอบ ๙. จิตสำนึกในความอดทนกลั่นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง ๑๐. จิตสำนึกในหลักนิติธรรม จิตสำนึกทั้ง ๑๐ ข้อ คือลักษณะจิตใจประชาธิปไตย เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาวิญญูณประชาธิปไตยและการพัฒนาระบบประชาธิปไตย

ตารางที่ ๒.๑๓ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตย (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ทินพันธ์ นาคะตะ, (๒๕๕๖, หน้า ๑๖-๑๘).	ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไว้ ๘ ประการคือ ๑. การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ๒. การยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล ๓. การเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย ๔. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง ๕. การมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ๖. การมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ ๗. การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ๘. การไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ
ชัยอนันต์ สมุทวณิช, (๒๕๕๙, หน้า ๑๒๙-๑๔๐)	ระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยไว้ดังนี้ ๑. มีความคิดเห็นเป็นของตนเองโดยใช้เหตุผลไม่เชื่อคนง่าย ๒. สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ง่าย ๓. มีความรับผิดชอบผูกพันในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไป ๔. ไม่มีอคติจากผู้ที่มีความแตกต่างไปจากตนเองในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา ฯลฯ ๕. ไม่กล่าวหาผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผล ๖. มองโลกในแง่ดี มีศรัทธาและความหวังต่อชีวิต ๗. ไม่ยอมก้มหัวให้อำนาจบาตรใหญ่

๒.๕.๒ ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

การปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย ต้องล้มลุกคลุกคลานมาโดยตลอดเพราะวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยที่เป็นอยู่มีลักษณะไม่สอดคล้องกับการระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทย เป็นการผสมผสานระหว่างรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยของตะวันตก

วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยมีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้^{๕๙}

๑. อำนาจนิยม คนไทยส่วนใหญ่ชอบการใช้อำนาจเด็ดขาด เคารพเชื่อฟังและอ่อนน้อมต่อผู้มีอำนาจ รวมทั้งมอบอำนาจและความรับผิดชอบในทุกอย่างไว้ที่ผู้นำซึ่งจะเห็นได้จากการปกครองในทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัวไปจนถึงระดับชาติและนิยมการใช้อำนาจบังคับให้มีการปฏิบัติตามมากกว่า

^{๕๙}ทินพันธ์ นาคะตะ, วิถีชีวิตไทยวัฒนธรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่, หน้า ๑๖๒-๑๗๒.

การใช้เหตุผล หลักการและการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งนิยมการรวบอำนาจไว้ที่ผู้นำ การทำงานจึงมีลักษณะสั่งการจากเบื้องบนลงมามากกว่าการเริ่มจากเบื้องล่าง

๒. นิยมระบบเจ้านายกับลูกน้อง สังคมไทยคนส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มพวกพ้อง ผู้นำหรือเจ้านายที่สามารถให้ความคุ้มครองและให้ผลประโยชน์แก่ลูกน้องได้ ส่วนลูกน้องจะต้องตอบแทนด้วยการสนับสนุนและให้บริการแก่เจ้านาย ในความสัมพันธ์ทางการเมืองคนไทยจึงนิยมนับถือผู้มีอำนาจเพื่ออาศัยบารมีปกป้องผลประโยชน์ส่วนตัวและยึดถือระบบพวกพ้อง

๓. ยึดมั่นในตัวบุคคลมากกว่าหลักการ เน้นการช่วยเหลือเกื้อกูลเป็นการส่วนตัวแก่กลุ่มบุคคลเพื่อนพ้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน การรวมกลุ่มในทางการเมืองหรือสังคมจึงต้องอาศัยบุคลิกภาพของผู้นำ เป็นหลักและคนไทยยังสนใจสิ่งที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากกว่ายึดมั่นในอุดมการณ์ โดยการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือสภาพความเป็นจริงได้ไม่ยากโดยเฉพาะเรื่องที่ทำแล้วได้ผลประโยชน์แก่ตนอย่างชัดเจน เช่น การเลือกตั้ง บุคคลจะคำนึงถึงคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครมากกว่านโยบายหรืออุดมการณ์ของพรรคการเมือง

๔. มีการจัดลำดับฐานะในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ระบบเจ้าขุนมูลนายทำให้คนไทยมีการแบ่งชั้นวรรณะ ส่งผลทำให้คนไทยมีสิทธิไม่เท่าเทียมกัน ทั้งนี้เพราะยึดถือค่านิยมที่ทุกคน ต้องรู้จักที่ต่ำที่สูง ไม่ควรตีตนเสมอผู้ใหญ่ ยึดถือสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด เช่น คุณสมบัติที่มีอยู่ตามชาติวุฒิ วัยวุฒิและคุณวุฒิมากกว่าความสำเร็จของบุคคล ดังนั้น การดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงถือระบบอาวุโสมากกว่าผลงานและความสามารถ

๕. ความเป็นอิสระนิยม คนไทยรักความเป็นอิสระ ชอบทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ไม่ชอบการถูกบังคับหรืออยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้อื่น คนไทยส่วนมากขาดระเบียบวินัยหรือกฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิต ไม่ชอบอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์หรือกฎหมายของสังคมไม่ชอบการรวมกลุ่ม ดังนั้นการรวมกลุ่มจะเกิดขึ้นเป็นครั้งเป็นคราวตามความจำเป็นหรือเป็นการรวมกลุ่มแบบเฉพาะกิจเท่านั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

๖. การยึดมั่นในประเพณีดั้งเดิม การยึดมั่นในความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ และประเพณีแบบดั้งเดิม เช่น การปรึกษาหมอดูเพื่อหาฤกษ์ในการดำรงตำแหน่ง การสมัครรับเลือกตั้งรวมทั้ง การถือว่าการเมืองเป็นเรื่องของหลวงประชาชนไม่ควรมีส่วนเกี่ยวข้องและมีความคิดอ่านค่อนข้างแคบผูกพันต่อกลุ่มเดิมๆของตน เช่น ท้องถิ่น สถาบัน พรรคการเมืองหรือพวกพ้องของตนมากกว่าสังคมส่วนรวม

๗. ความเฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้นหรือสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง คนไทยจะพอใจในสถานภาพที่เป็นอยู่และยอมรับสภาพที่เสียเปรียบของตนเอง ไม่ชอบจริงจังกับชีวิตและงานขาดการมุ่งมั่นในเรื่องความสำเร็จของงาน ชอบความรื่นเริงสนุกสนาน ซึ่งอาจมีแฝงอยู่ในกิจกรรมต่างๆ แม้แต่

ในกิจกรรมทางการเมือง การประท้วงหรือนัดหยุดงานก็จะมีการเล่นต่างๆอยู่เสมอ ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองคนส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นสิ่งสกปรกที่ไม่ก่อให้เกิดผลดีกับตนเอง

๘. ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ร้ายและขาดความไว้วางใจผู้อื่น คนไทยจำนวนมาก ขาดความเชื่อมั่นในตนเองในการแก้ไขปัญหา หากถูกเอาเปรียบจากกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลหรือใช้อำนาจทางกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม จึงต้องแสวงหาคำแนะนำจากผู้รู้ผู้มีประสบการณ์และผู้มีอำนาจเพื่อให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ

๙. การรักษาความสงบและการประนีประนอม คนไทยส่วนใหญ่รักสงบ ไม่นิยมความรุนแรงและหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง มีความอดทนต่อการถูกเอาเปรียบ ถ่อมตัวเกรงใจผู้อื่น ทำให้คนไทยไม่กล้าวิพากษ์วิจารณ์หรือคัดค้านผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า

นอกจากนี้ วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยยังประกอบด้วย^{๖๐}

๑. ปกครองได้ปลูกฝังกับประชาชนว่าการเมืองเป็นเรื่องของชนชั้นสูงเท่านั้น ประชาชนคนธรรมดา ไม่มีสิทธิเข้าไปเกี่ยวข้อง และชี้ให้เห็นว่าผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีบุญวาสนาเหนือสามัญชนธรรมดา ฉะนั้น จึงมีความเหมาะสมและชอบธรรมในการเป็นผู้ปกครองส่วนผู้ที่ถูกปกครองวาสนาและบารมีไม่ถึงก็ต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ปกครอง ถือเป็นบุญกรรมที่ประชาชนต้องยอมรับ

๒. การไม่ให้ความสำคัญกับหลักการ กฎเกณฑ์ และกติกา ตลอดจนชอบที่จะเล่นพรรคเล่นพวกและใช้เส้นสายเสมอ การเล่นพรรคเล่นพวกและการไม่ยึดถือกฎเกณฑ์และกติกามีได้เป็นสิ่งเดียวกันหากมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน เช่น คนไทยมักจะพยายามแสวงหาความสะดวกสบายให้ตัวเองให้ได้มากที่สุด การฝ่าไฟแดงจึงไม่ใช่เรื่องเสียหาย(ถ้าไม่เกิดอุบัติเหตุขึ้น) แต่หากถูกตำรวจจับและยึดใบขับขี่ไป แม้ว่าจะปรับเป็นเงินเพียงเล็กน้อย แต่คนไทยจะพยายามหาเส้นสายในการที่จะช่วยเหลือให้หน้าใบขับขี่คืนมาได้โดยไม่ชำระค่าปรับ อันนำมาซึ่งความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ซึ่งการให้คุณค่ากับการเล่นพรรคเล่นพวกนั้น มีส่วนบั่นทอนการยึดหลักการ กฎเกณฑ์ และกติกาของคนไทยให้ลดน้อยลงไป

๓. การไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องของส่วนรวม คนไทยอาจไม่ใช่คนเห็นแก่ตัวหรือถึงขั้นชอบเอาเปรียบคนอื่นหรือไม่มีเมตตา หากแต่เพียงคนไทยคิดว่าไม่ใช่เรื่องสำคัญที่จะทำเพื่อส่วนรวม แต่มักใส่ใจเรื่องของตัวเองและพวกพ้องซึ่งจะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

๔. การถือยศ ถือศักดิ์ศรี จ้อใครไม่เป็น แม้คนไทยชอบ พึ่งพาอาศัยกัน แต่ถ้าหากขัดแย้งกันรุนแรงก็อาจจะโกรธถึงขั้นไม่เผาผีกันเลยทีเดียว กล่าวคือ แม้อยากก็ไม่หายโกรธกันและไม่มีใครขอคืนดีกันอย่างที่เรียกว่าไม่จ้อ

^{๖๐}กิตติศักดิ์ เจิมสิทธิประเสริฐ, พรรคการเมืองไทย ผลผลิตวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไทย ใน วัฒนธรรมทางการเมืองจริยธรรมและการปกครอง, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๐), หน้า ๑๙๑-๑๙๓.

๕. ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การที่ไม่ชอบที่จะคิดอะไรซึ่งซับซ้อนและมองการณ์ไกลในประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์และปลอดภัยภัยร้ายแรงทางธรรมชาติ ความสะดวกสบายดังกล่าวทำให้คนไทยไม่มีความจำเป็นที่จะต้องพยายามคิดอะไรให้ลึกซึ้ง ซับซ้อน หรือเป็นการมองการณ์ไกลไปข้างหน้ามากนัก

๖. ความชอบทำตามใจตนเองโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ตามมา ดังคำกล่าวที่ว่า“ทำอะไรตามใจคือไทยแท้” เป็นการแสดงให้เห็นถึงความรักอิสระ ไม่ชอบให้ใครมาบังคับจิตใจชอบที่จะอยู่ตามสบาย ไม่ต้องมีกฎเกณฑ์อะไรมาบังคับตายตัว

นอกจากนี้ ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยยังประกอบไปด้วย^{๖๑}

ประการแรก สังคมไทยมีลักษณะความสัมพันธ์แบบเครือญาติ กลุ่มเครือญาติจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด มีความผูกพันช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ

ประการที่สอง โครงสร้างสังคมไทย มีลักษณะความสัมพันธ์แบบระบบอุปถัมภ์อันเป็นความสัมพันธ์ของบุคคลและกลุ่มบุคคล ระหว่างลูกพี่ คือ ผู้อุปถัมภ์ และลูกน้อง คือผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์ อันเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยที่ฝ่ายลูกพี่เป็นฝ่ายที่มีสถานะภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าจะใช้อำนาจและปัจจัยต่างๆ ให้ความคุ้มครองต่อลูกน้องซึ่งมีสถานะภาพต่ำ กว่าแล้วลูกน้องจะถือเป็นบุญคุณ เป็นความกรุณาและต้องตอบแทนบุญคุณนั้น โดยการช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ

ประการที่สาม โครงสร้างสังคมไทยผูกพันกับความเชื่อตามคติพุทธศาสนา บุคลิกภาพอุปนิสัยของคนไทย เช่น เชื้อกฏแห่งกรรม จึงมองว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีหรือผู้ที่มีอำนาจเป็นเพราะชาติก่อนทำกรรมดี ผลบุญจึงสะสมส่งผลให้มีวาสนาในชาตินี้

ประการที่สี่ ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองโดยทั่วไปของไทยจะถูกกำหนดด้วยโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อันเป็นมรดกตกทอดทางประวัติศาสตร์และมีผลต่อสภาพสังคมโดยทั่วไป ในปัจจุบันปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลหนักแน่นในการกำหนดลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยให้มีลักษณะแบบดั้งเดิม คือ แบบจารีตประเพณีที่มีมานานโดยอยู่บนพื้นฐานของการยอมรับในอำนาจนิยม ระบบอาวุโส ระบบเจ้าขุนมูลนายความแตกต่างในสถานะทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ฯลฯ ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะปฏิเสธหลักการแห่งความเสมอภาค หลักสิทธิเสรีภาพ ความสำนึกในหน้าที่พลเมือง ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย

^{๖๑}จรัส วิจิตรวาทการ และกนกกาญจน์ อนุแก่นทราย, ภาคประชาสังคมกับการบริหารกิจการบ้านเมืองในประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สาธารณประโยชน์และประชาสังคมสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๘-๑๒.

สำหรับ วัฒนธรรมประชาธิปไตยในสังคมไทยจะมีลักษณะบางประการที่ไม่สอดคล้องกับ
ธรรมาภิบาล ได้แก่^{๖๒}

๑. การยึดมั่นในสิทธิเสรีภาพ คนไทยส่วนใหญ่ยึดมั่นในสิทธิเสรีภาพของตนเองคาดหวังให้
คนอื่นมีหน้าที่ต่อตน

๒. การเคารพความเสมอภาค คนไทยมักจะเรียกร้องความเสมอภาค เมื่อตนต้องเสมอกับ
ผู้อื่น แต่ถ้าหากตนอยู่ในสถานะที่ดีกว่ามักจะมองว่าเป็นบุญวาสนาที่ทำมา ส่วนคนที่สถานะด้อยกว่า
มองว่าเป็นกรรมเก่า

๓. ความเชื่อในหลักนิติธรรมหรือหลักกฎหมาย กฎหมายจะศักดิ์สิทธิ์เมื่อบังคับใช้กับผู้อื่น
แต่ถ้าบังคับใช้กับตนมักจะพิจารณามองหาความสัมพันธ์พิเศษกับผู้บังคับใช้กฎหมายเพื่อการผ่อนปรน
เป็นกรณีพิเศษ เช่น การคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่ไม่ดี เมื่อคนอื่นเป็นผู้กระทำ แต่ตนเองอาจจะกระทำเมื่อ
ได้รับผลตอบแทนส่วนตัวที่คุ้มค่า เป็นต้น

๔. การรับฟังเสียงผู้อื่น การรับฟังเสียงส่วนใหญ่มักใช้เมื่อต้องการเสียงสนับสนุนแต่มักจะ
มองข้ามเรื่องการเคารพเสียงส่วนน้อย

๕. ระบบอุปถัมภ์ สังคมไทยอาจได้รับอิทธิพลของระบบอุปถัมภ์ที่คนไทยมักจะถูกอบรม
สั่งสอนให้รู้จักคุ้นเคยกับคำว่า ผู้ใหญ่กับผู้น้อย โดยผู้น้อยต้องปฏิบัติต่อผู้ใหญ่ด้วยความเคารพ เชื่อฟัง
และเกรงใจ ซึ่งหากไม่ปฏิบัติตามก็อาจถูกตำหนิ ในขณะที่เดียวกันผู้ใหญ่ก็อาจจะถูกคาดหวังจากผู้น้อย
ว่าต้องเป็นคนที่ประพฤติตัวเหมาะสม ใจกว้างและช่วยเหลือลูกน้องได้ ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ทำ
ให้ค่านิยม กตัญญูตกเวที โดยคนหนึ่งทำสิ่งใดก็ตามให้กับคนหนึ่ง ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์นั้นก็จะมีกร
ตอบแทน ระบบอุปถัมภ์จึงไม่เอื้อต่อหลักประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล โดยเฉพาะหลักความเท่า
เทียมและความเสมอภาค ระบบอุปถัมภ์จะมีลักษณะของการเป็นเจ้านายกับลูกน้อง ผู้ใหญ่กับซึ่ง
นำไปสู่การให้สิทธิพิเศษ ตัดสินบนหลีกเลี่ยงกฎหมายทำให้เกิดการคอร์รัปชัน

สรุปได้ว่า ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของไทยต้องถูกปิดกั้นจาก
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิม ต่อมาเมื่อการศึกษาเริ่มมีการพัฒนาและเชื่อว่าการศึกษสามารถ
เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองได้และประชาชนไทยต้องยอมรับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ
ประชาธิปไตยอย่างปฏิเสธมิได้ วัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยจึงมีลักษณะผสมระหว่างการเมือง
แบบเผด็จการและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ส่งผลให้วัฒนธรรมทางการเมืองของ
ไทยมีลักษณะไม่เอื้ออำนวยต่อระบอบประชาธิปไตยและปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลทำให้วัฒนธรรมทาง
การเมืองแบบประชาธิปไตยของไทยไม่เป็นไปตามครรลองประชาธิปไตยสากล

^{๖๒}บรรศักดิ์ อูวรรณโณและถวิลวดีบุริกุล, ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์, ๒๕๔๘), หน้า ๒๘๐.

ตารางที่ ๒.๑๔ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตย

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ทินพันธ์ นาคะตะ, (๒๕๔๖, หน้า ๑๖๒-๑๗๒).	วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยมีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้ ๑. อำนาจนิยม คนไทยส่วนใหญ่ชอบการใช้อำนาจเด็ดขาด ๒. นิยมระบบเจ้านายกับลูกน้อง สังคมไทยคนส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มพวกพ้อง ผู้นำหรือเจ้านาย ๓. ยึดมั่นในตัวบุคคลมากกว่าหลักการ ๔. มีการจัดลำดับฐานะในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ๕. ความเป็นอิสระนิยม คนไทยรักความเป็นอิสระชอบทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ๖. การยึดมั่นในประเพณีดั้งเดิม ๗. ความเฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้นหรือสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง ๘. ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ๙. การรักษาความสงบและการประนีประนอม
กิตติศักดิ์ เจิมสิทธิประเสริฐ, (๒๕๕๐, หน้า ๑๙๑-๑๙๓).	วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยยังประกอบด้วย ๑. ปกครองได้ปลุกฝังกับประชาชนว่าการเมืองเป็นเรื่องของชนชั้นสูงเท่านั้น ๒. การไม่ให้ความสำคัญกับหลักการ กฎเกณฑ์ และกติกาก ๓. การไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องของส่วนรวม ๔. การถ้อยศ ถ้อยศักดิ์ศรี ร้อใครไม่เป็น ๕. ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ๖. ความชอบทำตามใจตนเองโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ตามมา
จური วิจิตรวาทการ และกนก กาญจน์ อนุ แก่นทราย, (๒๕๔๕, หน้า ๘-๑๒).	ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยยังประกอบไปด้วย ประการแรก สังคมไทยมีลักษณะความสัมพันธ์แบบเครือญาติ ประการ ที่สอง โครงสร้างสังคมไทย มีลักษณะความสัมพันธ์แบบระบบอุปถัมภ์ ประการที่สาม
บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิล วดี บุรีกุล, (๒๕๔๘, หน้า ๒๘๐).	วัฒนธรรมประชาธิปไตยในสังคมไทยจะมีลักษณะบางประการที่ไม่สอดคล้องกับธรรมาภิบาล ได้แก่ ๑. การยึดมั่นในสิทธิเสรีภาพ ๒. การเคารพความเสมอภาค ๓. ความเชื่อในหลักนิติธรรมหรือหลักกฎหมาย ๔. การรับฟังเสียงผู้อื่น ๕. ระบบอุปถัมภ์

๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนมีโอกาปกครอง มีสิทธิ เสรีภาพมีความเสมอภาค และการส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ

เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ได้แก่ ความหมายการปกครองท้องถิ่น ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นลักษณะของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

๒.๖.๑ ความหมายการปกครองท้องถิ่น

ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ ให้ความหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายจัดตั้ง นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านได้ให้ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจการปกครองร่วมกันทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้วรัฐบาลของท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางโดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในเขตอำนาจของตน^{๖๓}

นอกจากนี้ องค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน^{๖๔} ทั้งนี้ การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางได้มอบอำนาจให้ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองที่เกิดจากหลักการกระจายอำนาจ ในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหารงานภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย^{๖๕} การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การ มีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งมีความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วย

^{๖๓}Wit, D, A Comparative Survey of Local Government and Administration, 2th Edition, (Bangkok: Prachandra Printing Press, 2006), pp. 214-220.

^{๖๔}Holloway, William V, State and Local Government, (London: George Allen & Unwind, 2004), p. 17.

^{๖๕} ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘), หน้า ๒๐.

วิธีต่าง ๆ ตามความเหมาะสมจะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่ง

ที่รัฐทำให้เกิดขึ้น^{๖๖}

นอกจากนี้การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมืองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ^{๖๗} การปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและการบริหารท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นให้งานดำเนินไปอย่างประหยัดมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตรงกับความต้องการของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่น และย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้นโดยมีงบประมาณของตนเองและมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร”^{๖๘}

ทั้งนี้การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองส่วนหนึ่งของประเทศซึ่งมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควรอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ไม่มากจนมีผลกระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐเพราะชุมชนท้องถิ่นมิใช่ชุมชนที่มีอธิปไตย องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมายและมีองค์กรที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นนั่นเอง”^{๖๙} การเป็นประชาธิปไตยท้องถิ่นนั้นต้องเน้นการที่ประชาชนปกครองโดยตนเองทางตรงให้มากขึ้น หมายความว่า ถ้าเป็นประชาธิปไตยระดับประเทศนั้นที่การเลือกผู้แทน แต่ถ้าเป็นประชาธิปไตยที่ท้องถิ่นเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรง คือ เน้นการที่ประชาชนปกครองตนเอง^{๗๐} หรือการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจปกครองตนเอง การที่ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลดำเนินการปกครองตนเองโดยจัดตั้งองค์กรขึ้นมาใช้อำนาจแทนประชาชนเรียกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น เป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเป็นทางการโดยรอบนโยบาย กฎหมาย และการกำกับ

^{๖๖}อุทัย หิรัญโต, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๓), หน้า ๗๖.

^{๖๗}William A. Robson, "Local Government." *Encyclopaedia of Social Science*, Vol. x. (New York: The Macmillan Co., 2013), p. 153.

^{๖๘}วิญญู อังคนารักษ์, แนวความคิดในการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น, พิมพ์ครั้งที่ ๗. (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, ๒๕๕๙), หน้า ๕๖.

^{๖๙}ประยัต หงส์ทองคำ, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๗๖.

^{๗๐}เอนก เหล่าธรรมทัศน์, ประชาธิปไตยท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : มิติใหม่, ๒๕๔๕), หน้า ๑๔.

ดูแลของรัฐ^{๗๑} การปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรัฐมอบอำนาจหน้าที่บางอย่างในการจัดทำบริการสาธารณะซึ่งเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินงานอยู่ในท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นหรือองค์กรนั้นมีได้เป็นส่วนหนึ่งขององค์การในราชการบริหารส่วนกลางรับไปดำเนินการด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นหรือองค์กรนั่นเอง^{๗๒}

สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การที่รัฐมอบอำนาจในการปกครองให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเอง จัดการบริหารกันเองในท้องถิ่น โดยให้อยู่ในขอบเขตกฎหมายของรัฐส่วนความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นพอสรุปได้ว่า เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนหรือชุมชนในการบริหารจัดการชุมชนแทนตนเอง

ตารางที่ ๒.๑๕ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายการปกครองท้องถิ่น

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Wit, Daniel, (2006, pp. 214-220).	การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจการปกครองร่วมกันทั้งหมด
Holloway, William V, (2004, p. 17).	องค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน
ชูศักดิ์ เทียงตรง, (๒๕๔๘, หน้า ๒๐).	การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางได้มอบอำนาจให้ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองที่เกิดจากหลักการกระจายอำนาจ ในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหารงานภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่
อุทัย หิริญโต, (๒๕๕๓, หน้า ๗๖).	การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน

^{๗๑}รสนันท์ รัตนเสริมพงศ์, เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : นำกั, ๒๕๔๖), หน้า ๒๘-๓๐.

^{๗๒}มานิตย์ จุมปา, คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, (กรุงเทพมหานคร : นิติธรรม, ๒๕๕๕), หน้า ๔๓.

ตารางที่ ๒.๑๕ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความหมายการปกครองท้องถิ่น (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
William A. Robson, (2013, p. 153).	หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ
วิญญู อังคนารักษ์, (๒๕๕๙, หน้า ๕๖).	การปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและการบริหารท้องถิ่นด้วยตนเอง
ประหยัด หงส์ทองคำ, (๒๕๕๐, หน้า ๗๖).	การปกครองส่วนหนึ่งของประเทศซึ่งมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควรอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ไม่มากจนมีผลกระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐเพราะชุมชนท้องถิ่นมิใช่ชุมชนที่มีอธิปไตย
เอนก เหล่าธรรมทัศน์, (๒๕๔๕, หน้า ๑๔).	ถ้าเป็นประชาธิปไตยระดับประเทศนั้นที่การเลือกผู้แทน แต่ถ้าเป็นประชาธิปไตยที่ท้องถิ่นเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรง คือ เน้นการที่ประชาชนปกครองตนเอง
รสคนธ์ รัตนเสริมพงศ์, (๒๕๔๖, หน้า ๒๘-๓๐).	ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจปกครองตนเอง การที่ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลดำเนินการปกครองตนเองโดยจัดตั้งองค์กรขึ้นมาใช้อำนาจแทนประชาชน เรียกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
มานิตย์ จุมปา, (๒๕๕๕, หน้า ๔๓).	รัฐมอบอำนาจหน้าที่บางอย่างในการจัดทำบริการสาธารณะซึ่งเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินงานอยู่ในท้องถิ่น

๒.๖.๒ ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักการของการปกครองส่วนท้องถิ่นการปกครองท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจการปกครองตามพื้นที่ โดยท้องถิ่นจะจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมา ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ เพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยการดำเนินการดังกล่าวจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของส่วนกลาง

การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยอันเนื่องมาจาก^{๗๓}

๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน กล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นภาพจำลองของระบบการเมืองของชาติ มีกิจกรรมทางการเมืองโดยเฉพาะการเลือกตั้ง เป็นการชักนำให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เป็นการฝึกหัดการตัดสินใจทางการเมือง

๒. การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคง จะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อนเพราะการพัฒนาทางการเมืองในวงกว้างจะนำไปสู่ความเข้าใจการเมืองในระดับชาติโดยง่าย

๓. การปกครองท้องถิ่น จะทำให้ประชาชนเกิดความรอบรู้แจ้งทางการเมืองกล่าวคือประชาชน จะรู้ถึงวิธีการเลือกตั้ง การตัดสินใจ การบริหาร การเมืองท้องถิ่น การต่อสู้แข่งขันกันตามวิถีทางการเมือง ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางการเมืองในที่สุด

๔. การปกครองท้องถิ่น ทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีการเมืองของประชาชนด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่นมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงและใกล้ชิด และเกี่ยวพันต่อการเมืองระดับชาติ หากมีกิจกรรมทางการเมืองอยู่เสมอก็จะทำให้เกิดความศรัทธาและมีชีวิตชีวาต่อการปกครองท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นจะมีความเกี่ยวพันและเข้าสู่ระบบการเมืองตลอดเวลา

๕. การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่น ทำให้คุณภาพของนักการเมืองระดับชาติสูงขึ้น ด้วยเหตุที่ได้รับความนิยมศรัทธาจากประชาชนจึงทำให้ได้รับเลือกตั้งในที่สุด

การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างมากต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ยิ่งรัฐกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้นเท่าใด การปกครองส่วนท้องถิ่นยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ.๒๕๔๐ ได้ให้อำนาจแก่ท้องถิ่นมากขึ้น โดยความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน มีดังนี้^{๗๔}

๑. เน้นการให้ความเป็นอิสระ แต่ต้องไม่เกิดความแตกแยกในชาติ
๒. เน้นสิทธิในการที่จะได้รับการจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๓. การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน
๔. ความเป็นอิสระของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ มากขึ้น
๕. มีองค์ประกอบขององค์กร คือ ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารท้องถิ่น
๖. การให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งและถอดถอนบุคลากรท้องถิ่น

^{๗๓}เมตต์เมตต์ การุณจิต, การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม, (กรุงเทพมหานคร : บั๊คพอยท์, ๒๕๔๗), หน้า ๙-๑๐.

^{๗๔}อมร รักษาสัตย์, ประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : การันต์, ๒๕๔๓), หน้า ๓๑.

๗. การให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการเสนอให้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

๘. กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่บำรุงศิลปวัฒนธรรม

ในส่วนของการปกครองส่วนท้องถิ่น หัวใจของการปกครองนั้นมีความสำคัญพอที่จะอธิบายได้ให้เข้าใจง่ายขึ้น ดังนี้

๑. การปกครองท้องถิ่นทำให้ชีวิตของคนในท้องถิ่นมีความเป็นอยู่อย่างที่ดีตนเองต้องการ เนื่องจากการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นการปกครองที่ประชาชนในท้องถิ่น บริหารจัดการเองตามความต้องการของคนในท้องถิ่นนั้น

๒. การปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้ผู้คนในท้องถิ่นมีความเป็นอยู่ที่ดี เป็นผลจากการที่ท้องถิ่นบริหารกิจการบริการสาธารณะเอง เนื่องจากมีเหตุผลดังนี้

๒.๑. สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ทันเหตุการณ์ การตัดสินใจทำได้ทันทีที่เกิดความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา

๒.๒ สามารถแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ถูกต้องตรงจุด

๒.๓ บริหารสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเพียงพอแก่ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

๓. การปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้ผู้คนในท้องถิ่นมีชีวิตที่ดีกว่าเดิมเมื่อความต้องการของคนในท้องถิ่นได้รับการตอบสนอง ชีวิตความเป็นอยู่ก็ดีขึ้นตามลำดับ

สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างมากต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นมีกิจกรรมทางการเมืองโดยเฉพาะการเลือกตั้ง เป็นการชักนำให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

ตารางที่ ๒.๑๖ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
เมตต์เมตต์ การุณจิต, (๒๕๔๗, หน้า ๙-๑๐).	การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตย เนื่องจาก ๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน ๒. การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคง ๓. จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้แจ้งทางการเมือง ๔. ทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีการเมือง ๕. การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ

ตารางที่ ๒.๑๖ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
อมร รัชศาสตร์, (๒๕๔๓, หน้า ๓๑).	การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน มีดังนี้ ๑. เน้นการให้ความสำคัญอิสระ ๒. เน้นสิทธิในการที่จะได้รับการจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓. การกำกับดูแลของประชาชน ๔. ความเป็นอิสระของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ มากขึ้น ๕. มีองค์ประกอบขององค์กร ๖. การให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งและถอดถอนบุคลากรท้องถิ่น ๗. การให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการเสนอให้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ๘. กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่บำรุงศิลปวัฒนธรรม

๒.๖.๓ ลักษณะของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นมีกำหนดขอบเขตพื้นที่ไว้แน่ชัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีโครงสร้างสถาบันรองรับมีอำนาจและหน้าที่กำหนดไว้ทั้ง โดยกว้างหรือโดยบทบัญญัติเฉพาะรวมทั้ง มีความเป็นเอกเทศหรือความเป็นอิสระทางการเงินและอื่น ๆ ในระดับหนึ่งลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น มีดังนี้^{๗๕}

๑. เป็นนิติบุคคลเพื่อให้สามารถดำเนินการด้านต่างๆ ได้อย่างเป็นอิสระพอสมควรการปกครองท้องถิ่นต้องมืองค์การที่สามารถรับผิดชอบกิจกรรมต่างๆตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเป็นอิสระตามกฎหมายคือต้องมืองค์การเป็นนิติบุคคลตั้งขึ้น โดยกฎหมายแยกออกจากส่วนกลางสามารถก่อพันธะทางหนี้สินเช่นทาสัญญาเป็นหนี้หรือทำนิติกรรมรูปอื่นได้ภาวะนิติบุคคลนี้ หมายถึงการได้รับการรับรองโดยกฎหมายของประเทศกล่าวคือหน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องได้รับการจัดตั้งโดยมีกฎหมายของประเทศรองรับยกตัวอย่างเช่นกรุงเทพมหานครเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นต้น

๒. ประชาชนมีส่วนมีเสียงในการปกครองตนเองการดำเนินกิจกรรมของการปกครองท้องถิ่นนี้เป็นกระบวนการที่มีใช้กระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยสิ้นเชิงแต่เป็นกระบวนการเมืองซึ่งประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงหรือทางอ้อมกล่าวคือประชาชนเข้าร่วมเลือกตัวแทนทำหน้าที่บริหารกิจกรรมของท้องถิ่นหรือเข้าร่วมกำหนดนโยบายหรือควบคุมตรวจสอบการดำเนินการของ

^{๗๕}กรมการปกครองสำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น, คู่มือการฝึกอบรมด้านการคลังท้องถิ่นตามโครงการพัฒนาการเงินการคลังท้องถิ่นภายใต้มาตรการเพื่อการใช้จ่ายภาครัฐเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจปี ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๔๓), หน้า ๑๒-๑๓.

ตัวแทนของตนในการดำเนินกิจกรรมของท้องถิ่นนี้ประชาชนอาจดำเนินการเองทั้ง หมด (โดยผ่านตัวแทน) หรือโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไรก็ดีหากเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามามีส่วนร่วมบทบาทของประชาชนก็ลดน้อยลงและการปกครองท้องถิ่นก็ขาดความเป็นอิสระมากขึ้น ในการเข้ามามีส่วนร่วมนั้น ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบายหรือกำหนดการตัดสินใจและดำเนินการของหน่วยการปกครองท้องถิ่นโดยตรงหรือโดยทางอ้อม

ลักษณะทางการเมืองที่แทรกอยู่ในการปกครองท้องถิ่นมีอยู่หลายประการที่สำคัญที่สุดคือการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่นร่วมเสนอตนเป็นตัวแทนรับผิดชอบการบริหารหรือกำหนดนโยบายของท้องถิ่นร่วมเลือกตัวแทนรวมทั้ง ร่วมในการตรวจสอบควบคุมการดำเนินการของตัวแทนเป็นต้นโดยทั่วไปประชาชนมักมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นโดยทางอ้อมคือเลือกตัวแทนเพื่อดำเนินงานแต่ประชาชนอาจมีส่วนร่วมโดยตรงก็ได้เช่นร่วมตัดสินใจประเด็นหนึ่งประเด็นใดหรือปัญหาใดในลักษณะของการประชามติ (Referendum) ร่วมลงคะแนนเสียงถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในองค์การปกครองท้องถิ่น (Recall) ริเริ่มเสนอร่างกฎหมายหรือข้อบัญญัติให้สภาปกครองท้องถิ่นพิจารณา (Initiative) เสนอแนะข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็นต่างๆ (Public Hearing) การมีส่วนร่วมของประชาชนเหล่านี้แต่ละประเทศจัดให้ไม่เหมือนกันสำหรับประเทศไทยประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองทางอ้อมในการปกครองท้องถิ่นรัฐยังไม่เปิดโอกาสให้เข้าร่วมทางการเมืองโดยตรง

๓. มีอำนาจอิสระบางประการในการบริหารกิจกรรมภายในวงกรอบกิจกรรมและในขอบเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบนั้นหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องได้รับมอบอำนาจดำเนินการอย่างเป็นอิสระได้พอสมควรโดยไม่จำเป็นต้องรับฟังคำสั่งจากรัฐบาลกลางหรือหน่วยราชการจากส่วนกลางแต่อย่างใดอำนาจอิสระนี้หมายถึงอำนาจในการกำหนดนโยบายในการตัดสินใจดำเนินการภายในขอบเขตข้อบังคับของกฎหมายและในการบริหารงานบุคคลหมายความว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นมิได้ทำหน้าที่แต่เพียงให้ข้อเสนอแนะอย่างเดียวเพราะถ้าเป็นเช่นนั้น ก็แสดงว่าไม่มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้ท้องถิ่นแต่หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องสามารถกำหนดนโยบายและตัดสินใจดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของตนเองได้นอกจากนี้ยังต้องมีพนักงานซึ่ง ตนเองสามารถจัดการบริหารโดยไม่ต้องฟังคำสั่ง จากรัฐบาลกลางทุกเรื่องพนักงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงมิใช่ข้าราชการที่สังกัดการบริหารราชการส่วนกลาง

๔. มีอำนาจในการจัดหาและใช้จ่ายอย่างเป็นอิสระเมื่อเป็นอิสระในการดำเนินการแล้วหน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีอิสระในการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินงานคือมีแหล่งรายได้ของตนเองเช่นได้รับสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลสามารถจัดเก็บภาษีบางประเภทได้รวมทั้งหารายได้อื่นๆตามที่กฎหมายกำหนดนอกจากจัดหารายได้เองแล้วยังต้องมีงบประมาณของตนเอง

สามารถกำหนดรายจ่ายและตัดสินใจใช้จ่ายเงินภายในขอบเขตทรัพยากรที่มีอยู่ได้คือมีสิทธิที่จะใช้จ่ายรายได้ที่ตนมีอย่างเสรีภายในขอบเขตอำนาจของตน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหา และสนองตอบความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องได้รับการรับรองตามกฎหมาย มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีความเป็นเอกเทศแยกต่างหากจากองค์กรของรัฐบาล และมีความเป็นอิสระในการบริหารงานของตนเองอย่างกว้างขวาง หลักการเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศประชาธิปไตยมีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้^{๗๖}

๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรของประชาชนเพื่อประชาชน

๑.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรของประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครองท้องถิ่น ประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครองท้องถิ่นย่อมเป็นเจ้าขององค์กรส่วนท้องถิ่นด้วย ประชาชนจึงเป็นผู้กำหนดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีลักษณะอย่างไร ใหญ่เล็กแค่ไหน มีอำนาจหน้าที่มากน้อยเพียงใดมีรูปแบบโครงสร้างอย่างไร

๑.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรโดยประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจปกครองตนเองตามอุดมการณ์ประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่นจึงเป็นการปกครองโดยประชาชน แต่เนื่องจากประชาชนไม่สามารถดำเนินการปกครองได้ด้วยตนเองจึงมอบอำนาจให้สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นทำหน้าที่บริหารแทน โดยการเลือกตั้งจากประชาชน

๑.๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรเพื่อประชาชน เป้าหมายหลักของการปกครองและการบริหารท้องถิ่น คือการสนองเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นในการแก้ปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลัก

๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล

๒.๑ มีอำนาจตามกฎหมาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งโดยมีกฎหมายรับรองตามกฎหมายมหาชน มีอำนาจในการถือสิทธิตามกฎหมาย เช่น การเป็นเจ้าของที่ดิน การซื้อการจ้างอำนาจในการเก็บภาษีอากร การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

๒.๒ มีความเป็นอิสระ ในการบริหารกิจการของตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระ มีความเป็นเอกเทศแยกต่างหากจากรัฐบาลกลาง มีงบประมาณของตนเองมีบุคลากรสามารถใช้ดุลพินิจของตนเองในการกำหนดนโยบาย แก้ไขปัญหาต่างๆได้เอง

สรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นแต่ขอบเขตระดับของลักษณะต่างๆดังกล่าวนี้มีมากน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศและแต่ละท้องถิ่นขึ้น กับว่ารัฐบาลกลางกระจายอำนาจการปกครองให้แก่ท้องถิ่นเพียงใดเป็นสำคัญถ้ารัฐบาลกลางยินยอมให้ท้องถิ่นมีอิสระมากและ

^{๗๖}สมคิด เลิศไพฑูรย์, กฎหมายปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๔๗), หน้า ๔๓.

ยินยอมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องข้อดำเนินการในท้องถิ่นมากเท่าใดก็สะท้อนลักษณะประชาธิปไตยในท้องถิ่นมากเท่านั้น

ตารางที่ ๒.๑๗ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญลักษณะของการปกครองท้องถิ่น

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
กรมการปกครองสำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น, (๒๕๔๓, หน้า ๑๒-๑๓).	ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น มีดังนี้ ๑. เป็นนิติบุคคลเพื่อให้สามารถดำเนินการด้านต่าง ๆ ได้อย่างเป็นอิสระพอสมควร ๒. ประชาชนมีส่วนร่วมมีเสียงในการปกครองตนเอง ๓. มีอำนาจอิสระบางประการในการบริหารกิจการภายในวงกรอบกิจกรรมและในขอบเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ๔. มีอำนาจในการจัดหาและใช้จ่ายอย่างเป็นอิสระเมื่อเป็นอิสระในการดำเนินการแล้วหน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีอิสระในการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินงาน
สมคิด เลิศไพฑูรย์, (๒๕๔๗, หน้า ๔๓).	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศประชาธิปไตยมีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้ ๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรของประชาชนเพื่อประชาชน ๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล

๒.๗ ทฤษฎีระบบการเมือง

การศึกษาทฤษฎีระบบการเมืองนั้นเป็นการศึกษาในแนววิทยาศาสตร์ ซึ่งมุ่งเน้นหาข้อเท็จจริงทางการเมือง ใช้วิธีการศึกษาสภาพชีวิตของระบบการเมืองในแบบกระบวนการเมืองที่ไหลเข้าสู่ระบบด้วยวิถีทางแห่งตัวปัจจัยเข้า (Input) แล้วถูกแปรผันทำให้กลายเป็นปัจจัยออก (Output) โดยการวิเคราะห์การเมืองในแนวทางนี้ ทำให้เราเข้าใจได้ว่า ชีวิตทางการเมืองเป็นระบบพฤติกรรมหรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ซึ่งอยู่ใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ นักรัฐศาสตร์ควรแยกลักษณะนามธรรมของระบบการเมืองออกจากระบบอื่น ๆ เพื่อความสะดวกต่อการวิเคราะห์ ทางรัฐศาสตร์ระบบการเมืองเป็นระบบเปิด สมาชิกของระบบจะถูกปรับเข้าให้ แสดงปฏิกิริยาตอบโต้ต่อสิ่งแวดล้อม ระบบการเมืองบางระบบสามารถยืดหยุ่นอยู่ได้ ทั้งที่ถูกรบกวนจากสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก

แนวคิดพื้นฐานของระบบการเมืองมีสภาพชีวิตที่คล้ายคลึงกับระบบอินทรีย์ของสิ่งมีชีวิตโดยทั่วไปซึ่งสามารถรับรู้ และตอบโต้ต่อสิ่งเร้า ตลอดจนมีความสามารถพิเศษในการปรับตัว เพื่อ

ความอยู่รอดของระบบอีสตัน (Easton) แยกลักษณะนามธรรมของระบบการเมืองจากระบบ อื่น ๆ โดยดี ความว่าระบบเหล่านั้นเป็นสิ่งแวดล้อมของระบบการเมือง^{๗๗}

สิ่งแวดล้อม แยกได้ ๒ ประเภท

๑. สิ่งแวดล้อมที่อยู่ในสังคมเดียวกัน (Intra – societal Environment)
 ๒. สิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกสังคมระบบการเมือง (Extra – societal Environment)
- ถ้ามีสิ่งรบกวนระบบการเมืองระบบจะกระทำการตอบโต้เป็นไปในลักษณะของการดังนี้

๑. รักษาโครงสร้างเดิมของระบบไว้ หรืออาจเป็นไปในรูปของการปรับโครงสร้างภายใน
๒. เปลี่ยนแปลงเป้าหมายพื้นฐานฐาน

ระบบการเมือง (Easton) มีหน้าที่หลัก ๒ ประการ

๑. การจัดสรรสิ่งที่มีค่าให้แก่สังคมโดยผู้มีอำนาจหน้าที่
๒. การกำหนดให้สมาชิกในระบบยอมปฏิบัติตามการจัดสรรสิ่งที่มีค่าเหล่านั้น

กระบวนการแห่งชีวิตของระบบการเมืองจะดำเนินไปตามวงจรที่เริ่มจากปัจจัยเข้า –

กระบวนการแปรผัน – ปัจจัยออก – วงจรย้อนกลับ

๑. ปัจจัยเข้า (Input) แบ่งได้ ๒ ประเภท

๑.๑ การเรียกร้อง (Demand) หมายถึง การแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของสมาชิกในระบบที่มีต่อการจัดสรรสิ่งที่มีค่าในสังคมว่าอะไรเป็นสิ่งที่ควรกระทำและอะไรเป็นสิ่งที่ไม่สมควรกระทำ การเรียกร้องอาจเกิดได้ ๒ แบบ

๑.๑.๑ การเสนอแนะ

๑.๑.๒ เชิงบังคับ

การเรียกร้องทั้ง ๒ แบบ จะมุ่งไปยังผู้มีอำนาจหน้าที่ถ้าไม่มีการเรียกร้องถือว่าสภาพแวดล้อมของระบบการเมืองนั้นขาดบูรณาการ ผู้มีอำนาจจะเป็นผู้กำหนดนโยบายปัจจัยออก (Output) โดยไม่คำนึงถึงสิ่งก่อกวนต่อระบบ

- ๑.๒ การสนับสนุน (Support) แบ่งได้ ๒ ประเภท

๑.๒.๑ การสนับสนุนเชิงพฤติกรรม (Overt Support) เป็นการสนับสนุนที่เห็นได้ เช่น การชำระภาษี การลงคะแนนเสียง การลงประชามติฯ

๑.๒.๒ การสนับสนุนเชิงเจตคติ หมายถึง การที่ผู้สนับสนุนประเภทนี้ มีความรู้สึกที่ดีต่อระบบการเมืองแต่มิได้แสดงออกให้เห็น เช่น ศรัทธาในอุดมการณ์ชาตินิยม ผูกพันกับสถาบันการเมือง เลื่อมใสในปรัชญาประชาธิปไตย ฯลฯ

^{๗๗}ลิติตี อีร์เวคิน, วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๖), หน้า ๒๓๙.

การสนับสนุนจะมุ่งไปสู่ระบบการเมืองในสิ่งที่อีสตัน (Easton) เรียกว่า “The Basic Political Objects” ประกอบด้วย

๑. ประชาคมการเมือง (Political Community) หมายถึง มาตรการกลุ่มต่างๆ มีสมาชิกผูกพันกันด้วยเหตุผลทางการเมืองและมีสัมพันธ์กันภายใต้ พื้นฐานฐานความต้องการเฉพาะกลุ่มที่แตกต่างกัน ความต้องการของกลุ่มจะบรรลุจุดมุ่งหมายได้ ด้วยการเข้าไปมีบทบาทร่วมในประชาคมการเมือง

๒. ระบบการปกครอง หมายถึง หน่วยซึ่งทำหน้าที่ควบคุมปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในระบบการเมืองนั้น มีองค์ประกอบ

๒.๑ ค่านิยม

๒.๒ ปทัสถาน

๒.๓ โครงสร้างของผู้ปกครอง (รัฐบาล) สมาชิกจะสนับสนุนระบบการเมือง ก็ ต่อเมื่อโครงสร้างของผู้ปกครองมี ความชอบธรรมตามนัยแห่งค่านิยม และปทัสถานของสังคม

๒.๔ ผู้มีอำนาจหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมประจำวันของระบบการเมือง โดยสมาชิกให้การยอมรับและบรรดาสมาชิกจะได้รับผลกระทบจากบทบาทการจัดสนใจของผู้มี อำนาจหน้าที่เหล่านั้น

การสนับสนุนเชิงพฤติกรรมที่กระทำผ่าน The Basic Political Objects มี ๒ ลักษณะ

๑. การสนับสนุนโดยตรง (Specific Support) หมายถึง การสนับสนุนที่กลุ่ม บุคคล หรือสมาชิกของระบบมีต่อปัจจัยออกเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ที่ได้รับการตอบสนองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของกลุ่มต่าง ๆ ได้เป็นผลสำเร็จ

๒. การสนับสนุนในเชิงกว้าง (Diffuse Support) หมายถึงการที่กลุ่มบุคคลหรือสมาชิกมี ความรู้สึกว่าการเมืองเป็นสิ่งที่ชอบธรรมอีสตัน (Easton) กล่าวว่า ระบบการเมืองได้รับการสนับสนุนโดยตรงเสียทั้งหมดบูรณาการทางสังคมจะมีปัญหา เพราะการเรียกร้องของกลุ่มต่าง ๆ ย่อมมีสาระและผลประโยชน์ที่ไม่เหมือนกัน

ถ้าหากดุลยภาพระหว่างการเรียกร้องกับการสนับสนุนต้องสูญเสียไปความเครียดจะมุ่งไปตรงสู่ “The Basic Political Objects” ระบบการเมืองมีลักษณะพิเศษในการปกป้องคนจากความตึงเครียดจากการเรียกร้องโครงสร้างทางการเมือง มีกลไกของระบบสื่อสารหรือกลไกของระบบวัฒนธรรมระบบควบคุมความตึงเครียดจากการสนับสนุนโครงสร้างและการสนับสนุนในเชิงกว้าง เพื่อจะลดความตึงเครียดถ้ายังควบคุมความเครียดไม่ได้ ต้องเปลี่ยน “The Basic Objects.”

๒. ปัจจัยออก (Outputs) หมายถึง การจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าที่ผู้มีอำนาจจัดสรรเพื่อผู้ก่อดมวลสมาชิกทั้งระบบอีกนัยหนึ่ง คือ ปัจจัยออกทำหน้าที่ถ่ายทอดปฏิบัติการของระบบการเมืองกลับไปสู่สิ่งแวดล้อมปัจจัยออก มี ๒ ประเภท

๒.๑ ปัจจัยออกที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจปกครอง เช่น กฎหมาย ระเบียบคำสั่ง ฯลฯ

๒.๒ ปัจจัยออกที่เกี่ยวเนื่องกับอำนาจปกครอง เช่น อุดมการณ์ นโยบายเหตุผล ฯลฯ

วงจรรย้อนกลับ (The Feedback Loop) คือ การไหลเวียนของข่าวสารระหว่างระบบกับสิ่งแวดล้อมข้อมูลข่าวสารนี้ช่วยให้ผู้มีอำนาจได้รับรู้ถึงผลลัพธ์ของปัจจัยออกอันจะเป็นประโยชน์ ต่อการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจครั้งต่อไป โดยปกติข่าวสารถูกส่งกลับผ่านทางช่องทางต่าง ๆ เช่น องค์กร สถาบัน หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือกิจกรรมพิเศษบางอย่าง เช่น การเลือกตั้งและการชุมนุมทางการเมือง

พัฒนาการของทฤษฎีระบบ (System Theory) เป็นการวิเคราะห์การเมืองแนวระบบเริ่มขึ้นในช่วงต้นของคริสต์ ทศวรรษที่ ๑๙๕๐ ผู้บุกเบิกการวิเคราะห์ แนวนี้ คือนักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกันชื่อเดวิด อีสตัน (David Easton) ส่วนบุคคลสำคัญที่สานต่อและพัฒนาการวิเคราะห์ แนวนี้ให้ใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองในสังคมต่าง ๆ ได้พอสมควร ได้แก่ Gabriel A. Almond ซึ่งเป็นผู้ที่สนใจที่จะอธิบายการเมืองในประเทศกำลังพัฒนาโดยได้รับอิทธิพลเพิ่มเติมจากงานของนักมานุษยวิทยา เช่น Radcliff-Brown และ Malinowski และนักสังคมวิทยา เช่น Parsons ตลอดจนนักรัฐศาสตร์แนวทฤษฎีกลุ่ม (Group Theorists) เช่น Truman เป็นต้น Almond ผนวกการวิเคราะห์แนวโครงสร้างหน้าที่ (Structural-Functionalism) จากมานุษยวิทยาและสังคมวิทยา เข้ากับการวิเคราะห์ แนวระบบและพยายามเชื่อมโยงระบบการเมืองเข้ากับวัฒนธรรม ตลอดจนพยายามแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (Political Change) และการพัฒนาทางการเมือง (Political Development) ว่าอาจเกิดขึ้นได้อย่างไร นอกจากนี้รัฐศาสตร์อีกผู้หนึ่งคือ (Karl Deutsch) ได้เสนอรูปแบบของระบบการเมืองอีกรูปแบบหนึ่ง โดยได้รับอิทธิพลจากวิชา Cybernetics ซึ่งเป็นวิชาทางวิทยาศาสตร์ เกี่ยวกับการสื่อสารภายในและการควบคุมระบบทั้งที่เป็นกลไกและมี ชีวิต Deutsch เห็นว่าการสื่อสาร (Communication) เป็นเสมือนเส้นประสาทของระบบการเมือง

การมองการเมืองโดยใช้แนวทางการวิเคราะห์ระบบ (Systems Analysis) นี้มีต้นรากมาจากการมองการเมืองแบบชีววิทยา กล่าวคือ การเปรียบเทียบระบบการเมืองเป็นร่างกายมนุษย์ มีปัจจัยนำเข้า (Inputs) คือสิ่งที่เข้าไปสู่ร่างกาย และมีผลผลิต (Outputs) คือสิ่งที่ผลิตออกมาตราบเท่าที่ร่างกายเรายังรักษาไว้ซึ่งดุลยภาพ ร่างกายก็จะคงอยู่ แต่ถ้าถูกรบกวนจากสิ่งแปลกปลอมเช่น โรคภัยไข้เจ็บ ร่างกายก็ จะเสียดุลยภาพ เจ็บป่วย แต่ร่างกายก็มี แนวโน้มจะกลับไปสู่ดุลยภาพคือเกิดแรงต้านต่อสู่จนหายป่วย ถ้าหากไม่สามารถกลับไปสู่ดุลยภาพได้ ระบบร่างกายก็จะถึงแก่ความ

ตายฉับไต่ก็ดี ระบบการเมืองก็มีลักษณะคล้ายกัน กล่าวคือ จะถูกรบกวนจากที่ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก แต่ก็พยายามรักษาไว้ซึ่งดุลยภาพ เมื่อเป็นเช่นนี้ ระบบการเมืองจะอยู่ในลักษณะพลวัต (Dynamic) ตลอดเวลา คือจะมี การเคลื่อนไหวเพื่อมุ่งสู่ดุลยภาพ เมื่อดุลยภาพแล้วก็อาจจะถูกรบกวนจนระบบต้องปรับตัวอีกเป็นอยู่อย่างนี้ ตลอดไปจนกว่าระบบจะสลายและเปลี่ยนเป็นระบบอื่น ลักษณะที่มีแนวโน้มไปสู่จุดดุลยภาพนี้ คือ Homeostatic Equilibrium

ระบบที่กล่าวไว้ ในที่นี้ จะขอกกล่าวถึงเฉพาะระบบการเมือง (Political System) โดยระบบการเมืองนั้น โดยนักสังคมวิทยาามองว่าระบบการเมืองเป็นระบบย่อยของระบบสังคมมี หน้าที่เป็นโครงสร้างหลักในการนำสังคมไปสู่จุดมุ่งหมาย (Goal Attainment) โดยที่ความร่วมมือกันเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ ในการบรรลุจุดมุ่งหมายจึงต้องมีวิธี การควบคุมการขัดแย้งและการชิงดีชิงเด่นต่อสู้ ประหัตประหารกันระหว่างคนในสังคม ระบบการเมืองเป็นหลักในการจัดระเบียบการแข่งขันเพื่ออำนาจเป็นเวที แห่งการแข่งขัน ตลอดจนเป็นผู้วางตัวบุคคลเข้าสู่บทบาทเชิงอำนาจต่าง ๆ จึงเสมือนเป็นผู้ถือหางเสือให้สังคมมุ่งสู่จุดมุ่งหมาย ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจผลิตสินค้าและบริการเพื่อประโยชน์สุขต่างๆ ในวงกว้าง ระบบการเมืองระดมสินค้าและบริการเหล่านี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์สุขของสังคมส่วนรวมเป็นการเฉพาะ^{๗๘}

ระบบการเมือง ประกอบด้วยหน่วยใหญ่ ๓ หน่วยดังต่อไปนี้

๑. Political Authorities คือ เจ้าหน้าที่ทางการเมือง ซึ่งได้แก่ รัฐบาลและเครื่องมือ เช่น Bureaucracy

๒. Political Regime คือ ระบอบการปกครองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ประชาธิปไตย เผด็จการ ฯลฯ

๓. Political Community คือ ประชาคมการเมือง คือกลุ่มคนที่มาอยู่รวมกันมี ความรู้สึกภักดีต่อหน่วยการเมืองเดียวกัน เช่น ความรู้สึกเป็นคนไทยไม่ว่าจะเชื้อชาติใด ๆ

การทำงานของระบบการเมืองนั้นจะมีลักษณะเคลื่อนไหว (Dynamic) ตลอดเวลาคือ นำ Input ซึ่งได้แก่ Demands (การเรียกร้อง) และ Supports (การสนับสนุน) เข้าสู่ระบบการเมือง และผ่านกรรมวิธี (Process) ต่างๆ แล้วมี Outputs ออกมาในรูปของนโยบาย (Policy) หรือการตัดสินใจ (Decision)^{๗๙}

๑. ปัจจัยนำเข้า (Inputs) สามารถแยกออกได้เป็น ๒ ประเภทคือการเรียกร้อง (Demands) ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หรือข้อมูลซึ่งระบบการเมืองต้องจัดการแปรสภาพเป็นผลผลิต (Outputs)

^{๗๘}Dueppen, Stephen, *Equalitarian Revolution in the Savanna : The Origins of a West African Political System*, 3th Edition, (Sheffield: Equinox Publishing, 2012), pp. 7-8.

^{๗๙}Easton, David, *A Systems Analysis of Political life*, (Chicago: University of Chicago Press, 2005), p. 112.

และการสนับสนุน (Supports) ซึ่งก็คือพลังงานที่ระบบการเมืองต้องใช้ในการแปรสภาพดังกล่าว ดุจดังระบบโรงงานอุตสาหกรรมเหล็ก ที่ต้องมีแร่เหล็กเป็นวัตถุดิบ และถ่านหินหรือก๊าซเป็นพลังงานในการหลอมแร่เหล็กเป็นแผ่นเหล็ก เหล็กเส้น ฯลฯ ที่เป็นสินค้าสำเร็จรูป

๑.๑ การเรียกร้อง (Demands) คือความต้องการหรือข้อเรียกร้องที่ ระบบการเมือง ต้องตอบสนอง ซึ่งอาจเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมของระบบ คือ ภายนอกระบบ เช่น จากสังคมหรือสังคมโลกหรือจากภายในระบบเอง เช่น จากชนชั้นนำทางการเมืองเอง โดยที่สิ่งซึ่งเป็นที่ต้องการมี อยู่อย่างจำกัด ไม่มีทางที่ข้อเรียกร้องทุกอย่างจะได้รับการตอบสนองได้เสมอกัน จึงต้องมีกระบวนการที่จะทำการจัดสรรสิ่งที่เป็นที่ต้องการแทนสังคม กระบวนการนี้ก็คือระบบการเมืองซึ่งเท่ากับทำหน้าที่ควบคุมมิให้ความขัดแย้งอันอาจเกิดจากการแก่งแย่งสิ่งที่มีคุณค่าหรือผลประโยชน์ในสังคมมีความรุนแรง จนเกิดผลกระทบต่อความคงอยู่ของสังคม และเพื่อให้การทำหน้าที่นี้ เป็นผลจำต้องมีอำนาจซึ่งคนในสังคมทั่วไปยอมรับเป็นเครื่องเอื้ออำนวย

แม้การเรียกร้องอาจเกิดขึ้นจากหลายแหล่งด้วยกันแต่เพื่อไม่ให้เกิดการพิจารณาต้องสลับซับซ้อนจนเกินเหตุอาจคิดในขั้นนี้ ว่า Demands เกิดจากประชาชนหรือสมาชิกของสังคม ประกอบด้วยความต้องการหลายประเภท เช่น^{๘๐}

๑. ความต้องการสินค้าและบริการ เช่น สนามเด็กเล่น โอกาสทางการศึกษา
๒. ความต้องการกฎเกณฑ์ควบคุมความประพฤติ เช่น การควบคุมการตลาด การควบคุมอาชญากรรม
๓. ความต้องการที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น สิทธิเลือกตั้งสิทธิในการร้องเรียนสิทธิในการจัดตั้งกลุ่มทางการเมือง
๔. ความต้องการทางด้านการสื่อสารและสนเทศ เช่น ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายของรัฐตลอดไปจนถึงสิ่งที่คนธรรมดาอาจไม่ได้คิดว่าเป็นการเมืองเลย เช่น พิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งอาศัยพื้นฐานทางวัฒนธรรมเป็นเครื่องเตือนใจให้ยึดเหนี่ยวกันเป็นประชาคมการเมือง เช่น งานรำลึกมหากาพย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นต้น

๑.๒ การสนับสนุน (Supports) การเกื้อหนุน คือ การกระทำที่เกื้อหนุนหรือ ชัดขวางหรือฝืนระบบการเมืองเปรียบเสมือนพลังงานที่เอื้อให้ระบบเดินเครื่องไปได้ การเกื้อหนุนในทางบวกจะมีขึ้นเมื่อระบบการเมืองตอบสนองความต้องการของคนกลุ่มนั้น และในทางลบเมื่อระบบการเมืองไม่ตอบสนองความต้องการหรือไม่สนใจใยดีกับคนกลุ่มนั้น อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) ของสังคมนั้น ๆ ด้วย การสนับสนุน อาจแบ่งออกได้ เป็น ๒ ลักษณะ คือ^{๘๑}

^{๘๐}พฤษนิศาน ชุมพล, ระบบการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๒), หน้า ๓๔-๓๕.

^{๘๑}List, Friedrich, *National System of Political Economy*, 3th Edition, (New York: General Books LLC, 2012), p.26.

๑.๒.๑ Specific กล่าวคือเป็นการเกื้อหนุนต่อการที่ระบบการเมืองจะมี การตอบสนองต่อความต้องการอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นการจำเพาะเจาะจง เช่น การเกื้อหนุนโดยการเสียภาษี เพื่อช่วยคนจน และ

๑.๒.๒ Diffuse กล่าวคือ เป็นการเกื้อหนุนโดยทั่ว ๆ ไป และแพร่กระจายซึ่งเป็นผลมาจากวัฒนธรรมทางการเมือง ส่งผลผ่านการกล่อมเกลาทางการเมือง (Political Socialization) ให้กลุ่มคนมีค่านิยม ทศนคติ ท่าที หรือความรู้สึก ว่าพร้อมที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเกื้อหนุนหรือขัดขวางระบบการเมือง เช่น ความจงรักภักดี ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ความรักชาติ ลักษณะนิสัยใฝ่สันติ หลีกเลียงความขัดแย้ง ท่าทีที่เฉยเมยปล่อยให้ผู้นำทำในสิ่งที่เห็นถูกเห็นควรแต่ลำพัง เป็นต้น ดังนั้นการที่ประชาชนกลัวเกรงผู้มีอำนาจทางการเมืองก็จัดว่าเป็นการเกื้อหนุนชนิดหนึ่งได้ เพราะทำให้ไม่กล้าแสดงออกจึงเอื้อต่อการคงอยู่ของระบบ

๒. ผลผลิต (Outputs)

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ตามตัวแบบระบบการเมืองของอีสตัน (Easton) ข้อเรียกร้อง (Demands) จะผ่านเข้าสู่กลไกหรือสถาบันที่ทำการตัดสินใจ และก็จะมีผลผลิต (Outputs) ของระบบการเมืองออกมา โดยอาศัยการเกื้อหนุน (Supports) เป็นเสมือนพลังงานในการแปรรูป ข้อเรียกร้องเป็นผลผลิต

ผลผลิต คือ นโยบายหรือการตัดสินใจที่ออกมาจากระบบการเมืองซึ่งอาจจะเป็นรูปของตัวบทกฎหมาย กฎข้อบังคับ ระเบียบกฎเกณฑ์ที่บังคับใช้กับประชาชน กล่าวคือเป็นการนิติบัญญัติ (Legislate) เพื่อให้ เกิดความเป็นระเบียบในสังคมหรืออาจจะเป็นนโยบาย (Policy) ของรัฐบาล ซึ่งหน่วยราชการจะต้องนำไปดำเนินการหรือปฏิบัติ การให้เป็นผลทั้งสองอย่างนี้ มักจะมีโทษสำหรับผู้ไม่ปฏิบัติตามมากน้อยกันไปตามแต่กรณี

จะเห็นได้ว่าผลผลิตรวมความถึงกฎหมายที่ผ่านออกมาจากฝ่ายนิติบัญญัติ (รัฐสภา) นโยบายของฝ่ายบริหาร (รัฐบาล) และข้อตีความกฎหมายในการตัดสินใจความพิพากษาอรรถคดีของฝ่ายตุลาการ (ศาล) มิได้ หมายถึงแต่เพียงนโยบายของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาล ทั้งนี้เพราะรัฐบาลเป็นเพียงสถาบันทางการเมืองปกครอง (ที่ต้องทำการตัดสินใจทางการเมือง) สถาบันหนึ่งเท่านั้น

ดังนั้น การที่รัฐสภาออกประมวลรัษฎากรเพื่อกำหนดว่าผู้ใดจะต้องเสียภาษีในอัตราเท่าใดก็ดี การออกกฎหมายโดยองค์กรปกครองท้องถิ่นก็ดี การที่กระทรวงพาณิชย์มีอำนาจในการออกใบอนุญาตให้เอกชนทำธุรกิจประกันภัยประกันชีวิตก็ดี การที่กระทรวงศึกษาธิการเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาในเมืองต่าง ๆ มากกว่าในชนบทก็ดี การที่สำนักนายกรัฐมนตรีมีหลักเกณฑ์ ว่าผู้ใดมีสิทธิ์ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ (ซึ่งเป็น Outputs เชิงสัญลักษณ์) ก็ดีการที่ศาลตัดสินความด้วยความยุติธรรม ไม่เลือกที่รักมักที่ชังหรือไม่ก็ดีหรือแม้แต่การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนขยาดที่จะเอาโทษกับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่ฝ่าฝืนกฎจรรยาภิบาลแล้วแต่เป็นผลผลิตของระบบการเมืองทั้งสิ้น

ผลผลิตเหล่านี้มีผลในการตอบสนองความต้องการของประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกประชาคม การเมืองประชาชนบางส่วนจะได้ ประโยชน์บางส่วนจะเสียประโยชน์มากขึ้นไปตามสูตรแห่งการ จัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าของผู้ตัดสินใจทางการเมือง ทำให้เกิดความพอใจไม่พอใจแตกต่างกันไปแต่ละกลุ่ม ผลกระทบหรือผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้นจาก Outputs เหล่านี้ เรียกว่า Outcomes

๓. ปัจจัยป้อนกลับ (Feedback)

ปฏิกริยาที่กลุ่มชนมีต่อ Outputs ไม่ว่าจะเห็นในทางเห็นชอบด้วยไม่เห็นชอบด้วย หรือ เห็นชอบด้วยแต่เพียงบางส่วน เป็นสิ่งที่จะถูกป้อนกลับมาให้ผู้ตัดสินใจทางการเมืองทราบว่าประชาชน พพอใจเพียงใดในนโยบายหรือกฎหมายที่ออกไป จะได้นำมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิก บางที ปฏิกริยานี้อาจแสดงว่าเห็นดี ด้วยในระยะแรก แต่เมื่อกาลเวลาผ่านไปสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจสังคม เปลี่ยนไปก็ อาจเกิดความไม่ พพอใจในนโยบายนั้นเกิดขึ้นได้การป้อนกลับนี้ กระทำโดยผ่านตัวการต่าง ๆ เช่น หน่วยราชการที่นำกฎหมายนั้น หรือนโยบายนั้นไปใช้ก็จะทำการประเมินผลการปฏิบัติตามกฎ หมายหรือนโยบายว่ามีปัญหาอย่างไร เกิดขึ้นในหมู่ประชาชนหรือไม่เพียงใด บางครั้งอาจป้อนกลับเข้า มาโดยกลุ่มผลประโยชน์พรรคการเมืองและในสังคมสมัยใหม่ โดยผ่านสื่อมวลชน

จะเห็นได้ว่า ระบบการเมืองมีลักษณะเป็นวงจร มีการทำงานในรูปแบบที่มีการเคลื่อนไหว อยู่ตลอดเวลา จากการมีปัจจัยนำเข้าไปในรูปของการเรียกร้องและการสนับสนุนจึงมีปัจจัยนำออกหรือ ผลผลิตออกมาเป็นกฎหมายหรือนโยบายซึ่งมีผล กระทบต่อสภาพแวดล้อมคือสังคม ทำให้ เกิดปฏิกริยาในทางบวกและทางลบป้อนกลับไปเป็นปัจจัยนำเข้าอีกครั้งหนึ่งทำให้มี การเปลี่ยนแปลง ปรับกฎหมายนโยบายต่อไปเป็นวัฏจักรไม่สิ้นสุด^{๘๒}

จากทฤษฎีระบบนั้นสามารถอธิบายในลักษณะ Deductive และ Inductive กล่าวคือใน อดีตนั้นนักรัฐศาสตร์ต่างๆ ได้ พยายามศึกษาระบบการเมืองจากประเทศต่าง ๆ เพื่อหาตัวแบบ (Pattern) สำหรับที่จะนำไปอธิบายในระบบการเมืองของประเทศต่าง ๆ ลักษณะอย่างนี้ เรียกว่า Inductive โดยในอดีตนักรัฐศาสตร์ตะวันตกพยายามศึกษารูปแบบการเมืองการปกครองจากประเทศ ตะวันตก และหาข้อสรุปทั่วไป (Conclusion) เพื่อมาสร้างเป็นตัวแบบแล้วนำมาเปรียบเทียบบอธิบาย ระบบการเมืองจากประเทศอื่น ๆ ซึ่งการกระทำดังกล่าวมักมีปัญหาถูกโจมตี มาว่าศัพท์ (Terms) ที่ใช้ ในการอธิบายที่มาจากลักษณะของประเทศตะวันตกที่ได้สำรวจมาแล้วซึ่งนำ มาอธิบายได้ไม่ชัดเจน และถูกต้องมากในระบบการเมืองของประเทศด้อยพัฒนา ซึ่งวิวัฒนาการและที่มาค่อนข้างแตกต่างกัน

เมื่อการวิจัยหลาย ๆ ครั้งมี ข้อสรุปที่เป็นไปในแนวการเมืองนั้นก็ อาจก่อให้เกิดเป็นทฤษฎี ได้ เช่นเรื่องเกี่ยวกับทฤษฎีระบบการเมือง (System Theory) โดยสามารถที่จะนำไปDeductive ใน กรณีสอื่น ๆ ได้ด้วย แต่สิ่งเหล่านี้ยังเป็นที่ท้าทายกับการวิพากษ์วิจารณ์ เช่นเดียวกัน

^{๘๒}พฤตศิลา น ชุมพล, ระบบการเมือง, หน้า ๔๒-๔๓.

ทฤษฎีระบบการเมืองนั้นเน้นมองที่โครงสร้าง (Structure) ของระบบการเมืองโครงสร้างนั้นหมายถึง สถาบันหรือองค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ในระบบการเมือง ซึ่งอาจทำหน้าที่หลาย ๆ อย่างด้วยในทฤษฎี ระบบการเมืองนั้นไม่เน้นมองเฉพาะแค่สถาบันหรือองค์กรที่เป็นทางการเท่านั้นแต่ได้ให้ความสนใจถึงสถาบันหรือองค์กรที่ไม่เป็นทางการด้วย เพราะทุกส่วนมีผลต่อความคงอยู่ของระบบการเมืองด้วย แต่ในทางปรัชญาสังคมศาสตร์นั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแนวทางของปรัชญาแนวสังคมนิยม (Realism) นั้นมีหน่วยของการอธิบาย (Units of Explanation) คือโครงสร้าง(Structure) ซึ่งมีหน่วยในการอธิบายเช่นเดียวกันกับทฤษฎีระบบ (System Theory) แต่สังคมนิยม(Realism) จะมองเฉพาะโครงสร้าง (Structure) ที่เป็นทางการเท่านั้น เช่น สถาบันนิติบัญญัติรัฐบาลหรือศาล ซึ่งโครงสร้างเหล่านั้นเป็นโครงสร้างที่เกิดขึ้นโดยมีกฎหมายรองรับและเมื่อมีความเป็นโครงสร้างตรงนี้ก็มักจะก่อให้เกิดลักษณะเฉพาะขึ้นมา กล่าวคือ ในสถาบันนิติบัญญัตินั้น ซึ่งถือเป็นโครงสร้างนั้นเป็นสิ่งที่เป็นามธรรมไม่มีตัวตนแต่ในโครงสร้างดังกล่าวจะมีตัวแทน (Agents) ซึ่งหมายถึง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา แต่ละคนมาร่วมกันโดยเมื่อมารวมกันแล้วก็จะเกิดโครงสร้างคือ สถาบันนิติบัญญัติขึ้นโดยโครงสร้างที่เกิดขึ้นจะมีลักษณะเฉพาะเกิดขึ้น คือ มีอำนาจในการออกกฎหมาย ควบคุมการทำงานของรัฐบาล เป็นต้น ความเป็นตัวแทนของแต่ละคนจะถูกหลอมละลายหมดเมื่อเกิดโครงสร้างขึ้นซึ่งหน่วยของการอธิบายในแนวสังคมนิยมสอดคล้องกับการอธิบายของทฤษฎีระบบที่มีหน่วยของการอธิบายคือโครงสร้างแต่ทฤษฎีระบบไม่เน้นเฉพาะแค่สถาบันที่เป็นทางการเท่านั้น

สรุปได้ว่า ทฤษฎีระบบการเมืองที่เน้นถึงโครงสร้างและหน้าที่นั้นเน้นการเปรียบเทียบ โดยเฉพาะ ซึ่งทำให้ไม่สามารถชี้ให้เห็นการพัฒนาทางการเมืองได้ วัฒนธรรมในการอธิบายตามทฤษฎีระบบเพื่อให้สามารถทำนายอนาคตของระบบการเมืองได้ นั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของพวกปรัชญาแนวปฏิฐานนิยมกล่าวคือ ปรัชญาแนวนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำนายอนาคตโดยพยายามหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ แล้วดูแนวโน้มว่าจะเกิดประโยชน์ ในอนาคต และนำวัฒนธรรมจากแนวคิดของนักสังคมวิทยาและมานุษยวิทยามาช่วยในการอธิบายเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของระบบการเมืองเพื่อสามารถที่จะทำนาย (Predict) ได้

ตารางที่ ๒.๑๘ แสดงการสังเคราะห์ทฤษฎีระบบการเมือง

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ลิขิต อีร์เวคิน, (๒๕๔๖, หน้า ๒๓๙).	ระบบการเมืองมีสภาพชีวิตที่คล้ายคลึงกับระบบอินทรีย์ของสิ่งมีชีวิตโดยทั่วไปซึ่งสามารถรับรู้ และตอบโต้ต่อสิ่งเร้าตลอดจนมีความสามารถพิเศษในการปรับตัว เพื่อความอยู่รอด
Dueppen, Stephen, (2012, pp. 7-8).	ระบบการเมืองเป็นระบบย่อยของระบบสังคม มีหน้าที่เป็นโครงสร้างหลักในการนำสังคมไปสู่จุดมุ่งหมาย โดยที่ความร่วมมือกันเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ ในการบรรลุจุดมุ่งหมายจึงต้องมีวิธี การควบคุมการขัดแย้งและการชิงดีชิงเด่นต่อสู้ประหัตประหารกันระหว่างคนในสังคม
Easton, David, (1965, p. 112).	การทำงานของระบบการเมืองนั้นจะมีลักษณะเคลื่อนไหว (Dynamic) ตลอดเวลาคือ นำ Input ซึ่งได้แก่ Demands (การเรียกร้อง) และ Supports (การสนับสนุน) เข้าสู่ระบบการเมือง และผ่านกรรมวิธี (Process) ต่างๆ แล้วมี Outputs ออกมาในรูปของนโยบาย (Policy) หรือการตัดสินใจ (Decision)
พฤตีสาน ชุมพล, (๒๕๔๒, หน้า ๓๔-๓๕).	ระบบการเมืองเปรียบเสมือนพลังงานที่เอื้อให้ระบบเดินเครื่องไปได้ การเก็ทหนุนในทางบวกจะมีขึ้นเมื่อระบบการเมืองตอบสนองความต้องการของคนกลุ่มนั้น และในทางลบเมื่อระบบการเมืองไม่ตอบสนองความต้องการหรือไม่สนใจใยดีกับคนกลุ่มนั้น อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมนั้น ๆ ด้วย
List, Friedrich, (2012, p.26).	ความต้องการที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น สิทธิเลือกตั้ง สิทธิในการร้องเรียนสิทธิในการจัดตั้งกลุ่มทางการเมือง
พฤตีสาน ชุมพล, (๒๕๔๒, หน้า ๔๒-๔๓).	ระบบการเมืองมีลักษณะเป็นวงจร มีการทำงานในรูปแบบที่มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา

๒.๘ หลักสาราณียธรรม ๖

หลักสาราณียธรรม ๖ ประการ เป็นหลักการที่ว่าด้วยการก่อให้เกิดความสามัคคี การอยู่ร่วมกันอย่างมีความเมตตาจิตต่อกัน เมื่ออยู่ร่วมกันได้เช่นนี้แล้ว ก็จะ ก่อให้เกิดเป็นความรัก ความเคารพ การสงเคราะห์กัน มีผู้อธิบายหลักธรรมดังกล่าวดังนี้

ในพระไตรปิฎก พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงสาราณียธรรมไว้ดังนี้

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ธรรม ๖ ประการนี้ เป็นที่ตั้งแห่งการให้ระลึกถึง กระทำให้เป็นที่รัก เป็นที่เคารพ ย่อมเป็นไปเพื่อความสงเคราะห์ เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ธรรม ๖ ประการ คือ สาราณียธรรม ๖ อย่าง^{๘๓}

๑) ดูกรผู้มีอายุทั้งหลาย ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ เข้าไปตั้งกายกรรม ประกอบด้วย เมตตา ในเพื่อนสหพหุจรีทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ธรรมข้อนี้เป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง เป็นเครื่องกระทำให้เป็นที่รัก เป็นเครื่องกระทำให้เป็นที่เคารพ เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์เพื่อความไม่วิวาท เพื่อความพร้อมเพรียง เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๒) ดูกรผู้มีอายุทั้งหลาย ข้ออื่นยังมีอีก ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ เข้าไปตั้งวจีกรรม ประกอบด้วยเมตตาในเพื่อนสหพหุจรีทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ธรรมข้อนี้ก็เป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง เป็นเครื่องกระทำให้เป็นที่รัก เป็นเครื่องกระทำให้เป็นที่เคารพ เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์ เพื่อความไม่วิวาท เพื่อความพร้อมเพรียง เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๓) ดูกรผู้มีอายุทั้งหลาย ข้ออื่นยังมีอีก ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ เข้าไปตั้งมโนกรรม ประกอบด้วยเมตตาในเพื่อนสหพหุจรีทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ธรรมข้อนี้ก็เป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง เป็นเครื่องกระทำให้เป็นที่รัก เป็นเครื่องกระทำให้เป็นที่เคารพ เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์ เพื่อความไม่วิวาท เพื่อความพร้อมเพรียง เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๔) ดูกรผู้มีอายุทั้งหลาย ข้ออื่นยังมีอีก ลากอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งประกอบด้วยธรรมได้มาแล้วโดยธรรม โดยที่สุดแม้เพียงอาหารในบาตร ไม่หวงกันด้วยลากเห็นปานดั่งนั้น แบ่งปันกับเพื่อนสหพหุจรีทั้งหลายผู้มีศีล ธรรมข้อนี้ก็เป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง เป็นเครื่องกระทำให้เป็นที่รัก เป็นเครื่องกระทำให้เป็นที่เคารพ เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์ เพื่อความไม่วิวาทเพื่อความพร้อมเพรียง เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๕) ดูกรผู้มีอายุทั้งหลาย ข้ออื่นยังมีอีก ศีลอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งไม่ขาด ไม่ทะลุไม่ต่างพร้อย เป็นไทย อันวิญญูชนสรรเสริญ ไม่เกี่ยวด้วยตณหาและทิลุ เป็นไปเพื่อสมาธิ ภิกษุเป็นผู้ถึงความเป็นผู้เสมอกันโดยศีลในศีลเห็นปานดั่งนั้น กับเพื่อนพหุจรีทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลังอยู่ ธรรมแม้

^{๘๓}ที.ปา.(ไทย) ๑๑/๓๒๔/๓๒๑-๓๒๒.

ข้อนี้ก็เป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง เป็นเครื่องกระทำให้เป็นที่ยรัก เป็นเครื่องกระทำให้เป็นที่ยเคารพ เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์ เพื่อความไม่วิวาท เพื่อความพร้อมเพรียงเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๖) ดูก่อนผู้มีอายุทั้งหลาย ข้ออื่นยังมีอีก ทิฐิอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งประเสริฐ เป็นเครื่องนำสัตว์ออกจากทุกข์ ย่อมนำออกเพื่อความสิ้นทุกข์โดยชอบแก่ผู้กระทำ ทิฐินั้น ภิกษุเป็นผู้ถึงความเป็นผู้เสมอกัน โดยทิฐิในทิฐิเห็นปานดั่งนั้น กับเพื่อนสหพรหมจารีทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลังอยู่ ธรรมแม้ข้อนี้ก็เป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง เป็นเครื่องกระทำให้เป็นที่ยรัก เป็นเครื่องกระทำให้เป็นที่ยเคารพ เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์ เพื่อความไม่วิวาท เพื่อความพร้อมเพรียงเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กล่าวถึงหลักธรรมสาราณียธรรม ๖ ไว้ว่า สาราณียธรรม ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ๖ อย่าง รัก ทำความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนี้มี ๖ อย่าง^{๘๔}

ดูก่อนอานนท์ ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน

๑) ดูก่อนอานนท์ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ มีกายกรรมประกอบด้วย เมตตา ปราภุในเพื่อนร่วมประพัตติพรหมจรรย์ ทั้งในที่แจ้ง ทั้งในที่ลับ นี้ก็ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำความรัก ทำความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ประการหนึ่ง

๒) ดูก่อนอานนท์ ประการอื่นยังมีอีก ภิกษุมีวจีกรรมประกอบด้วย เมตตาปราภุในเพื่อนร่วมประพัตติพรหมจรรย์ ทั้งในที่แจ้ง ทั้งในที่ลับ นี้ก็ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำความรัก ทำความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๓) ดูก่อนอานนท์ ประการอื่นยังมีอีก ภิกษุมิมนโกรรมประกอบด้วย เมตตาปราภุในเพื่อนร่วมประพัตติพรหมจรรย์ ทั้งในที่แจ้ง ทั้งในที่ลับ นี้ก็ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำความรัก ทำความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อความพร้อมเพรียงกันเพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๔) ดูก่อนอานนท์ ประการอื่นยังมีอีก ภิกษุมีลาภใดๆ เกิดโดยธรรม ได้โดยธรรมที่สุดแม้เพียงอาหารติดบาตร เป็นผู้ไม่แย่งกันเอาลาภ เห็นปานนั้น ไว้บริโภคนแต่เฉพาะผู้เดียวยอมเป็นผู้บริโภคเฉลี่ยทั่วไปกับเพื่อน ร่วมประพัตติพรหมจรรย์ผู้มีศีล นี้ก็ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำความรัก ทำความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

^{๘๔}ม.จ. (ไทย) ๓/๑/๘๘.

๕) ดูก่อนอานนท์ ประการอื่นยังมีอีก ภิกษุถึงความเป็นผู้เสมอกันโดยศีล ในศีลทั้งหลายที่ไม่ขาด ไม่ทะลุ ไม่ต่าง ไม่พร้อย เป็นไท อันวิญญูชนสรรเสริญ อันค้นหาและทิวฐิไม่แต่ต้อง เป็นไปพร้อมเพื่อสมาธิเห็นปานนั้น กับเพื่อนร่วมประพฤติพรหมจรรย์อยู่ ทั้งในที่แจ้งทั้งในที่ลับ นี่ก็ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำความรัก ทำความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๖) ดูก่อนอานนท์ ประการอื่นยังมีอีก ภิกษุถึงความเป็นผู้เสมอกันโดยทิวฐิ ในทิวฐิที่เป็นของพระอริยะอันนำออก ชักนำผู้กระทำตามเพื่อความสิ้นทุกข์โดยชอบ เห็นปานนั้นกับเพื่อนร่วมประพฤติพรหมจรรย์อยู่ทั้งในที่แจ้ง ทั้งในที่ลับ นี่ก็ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำความรัก ทำความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ดูก่อนอานนท์ นี้แล ธรรม ๖ อย่าง เป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำความรัก ทำความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ดูก่อนอานนท์ ถ้าพวกเธอพึงสมาทานสาราณียธรรมทั้ง ๖ อย่างนี้ ประพฤติอยู่พวกเธอจะยังเห็นทางว่ากล่าวพวกเราได้ น้อยก็ตาม มากก็ตาม ซึ่งจะอดกลั้นไว้ไม่ได้ละหรือท่านพระอานนท์ กราบทูลว่า ขอนี้หามิได้เลย พระพุทธเจ้าข้า

พระพุทธเจ้า ดูก่อนอานนท์ เพราะฉะนั้นแล พวกเธอพึงสมาทานสาราณียธรรมทั้ง ๖ อย่างนี้ ประพฤติเถิด ขอนั้นจักเป็นไปเพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขแก่พวกเธอตลอดกาลนานพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสภษิตนี้แล้ว ท่านพระอานนท์ชื่นชมยินดี พระภษิตของพระผู้มีพระภาคเจ้า

พระไตรปิฎก ปฐมสาราณียธรรม ว่าด้วยสาราณียธรรม สูตรที่ ๑

ภิกษุทั้งหลาย สาราณียธรรม (ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน) ๖ ประการนี้ สาราณียธรรม ๖ ประการ อะไรบ้าง คือ ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้

๑. ตั้งมั่นเมตตากายกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง แม้นี้ก็เป็น สาราณียธรรม

๒. ตั้งมั่นเมตตาวจีกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง แม้นี้ก็เป็น สาราณียธรรม

๓. ตั้งมั่นเมตตามโนกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง แม้นี้ก็เป็น สาราณียธรรม

๔. บริโภคโดยไม่แบ่งแยกลาภทั้งหลายที่ประกอบด้วยธรรม ได้มาโดยธรรมโดยที่สุตแม่เพียงบิณฑบาต บริโภคร่วมกับพรหมจรรย์ทั้งหลายผู้มีศีล แม้นี้ก็เป็นสาราณียธรรม

๕. มีศีลไม่ขาด ไม่ทะลุ ไม่ต่าง ไม่พร้อย เป็นไท ท่านผู้สรรเสริญไม่ถูกค้นหาและทฤษฎีครอบงำ เป็นไปเพื่อสมาธิเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง แม้นี้ก็เป็ น สาราณียธรรม

๖. มีอริยทฤษฎี อันเป็นธรรมเครื่องนำออก เพื่อความสิ้นทุกข์โดยชอบแก่ผู้ทำตาม เสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง แม้นี้ก็เป็ น สาราณียธรรม ภิกษุทั้งหลาย สาราณียธรรม ๖ ประการนี้แล

ปฐมสาราณียสูตรที่ ๑ จบ

ทุติยสาราณียสูตร ว่าด้วยสาราณียธรรม สูตรที่ ๒

ภิกษุทั้งหลาย สาราณียธรรม ๖ ประการนี้ ทำให้เป็นที่รัก ทำให้เป็นที่เคารพ เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กัน เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความสามัคคีกัน เพื่อความเป็นอันเดียวกัน สาราณียธรรม ๖ ประการ ะไรบ้าง คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้^{๘๕}

๑. ตั้งมั่นเมตตาทายกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง แม้นี้ก็เป็ น สาราณียธรรมที่ทำให้เป็นที่รัก ทำให้เป็นที่เคารพ เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กัน เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความสามัคคีกัน เพื่อความเป็นอันเดียวกัน

๒. ตั้งมั่นเมตตาวจีกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง แม้นี้ก็เป็ น สาราณียธรรมที่ทำให้เป็นที่รัก ทำให้เป็นที่เคารพ เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กัน เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความสามัคคีกัน เพื่อความเป็นอันเดียวกัน

๓. ตั้งมั่นเมตตาโมกกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง แม้นี้ก็เป็ น สาราณียธรรมที่ทำให้เป็นที่รัก ทำให้เป็นที่เคารพ เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กัน เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความสามัคคีกัน เพื่อความเป็นอันเดียวกัน

๔. บริโภคโดยไม่แบ่งแยกลาภทั้งหลายที่ประกอบด้วยธรรม ได้มาโดยธรรมโดยที่สุดแม้เพียงบิณฑบาต บริโภคร่วมกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลายผู้มีศีล แม้นี้ก็เป็ น สาราณียธรรมที่ทำให้เป็นที่รัก ทำให้เป็นที่เคารพ เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กัน เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความสามัคคีกัน เพื่อความเป็นอันเดียวกัน

๕. มีศีลไม่ขาด ไม่ทะลุ ไม่ต่าง ไม่พร้อย เป็นไท ท่านผู้สรรเสริญไม่ถูกค้นหาและ ทฤษฎีครอบงำ เป็นไปเพื่อสมาธิเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลังนี้ ก็เป็ น สาราณียธรรมที่ทำให้เป็นที่รัก ทำให้เป็นที่เคารพ เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กัน เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความสามัคคีกัน เพื่อความเป็นอันเดียวกัน

๖. มีอริยทฤษฎี อันเป็นธรรมเครื่องนำออกเพื่อความสิ้นทุกข์โดยชอบแก่ผู้ทำตาม เสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลายทั้งต่อหน้าและลับหลัง แม้นี้ก็เป็ น สาราณียธรรมที่ทำให้เป็นที่รัก ทำให้

^{๘๕} อัง.ฉก. (ไทย) ๒๒/๑๑/๔๒๖-๔๒๗.

เป็นที่เคารพ เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กัน เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความสามัคคีกัน เพื่อความเป็นอันเดียวกัน ภิกษุทั้งหลาย สาราณียธรรม ๖ ประการนี้แล ทำให้เป็นที่รัก ทำให้เป็นที่เคารพ เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กัน เพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความสามัคคีกัน เพื่อความเป็นอันเดียวกัน ทุติยสาราณียธรรมที่ ๒ จบ

หลักธรรมสำหรับพัฒนาตนเองให้มีความเสียสละ เมตตากรุณา กตัญญูกตเวที และก่อให้เกิดความสามัคคี (ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน) ๖ ประการดังนี้คือ^{๘๖}

๑) เมตตากายกรรม ทำต่อกันด้วยเมตตา คือ แสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน ร่วมกิจการ ร่วมชุมชน ด้วยการช่วยเหลือกิจธุระต่างๆ โดยเต็มใจ แสดงอาการกิริยาสุภาพ เคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๒) เมตตาวจีกรรม พูดต่อกันด้วยเมตตา คือ ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์สั่งสอนหรือแนะนำตักเตือนกันด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๓) เมตตามโนกรรม คิดต่อกันด้วยเมตตา คือ ตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน มองกันในแง่ดี มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน

๔) สาธารณโภคี ได้มาแบ่งกันกินใช้ คือ แบ่งปันลาภผลที่ได้มาโดยชอบธรรมแม้เป็นของเล็กน้อยก็แจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกัน

๕) สีลสามัญญตา ประพฤติให้ดีเหมือนเขา คือ มีความประพฤติสุจริตตั้งงามรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม ไม่ทาตนให้เป็นที่น่ารังเกียจหรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ

๖) ทิฐุสามัญญตา ปรับความเห็นเข้ากันได้ คือ เคารพรับฟังความคิดเห็นกันมีความเห็นชอบร่วมกัน ตกลงกันได้ในหลักการสำคัญ ยึดถืออุดมคติ หลักแห่งความดีงามหรือจุดหมายสูงสุดอันเดียวกัน

หลักการปฏิบัติของสาราณียธรรม ตามสัญญาตญาณของคนที่อยู่ร่วมกันนั้น ยังปรารถนาความรัก ความอบอุ่นความปลอดภัย ต้องการสิ่งที่พึงพานักอาศัย ต้องการได้มีการพักผ่อนหย่อนใจ ต้องการให้มีสันติภาพ ในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นลักษณะความเรียกร้อง ความต้องการตามธรรมชาติของสิ่งมีชีวิต ในทางพระพุทธศาสนา กลุ่มพุทธบริษัททั้งฝ่ายคฤหัสถ์และบรรพชิต เมื่อมาอยู่ร่วมกันในวัฒนธรรมของชาวพุทธแล้ว จำเป็นที่จะต้องอยู่ด้วยความมีคุณธรรมเป็นจุดกลางทางความคิดที่มาพบกัน โดยการปลุกฝังให้เกิดความรักความเคารพต่อกัน ซึ่งความรัก ความเคารพต่อกันนั้น เป็นผลซึ่งจะเกิดขึ้นอาจจากการแสดงความมีน้ำใจ คือ สงเคราะห์ อนุเคราะห์ เมื่อมีความรักความเคารพต่อกัน ให้การสงเคราะห์ อนุเคราะห์ต่อกันแล้ว การทะเลาะวิวาทกันก็จะไม่เกิดขึ้นความสามัคคีซึ่งเป็นผลที่พึง

^{๘๖}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๒๗, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย., ๒๕๕๙), หน้า ๒๓๓ - ๒๓๔.

ปรารถนาของหมู่คณะ ไม่ว่าจะยุคใด สมัยใดก็จะบังเกิดขึ้น จากนั้นเอกภาพ คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางกิจกรรม ทางผลประโยชน์ ทางการศึกษาการประพฤติปฏิบัติ ก็จะบังเกิดขึ้นติดตามมา เหล่านี้เป็นเหตุเป็นผลของกันและกัน แต่ในขณะเดียวกัน สิ่งที่ดีงามเหล่านี้เป็นผลรวมยอดซึ่งกันและกัน โดยการสร้างเหตุเฉพาะในที่นี้ทรงแสดงว่า เป็นสาราณียธรรม คือ ธรรมะที่จะนำใจของบุคคลให้ระลึกถึงกัน ผูกพันเชื่อมโยงบุคคลไว้ด้วยน้ำใจ ประกอบด้วย ๖ ประการ คือ^{๘๗}

๑) เมตตาทายกรรม จะทำอะไรก็ให้ทำด้วยเมตตา ได้แก่ การแสดงความมีน้ำใจช่วยเหลือ ขวนขวายในกิจการงานต่างๆ ที่ควรของเพื่อนภิกษุสามเณรของเพื่อนอุบาสกอุบาสิกาทั้งหลาย ไม่ว่าจะป็นต่อหน้าหรือลับหลังก็ตาม

๒) เมตตาวจีกรรม จะพูดอะไรก็ประกอบด้วยเมตตา ได้แก่ การพูดวาจาที่เป็นคำสัตย์ คางจริง คำสมานสามัคคี กระชับสามัคคี พูดแต่คำไพเราะอ่อนหวาน และคำที่มีประโยชน์นั้นเป็นคำที่มีพื้นฐานมาจากเมตตา ต่อคนที่ตนพูดด้วยและคนที่พูดถึง พูดต่อหน้าอย่างไรลับหลังก็ต้องพูดอย่างนั้นลับหลังอย่างไร ต่อหน้าก็พูดอย่างนั้น

๓) เมตตาโมโนกรรม จะคิดอะไรก็คิดกันด้วยเมตตา ได้แก่ การตั้งความรู้สึกในคนและสัตว์ทั้งหลายว่า ชีวิตแต่ละชีวิตไม่ต้องการความทุกข์ แต่ต้องการความสุข ฉันทิเพราะ ฉะนั้น ขอให้บุคคลนั้นๆ ดำรงชีวิตอยู่ด้วยความไม่มีเวร ไม่มีภัย ไม่เบียดเบียนกันไม่ประทุษร้ายกัน ให้แต่ละคนอยู่ดีมีสุขตามสมควรแก่ฐานะของตน เมื่อจะคิดถึงใครก็ตามไม่ได้จาเพาะเจาะจงว่า เป็นภิกษุสามเณรเท่านั้น ให้คิดถึงกันด้วยเมตตา เพราะพร้อมที่จะแสดงออกทางกาย ทางวาจา ทั้งต่อหน้าและลับหลังบุคคลเหล่านั้น

๔) แบ่งปันลาภที่ตนได้มาในทางที่ชอบธรรม ให้แก่เพื่อนภิกษุสามเณร ไม่หวงไว้บริโภคเฉพาะเพียงผู้เดียว คือ หลักการอยู่ร่วมกันของพระภิกษุสามเณรนั้น ต้องเลี้ยงชีพด้วยลาแข้งของตัวเอง เทียบภิกษาจรบิณฑบาตอาหารจากชาวบ้านผู้มีจิตศรัทธา เป็นการได้อาหารมาในทางที่ชอบธรรม แต่ว่าการได้ปัจจัย ๔ นั้น คนเรามีวาสนาบารมีไม่เหมือนกัน บางคนได้มากจนเหลือกินเหลือใช้ บางคนได้น้อยจนไม่ค่อยพอกินพอใช้ เพราะฉะนั้น คนที่ได้ลาภผลมาในทางที่ชอบมาก จึงต้องแสดงออกซึ่งทางกายกรรม ทางวจีกรรม ที่สะท้อนมาจากใจ ด้วยการเอื้อเพื่อแบ่งปันเป็นการสงเคราะห์ อนุเคราะห์ เฉลี่ยความสุขให้แก่กันและกัน

๕) รักษาศีลบริสุทธิ์เสมอกันกับเพื่อนภิกษุสามเณรอื่นๆ ไม่ทำตนให้เป็นที่รังเกียจของผู้อื่น คือ การอยู่ร่วมกันของพระภิกษุสามเณรนั้น ค่อนข้างจะอาถรรพ์ แม้จะโง่ไปบ้างจะเซ่อไปบ้าง แต่ถ้าไม่มีปัญหาเรื่องการประพฤติปฏิบัติแล้ว ย่อมเป็นที่ยอมรับนับถือของผู้ที่เกี่ยวข้องกัน แม้จะเป็นเพื่อนรักร่วมใจกัน ถ้าคนหนึ่งละเมิดศีลที่พระพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติไว้จะกลายเป็นที่รังเกียจ ดูหมิ่น

^{๘๗}พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตตภาโณ), ธรรมะสำหรับประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท คลังวิชา จำกัด, ๒๕๔๐), หน้า ๓๔.

ของเพื่อนภิกษุสามเณรด้วยกัน การอยู่ร่วมกันโดยปกติสุขที่ประสงค์จะเกิดขึ้นไม่ได้ ดังนั้น จึงต้องพยายามปฏิบัติตนให้ถูกต้องตรงตามหลักของศีลที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ โดยให้มองว่า ข้อนี้พระพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติไว้อย่างไร ใครปฏิบัติถูกต้องตรงหลักที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ก็ปฏิบัติไปตามเขา ทำให้เกิดเป็นความเรียบร้อยสวยงามขึ้นที่พระพุทธเจ้าทรงเรียกว่า สังฆโสภณ คือ หมู่คณะที่งดงาม

๖) มีความเห็นร่วมกันกับเพื่อนภิกษุสามเณรอื่นๆ ไม่วิวาทกับใครๆ เพราะมีความเห็นผิดกัน เรื่องของความเห็นนั้น ในฐานะของภิกษุในพระพุทธศาสนา ถ้าเป็นความเห็นเกี่ยวกับวินัย ก็ต้องเอาวินัยเป็นมาตรการกำหนดตัดสินว่า ความเห็นของใครถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับธรรมะก็ตรวจสอบเทียบเคียง สอบทานหลักธรรมะว่า ข้อนี้พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้อย่างไร แล้วก็หาจุดกลางทางความคิดมาพบกัน แต่บางอย่างเป็นเรื่องของกิจการงาน หรือแม้แต่เรื่องความเห็นทั่วไป อาจจะมีขัดแย้งในหลักการและวิธีการบางอย่าง แต่ว่าสามารถประสพผลเช่นเดียวกันได้ ก็ต้องประนีประนอมกัน ไม่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท เพราะเหตุว่า ความเห็นขัดแย้งกันไว้แต่บุคคลนั้นมีความเห็นขัดแย้งกับพระธรรมวินัย ซึ่งภิกษุสามเณรรู้ห้วงใยในพระพุทธศาสนา จะต้องถือเป็นภาระหน้าที่ที่จะขจัดปรับวาทเหล่านั้น ให้ยุติลงด้วยความเรียบร้อย

นอกจากนี้ สาราณียธรรมแปลว่า ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน หมายถึง คุณธรรมที่ทำให้คนเราไม่เห็นแก่ตัว เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น เข้าใจคนอื่นมากขึ้น สาราณียธรรม มี ๖ คือ^{๘๘}

๑. เมตตาทายกรรม คือ ทำต่อกันด้วยเมตตา หมายถึง ทำสิ่งใดก็ทำด้วยความปรารถนาดีต่อกัน เช่น แสดงไมตรีและหวังดีต่อเพื่อนร่วมงานร่วมกิจการร่วมชุมชนโดย ช่วยเหลืออุเคราะห์ต่างๆ ด้วยความเต็มใจ แสดงอาภักดิ์ปรีชาสุภาพ เคารพนับถือทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๒. เมตตาวิจิตรกรรม คือ พุดกันด้วยเมตตา หมายถึง จะพูดอะไรก็พูดด้วยความปรารถนาดีต่อกันเช่น แนะนำ สั่งสอนตักเตือนกันด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ พูดจริงไม่ พุดเพื่อผลประโยชน์ ที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเองฝ่ายเดียว

๓. เมตตาโมกกรรม คือ คิดต่อกันด้วยเมตตา หมายถึง จะคิดอะไรก็คิดด้วยความปรารถนาดีต่อกัน เช่น ตั้งจิตปรารถนาดี คิดหาสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน มองกันในแง่ดี

๔. สาธารณโภคี คือ แบ่งปันสิ่งที่ได้มาโดยชอบธรรม หมายถึง แบ่งปันลาภที่ร่วมกันหาร่วมกันทำโดยยุติธรรม แม้สิ่งของที่ได้มาจะน้อย แต่ก็แจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั้งถึงกัน นั่นคือ การร่วมสุข ร่วมทุกข์กัน

๕. สีสสามัญญตา คือ มีความประพฤติเสมอภาคกัน หมายถึง ประพฤติสุจริตดีงามเหมือนกัน มีระเบียบวินัยเป็นแบบเดียวกัน ไม่ประพฤติให้เป็นที่ยังเกียจ หรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ

^{๘๘}ทองหล่อ วงษ์ธรรมมา, ปรัชญา ๒๐๑ พุทธศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : โอ เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๕๒), หน้า ๒๙๔- ๒๙๕.

๖. ทิฏฐิสามัญญตา คือมีความเสมอภาคกัน ทางความคิด หมายถึง ปรับความคิด ความเห็นให้มีเหตุมีผลถูกต้องเหมือนกัน นั่นคือ การเคารพเหตุผล ยึดหลักความดีงามเป็น อุดมคติ อย่างเดียวกัน

สาราณียธรรมยัง หมายถึง ธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน คือผู้ประพฤติธรรม เหล่านี้ย่อมเป็นเหตุให้ระลึกถึงความดีที่ทำต่อกัน เป็นที่เคารพนับถือของผู้อื่น และสมานความสามัคคี กลมเกลียวในหมู่คณะไว้ได้^{๘๙}

๑. การเข้าไปตั้งกายกรรมประกอบด้วยเมตตา คือ การช่วยขวนขวายทำกิจธุระของกัน และกันด้วยกาย ไม่ว่าจะเป็นกิจธุระอะไรก็ตามก็เต็มใจช่วยทำกิจธุระนั้นจนสำเร็จ ไม่นิ่งดูตายเพราะ ถือว่าไม่ใช่หน้าที่ เรื่องอะไรจะทำให้เหนื่อยแรงลาบากาย

๒. การเข้าไปตั้งวจีกรรมประกอบด้วยเมตตา คือ การแนะนำสั่งสอนบอกกันในทางที่ดี ถูกต้อง เมื่อทำตามแล้วเกิดความดีงาม ไม่มีผลทำให้ผู้ทำตามต้องได้รับความเดือดร้อนภายหลัง

๓. การเข้าไปตั้งมโนกรรมประกอบด้วยเมตตา คือ การตั้งใจเป็นเมตตาปรารถนาแต่ความ ไม่มีเวรมีภัยต่อกัน มุ่งหวังแต่ความสุขความเจริญและประโยชน์ต่อกันและกัน

๔. การแบ่งปันลาภที่หามาได้ไม่หวงไว้บริโภคนผู้เดียว คือ การแบ่งปันสิ่งของที่ตนหาได้โดยชอบธรรมแก่ผู้อื่นตามสมควรแก่ของที่ได้อมา เพื่อเป็นการเกื้อกูลต่อผู้ที่มีลาภน้อย ไม่หวงไว้บริโภคนผู้เดียว

๕. การรักษาศีลให้บริสุทธิ์เสมอกับผู้อื่น คือ การประพฤติกายวาจาให้เรียบร้อยดีไม่มีโทษ ปฏิบัติตนตามพระวินัยบัญญัติรักษาศีลตามภาวะของตนไม่ให้ขาดหรือต่างพร้อยเสมอกันกับผู้อื่น

๖. การมีความเห็นร่วมกันกับผู้อื่น คือ การมีความเห็นพ้องต้องกันตามพระธรรมวินัย เป็นเหตุให้เกิดความสามัคคีกกลมเกลียวกันในการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง ไม่มี ความเห็นผิดแผกแปลกไปจากผู้อื่น จนเป็นเหตุแห่งความแตกร้าวบาดหมาง ยอมรับมติของส่วนมาก

ธรรม ๖ อย่างนี้ ทำให้ผู้ประพฤติให้เป็นที่รักที่เคารพของผู้อื่น เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กันและกัน เป็นไปเพื่อความไม่วิวาทกันและกัน เป็นไปเพื่อความพร้อมเพรียงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

นอกจากนี้ สาราณียธรรม คือ ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน หลักการอยู่ร่วมกัน ๖ ประการ^{๙๐}

^{๘๙}คณาจารย์สำนักพิมพ์เสียงเสียง, หนังสือบูรณาการแผนใหม่ นักรธรรมชั้นตรี, (กรุงเทพมหานคร : เสียงเสียง, ๒๕๕๖), หน้า ๑๐๘-๑๐๙.

^{๙๐}พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), พจนานุกรมเพื่อศึกษาพุทธศาสน์, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๔๓), หน้า ๑๑๒๓.

๑. เมตตาทายกรรม ตั้งเมตตาทายกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ ช่วยเหลือกิจธุระของผู้ร่วมหมู่คณะด้วยความเต็มใจ แสดงอาการกิริยาสุภาพ เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๒. เมตตาวจีกรรม ตั้งเมตตาวจีกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ ช่วยแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอน แนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพแสดงความเคารพ นับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๓. เมตตามโนกรรม ตั้งมโนกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือตั้งจิตปรารถนาดี คิดหาสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน มองกันในแง่ดี มีหน้าตายิ้มแย้มต่อกัน

๔. สาธารณโภคี ได้ของที่ชอบธรรมมาก็แบ่งปัน ไม่หวงไว้ผู้เดียว

๕. สีลสามัญญตา มีศีลบริสุทธิ์เสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ มีความประพฤติสุจริตดีงาม ถูกต้องตามระเบียบวินัย ไม่ทำตนให้เป็นที่รังเกียจของหมู่คณะ

๖. ทิฐิสามัญญตา มีทิฐิดีงามเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือมีความเห็นชอบร่วมกัน ในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความหลุดพ้นสิ้นทุกข์หรือขจัดปัญหา^{๙๑}

สำหรับหลักสาราณียธรรมเป็นชื่อของธรรมหมวดหนึ่ง ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้คนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข รักใคร่กลมเกลียว เคารพนับถือสงเคราะห์ช่วยเหลือเอื้ออาทรกัน มีความสามัคคีพร้อมเพรียงกันเป็นเอกภาพ ไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน เป็นธรรมที่ทำให้ทุกคนนึกถึงกันและกันด้วยความชื่นชมยินดี สาราณียธรรม มี ๖ ประการ คือ

๑. ทำอะไรก็ทำด้วยเมตตาธรรมต่อกัน

๒. พูดอะไรก็พูดด้วยเมตตาธรรมต่อกัน

๓. คิดอะไรก็คิดด้วยเมตตาธรรมต่อกัน

๔. แบ่งปันสิ่งที่ตนได้มาโดยชอบธรรมแก่กัน

๕. สีลสามัญญตา มีศีลมีความประพฤติเสมอกัน

๖. ทิฐิสามัญญตา มีความคิดเห็นเสมอกัน

สรุปได้ว่า สังคมปัจจุบันจะมีความสุข ถ้าหากว่าสมาชิกในสังคม นำหลักธรรม ที่กล่าวข้างต้นมาใช้โดยเฉพาะในสังคมไทยที่ได้ชื่อว่าเป็นคนที่ใจดีมีความรัก ความเมตตา ใจบุญ ยิ้มเก่ง โอบอ้อมอารี ชอบช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สิ่งเหล่านี้ ถือว่าเป็นนิสัยปกติทั่วไปของคนไทยและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของคนไทย ซึ่งอาจจะเรียกว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่เรา ว่า เราต้องการความสุขเกลียดกลัวความทุกข์ฉันทิ คนอื่นก็ต้องการความสุข เกลียดกลัวความทุกข์ ฉันทิ เมตตาจึงหมายถึง

^{๙๑}ปัญญา ใช้บางยาง, ธรรมาธิบาย เล่ม ๑, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรม, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒๒-๑๒๓.

ความเป็นมิตรไมตรีกัน ผู้ที่เรายกย่องว่าเป็นมิตร คือผู้ที่ปรารถนาดีต่อเรา เพราะฉะนั้นผู้ที่ได้ชื่อว่ามิตรจึงต้องประกอบด้วยเมตตา

ตารางที่ ๒.๑๙ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญหลักสาราณียธรรม ๖

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ที.ปา.(ไทย) ๑๑/๓๒๔/๓๒๑-๓๒๒.	<p>ธรรม ๖ ประการ คือ สาราณียธรรม ๖ อย่าง</p> <p>๑) ธรรมข้อนี้เป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง เป็นไปเพื่อความ สงเคราะห์เพื่อความไม่วิวาท เพื่อความพร้อมเพรียง เพื่อ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ๒) ธรรมแม้ข้อนี้ก็ เป็นไปเพื่อ ความสงเคราะห์ เพื่อความไม่วิวาท เพื่อความพร้อมเพรียง เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ๓) ในพระธรรมวินัยนี้เข้าไปตั้งมโนกรรม ๔) โดยที่สุดแม้เพียงอาหารในบาตร ไม่หวง กันด้วยลาภเห็นปานดั่งนั้น แบ่งปันกับเพื่อนสหพรหมจารี ทั้งหลาย ๕) เป็นไปเพื่อสมาธิ ๖) เป็นเครื่องนำสัตว์ออกจาก ทุกข์ ย่อมนำออกเพื่อความสิ้นทุกข์โดยชอบแก่ผู้กระทำ ทิฐินั้น</p>
ม.อุ.(ไทย) ๓/๑/๘๘.	<p>สาราณียธรรม ธรรมเป็นที่ตั้งระลึกถึงกัน ๖ อย่าง รัก ทำ ความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อ ความพร้อมเพรียงกัน</p>
อง.ฉก.ก (ไทย) ๒๒/๑๑/๔๒๖-๔๒๗.	<p>สาราณียธรรมทั้ง ๖ อย่างนี้ ประพตฺถิเถติ ข้อนั้นจักเป็นไป เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขแก่พวกเธอตลอดกาลนานพระผู้มี พระภาคเจ้าได้ตรัสภาษิตนี้แล้ว ท่านพระอานนท์ชื่นชมยินดี พระภาษิตของพระผู้มีพระภาคเจ้า</p>

ตารางที่ ๒.๑๙ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญหลักสารานุกรม ๖ (ต่อ)

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), (๒๕๔๖, หน้า ๒๓๓ – ๒๓๔).	๑) เมตตากายกรรม ทำต่อกันด้วยเมตตา ๒) เมตตาวจีกรรม พุดต่อกันด้วยเมตตา ๓) เมตตามโนกรรม คิดต่อกันด้วยเมตตา ๔) สาธารณโภคี ได้มาแบ่งกันกินใช้ ๕) สีสสามัญญตา ประพฤติให้ดีเหมือนเขา ๖) ทิฏฐิสามัญญตา ปรับความเห็นเข้ากันได้
พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตยาโณ), (๒๕๔๐, หน้า ๓๔).	๑) เมตตากายกรรม จะทำอะไรก็ให้ทำด้วยเมตตา ๒) เมตตาวจีกรรม จะพูดอะไรก็ประกอบด้วยเมตตา ๓) เมตตามโนกรรม จะคิดอะไรก็คิดกันด้วยเมตตา ๔) แบ่งปันลาภที่ตนได้มาในทางที่ชอบธรรม ๕) รักษาศีลบริสุทธ์เสมอเหมือนกับเพื่อนภิกษุสามเณรอื่นๆ ไม่ทำตนให้เป็นที่รังเกียจของผู้อื่น ๖) มีความเห็นร่วมกันกับเพื่อนภิกษุสามเณรอื่นๆ ไม่วิวาทกับใครๆ
ทองหล่อ วงษ์ธรรมมา, (๒๕๔๒, หน้า ๒๙๔-๒๙๕).	๑. เมตตากายกรรม คือ ทำต่อกันด้วยเมตตา ๒. เมตตาวจีกรรม คือ พุดกันด้วยเมตตา ๓. เมตตามโนกรรม คือ คิดต่อกันด้วยเมตตา ๔. สาธารณโภคี คือ แบ่งปันสิ่งที่ได้มาโดยชอบธรรม ๕. สีสสามัญญตา คือ มีความประพฤติเสมอภาคกัน ๖. ทิฏฐิสามัญญตา คือ มีความเสมอภาคกัน
คณาจารย์สำนักพิมพ์เสียงเชียง, (๒๕๔๖, หน้า ๑๐๘-๑๐๙).	ธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน คือผู้ประพฤติธรรมเหล่านี้ย่อมเป็นเหตุให้ระลึกถึงความดีที่ทำต่อกันเป็นที่เคารพนับถือของผู้อื่น และสมานความสามัคคีกลมเกลียวในหมู่คณะ
ปัญญา ใบบางยาง, (๒๕๔๖, หน้า ๑๒๒-๑๒๓).	ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน ๑. เมตตากายกรรม ตั้งเมตตากายกรรม ๒. เมตตาวจีกรรม ตั้งเมตตาวจีกรรม ๓. เมตตามโนกรรม ตั้งมโนกรรม ๔. สาธารณโภคี ได้ของที่ชอบธรรมมาก็แบ่งปัน ไม่หวงไว้ผู้เดียว ๕. สีสสามัญญตา มีศีลบริสุทธ์เสมอกัน ๖. ทิฏฐิสามัญญตา มีทิฏฐิตีงามเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง
พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), (๒๕๔๓, หน้า ๑๑๒๓).	สารานุกรมธรรม มี ๖ ประการ คือ ๑. ทำอะไรก็ทำด้วยเมตตาธรรมต่อกัน ๒. พุดอะไรก็พุดด้วยเมตตาธรรมต่อกัน ๓. คิดอะไรก็คิดด้วยเมตตาธรรมต่อกัน ๔. แบ่งปันสิ่งที่ตนได้มาโดยชอบธรรมแก่กัน ๕. สีสสามัญญตา มีศีลมีความประพฤติเสมอกัน ๖. ทิฏฐิสามัญญตา มีความคิดเห็นเสมอกัน

๒.๙ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

๒.๙.๑ สภาพทั่วไป^{๙๒}

จังหวัดนครราชสีมา เป็นเมืองโบราณเมืองหนึ่งในอาณาจักรไทย แต่เดิมตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอสูงเนิน ห่างจากตัวเมืองปัจจุบัน ประมาณ ๓๑ กิโลเมตร เรียกว่า “เมืองโคราฆะปุระ” หรือโคราช กับ เมืองเสมา ซึ่งทั้ง ๒ เมืองเคยเจริญรุ่งเรืองในสมัยขอม แต่ในปัจจุบันเป็นเมืองร้าง ตั้งอยู่ริมลำตะคอง

สมัยอยุธยา ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ.๒๑๙๙-๒๒๓๑) โปรดให้สร้างเมืองโดยเอาชื่อเมืองเสมากับเมืองโคราฆะปุระ มาผูกเป็นนามเมืองใหม่เรียกว่า “เมืองนครราชสีมา” แต่คนทั่วไป เรียกว่า “เมืองโคราช”

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑ โปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะเป็นเมืองชั้นเอก ผู้สำเร็จราชการเมืองมัยศเป็นเจ้าพระยา เจ้าพระยานครราชสีมาคนแรกชื่อ ปิ่น ณ ราชสีมา และในรัชกาลนี้ เมืองนครราชสีมาได้นำช้างเผือก ๒ เชือก ขึ้นน้อมเกล้าถวาย ต่อมาในปี พ.ศ.๒๓๖๙ ในสมัยรัชกาลที่ ๓ เจ้าอนุวงศ์ ผู้ครองเมืองเวียงจันทน์ก่อการกบฏ ยกกองทัพมาตีเมืองนครราชสีมา และกวาดต้อนพลเมืองไปเป็นเชลย คุณหญิงโม (ภรรยาปลัดเมืองนครราชสีมา{พระสุริยเดขวิเศษ ฤทธิทศทิศวิชัย) ผู้รักษาเมือง แสร้งทำกลัวเกรงและประจบเอาใจทหารลาว เมื่อถูกกวาดต้อนมาถึงทุ่งสัมฤทธิ์ในเขตอำเภอพิมายก็หยุดพักกลางทางพอได้โอกาสคุณหญิงโมก็จัดกองทัพโจมตีกองทัพเวียงจันทน์แตกพ่ายไป วีรกรรมที่คุณหญิงโมได้ประกอบขึ้นนี้ รัชกาลที่ ๓ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนา คุณหญิงโม ดำรงฐานันดรศักดิ์เป็น “ท้าวสุรนารี” ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๕ ได้โปรดเกล้าฯ ให้รวบรวมหัวเมืองในเขตที่ราบสูงให้นครราชสีมาเป็นที่ว่าการมณฑลลาวกลาง ในปี พ.ศ. ๒๔๓๔ (ร.ศ. ๑๑๐)

ขนาดที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บนที่ราบสูงโคราช ละติจูด ๑๕ องศาเหนือ ลองจิจูด ๑๐๒ องศาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๑๘๗ เมตร ตัวจังหวัดอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ ๒๕๙ กิโลเมตร และโดยทางรถไฟ ๒๖๔ กิโลเมตร มีพื้นที่ ๒๐,๔๙๓.๙๖๘ ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ ๑๒,๘๐๘,๗๒๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๑๒ ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดขอนแก่น

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครนายก และจังหวัดสระแก้ว

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดขอนแก่น

^{๙๒}ประวัติ ความเป็นมา ลักษณะภูมิศาสตร์ของจังหวัดนครราชสีมา, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.nakhonkorat.com/main/th/2009-04-02-05-48-49/2009-04-02-05-50-27.html> [๗ ธันวาคม ๒๕๖๒].

๘. อำเภอเฉลิมพระเกียรติ	๒๔. อำเภอเมืองยาง
๙. อำเภอชุมพวง	๒๕. อำเภอลำทะเมนชัย
๑๐. อำเภอโชคชัย	๒๖. อำเภอวังน้ำเขียว
๑๑. อำเภอด่านขุนทด	๒๗. อำเภอสีคิ้ว
๑๒. อำเภอเทพารักษ์	๒๘. อำเภอสีดา
๑๓. อำเภอโนนแดง	๒๙. อำเภอสูงเนิน
๑๔. อำเภอโนนไทย	๓๐. อำเภอเสิงสาง
๑๕. อำเภอโนนสูง	๓๑. อำเภอหนองบุญมาก
๑๖. อำเภอบัวลาย	๓๒. อำเภอห้วยแถลง

๓. จำนวนประชากร

จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนประชากร ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๑ จำนวนทั้งสิ้น ๒,๖๓๐,๙๖๘ คน เป็นชาย จำนวน ๑,๒๙๘,๓๖๕ คน เป็นหญิง จำนวน ๑,๓๓๒,๖๐๓ คน

๔. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มี ๓ รูปแบบ^{๙๓}

- ๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
- ๒) เทศบาล ๗๕ แห่ง ประกอบด้วย
 - เทศบาลนคร ๑ แห่ง คือ เทศบาลนครนครราชสีมา
 - เทศบาลเมือง ๔ แห่ง คือ
 ๑. เทศบาลเมืองปากช่อง
 ๒. เทศบาลเมืองบัวใหญ่
 ๓. เทศบาลเมืองสีคิ้ว
 ๔. เทศบาลเมืองปัก
 - เทศบาลตำบล ๘๕ แห่ง
- ๓) องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒๔๓ แห่ง รายละเอียดสามารถสืบค้นข้อมูลได้

ตารางที่ ๒.๒๐ ตารางแสดงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ที่	อำเภอ	เขตการปกครอง		ประชากร คน	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท)				
		ตำบล	หมู่บ้าน		ทน	ทม	ทต	อบต	รวม
๑	เมืองนครราชสีมา	๒๖	๒๓๖	๔๖๙,๒๕๙	๑	-	๑๕	๑๗	๒๗
๒	ปากช่อง	๑๔	๒๑๗	๑๙๐,๙๘๒		๑	๔	๙	๑๔

^{๙๓}ประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง ๓๐ มิ.ย. ๒๕๖๑, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : www.koratlocal.go.th และ www.nakhonratchasima.go.th [๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๒].

๓	พิมาย	๑๓	๒๑๒	๑๓๐,๐๕๓			๒	๑๑	๑๓
๔	ด่านขุนทด	๑๘	๒๒๕	๑๒๗,๙๓๘			๓	๑๕	๑๘
๕	โนนสูง	๑๘	๑๙๕	๑๒๗,๐๖๔			๖	๑๒	๑๘
๖	สีคิ้ว	๑๕	๑๗๐	๑๒๔,๒๕๖		๑	๓	๑๑	๑๕
๗	ปักธงชัย	๑๘	๒๑๕	๑๑๗,๒๗๑		๑	๕	๑๒	๑๘
๘	นครบุรี	๑๕	๑๕๓	๙๕,๒๖๒			๕	๑๐	๑๕
๙	บัวใหญ่	๑๑	๑๒๒	๘๓,๒๓๓		๑	๑	๙	๑๑
๑๐	ชุมพวง	๑๐	๑๓๓	๘๒,๘๒๘			๑	๙	๑๐
๑๑	คง	๑๒	๑๕๖	๘๑,๖๖๑			๒	๑๐	๑๒
๑๒	สูงเนิน	๑๓	๑๒๗	๘๑,๙๖๗			๒	๑๑	๑๓
๑๓	โชคชัย	๑๒	๑๒๘	๘๐,๖๔๖			๓	๙	๑๒
๑๔	ประทาย	๑๔	๑๔๙	๗๗,๘๗๘			๑	๑๓	๑๔
๑๕	ห้วยแถลง	๑๒	๑๒๐	๗๕,๒๔๘			๓	๙	๑๒
๑๖	โนนไทย	๑๒	๑๓๑	๗๒,๐๘๕			๓	๙	๑๒
๑๗	จักราช	๙	๑๐๙	๗๐,๗๕๓			๑	๘	๙
๑๘	เสิงสาง	๘	๘๕	๖๙,๗๓๗			๒	๖	๘
๑๙	หนองบุญมาก	๙	๑๐๔	๖๐,๑๗๔			๒	๗	๙
๒๐	ขามสะแกแสง	๙	๗๒	๔๓,๔๓๕			๓	๖	๙
๒๑	วังน้ำเขียว	๖	๘๓	๔๓,๕๓๕			๑	๕	๖
๒๒	พระทองคำ	๖	๗๕	๔๒,๕๕๒			๒	๔	๖
๒๓	แก้งสนามนาง	๕	๕๖	๓๗,๒๑๗			๑	๔	๕
๒๔	เฉลิมพระเกียรติ	๖	๖๑	๓๕,๔๒๒			๑	๕	๖
๒๕	ลำทะเมนชัย	๕	๕๙	๓๒,๕๒๗			๕	-	๕
๒๖	ขามทะเลสอ	๖	๔๖	๒๙,๔๐๔			๒	๔	๖
๒๗	เมืองยาง	๔	๔๖	๒๘,๑๑๔			๑	๓	๔
๒๘	โนนแดง	๖	๖๕	๒๕,๕๗๐			๒	๔	๖
๒๙	บัวลาย	๕	๔๕	๒๔,๗๓๐			๑	๔	๕
๓๐	สีดา	๖	๕๐	๒๔,๓๖๓			๑	๕	๖
๓๑	เทพารักษ์	๔	๕๙	๒๔,๕๑๗			-	๔	๔
๓๒	บ้านเหลื่อม	๕	๓๙	๒๑,๐๑๗			๑	๔	๕
	๓๒ อำเภอบัว	๒๘๗	๓,๗๔๓	๒,๖๓๐,๙๖๘	๑	๔	๘๕	๒๔๓	๓๓๓
๓๓		อบจ.นครราชสีมา ๑ แห่ง							๓๓๔

สรุป ผู้บริหารท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา ดังนี้	
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด	๑ คน
นายกเทศบาลนคร	๑ คน
นายกเทศบาลเมือง	๔ คน
นายกเทศบาลตำบล	๘๕ คน
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	๒๔๓ คน
รวมจำนวนผู้บริหารท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา	๓๓๔ คน

๒.๑๐ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑๐.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพลวัตทางการเมือง

การศึกษาวิจัยเรื่อง พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพลวัตเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางเพื่อเป็นฐานในการศึกษา ดังนี้

ชัยพงษ์ สำเนียง ได้วิจัยเรื่อง “พลวัตการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย : กับการขยายพื้นที่ทางการเมืองของประชาชน” ผลการวิจัยพบว่า การเข้าสู่พื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนผ่าน “การเลือกตั้ง” ได้สร้างอำนาจต่อรองให้ประชาชนอย่างมหาศาล ผ่านความสัมพันธ์ของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ เช่น กลุ่มเครือญาติ กลุ่มทรัพยากร กลุ่มทุน ฯลฯ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพื้นที่ “เปิด” ที่ประชาชนใช้เป็น “พื้นที่” เพื่อสร้างสายสัมพันธ์กับรัฐบาลแบบใหม่ ได้รวมถึงการที่มีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องทำให้นักการเมืองท้องถิ่น ต้องสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนอย่างหลากหลาย ทำให้ “การเลือกตั้ง” เป็นเครื่องมือที่สำคัญของประชาชนในการต่อรองกับนักการเมืองท้องถิ่น และการเลือกตั้งยังเปิดโอกาสให้ “คนหน้าใหม่” เข้าสู่พื้นที่ทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง ทำให้การเมืองท้องถิ่นมีชีพพื้นที่ผูกขาดของกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง การเข้าสู่พื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนผ่านความสัมพันธ์ที่หลากหลายอาทิการสร้างอำนาจต่อรองผ่าน “การเลือกตั้ง” และการสร้างความสัมพันธ์ผ่านกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพื้นที่ “เปิด” ที่ประชาชนใช้เป็น “พื้นที่” เพื่อสร้างสายสัมพันธ์กับรัฐบาลแบบใหม่ได้ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีความยืดหยุ่นสูงในแง่ที่ไม่พัฒนาเป็น

ระบบราชการที่ตายตัวเป็น “องค์กรกึ่งรัฐกึ่งสังคม” มีนวัตกรรมใหม่ผู้บริหารและสมาชิกเป็นคนในพื้นที่ ฯลฯ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงสามารถเป็นองค์กรของประชาชนได้อย่างแท้จริง^{๙๔}

พนา ใจตรง และกนกวรรณ มะโนรมย์ ได้วิจัยเรื่อง “พลวัตการเคลื่อนไหวและการต่อสู้เพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตของชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากเขื่อนปากมูล” ผลการวิจัยพบว่า รัฐใช้วิธีคิดในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อตอบสนองทุนตามการพัฒนากระแสหลัก และไม่ได้ให้ความสำคัญกับชาวบ้านในฐานะกลุ่มหรือองค์กรที่มีอุดมการณ์ทางสิ่งแวดล้อมแต่กลับมองชาวบ้านเป็นแค่กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่อาศัยคนนอกเข้ามาผลักดันให้กลายเป็นเครือข่ายทางสังคมในการเคลื่อนไหวเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองในขณะที่ชาวบ้านปากมูลได้พิสูจน์ความเป็นตัวตนของกลุ่มคนที่รวมกลุ่มกันปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน ผ่านปฏิบัติการเคลื่อนไหวทางสังคมอย่างต่อเนื่องยาวนานนับ ๒ ทศวรรษ การเคลื่อนไหวทางสังคมของชาวบ้านปากมูลนั้น ถือเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่ซับซ้อน โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต และผลกระทบจากการสร้างเขื่อนปากมูลต่อการดำรงชีวิตของชาวประมงพื้นบ้านหรือการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศที่มีความสำคัญกับมนุษย์ ดังนั้น การตัดสินใจแก้ปัญหาในเชิงนโยบาย รัฐจะใช้วิธีการทางการเมืองเรื่องของการต่อรองอย่างเด็ดขาดไม่สามารถแก้ปัญหาตามข้อเรียกร้องของชาวบ้านที่ต้องการให้รัฐบาลเปิดประตูน้ำเขื่อนปากมูลอย่างถาวรได้ การฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชนจึงไม่อาจเป็นจริงตามที่ชาวบ้านคาดหวังไว้ได้^{๙๕}

กุลชนิษฐ์ อติรุจโชติศิริ ได้วิจัยเรื่อง “พลวัตประชาธิปไตยยุคเปลี่ยนผ่านทางการเมืองของไทยภายใต้รัฐประหาร ๒๕๕๗” ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของประชาชนจากการเลือกตั้งประการสำคัญต้องการให้เกิดการแก้ปัญหาปากท้องและหนี้สินของประชาชน นักการเมืองที่ เสียสละเพื่อประชาชนมีคุณธรรม การบังคับใช้กฎหมายด้วยความเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ราคาพืชผลทางการเกษตรสูงขึ้น กระจายโอกาสให้ทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน^{๙๖}

สิริยา รัตนช่วย ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภายใต้พลวัตของโลกยุคใหม่” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภายใต้พลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่นั้นชุมชน

^{๙๔}ชัยพงษ์ สำเนียง, “พลวัตการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย : กับการขยายพื้นที่ทางการเมืองของประชาชน”, วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ปริทัศน์, ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๗): ๑-๑๓.

^{๙๕}พนา ใจตรง และกนกวรรณ มะโนรมย์, “พลวัตการเคลื่อนไหวและการต่อสู้เพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตของชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากเขื่อนปากมูล”, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๗): ๘๑-๑๑๑.

^{๙๖}กุลชนิษฐ์ อติรุจโชติศิริ, “พลวัตประชาธิปไตยยุคเปลี่ยนผ่านทางการเมืองของไทยภายใต้รัฐประหาร ๒๕๕๗”, วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๘ (สิงหาคม ๒๕๖๓): ๑-๑๕

ท้องถิ่นควรเน้นการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริงด้วยแนวคิดการพึ่งตนเอง และแนวคิดการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นควบคู่กับการดำเนินการตามวิถีแห่งประชาธิปไตย ท้องถิ่นที่เน้นหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เป็นทั้งหลักการที่สำคัญ และกระบวนการแห่งการพัฒนาของโลกยุคใหม่ตลอดจนเป็นหนึ่งในเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนอีกด้วยที่ทุกภาคส่วนในชุมชนจะต้องมีความศรัทธาและยึดถือสำหรับใช้เป็นกรอบใหญ่ในการเลือกหลักการและวิถีแห่งการปฏิบัติจริงโดยคำนึงถึงการให้เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาเช่นเดียวกับปรัชญาในการพัฒนา ระดับประเทศที่จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกันเพื่อรับมือกับข้อท้าทายและประเด็นอุบัติใหม่ที่ กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต^{๙๗}

สุกษม สุขเกษม ได้วิจัยเรื่อง “พลวัตคอร์รัปชันในระบบอุปถัมภ์” ผลการวิจัยพบว่า สังคมไทยมีลักษณะสำคัญ คือ เป็นสังคมระบบเครือญาติที่เกิดจากการสืบสายเลือดและองค์ประกอบทางด้านสังคม มีพฤติกรรมคอยช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จนพัฒนาเป็นระบบอุปถัมภ์ ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างผู้อุปถัมภ์กับผู้รับอุปถัมภ์ ในรูปแบบต่าง ๆ เมื่อมีความสัมพันธ์ทางการเมืองหรือธุรกิจเกิดขึ้น การใช้ระบบอุปถัมภ์ จึงเป็นการทำลายประโยชน์ของสาธารณะ เพราะเป็นการฝ่าฝืนหรือละเมิดต่อกฎข้อบังคับ และไม่สอดคล้องกับระบบสาธารณประโยชน์ทั่วไป สร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ต่อกันและสร้างความเสียหายต่อส่วนรวม หากเป็นในระดับนโยบายที่เอื้อประโยชน์ให้กับพวกพ้องหรือ “การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย” ยิ่งเกิดผลกระทบเป็นวงกว้างและสร้างความเสียหายได้มากกว่า จึงมีข้อเสนอแนะให้นำหลักคุณธรรมและจริยธรรมมาเป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตสร้างค่านิยมในเรื่องคุณงามความดี และดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนลดการใช้ระบบอุปถัมภ์ที่สร้างความเสียหายแก่สาธารณะ หรือละเมิดต่อกฎ ข้อบังคับต่าง ๆ รวมทั้งสนับสนุนให้ ประชาชน ผู้มีส่วนได้เสีย และสื่อมวลชนช่วยกันตรวจสอบการใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐให้เป็นไปตามหลักหลักธรรมาภิบาล^{๙๘}

ภวัต พัฒนนิภากร ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบพฤติกรรมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่จังหวัด ภาคเหนือตอนล่าง ๑ ภายใต้อิทธิพลของพลวัตทางการเมือง” ผลการวิจัยพบว่า กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีพฤติกรรมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ ภายใต้อิทธิพลของพลวัตทางการเมือง ประกอบด้วย ๔ รูปแบบ ได้แก่ (๑) รูปแบบการใช้สิทธิเลือกตั้ง (๒) รูปแบบการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (๓) รูปแบบกิจกรรมชุมชน และ (๔) รูปแบบการติดต่อเป็นการเฉพาะ ผลการวิจัยระดับพฤติกรรมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น

^{๙๗} สิริยา รัตนช่วย, “การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภายใต้พลวัตของโลกยุคใหม่”, วารสารการเมืองการปกครอง, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – เมษายน ๒๕๖๐) : ๗๒-๘๗.

^{๙๘} สุกษม สุขเกษม, “พลวัตคอร์รัปชันในระบบอุปถัมภ์”, รายงานวิจัย, (การป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๖๐)

ของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับพฤติกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ๑ ด้าน ได้แก่ การใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ๒ ด้าน ได้แก่ การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งและกิจกรรมชุมชนและอยู่ในระดับน้อย ๑ ด้าน ได้แก่ การติดต่อเป็นการเฉพาะผลการวิจัยพลวัตทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ ภายใต้อิทธิพลของพลวัตทางการเมือง พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงในเชิงบวกต่อพฤติกรรมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ (F๔) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .๐๑ ประกอบด้วย ปัจจัยสังคมและวัฒนธรรม (F๑) ปัจจัยภาพลักษณ์นักรเมืองท้องถิ่น (F๒) และปัจจัยการปกครองท้องถิ่น (F๓) โดยโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ ดี ($\chi^2 = 49.973$, $df = 37$, $p = 0.075$, $CFI = 0.999$, $TLI = 0.998$, $RMSEA = 0.016$, $SRMR = 0.016$) ผลการวิจัยเพื่อยืนยัน ความเหมาะสมของรูปแบบพฤติกรรมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่จังหวัด ภาคเหนือตอนล่าง ๑ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกปัจจัยและมีค่าความสอดคล้องระหว่างควอไทล์ น้อยกว่า ๑.๕ ทุกปัจจัย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโมเดลสมการเชิงโครงสร้างพฤติกรรมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด^{๙๙}

วิภา เอยมประไพ ได้วิจัยเรื่อง “พลวัตทางสังคมของชุมชนบริเวณป้อมปราการในเกาะรัตนโกสินทร์” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดพื้นฐานการวิจัยคือความเปลี่ยนแปลงทางกายภาพในเกาะรัตนโกสินทร์เป็นผลมาจากนโยบายของรัฐบาลในแต่ละยุคสมัย ซึ่งในการวิจัยนี้จะใช้ป้อมปราการเป็นสื่อแสดงให้เห็นถึงความหมายที่รัฐให้แก่พื้นที่ อันมีผลต่อการสร้าง การรื้อทำลาย และการบูรณะป้อมปราการที่ยังคงเหลืออยู่ นโยบายของรัฐมีผลต่อความเป็นพลวัตของชุมชนบริเวณป้อมปราการทั้งสองแห่ง โดยถือว่าอำนาจรัฐเป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้ชุมชนบริเวณป้อมพระสุเมรุมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพโดยรอบ จากเดิมที่เป็นจุดยุทธศาสตร์ป้องกันราชธานีกลายเป็นแหล่งการค้า และธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยวในปัจจุบัน สวนชุมชนบริเวณป้อมมหาकाพลกลับเป็นพลังสู่การเคลื่อนไหวคัดค้านนโยบายเคลื่อนย้ายชุมชนออกจากพื้นที่เพื่อจัดทำเป็นสวนสาธารณะส่วนปัจจัยภายในจากความเป็นชุมชนนั้นคือค่านิยมที่ผูกพันกับวัฒนธรรมดั้งเดิม ชุมชนบริเวณป้อมพระสุเมรุมีแนวคิดในการเชื่อมโยงพื้นที่ตนเองเข้ากับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม สวนชุมชนบริเวณป้อมมหาकाพลมีความศรัทธาในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวร่วมกัน ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้หากมองในภาพรวมแล้ว เกี่ยวเนื่องกับระบบทุนนิยมเข้าครอบงำประเทศไทย รัฐจึงต้องปรับนโยบายให้ทันกับกระแสโลกาภิวัตน์ถึงแม้ว่า

^{๙๙}ภวัต พัฒนนิภากร, “รูปแบบพฤติกรรมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ ภายใต้อิทธิพลของพลวัตทางการเมือง”, *ดุสิตนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๖๒).

ขณะนี้ความสัมพันธ์ในชุมชนทั้งสองจะยังคงมีความสนิทสนมเอื้ออาทรต่อกันแต่เมื่อคนรุ่นเก่าหมดไป ความสัมพันธ์ระหว่างคนรุ่นใหม่ในชุมชนทั้งสองอาจเป็นเช่นชุมชนเมืองอื่นๆในสังคมไทย^{๑๐๐}

ประจักษ์ ก้องกีรติ ได้วิจัยเรื่อง “พลวัตทางการเมืองเรื่องการเลือกตั้งและประชาธิปไตยในอาเซียน : ศึกษาเปรียบเทียบประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์” ผลการวิจัยพบว่า พลวัตทางการเมืองที่เป็นผลมาจากความเปลี่ยนแปลงในการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในมาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ โดยทั้งสามประเทศต่างเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายที่สำคัญซึ่งสะท้อนออกมาจากแบบแผนพฤติกรรมและการตัดสินใจทางการเมืองของประชาชนผ่านกระบวนการเลือกตั้ง เกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองที่กลุ่มชนชั้นนำและพรรคการเมืองที่ครองอำนาจอยู่เดิมสูญเสียอำนาจไปหรือถูกสั่นคลอนอำนาจโดยในอินโดนีเซียพบว่าผู้สมัครที่มาจากนักการเมืองท้องถิ่นที่อยู่นอกแวดวงชนชั้นนำก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งประธานาธิบดีโดยได้รับคะแนนนิยมอย่างรวดเร็วในฟิลิปปินส์ นักการเมืองท้องถิ่นจากเขตที่ด้อยพัฒนาที่สุดของประเทศกลายเป็นม้ามืดชนะการเลือกตั้งประธานาธิบดีโดยมีคะแนนเหนือคู่แข่งที่เป็นชนชั้นนำและตระกูลการเมืองใหญ่ในขณะที่มาเลเซีย พรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลพ่ายแพ้การเลือกตั้งเป็นครั้งแรกในรอบ ๖ ทศวรรษ ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้สะท้อนว่าการเลือกตั้งเป็นพื้นที่ที่มีการแข่งขันทางการเมืองสูงขึ้นมิใช่พื้นที่ของการผูกขาดอำนาจของชนชั้นนำกลุ่มเล็กแบบที่งานวิชาการในอดีตนำเสนอ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยสำคัญสี่ประการที่นำมาสู่ความเปลี่ยนแปลงในการเลือกตั้งของทั้งสามประเทศ ได้แก่ ระบบการเลือกตั้งและความเป็นกลางของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่แตกต่างกัน บทบาทของธนาภิการเมืองและระบบอุปถัมภ์ที่เพิ่มสูงขึ้น การแบ่งแยกทางสังคมในมิติชนชั้น ศาสนาและเชื้อชาติที่ฝังลึกและบทบาทของสื่อใหม่ที่เอื้อประโยชน์ต่อนักการเมืองและพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามรัฐบาล นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนทั้งสามประเทศมีความตื่นตัวสูงในกระบวนการเลือกตั้งประเด็น คอร์รัปชันมีผลต่อการตัดสินใจของผู้เลือกตั้งการเมืองแบบประชานิยมกลายเป็นกระแสการเมืองสำคัญและการเมืองในทั้งสามประเทศมีลักษณะแบ่งแยกแตกขั้วสูงขึ้น^{๑๐๑}

สรุปได้ว่า จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพลวัตทางการเมืองเป็นผลมาจากความเปลี่ยนแปลงในกระบวนการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น โดยมีการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายที่สำคัญซึ่งสะท้อนออกมาจากแบบแผนพฤติกรรมและการตัดสินใจทางการเมืองของประชาชนผ่านกระบวนการเลือกตั้ง เกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองที่นักการเมืองที่ครองอำนาจอยู่เดิมสูญเสียอำนาจไปหรือถูกสั่นคลอน

^{๑๐๐}วีณา เอี่ยมประไพ, “พลวัตทางสังคมของชุมชนบริเวณป้อมปราการในเกาะรัตนโกสินทร์, รายงานวิจัย, (มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๔๙).

^{๑๐๑}ประจักษ์ ก้องกีรติ, “พลวัตทางการเมืองเรื่องการเลือกตั้งและประชาธิปไตยในอาเซียน: ศึกษาเปรียบเทียบประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์”, รายงานวิจัย, (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.), ๒๕๖๐).

อำนาจจนไม่อาจครองสถานการณ์ผูกขาดทางการเมืองอย่างเหนียวแน่นและมั่นคงเหมือนแต่เดิม ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้สะท้อนว่าการเลือกตั้งท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีการแข่งขันทางการเมือง และความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งจากประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และฝั่งนักการเมือง เป็นต้น

ตารางที่ ๒.๒๑ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพลวัต

นักวิจัย	ผลการวิจัย
ชัยพงษ์ สำเนียง, (๒๕๕๗).	“การเลือกตั้ง” ได้สร้างอำนาจต่อรองให้ประชาชนอย่างมหาศาล ผ่านความสัมพันธ์ ของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ เช่น กลุ่มเครือข่าย กลุ่มทรัพยากร กลุ่มทุน ฯลฯ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพื้นที่ “เปิด” ที่ประชาชนใช้เป็น “พื้นที่” สร้างสายสัมพันธ์กับรัฐบาลแบบใหม่รวมถึงการที่มีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องทำให้นักการเมืองท้องถิ่นสร้างความสัมพันธ์กับประชาชน ทำให้ “การเลือกตั้ง” เป็นเครื่องมือสำคัญในการต่อรองกับนักการเมืองท้องถิ่น และการเลือกตั้งยังเปิดโอกาสให้ “คนหน้าใหม่” เข้าสู่พื้นที่ทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง
พนา ใจตรง และกนกวรรณ มะโนรัมย์, (๒๕๕๗).	รัฐใช้วิธีคิดในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อตอบสนองทุนตามการพัฒนากระแสหลัก และไม่ได้ให้ความสำคัญกับชาวบ้านในฐานะกลุ่มหรือองค์กรที่มีอุดมการณ์ทางสิ่งแวดล้อมแต่กลับมองชาวบ้านเป็นแค่กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่อาศัยคนนอกเข้ามาผลักดันให้กลายเป็นเครือข่ายทางสังคมในการเคลื่อนไหวเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองในขณะที่ชาวบ้านปากมุลได้พิสูจน์ความเป็นตัวตนของกลุ่มคนที่รวมกลุ่มกันปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ
กุลขนิษฐ์ อติรุจโชติศิริ, (๒๕๖๓).	ความคาดหวังของประชาชนจากการเลือกตั้ง ประการสำคัญต้องการให้เกิดการแก้ปัญหาปากท้องและหนี้สินของประชาชน นักการเมืองที่ เสียสละเพื่อ ประชาชนมีคุณธรรม การบังคับใช้กฎหมายด้วยความเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ราคาพืชผลทางการเกษตรสูงขึ้น กระจายโอกาสให้ทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

ตารางที่ ๒.๒๑ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพลวัต (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
สิริยา รัตนช่วย, (๒๕๖๐).	การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภายใต้พลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่นั้นชุมชนท้องถิ่นควรเน้นการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริงด้วยแนวคิดการพึ่งตนเองและแนวคิดการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นควบคู่กับการดำเนินการตามวิถีแห่งประชาธิปไตยท้องถิ่นที่เน้นหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เป็นทั้งหลักการที่สำคัญ
สุกษม สุขเกษม, (๒๕๖๐)	สังคมไทยมีลักษณะสำคัญ คือ เป็นสังคมระบบเครือญาติที่เกิดจากการสืบสายเลือดและองค์ประกอบทางด้านสังคม มีพฤติกรรมคอยช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จนพัฒนาเป็นระบบอุปถัมภ์ ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างผู้อุปถัมภ์กับผู้รับอุปถัมภ์ ในรูปแบบต่าง ๆ เมื่อมีความสัมพันธ์ทางการเมืองหรือธุรกิจเกิดขึ้น การใช้ระบบอุปถัมภ์ จึงเป็นการทำลายประโยชน์ของสาธารณะ เพราะเป็นการฝ่าฝืนหรือละเมิดต่อกฎข้อบังคับ และไม่สอดคล้องกับระบบสาธารณประโยชน์ทั่วไป
ภวัต พัฒนนิภากร, (๒๕๖๒).	ภายใต้อิทธิพลของพลวัตทางการเมือง ประกอบด้วย ๔ รูปแบบ ได้แก่ (๑) รูปแบบการใช้สิทธิเลือกตั้ง (๒) รูปแบบการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (๓) รูปแบบกิจกรรมชุมชน และ (๔) รูปแบบการติดต่อเป็นการเฉพาะ
วีณา เอี่ยมประไพ, (๒๕๔๙).	ความคิดพื้นฐานการวิจัยคือความเปลี่ยนแปลงทางกายภาพในเกาะรัตนโกสินทร์เป็นผลมาจากนโยบายของรัฐบาลในแต่ละยุคสมัย ซึ่งในการวิจัยนี้จะใช้ป้อมปราการเป็นสื่อแสดงให้เห็นถึงความหมายที่รัฐให้แกพื้นที่ อันมีผลต่อการสร้าง การรื้อทำลาย และการบูรณะป้อมปราการที่ยังคงเหลืออยู่ นโยบายของรัฐมีผลต่อความเป็นพลวัตของชุมชนบริเวณป้อมปราการทั้งสองแห่ง โดยถือว่าอำนาจรัฐเป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้ชุมชนบริเวณป้อมพระสุเมรุมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพโดยรวม

ตารางที่ ๒.๒๑ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพลวัต (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
ประจักษ์ ก้องกีรติ, (๒๕๖๐).	พลวัตทางการเมืองที่เป็นผลมาจากความเปลี่ยนแปลงในการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในมาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ โดยทั้งสามประเทศต่างเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายที่สำคัญซึ่งสะท้อนออกมาจากแบบแผนพฤติกรรมและการตัดสินใจทางการเมืองของประชาชนผ่านกระบวนการเลือกตั้งเกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองที่กลุ่มชนชั้นนำและพรรคการเมืองที่ครองอำนาจอยู่เดิมสูญเสียอำนาจไปหรือถูกสั่นคลอนอำนาจโดยในอินโดนีเซีย

๒.๑๐.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

การศึกษาวินิจฉัยเรื่อง พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางเพื่อเป็นฐานในการศึกษา ดังนี้

เปรมศักดิ์ เพียยุระ ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในชนบทอีสาน” ผลการวิจัยพบว่า (๑) รูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองด้านความคิด (Idea) พบว่ากลุ่มชาวบ้าน และผู้นำทางความคิดของทั้งสองหมู่บ้าน ต่างก็มีความรู้เกี่ยวกับการปกครองในระบบประชาธิปไตยค่อนข้างน้อย อันอาจไม่เพียงพอ ต่อการดำรงชีวิตทางการเมืองอย่างมีคุณภาพ เนื่องจากมีการศึกษาน้อย และขาดโอกาสในการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ส่วนวัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวกับ ปทัสถาน (Norms) พบว่า ชาวบ้านให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง มีแบบแผนปฏิบัติ ในการเลือกตั้งโดยให้ความสำคัญกับการเลือกผู้สมัครที่เป็นญาติพี่น้องของตนหรือคนที่สังกัดพรรคที่ตนชื่นชอบ และวัฒนธรรมทางการเมืองเกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์ (Invention) พบว่าชาวบ้านให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ที่ได้จากนโยบายของพรรคการเมืองจึงมีความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองจากที่เคยเลือกตัวบุคคลมาเป็นเลือกพรรค ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองในพื้นที่การวิจัยเป็นแบบไพร่ฟ้า (Subject Political Culture) ผสมกับแบบมีส่วนร่วม (Participant Political Culture) และมีความโน้มเอียงเป็นแบบมีส่วนร่วมมากกว่า อย่างไรก็ตามการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนยังไม่ได้เป็นการมีส่วนร่วมแบบอิสระ (Independent Participation) เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีกรมีส่วนร่วมที่เกิดจากการปลุกกระตมทางการเมือง (Political Mobilization) แม้ว่าประชาชนในพื้นที่การวิจัยทั้งสองแห่ง มีความตื่นตัวทางการเมืองมากกว่าในอดีตและมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น แต่ยังเป็นกรเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองที่ขาดความมีระเบียบวินัย และมีพฤติกรรมที่ขัดต่อวิถีประชาธิปไตย ส่งผลให้ขาดคุณสมบัติของการเป็นพลเมือง (๒) เงื่อนไขที่ทำให้

เกิดลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวบ้านในพื้นที่วิจัย มี ๒ ระดับคือระดับบุคคลได้แก่ เพศ อายุ และการศึกษา กับระดับองค์กร ในส่วนองค์กรที่เป็นทางการได้แก่ พรรคการเมืองและสื่อมวลชน และองค์กรที่ไม่เป็นทางการได้แก่ ครอบครัวและกลุ่มหัวคะแนน (๓) แนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในชนบทอีสาน แบ่งเป็น ๓ ระดับคือ (๑) ระดับครอบครัว (๒) ระดับชุมชน และ (๓) ระดับสังคมใหญ่ ที่ต้องร่วมมือกันในการปลูกฝังสมาชิกของครอบครัวและชุมชนให้มีความคิดในการรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตอาสาในการเสียสละ มีความคิดสร้างสรรค์ประชาธิปไตย เคารพในเหตุและผล มากกว่า ยึดมั่นในตัวบุคคล ยึดหลักความเสมอภาคในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และเคารพในกฎหมาย กติกาของสังคมอย่างเคร่งครัด ^{๑๐๒}

ปิยะชาติ ประทุมพร ได้วิจัยเรื่อง “การจัดการความขัดแย้งในรูปแบบประชาธิปไตยทางการเมือง” ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานและการศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดการความขัดแย้งกรณีฝ่ายราชินีไสลและเขื่อนปากมูล ด้วยการจัดการความขัดแย้งแบบประชาธิปไตยเชิงราชการ เชิงการเมือง และเชิงประชาสังคม พบว่า การจัดการความขัดแย้งแบบประชาธิปไตยเชิงสมมติกว่าเชิงใดเชิงหนึ่ง กล่าวคือ ในกรณีของฝ่ายราชินีไสล ใช้การจัดการความขัดแย้งแบบประชาธิปไตยเชิงการเมืองผสมผสานกับเชิงราชการมีความเป็นไปได้มากที่สุด ส่วนกรณีเขื่อนปากมูล ใช้การจัดการความขัดแย้งแบบประชาธิปไตยเชิงการเมืองผสมผสานกับเชิงประชาสังคม มีความเป็นไปได้มากที่สุด ^{๑๐๓}

พงศ์กร อรรถนพพร ได้วิจัยเรื่อง “การสร้างและการรักษาฐานสนับสนุนทางการเมืองของพรรคเพื่อไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ผลการวิจัยพบว่า ๑. บริบททางการเมืองในแต่ละช่วงเวลามีผลต่อการกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการสร้างและรักษาฐานสนับสนุนทางการเมืองของพรรคเพื่อไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๒. การกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการสร้างและรักษาฐานสนับสนุนทางการเมืองของพรรคเพื่อไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้หลักการตลาดการเมืองและการสื่อสารการเมืองเช่นเดียวกับพรรคไทยรักไทยและพรรคพลังประชาชน ๓. อุปสรรคปัญหาในการสร้างและรักษาฐานทางการเมืองของพรรคเพื่อไทยคือ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖๕ และ มาตรา ๒๗๙ รวมทั้งประกาศคำสั่งของหัวหน้า คสช. ที่ยังมีผลบังคับใช้อยู่ ๔. แนวโน้มการกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการสร้างและรักษาฐานสนับสนุนทางการเมืองในสถานการณ์ข้อจำกัดด้านเสรีภาพของพรรคการเมือง คือให้

^{๑๐๒}เปรมศักดิ์ เพียยุระ, “แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองที่ส่งเสริมประชาธิปไตยใน ชนบทอีสาน”, *ดุชนิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๕).

^{๑๐๓}ปิยะชาติ ประทุมพร, “การจัดการความขัดแย้งในรูปแบบประชาธิปไตยทางการเมือง”, *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการเมือง*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๘).

ดำเนินการไปตามสภาพปัญหาและความเป็นจริงของแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย^{๑๐๔}

สำราญ นาบุตร ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทในการใช้อำนาจของรัฐต่อผู้ชุมนุมทางการเมือง” ผลการวิจัยพบว่า ประเทศต่าง ๆ ที่นำมาศึกษาเปรียบเทียบกับกรณีของไทย คือ สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี อังกฤษ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐ-เกาหลี และมาเลเซีย มีพัฒนาการแตกต่างกันอย่างมาก กล่าวคือ ก่อนที่จะมีการรับรองสิทธิเสรีภาพเกี่ยวกับการชุมนุมทางการเมืองไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างมั่นคงและยั่งยืนประเทศทางตะวันตกดังกล่าวล้วนแต่ผ่านประวัติศาสตร์การต่อสู้ทางการเมืองระหว่างผู้ปกครองและประชาชนมายาวนานหลายศตวรรษ จนกระทั่งเข้าสู่ยุคประชาธิปไตยที่ถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในขณะที่ประเทศทางตะวันออก คือ สาธารณรัฐ-เกาหลี และมาเลเซีย และไทยนั้น แม้รัฐธรรมนูญจะได้วางหลักการทำนองเดียวกันกับประเทศดังกล่าว แต่การตื่นตัวในเรื่องนี้ก็เพิ่งจะเกิดขึ้นเมื่อไม่นาน ส่วนวิธีการและเงื่อนไขในการใช้อำนาจรัฐต่อผู้ชุมนุมทางการเมืองนั้นพบว่า ประเทศดังกล่าวล้วนแต่ใช้ระบบควบคุมหลังด้วยกันทั้งหมด กล่าวคือ ไม่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องขออนุญาตก่อนการชุมนุมแต่อย่างใด หากแต่กำหนดให้มีการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการชุมนุมต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องก่อนการชุมนุมเพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้รับทราบข้อมูลที่จำเป็นในอันที่จะควบคุมดูแลการชุมนุมให้เป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อยภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และป้องกันการกระทำใด ๆ ที่จะก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนและสังคมโดยรวม และกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปัญหาการชุมนุมทางการเมืองมิได้เกิดจากบทกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่เกิดจากผลของเหตุอันสืบเนื่องมาจากโครงสร้างทางสังคมและระบบการเมืองที่สะสมมายาวนานดังนั้น เพื่อให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและสาเหตุอย่างแท้จริง จึงควรมีการปฏิรูปโครงสร้างทางสังคมและระบบการเมืองอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมและสร้างเสริมระบบการเมืองไทยให้มีความชอบธรรมเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน ควบคู่ไปกับการใช้มาตรการทางสังคมและกฎหมาย^{๑๐๕}

สนั่น เล่าประวัติชัย ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทย” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ความขัดแย้งการเมืองไทยเป็นการขัดแย้งของชนชั้นนำ ไม่ใช่ความขัดแย้งทางชนชั้นตามทฤษฎีของมาร์กซ์ ความขัดแย้งที่เกิดมาจากเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนด เนื่องจาก

^{๑๐๔} พงศกร อรรณนพพร, “การสร้างและการรักษาสถาบันสนับสนุนทางการเมืองของพรรคเพื่อไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”, *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาการเมือง*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๖๑).

^{๑๐๕} สำราญ นาบุตร, “บทบาทในการใช้อำนาจของรัฐต่อผู้ชุมนุมทางการเมือง”, *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาการเมือง*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๘).

ชนชั้นนำกลุ่มต่าง ๆ ต้องการแย่งชิงอำนาจนำในพื้นที่สังคมการเมืองเพื่อควบคุมกลไกรัฐและพื้นที่สังคมอุดมการณ์ เพื่อแย่งการควบคุมทรัพยากรอันเป็นผลประโยชน์ทางการเมือง ๒. สำหรับแนวทางหรือรูปแบบการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของการเมืองไทย พบว่า ๒.๑ เนื่องจากเป็นความขัดแย้งของชนชั้นนำทางการเมือง มาจากผลประโยชน์ทางการเมือง กลุ่มชนชั้นนำต้องยอมรับว่าความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ครองอำนาจนำของกลุ่มชนชั้นนำแต่ละกลุ่มที่ขัดแย้ง ๒.๒ การขัดแย้งทางการเมืองของไทยตั้งแต่ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นมาจนเกิดวงจรอุบาทว์ทางการเมืองไทย พบว่า กลุ่มชนชั้นนำที่ครองอำนาจนำต่างมีผลประโยชน์แอบแฝง ดังนั้น หากเกิดความขัดแย้งทางการเมือง ต่างฝ่ายก็จะมีการพยายามต่อรองผลประโยชน์ทางการเมืองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของฝ่ายตนซึ่งการต่อรองผลประโยชน์นี้ จะส่งผลต่อระดับความรุนแรงมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับการประสานประโยชน์ของกลุ่มที่ครอบงำอยู่ อันสอดคล้องกับแนวคิดของดาร์เรนดอร์ฟ การขัดแย้งทางการเมืองของไทย เมื่อ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ ยังดำรงสถานะ อยู่จนกระทั่งปัจจุบัน เนื่องจากผู้ครองอำนาจนำไม่สามารถประสานผลประโยชน์ทางการเมืองกันได้อาจเป็นเพราะต่างฝ่ายต่างเชื่อมั่นว่าฝ่ายตนจะชนะ ดังนั้นระดับความรุนแรงจึง เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งลึกลงไปถึงปัจเจกชน มีการแตกแยกทางความคิดกันอย่างรุนแรงหากการขัดแย้งทางการเมืองครั้งนี้ไม่สามารถประสานประโยชน์ระหว่างผู้ครองอำนาจนำทั้งสองฝ่าย ระดับความรุนแรงของความขัดแย้งทางการเมืองครั้งนี้จะถึงขั้นทำลายสถาบันหลักที่สำคัญของรัฐ และหากถึงจุดนั้น เชื่อว่าสังคมไทยต้องกลับไปสู่สภาวะธรรมชาติของโทมัส ฮอบบ์ แต่หากประสานประโยชน์กันได้ สังคมก็ยังสามารถร่วมกันแสดงเจตจำนงทั่วไป ในการสร้างสถาบันทางการเมืองขึ้นมาใหม่ โดยยืนอยู่ที่หลักความเสมอภาค ทางกฎหมาย และสังคมไทยจึงจะกลับไปสู่ความยุติธรรม^{๑๐๖}

สะพรั่ง สุขเวชชวรกิจ ได้วิจัยเรื่อง “ธรรมาภิบาลในการเมืองท้องถิ่นของไทย” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นอุปสรรคในการมีธรรมาภิบาลคือ (๑) ระบบอุปถัมภ์รูปแบบการปฏิบัติหรือวัฒนธรรมแบบเครือญาติและพวกพ้อง ในสังคมไทย (๒) การทุจริตคอร์รัปชั่น ในทุกภาคส่วนนำไปสู่การบริหารงานที่ไม่โปร่งใส (๓) การบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีดีพอขาดประสิทธิภาพ และ (๔) ความไม่ชอบธรรมในการเข้าสู่ตำแหน่งของนักการเมืองท้องถิ่น ๒. บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นกับการแก้ไขปัญหาการขาดธรรมาภิบาลและการนำไปใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ (๑) การสร้างจิตสำนึกให้ประชาชน ในท้องถิ่นให้มีธรรมาภิบาลที่ดี (๒) การสร้างวัฒนธรรมธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้น ในการเมืองท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๓) การทำให้กลไกการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นมีความโปร่งใสและชอบธรรม (๔) การทำให้ธรรมาภิบาลกลายเป็น ส่วนหนึ่งของวิถีชุมชน และ (๕) การบริหารธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นเพื่อแก้ปัญหา

^{๑๐๖} สนั่น เล่าประวัติชัย, “รูปแบบการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทย”, **ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาการเมือง**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๘).

การทุจริตคอร์รัปชัน ๓. บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ (๑) นักการเมืองท้องถิ่นในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีความซื่อสัตย์สุจริต (๒) การใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๓) การกระตุ้นให้เกิดมาตรการการตื่นรู้ทางสังคมในท้องถิ่นและ (๔) การสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล^{๑๐๗}

ศาสตราจารย์ บุญเสริมวรรณ ได้วิจัยเรื่อง “พัฒนาการของการเมืองเชิงสัญญาะในการเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทย” ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการผลิตความหมายของสัญญาะการเมืองนำไปสู่การตอกย้ำ และผลิตซ้ำวาทกรรมที่มีพลังผลักดันขบวนการเคลื่อนไหวให้เกิดประสิทธิผลสูง ได้แก่ วาทกรรมเราจะสู้เพื่อในหลวง วาทกรรมเรื่องกู้ชาติและการเอาประเทศไทยของเราคืนมา วาทกรรมเรื่องระบอบทักษิณ ในฝ่ายของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติก็ตอกย้ำ ให้เห็นชุดของวาทกรรมที่ตรงข้ามกัน ได้แก่ วาทกรรมไพร่-อามาตย์ วาทกรรมเรื่องสองมาตรฐาน การใช้สัญญาะและผลิตความหมายและวาทกรรมยังนำไปสู่รูปแบบการเคลื่อนไหวที่จา เป็นต้องอาศัยระบบการจัดการชุมนุมประท้วงที่มีประสิทธิภาพสูงด้วย กล่าวคือ มีกระบวนการผลิตสินค้าเชิงสัญญาะทางการเมืองในลักษณะต่าง ๆ งานวิจัยนี้ พบว่า กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยผลิตสื่อสี่เหลี่ยมพิมพ์ข้อความว่า “เราจะสู้เพื่อในหลวง” สื่อสี่เหลี่ยมพิมพ์โลโก้พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย มือตบขนาดใหญ่ กลาง เล็ก ส่วนกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติผลิตสื่อสี่เหลี่ยมพิมพ์ข้อความว่า “ไพร่” สื่อสี่เหลี่ยมพิมพ์ข้อความว่า Truth Today ความจริงวันนี้ ดินตบขนาดใหญ่ กลาง เล็ก ส่วนกลุ่มคณะกรรมการประชาชน เพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบอานันท์มหาคษัตริย์ทรงเป็นประมุขผลิตสื่อปักสีธงชาติสื่อลายธงชาติ นกหวีดลายธงชาติ นกหวีดสถาบันจุฬา นกหวีดสถาบันธรรมศาสตร์นกหวีดทองคำ ทำให้สร้างอัตลักษณ์และระดมทุนในการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง^{๑๐๘}

เศรษฐินันท์ ศิริสกุลเขมทัต ได้วิจัยเรื่อง “ปรัชญาแนวพุทธ : การแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง” ผลการวิจัยพบว่า (๑) ความขัดแย้งทางการเมืองตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จนถึงปัจจุบันนั้น ส่วนใหญ่เกิดจากการแสวงหาอำนาจ และผลประโยชน์มากที่สุดซึ่งเป็นผลจากความขัดแย้งทางด้านสังคมที่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มสังคมตั้งแต่กลุ่มชนชั้นแรงงาน กลุ่มชนชั้นกลางและกลุ่มชนชั้นปกครอง รวมถึงความแตกต่างกันในด้านค่านิยมในสังคมที่เป็นชนวนให้เกิดความขัดแย้งจนนำไปสู่ความรุนแรง (๒) ตามหลักปรัชญาแนวพุทธ อันอยู่บนพื้นฐานของพระธรรมคำสั่งสอนของ

^{๑๐๗} สะพรัง สุขเวชชวรกิจ, “ธรรมาภิบาลในการเมืองท้องถิ่นของไทย”, *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาการเมือง*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๙).

^{๑๐๘} ศาสตราจารย์ บุญเสริมวรรณ, “พัฒนาการของการเมืองเชิงสัญญาะในการเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทย”, *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาการเมือง*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๖๑).

พระพุทธเจ้าด้วยหลักอริยสัจ ๔ มาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน และ (๓) การนำปรัชญาแนวพุทธมาเป็นหลักในการสร้างวิถีชีวิตของคนทุกระดับในสังคม และปฏิบัติบนพื้นฐานของหลักนิติธรรม กบหลักราชธรรมที่บูรณาการเข้ากับหลัก ทศพิศราชธรรมในการบริหารประเทศจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตยอันเป็นการนำไปสู่การสร้างฐานของประชาธิปไตยที่มีคุณธรรมและมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนตามปรัชญาแนวพุทธถือว่าความขัดแย้งเป็นวิถีแห่งธรรมชาติที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในที่เป็นแกนกลางอยู่ลึกที่สุดในตัวบุคคล ประกอบด้วย อกุศลมูล คือ โลภะ โทสะ โมหะ และเมื่อเหตุของปัจจัยภายในรวมกับปัจจัยภายนอก ได้แก่ ทิฐิมานะแล้วกลายเป็นแรงผลักดันให้เกิดสภาวะของความขัดแย้งขึ้น และนำไปสู่ความรุนแรงในที่สุดดังนั้นเมื่อสาเหตุเกิดจากตัวบุคคลเป็นหลักสำคัญ การแก้ปัญหาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องแก้ที่ต้นเหตุหรือสาเหตุของปัญหาที่ทำให้เกิดทุกข์ คือ ความขัดแย้ง ดังนั้น หลักอริยสัจ ๔ ตามปรัชญาแนวพุทธ คือ วิธีการมองปัญหาและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ (system thinking) และการแก้ปัญหาทางการเมืองด้วยแนวทางเช่นนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจ หลักและวิธีคิดอย่างถูกต้องเป็นระบบด้วยการปลูกฝังให้คนในสังคมได้เข้าถึงคุณธรรมตามหลักปรัชญาแนวพุทธ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ภาครัฐควรให้ความสนใจส่งเสริมสนับสนุนการนำปรัชญาแนวพุทธมาเป็นพื้นฐาน และเพื่อการพัฒนาไปสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพต่อไป^{๑๐๙}

ธนิต สุวรรณเมนะ ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของศาลรัฐธรรมนูญกับการเมืองไทย” ผลการวิจัยพบว่า ตั้งแต่ปี พุทธศักราช ๒๔๗๕ นับแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ประเทศไทยมี รัฐธรรมนูญมาแล้วรวม ๑๘ ฉบับ ในขณะที่ในต่างประเทศมีรัฐธรรมนูญอยู่เพียงไม่กี่ฉบับ รัฐธรรมนูญประเทศไทยที่มีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ได้แก่ ฉบับปี พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นฉบับที่ ๑๖ โดยมีบทบัญญัติให้มีศาลรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่พิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวทางการเมือง และการวินิจฉัยว่าบทบัญญัติใดขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ จนถึงปี พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่โดยรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีบทบัญญัติให้มีศาลรัฐธรรมนูญไว้เช่นเดียวกัน โดยให้ถือว่า เป็นศาลในการพิจารณาคดีทางการเมืองที่สำคัญ ๆ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ทำให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีบทบาทที่สำคัญ และเป็นที่สนใจของประชาชน จะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์กับการเมืองไทยนั้น ศาลรัฐธรรมนูญเป็นสถาบันที่มีไว้เพื่อแก้ไขวิกฤตทางการเมือง และการขัดแย้งทางการเมือง ในขณะเดียวกัน ศาลรัฐธรรมนูญก็อาจถูกใช้ เป็นเครื่องมือในการที่จะทำลายล้าง เพราะการล้มล้างทางรัฐสภาของประเทศไทย ในยุคปัจจุบันเป็นไปได้ยาก จึงต้องใช้การสร้างวิธีล้มล้างโดยอาศัยความผิดที่กำหนด ไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่ง

^{๑๐๙} เศรษฐินันท์ ศิริสกุลเขมทัต, “ปรัชญาแนวพุทธ : การแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง”, **ดุष्ฎิ นิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎิบัณฑิต สาขาวิชาการเมือง**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๙).

ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องเป็นผู้ตัดสิน เช่น การพิจารณาคดีชุกหุน การยุบพรรคไทยรักไทย การยุบพรรคพลังประชาชน เป็นต้น^{๑๑๐}

วราเทพ รัตนากร ได้วิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาพรรคการเมืองในระบบ การเมืองไทย” ผลการวิจัยพบว่า นับแต่ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงมาสู่ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕ หลังจากนั้นได้มีการพรรคการเมืองเกิดขึ้นเรื่อยมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบันเป็นจำนวนมาก แต่การพัฒนาพรรคการเมืองเพื่อนำไปสู่ความเป็นสถาบันทางการเมือง ยังไม่เป็นที่ยอมรับจากประชาชนเหมือนสถาบันหลักอื่น ๆ เนื่องจากพรรคการเมืองไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างสมบูรณ์ตามองค์ประกอบที่สำคัญของความเป็นสถาบันทางการเมือง ๔ ประการ คือ (๑) ความสามารถในการปรับตัว (๒) การจัดการเชิงโครงสร้างที่มีความซับซ้อนในลักษณะ องค์กรที่มีหน่วยงานย่อยหรือสาขาแยกย่อย (๓) ความมีอิสระที่ไม่ผูกพันกับผลประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และ (๔) ความเป็นปึกแผ่นในลักษณะองค์กรที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นอกจากนี้พบข้อเท็จจริงว่า พรรคการเมืองในระบบการเมืองไทยยังประสบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การพัฒนาหลายด้าน ได้แก่ ความไม่ต่อเนื่องในระบอบประชาธิปไตย กฎหมายที่ไม่สนับสนุนต่อการพัฒนาพรรคการเมือง และการยุบพรรค-การเมือง เป็นต้น ประกอบกับปัญหาการขาดอุดมการณ์ ร่วมกันของสมาชิก การบริหารจัดการภายในของพรรคการเมืองที่ไม่เป็นประชาธิปไตย การสร้าง เครือข่ายทางการเมืองที่ไม่เข้มแข็ง และการบริหารจัดการระบบการเงินที่ไม่มีประสิทธิภาพ รวมทั้ง เมื่อเกิดความขัดแย้งจากเรื่องผลประโยชน์ทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลระดับผู้นำพรรค การลาออกของผู้บริหารหรือสมาชิกพรรค ทำให้เกิดการย้ายพรรคหรือการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นมา ใหม่ อันเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้พรรคการเมืองไม่สามารถพัฒนาไปได้อย่างต่อเนื่อง^{๑๑๑}

เอกวิชัย วิชยานฤพล ได้วิจัยเรื่อง Wการแทรกแซงทางการเมืองของตำรวจ : กรณีศึกษา ตำรวจภูธร ภาค ๙” ผลการวิจัยพบว่า ตำรวจภูธรทุกนาย ทุกระดับ ต้องปรับทัศนคติ ทำงานเพื่อ ประชาชนไม่ไปแสวงหาความก้าวหน้าในอาชีพตำรวจ จากผู้มีอิทธิพล นักการเมือง และผู้มีบารมีใน สังคม ผู้บังคับบัญชาระดับสูงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เป็นตัวอย่างที่ดีให้ผู้ใต้บังคับบัญชา กำหนดวิสัยทัศน์ชัดเจนในการบริหารกำลังพล ไม่ทุจริต เติบโตด้วยความรู้ความสามารถของตัวเอง ไม่ เข้าห่านักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลต่าง ๆ บริหารงานด้วยความเป็นธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต และ จริ่งใจต่อ องค์กรตำรวจ นอกจากนี้ควรมีการปรับโครงสร้างของตำรวจให้เป็นองค์กรอิสระ ไม่ขึ้นกับ ฝ่ายการเมือง ทำให้ตำรวจมีความเป็นเอกภาพในการบริหารงานตำรวจและ ควรเพิ่มงบประมาณและ

^{๑๑๐}ธนิต สุวรรณเมนะ, “บทบาทของศาลรัฐธรรมนูญกับการเมืองไทย”, **ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิ บัณฑิต สาขาวิชาการเมือง**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๖).

^{๑๑๑}วราเทพ รัตนากร, “ยุทธศาสตร์การพัฒนาพรรคการเมืองในระบบการเมืองไทย”, **ดุชนิพนธ์ ปรัชญาดุชนิบัณฑิต สาขาวิชาการเมือง**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๘).

สวัสดิการต่าง ๆ ให้กับตำรวจอย่างเต็มที่เพื่อป้องกันไม่ให้ตำรวจไปพึ่งพาอาศัยผู้มีอิทธิพล และนักการเมือง และเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป เพื่อให้สามารถเลื่อนขั้นเงินเดือนไปในระดับที่สูงขึ้นได้^{๑๑๒}

วุฒิพงศ์ บัวซ้อย ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการเมืองภาคประชาชนว่าด้วยเรื่องที่ดินทำกิน” ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเมืองภาคประชาชนในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จหรือยืดเยื้อยาวนาน มีรูปแบบหรือมีวิธีการปฏิบัติ ดังนี้ วิธีการร้องทุกข์ของชาวบ้านห้วยระหงส์ห้วยกลดได้ต่อสู้และประสานความร่วมมือกับบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกรูปแบบ ขณะที่ชาวบ้านน้ำคำเหนือได้ทำเพียงรวมตัวกันปรึกษาหารือในหมู่บ้านและทำหนังสือร้องเรียนถึงนายอำเภอผู้ว่าราชการจังหวัดรัฐสภาและเรื่องก็เงียบไป การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐชาวบ้านห้วยระหงส์ห้วยกลดจะรวมตัวกันเข้าไปสอบถามกับคูกรณีโดยตรง รวมทั้งผู้ว่าราชการจังหวัด และสอบถามผ่านที่ปรึกษา ขณะที่ชาวบ้านน้ำคำเหนือไม่ได้ติดตามแต่รอการช่วยเหลือตามระบบราชการ การประท้วงอำนาจรัฐ ชาวบ้านห้วยระหงส์ห้วยกลดหาจัดเวทีประท้วงหน้าหมู่บ้าน หน้าอำเภอ หน้าศาลากลางจังหวัดและหน้ารัฐสภา ส่วนชาวบ้านน้ำคำเหนือขัดขวางไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐนำรถแทรกเตอร์เข้าไปเดินดินในพื้นที่เพื่อทำขอบเขตที่ดินหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) การร่วมมือกันแก้ไขวิกฤติชาวบ้านห้วยระหงส์ห้วยกลดทามีกลุ่ม Non Governmental Organizations (NGO) ทนายความเข้ามาช่วยเหลือ ส่วนกรณีบ้านน้ำคำเหนือไม่มี Non Governmental Organizations (NGO) ไม่มีทนายความช่วยเหลือ มีการอารยะขัดขืนต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้ง ๒ พื้นที่ การสานเสวนาของบ้านห้วยระหงส์ ห้วยกลดทามีบุคคลสำคัญที่เป็นแกนนำหลักประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายจนเกิดการจับพิกัด Global Positioning System (GPS) เพื่อการรังวัดที่ดินร่วมกัน ส่วนบ้านน้ำคำเหนือการสานเสวนาเกิดขึ้นตามกลไกของรัฐ ความสามารถในการเจรจาต่อรองพบว่า บุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถสถานะ อำนาจ และทรัพยากรมีอิทธิพลอย่างมากต่อแกนนำชาวบ้านทั้ง ๒ พื้นที่ การวิเคราะห์นโยบายของรัฐต่อปัญหาที่ดินทำกินในช่วงสมัยรัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ถึงสมัยรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร พ.ศ. ๒๕๕๕ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด โดยนโยบายของรัฐต่อปัญหาที่ดินทำกินช่วงรัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จะมีนโยบายการนำที่ดินราชพัสดุ เพื่อให้เกษตรกรเช่าทำการเกษตร มีโฉนดชุมชน และมีแนวทาง วิธีการและมาตรการในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ส่วนรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร จะใช้ มติ ครม. ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นหลักในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้กับประชาชน^{๑๑๓}

^{๑๑๒}เอกวิชัย วิชยานฤพล, “การแทรกแซงทางการเมืองของตำรวจ : กรณีศึกษาตำรวจภูธร ภาค ๙”, *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาการเมือง*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๖๐).

^{๑๑๓}วุฒิพงศ์ บัวซ้อย, “รูปแบบการเมืองภาคประชาชนว่าด้วยเรื่องที่ดินทำกิน”, *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาการเมือง*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๙).

พิชิต รัชตพิบูลภพ ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร” ผลการวิจัยพบว่า (๑) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยพบว่า อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกปัจจัยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ปัจจัยด้านระบบส่วนตัวของบุคคล รองลงมาปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ปัจจัยด้านจิตวิทยา ส่วนด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับน้อยตามลำดับ (๒) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี อายุ การศึกษา ระดับรายได้ ระดับชั้นยศ และระยะเวลาทำงาน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ (๓) ตัวแปรที่ส่งผลทางตรงต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุแบบวิธี Step Wise Multiple Regression Analysis มีทั้งหมด ๔ ตัวแปรซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ถึงร้อยละ ๗๐.๑ (๔) ตัวแปรที่ส่งผลทางตรงต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากมากไปหาน้อย คือ แรงจูงใจที่เป็นเรื่องของความรู้สึกและอารมณ์ (Beta= ๐.๔๒๑) และระดับชั้นยศพลทหารกองประจำการ (Beta= -๐.๔๒๑) การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง (Beta= ๐.๑๕๒) และแรงจูงใจที่มีสาเหตุมาจากค่านิยม (Beta= ๐.๐๙๕). (๕) ส่วนตัวแปรที่ส่งผลในเชิงบวก ได้แก่ แรงจูงใจที่เป็นเรื่องของความรู้สึกและอารมณ์, การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง, แรงจูงใจที่มีสาเหตุมาจากค่านิยม ส่วนตัวแปรที่ส่งผลในเชิงลบได้แก่ ระดับชั้นยศพลทหารกองประจำการ^{๑๑๔}

สรุปได้ว่า จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จทั้งในแง่ของการพัฒนาทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและระบบการศึกษา อีกทั้งลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองเป็น ๔ ลักษณะ คือวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (Parochial Political Culture) แบบไพร่ฟ้า (Subject Political Culture) แบบมีส่วนร่วม (Participant Political Culture) และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบพลเมือง (Civic Political Culture) ซึ่งผลการศึกษาพบว่าลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองในพื้นที่การวิจัยเป็นแบบไพร่ฟ้า (Subject Political Culture) ผสมกับแบบมีส่วนร่วม (Participant Political Culture) และมีความโน้มเอียงเป็นแบบมีส่วนร่วมมากกว่า อย่างไรก็ตามการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนยังไม่ได้เป็นการมีส่วนร่วมแบบอิสระ (Independent Participation) เพียงอย่างเดียว แต่ยังมี การมีส่วนร่วมที่เกิดจากการปลุกระดมทางการเมือง (Political Mobilization) แม้ว่าประชาชนในพื้นที่การวิจัยทั้งสองแห่ง มีความตื่นตัวทางการเมืองมากกว่าในอดีตและมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น นอกจากนี้ การเมืองท้องถิ่นของไทยยังพบ. ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ระบบอุปถัมภ์รูปแบบการปฏิบัติหรือวัฒนธรรมแบบเครือญาติและพวกพ้อง ในสังคมไทย การทุจริตคอร์รัปชั่น ในทุกภาคส่วนนำไปสู่การบริหารงานที่ไม่โปร่งใส การบังคับใช้กฎหมายยังไม่ดีพอขาดประสิทธิผล และ

^{๑๑๔}พิชิต รัชตพิบูลภพ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร”, รายงานวิจัย, (มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, ๒๕๕๖).

ความไม่ชอบธรรมในการเข้าสู่ตำแหน่งของนักการเมืองท้องถิ่นซึ่งนักการเมืองท้องถิ่นในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต และ การสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ตารางที่ ๒.๒๒ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

นักวิจัย	ผลการวิจัย
เปรมศักดิ์ เพียยุระ, (๒๕๕๕).	วัฒนธรรมทางการเมืองแบบค้ำแคบ แบบไพร่ฟ้า แบบมีส่วนร่วม และแบบพลเมือง ซึ่งลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองในพื้นที่การวิจัยเป็นแบบไพร่ฟ้า ผสมกับแบบมีส่วนร่วม และมีความโน้มเอียงเป็นแบบมีส่วนร่วมมากกว่า อย่างไรก็ตามการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนยังไม่ได้เป็นการมีส่วนร่วมแบบอิสระเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีกรมีส่วนร่วมที่เกิดจากการปลุกกระดมทางการเมือง แม้ว่าประชาชนในพื้นที่การวิจัยทั้งสองแห่ง มีความตื่นตัวทางการเมืองมากกว่าในอดีตและมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น แต่ยังเป็นกรเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองที่ขาดความมีระเบียบวินัย
ปิยะชาติ ประทุมพร, (๒๕๕๘).	ในกรณีของฝ่ายราชาธิปไตย ใช้การจัดการความขัดแย้งแบบประชาธิปไตยเชิงการเมืองผสมผสานกับเชิงราชการมีความเป็นไปได้มากที่สุด ส่วนกรณีเขื่อนปากมูล ใช้การจัดการความขัดแย้งแบบประชาธิปไตยเชิงการเมืองผสมผสานกับเชิงประชาสังคม
พงศกร อรรณนพพร, (๒๕๖๑).	๑. บริบททางการเมืองในแต่ละช่วงเวลามีผลต่อการกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการสร้างและรักษาฐานสนับสนุนทางการเมืองของพรรคเพื่อไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๒. การกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการสร้างและรักษาฐานสนับสนุนทางการเมืองของพรรค ๓. อุปสรรคปัญหาในการสร้างและรักษาฐานทางการเมือง คือ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๔. แนวโน้มการกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการสร้างและรักษาฐานสนับสนุนทางการเมืองในสถานการณ์ข้อจำกัดด้านเสรีภาพของพรรคการเมือง

ตารางที่ ๒.๒๒ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
สำราญ นานบุตร, (๒๕๕๘).	ก่อนที่จะมีการรับรองสิทธิเสรีภาพเกี่ยวกับการชุมนุมทางการเมืองไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างมั่นคงและยั่งยืนแล้วแต่ผ่านประวัติศาสตร์การต่อสู้ทางการเมืองระหว่างผู้ปกครองและประชาชนมายาวนานจนกระทั่งเข้าสู่ยุคประชาธิปไตยที่ถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
สนั่น เล่าประวัติชัย, (๒๕๕๘).	กลุ่มชนชั้นนำที่ครองอำนาจนำต่างมีผลประโยชน์แอบแฝง ดังนั้น หากเกิดความขัดแย้งทางการเมือง ต่างฝ่ายก็จะมีการพยายามต่อรองผลประโยชน์ทางการเมือง เพื่อรักษาผลประโยชน์ของฝ่ายตนซึ่งการต่อรองผลประโยชน์นี้ จะส่งผลกระทบต่อระดับความรุนแรงมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับการประสานประโยชน์ของกลุ่มที่ครอบงำอยู่
สะพรั่ง สุขเวชชวรกิจ, (๒๕๕๙).	๑. ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ (๑) ระบบอุปถัมภ์ (๒) การทุจริตคอร์รัปชัน (๓) การบังคับใช้กฎหมายยังไม่ดีพอขาดประสิทธิผล และ (๔) ความไม่ชอบธรรมในการเข้าสู่ตำแหน่ง ๒. บทบาทในการแก้ปัญหาคารขาดธรรมาภิบาล (๑) การสร้างจิตสำนึก (๒) การสร้างวัฒนธรรมธรรมาภิบาล (๓) การทำให้กลไกการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นมีความโปร่งใส (๔) การทำให้ธรรมาภิบาลกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชุมชน (๕) การบริหารเพื่อแก้ปัญหาคารทุจริตคอร์รัปชัน ๓. บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น คือ (๑) ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี (๒) การใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (๓) การกระตุ้นให้เกิดมาตรการการตื่นรู้ทางสังคมในท้องถิ่นและ (๔) การสร้างองค์กร-ปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ตารางที่ ๒.๒๒ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
<p>สาโรจน์ บุญเสริมวรรณ, (๒๕๖๑).</p>	<p>กระบวนการผลิตความหมายของสัญญาการเมืองนำไปสู่การตอกย้ำและผลิตซ้ำวาทกรรมที่มีพลังผลักดันขบวนการเคลื่อนไหวให้เกิดประสิทธิผลสูง ได้แก่ วาทกรรมเราจะสู้เพื่อในหลวงวาทกรรมเรื่องกู้ชาติและการเอาประเทศไทยของเราคืนมา วาทกรรมเรื่องระบอบทักษิณ ในฝ่ายของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติก็ตอกย้ำให้เห็นชุดของวาทกรรมที่ตรงข้ามกัน</p>
<p>เศรษฐินันท์ ศิริสกุลเขมทัต , (๒๕๕๙).</p>	<p>(๑) ความขัดแย้งทางการเมืองตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จนถึงปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่เกิดจากการแสวงหาอำนาจ และผลประโยชน์มากที่สุด (๒) ตามหลักปรัชญาแนวพุทธ อันอยู่บนพื้นฐานของพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าด้วยหลักอริยสัจ ๔ มาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน และ (๓) การนำปรัชญาแนวพุทธมาเป็นหลักในการสร้างวิถีชีวิตของคนทุกระดับในสังคม</p>
<p>ธนิ ต สุวรรณเมนะ , (๒๕๕๖).</p>	<p>ตั้งแต่ปี พุทธศักราช ๒๕๓๕ นับแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตยประเทศไทยมี รัฐธรรมนูญมาแล้วรวม ๑๘ ฉบับ ในขณะที่ในต่างประเทศมีรัฐธรรมนูญอยู่เพียงไม่กี่ฉบับ รัฐธรรมนูญประเทศไทยที่มีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ได้แก่ ฉบับปี พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นฉบับที่ ๑๖ โดยมีบทบัญญัติให้มีศาลรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่พิจารณาคดีที่เกี่ยวกับเรื่องราวทางการเมือง และการวินิจฉัยว่าบทบัญญัติใดขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ จนถึงปี พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>
<p>วราเทพ รัตนากร , (๒๕๕๘).</p>	<p>นับแต่ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงมาสู่ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ หลังจากนั้นได้มีพรรคการเมืองเกิดขึ้นเรื่อยมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบันเป็นจำนวนมาก แต่การพัฒนาพรรคการเมืองเพื่อนำไปสู่ความเป็นสถาบันทางการเมืองยังไม่เป็นที่ยอมรับจากประชาชนเหมือนสถาบันหลักอื่น ๆ เนื่องจากพรรคการเมืองไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างสมบูรณ์ตามองค์ประกอบที่สำคัญของความเป็นสถาบันทางการเมือง</p>

ตารางที่ ๒.๒๒ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
เอกวิชัย วิชยานฤพล, (๒๕๖๐).	ตำรวจทุกนาย ทุกระดับ ต้องปรับทัศนคติ ทำงานเพื่อประชาชนไม่ไปแสวงหาความก้าวหน้าในอาชีพตำรวจ จากผู้มีอิทธิพล นักการเมือง และผู้มีบารมีในสังคม ผู้บังคับบัญชาระดับสูงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เป็นตัวอย่างที่ดีให้ ผู้ใต้บังคับบัญชา กำหนดวิสัยทัศน์ชัดเจนในการบริหารกำลังพล ไม่ทุจริต เด็ดขาดด้วยความรู้ความสามารถของตัวเองไม่เข้าหา นักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลต่าง ๆ บริหารงานด้วยความ เป็นธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต
วุฒิมงคล บัวซ้อย, (๒๕๕๙).	วิธีการร้องทุกข์ของชาวบ้านห้วยระหงส์ห้วยกลใต้ต่อสู้และ ประสานความร่วมมือกับบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกรูปแบบ ขณะที่ ชาวบ้านน้ำคำเหนือได้ทำเพียงรวมตัวกันปรึกษาหารือใน หมู่บ้านและทำหนังสือร้องเรียนถึงนายอำเภอ ผู้ว่าราชการ จังหวัดรัฐสภาและเรื่องก็เงียบไป การตรวจสอบการใช้อำนาจ รัฐชาวบ้านห้วยระหงส์ห้วยกลทาจจะรวมตัวกันเข้าไปสอบถาม กับคูกรณีโดยตรง รวมทั้งผู้ว่าราชการจังหวัด และสอบถาม ผ่านที่ปรึกษา ขณะที่ชาวบ้านน้ำคำเหนือไม่ได้ติดตามแต่รอ การช่วยเหลือตามระบบราชการ
พิชิต รัชตพิบูลภพ, (๒๕๕๖).	(๑) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยพบว่า อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกปัจจัยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ปัจจัยด้านระบบส่วนตัวของบุคคล รองลงมาปัจจัย ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ปัจจัยด้านจิตวิทยา ส่วนด้าน การมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับน้อยตามลำดับ (๒) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี อายุ การศึกษา ระดับรายได้ ระดับชั้นยศ และระยะเวลาทำงาน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

๒.๑๐.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางเมืองในระบบอบประชาธิปไตย

การศึกษาวิจัยเรื่อง พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางเมืองในระบบอบประชาธิปไตย เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางเพื่อเป็นฐานในการศึกษา ดังนี้

วิศรุตฯ ทองแกมแก้ว เพ็ญญา จันทร์แดง และบุณิกา จันทร์เกตุ ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ เพื่อพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่” ผลการวิจัยพบว่า ๑.ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือของเทศบาล-นครหาดใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งการตกลงร่วมกันด้วยผลการสามารถเข้าถึงได้ การตัดสินใจที่เป็นข้อผูกมัด และการสนทนาถกเถียงอย่างต่อเนื่องที่ยังไม่มีความครอบคลุมสำหรับประชาชนเนื่องจากเหตุผลของสภาพความเป็นชุมชนเมือง ๒.วัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือกับ การกำหนดนโยบายสาธารณะเทศบาลนครหาดใหญ่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕ ในทิศทางเดียวกันในระดับค่อนข้างน้อยโดยส่วนใหญ่การดำเนินงานจะเป็นไปใน ลักษณะประธานชุมชนเป็นผู้ดำเนินการในฐานะตัวแทนของชุมชนเนื่องจากทางเทศบาลยังไม่มี ผู้รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ๓. ค้นพบประเด็นปัญหาออกเป็น ๖ ประเด็นหลัก คือ ๑. ปัญหาด้านการจราจร ๒. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ๓. ปัญหาอุทกภัย ๔. ปัญหาด้านความมั่นคง ๕.ปัญหาด้านโครงสร้างสาธารณูปโภคคุณภาพชีวิต สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม และ ๖. ปัญหาการตระหนักถึงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือของประชาชน^{๑๑๕}

พงษ์เมธี ไชยศรีหา ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขต เทศบาลเมืองชุมแพ ด้านหลักอำนาจอธิปไตยของปวงชนอยู่ในระดับมากร้อยละ ๓๔.๑ ระดับ ปานกลาง ร้อยละ ๔๑.๕ และระดับน้อยร้อยละ ๒๔.๔ ด้านหลักเสรีภาพ ในระดับมากร้อยละ ๓๐.๘ ระดับปานกลางร้อยละ ๕๐.๙ และระดับน้อยร้อยละ ๑๘.๓ ด้านหลักความเสมอภาค ร้อยละ ๓๕.๙ ระดับปานกลางร้อยละ ๔๔.๘ และระดับน้อยร้อยละ ๑๙.๓ ด้านหลักกฎหมาย ร้อยละ ๔๑.๙ ระดับปานกลางร้อยละ ๓๖.๙ และระดับน้อยร้อยละ ๒๑.๒ ด้านหลักเสียงข้าง มาก ร้อยละ ๕๓.๕ ระดับปานกลางร้อยละ ๓๐.๕ และระดับน้อยร้อยละ ๑๖.๐ ๒. ทิศนคติของประชาชนที่มีต่อปัจจัยการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมือง

^{๑๑๕}วิศรุตฯ ทองแกมแก้ว, เพ็ญญา จันทร์แดง, และบุณิกา จันทร์เกตุ, “ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ เพื่อพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่”, วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๕๘) : หน้า ๑-๑๖

ประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ สถาบันทางการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) รองลงมาเป็น สถาบันทางการเมือง ($\bar{X} = 4.54$) สถาบัน ครอบครัว ($\bar{X} = 4.53$) สื่อสารมวลชน ($\bar{X} = 4.45$) และด้านศาสนา ($\bar{X} = 4.42$) ตามลำดับ ๓. ปัจจัยการกล่อมเกลாத่างการเมือง ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง ประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่นอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .๐๕ ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันทางการศึกษา และสถาบันทางการเมือง ส่วน ปัจจัยด้านศาสนาและสื่อสารมวลชนไม่ส่งผลแต่อย่างใด ๔. แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตย ได้แก่ ความร่วมมือ ร่วมใจกันระหว่าง สถาบันครอบครัว สถาบันทางการศึกษา และสถาบันทางการเมือง ที่จะ ร่วมกันอบรมกล่อมเกลาท่างการเมืองให้กับคนรุ่นใหม่ในชุมชนให้รับรู้และเข้าใจถึงหลักการ ประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง โดยเริ่มจากสถาบันครอบครัวเอาใจใส่ดูแลอบรมบุตรหลานของตนให้มีอุปนิสัยเอื้อต่อการเป็นพลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตย จากนั้นสถาบันทางการศึกษาทำหน้าที่ในการถ่ายทอดหลักการทฤษฎีที่ถูกต้องทั้งในระบบห้องเรียนและกิจกรรมภายในโรงเรียน และสุดท้ายสถาบันทางการเมืองทำหน้าที่ทั้งในการให้ความรู้และเปิดช่องทางให้ประชาชนได้ทราบถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางสถาบันทางการเมืองในแต่ละประเภทดำเนินการ ทั้งนี้หากทั้งสามสถาบันดำเนินการได้ครบถ้วน การพัฒนาประชาธิปไตยภายใน ชุมชนก็จะเป็นไปโดยง่าย^{๑๖}

ชาญชัย ฮวดศรี ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงพุทธของผู้นำชุมชนจังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ๑. สภาพปัญหาการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำชุมชนในจังหวัดขอนแก่น ผู้นำ ชุมชนและพระสงฆ์เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในชุมชนและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใน การมีส่วนร่วมทางการเมือง การชักจูงโน้มน้าวให้ประชาชนในชุมชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ๒. แนวคิดและการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงพุทธ ของผู้นำชุมชนในจังหวัดขอนแก่น ในการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีส่วนเสริมให้การเมืองการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยสามารถนำไปบูรณาการให้เข้ากับการเป็นผู้นำตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ หลักสาราณียธรรม ๖, หลักอภิทานิยธรรม ๗, หลักอธิปไตย ๓, หลักอคติ ๔ และหลักธรรม คัมภีร์ครองโลก ๓. รูปแบบการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงพุทธของผู้นำชุมชน คือการใช้หลักธรรมใน การส่งเสริมวัฒนธรรมการเมือง ดังนี้ ๑) การเลือกตั้งใช้หลักหลักอคติ ๔ และธรรมคัมภีร์ครองโลก ๒) การรณรงค์ทำ

^{๑๖}พงษ์เมธี ไชยศรีหา, “แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น”, วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๒๔๓-๒๖๒.

เสียงใช้หลักอธิปไตย ๓) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองใช้หลักหลักสาราณียธรรม ๖) และบทบาทของผู้นำชุมชนในการกำหนดนโยบายใช้หลักอภิธานิธรรม ๗)^{๑๑๗}

อิสมาแอล เบญอিবรอฮีม และธนาสฤกษ์ สตะเวทิน ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริม และสนับสนุนต่อการสร้าง กระบวนการทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาความมั่นคงเพื่อความสงบสุข และสันติในพื้นที่ได้ อย่างมีนัยสำคัญ ประกอบด้วย ด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรม ด้านการพัฒนาระบบสาธารณสุข ด้านการพัฒนาเครือข่ายโทรคมนาคม ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนา การค้าและการลงทุน ด้านการพัฒนาสังคมจิตวิทยา และด้านการพัฒนาการเมืองตามลำดับ ทั้งนี้การที่ภาครัฐได้ดำเนินยุทธศาสตร์สนองรับแนวทางตามพระราชดำริ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ได้สร้างความเชื่อมั่นต่อพี่น้อง ประชาชนในพื้นที่ในขณะเดียวกันประชาชนในพื้นที่ที่มีความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาความมั่นคง ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อให้การแก้ไขปัญหาความไม่สงบ สามารถดำเนินไปได้อย่างถูกต้องตามทิศทางที่ควรจะเป็น ดังนั้น ภาครัฐจึงควรผลักดันการเสริมสร้างกระบวนการทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกมิติ^{๑๑๘}

จำลอง พรหมสวัสดิ์ ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลช่วงพุทธศักราช ๒๕๕๒-๒๕๕๓” ผลการวิจัยพบว่า ๑. บริบททางการเมืองมีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลช่วงพุทธศักราช ๒๕๕๑-๒๕๕๓ มาก ทั้งนี้เนื่องจากบริบททางการเมืองอันได้แก่รัฐธรรมนูญฉบับ พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ให้ประชาชนเข้าไปมีบทบาทสำคัญเป็น ผู้เล่นไม่ใช่ผู้ดูตามแนวคิดของการเมืองแนวใหม่หรือการเมืองภาคประชาชนประกอบกับชนชั้น กลางในช่วงที่ทำการศึกษามีความกระตือรือร้นและมีจิตสำนึกทางการเมืองมาก ขณะเดียวกัน ไม่ต้องการเห็นรัฐบาลมีพฤติกรรมการคอร์รัปชั่นเชิงนโยบายและการขัดกันของผลประโยชน์ อย่างกว้างขวาง ๒. บริบททางสังคมมีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑลช่วงพุทธศักราช๒๕๕๑-๒๕๕๓ ค่อนข้างมากเนื่องจากบริบทสังคมไทยระยะหลังสังคมพหุนิยม และ

^{๑๑๗}ชาญชัย ฮวดศรี, “รูปแบบการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงพุทธของผู้นำชุมชนจังหวัดขอนแก่น, การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๒ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, หนองประจักษ์โพธิ์ใต้ ชั้น ๓ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ : ๑๑๗-๑๒๗

^{๑๑๘}อิสมาแอล เบญอিবรอฮีม และ ธนาสฤกษ์ สตะเวทิน, “วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย” วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๗๙-๙๐

พหุวัฒนธรรมเป็นสังคมข่าวสารข้อมูลทำให้ชนชั้นกลาง สนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองและมีการรวมกลุ่มเป็นแนวร่วมกับกลุ่มการเมืองอื่น ๆ เป็นต้น ๓. บริบททางเศรษฐกิจมีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑลค่อนข้างน้อย เพราะตัวแบบของ Lipset ที่นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยใช้ไม่ได้กับประเทศในเอเชียรวมทั้งไทย^{๑๑๙}

นิตธิร กล้าคุ้ม และ เชี่ยวชาญ อาศุวัฒนกุล ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา” ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและพฤติกรรมการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูง และไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองและพฤติกรรมการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา นอกจากนี้ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย การอบรมกลุ่มเถาทางการเมือง และสาขาวิชาที่ศึกษา^{๑๒๐}

สมปอง รักษาธรรม ได้วิจัยเรื่อง “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในพื้นที่ภาคใต้กับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๒ : ศึกษากรณีเปรียบเทียบนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ๕ จังหวัดภาคใต้” ผลการวิจัยพบว่า ประการแรก ระดับความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในภาคใต้โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ความตื่นตัวทางการเมืองด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลางและความตื่นตัวทางการเมืองด้านพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย ดังผลการศึกษา การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในภาคใต้ ประการที่สอง จากการทดสอบสมมติฐานเชิงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า ๑) ความตื่นตัวทางการเมืองด้านความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับตัวแปรการวิจัยในเชิงบวก ในระดับสูงโดยทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .๐๐๑ และ ๒) ความตื่นตัวทางการเมืองด้านพฤติกรรมทางการเมือง พบว่าทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง โดย (๒) ทุกปัจจัยมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .๐๐๑ นอกจากนี้จากการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรสำคัญ ในการวิจัย พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลในการ

^{๑๑๙}จำลอง พรหมสวัสดิ์, “พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางกับการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยของประเทศไทยในเขตกรุงเทพมหานครและ ปริมณฑลช่วงพุทธศักราช ๒๕๕๒-๒๕๕๓”, *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง*, (บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยสื่อสารการเมืองมหาวิทยาลัยเอริก, ๒๕๕๔).

^{๑๒๐}นิตธิร กล้าคุ้ม และ เชี่ยวชาญ อาศุวัฒนกุล, “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา”, *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๑) : ๑๒๕-๑๓๐.

พยากรณ์ความตื่นตัวทางการเมืองด้านความรู้ ความเข้าใจ มีจำนวน ๕ ตัวจากทั้งหมด ๗ ตัวโดยมีลำดับในการพยากรณ์ดังนี้ ๑) อาตมันของ บุคคล ๒) อาตมันทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ๓) สถาบันการศึกษา ๔) สถาบันทางการเมือง และ ๕) สถาบันสื่อมวลชนส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลในการพยากรณ์ความตื่นตัวทางการเมืองด้าน พฤติกรรมทางการเมือง มีจำนวน ๔ ตัวจากทั้งหมด ๗ ตัวโดยปัจจัยในการพยากรณ์ตามลำดับ ขนาดอิทธิพล ได้แก่ ๑) กลุ่มเพื่อน ๒) อาตมันของบุคคล ๓) สถาบันครอบครัว และ ๔) สถาบันทางการเมือง ประการที่สาม จากการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน ของความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในภาคใต้ โดยปัจจัยต่อไปนี้ไม่มีผลต่อความตื่นตัวทางการเมือง ได้แก่ ด้านเพศ ศาสนา อาชีพบิดา-มารดา (ผู้ปกครอง) ภูมิภาคเดิม ทำเลที่อยู่อาศัยส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความตื่นตัวทางการเมือง ได้แก่ ด้านอายุ สาขาวิชาที่ศึกษา ชั้นปีที่ศึกษารายได้บิดา-มารดา (ผู้ปกครอง) และสถาบันที่มีที่ตั้งของสถานศึกษา โดยเฉพาะปัจจัยด้านสถาบันการศึกษาแตกต่างกัน มีความตื่นตัวทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับสูงทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านพฤติกรรมทางการเมืองและภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .๐๐๐ (p <.๐๐๑) ทั้งนี้สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในภาคใต้ พบว่า มีความตื่นตัวทางการเมืองด้านความรู้ความเข้าใจด้าน พฤติกรรมทางการเมืองและภาพรวมในทุกปัจจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .๐๐๐ (p <.๐๐๑) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานว่าความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา ๕ จังหวัดภาคใต้มีความแตกต่างกัน^{๑๒๑}

คัมภีร์ พลการ และอรนันท์ กลันทปุระ ได้วิจัยเรื่อง “อัตลักษณ์และวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้านจังหวัดตรัง” ผลการวิจัยพบว่า ระดับอัตลักษณ์ของผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรังอยู่ในระดับปานกลาง และระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบปรากฏว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ในระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรังในบริบทของเพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์การทำงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ส่วนผู้นำระดับตำบล และหมู่บ้าน จังหวัดตรังที่มีอำเภอที่อาศัยอยู่ ศาสนา สถานภาพรายได้ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ของคนใต้และวัฒนธรรมทางการเมือง พบว่าที่ระดับนัยสำคัญ.๐๑ อัตลักษณ์ของคนใต้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับวัฒนธรรมทางการเมืองในระดับน้อย ซึ่งหมายความว่า ผู้นำระดับ

^{๑๒๑}สมปอง รักษาธรรม, “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในพื้นที่ภาคใต้กับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๒ : ศึกษากรณีเปรียบเทียบนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ๕ จังหวัดภาคใต้”, **ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง**, (บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๒).

ตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรังที่มีอัตลักษณ์ความเป็น “คนใต้” ระดับสูงมากขึ้นเท่าไร ก็จะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงขึ้นเท่านั้น เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้นำระดับตำบลและหมู่บ้านจังหวัดตรังมีความคิดทางการเมืองในลักษณะเป็นประชาธิปไตยมากกว่าอำนาจนิยม^{๑๒๒}

เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม : กรณีศึกษา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยพบว่า ด้านลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นจะเป็นไปในรูปแบบของการพูดคุยเรื่องการเมือง แต่ที่เป็นหลักคือการไปเลือกตั้งโดยส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญ ด้านลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่วัยรุ่นพึงประสงค์ ได้แก่ ๑) ต้องการพื้นที่เพื่อใช้ในการแสดงออกทางการเมือง ๒) การเลือกตั้ง ๓) มีส่วนร่วมในการเลือกผู้ปกครองระดับท้องถิ่นด้วยตนเอง แนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่น ได้แก่ ๑) ครอบคลุมปลูกฝังจิตสำนึกการเมือง ๒) โรงเรียน ให้ความรู้เกี่ยวกับการเมือง ๓) ชุมชน ต้องสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองขึ้นมา ๔) ศาสนาต้องปลูกฝังเรื่องความดีหรือสิ่งที่ควรประพฤติ ๕) หน่วยงานทางการปกครองมีส่วนสำคัญ เพราะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่น ได้แก่ ๑) การศึกษา ที่ยังไม่ทั่วถึงโดยเฉพาะในหมู่บ้านที่ห่างไกล ๒) วัยรุ่นติดยาเสพติดจนทาดำเนินเรื่องบ้านเมือง ๓) สภาพเศรษฐกิจรอบครัว รายได้ไม่พอเลี้ยงชีพทำให้วัยรุ่นสนใจแต่เรื่องปากท้องและทำงาน ๔) การพนันฟุตบอลแพร่หลาย ๕) เกรงกลัวอันตราย จนไม่กล้าเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆทางการเมือง เพราะกลัวจะตกเป็นเป้าหมายของฝ่ายตรงข้าม^{๑๒๓}

ปรมต วรณบวร สุรพล สุษะพรหม และบุษกร วัฒนบุตร ได้วิจัยเรื่อง “ความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น มีลักษณะสามารถควบคุมตนเองให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมโดยยึดมั่นและเชื่อมั่นในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเคารพหลักความเสมอภาค เคารพสิทธิของกันและกัน เท่าเทียมกัน กล้าเสนอความคิดต่อส่วนรวม ให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางการเมืองคำนึงถึงประโยชน์ส่วนใหญ่ ยึดถือกติกาของสังคมเป็นหลัก ใช้เหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์ มีน้ำใจ เลือกรับข่าวที่เหมาะสมและมีประโยชน์พึ่งตนเอง ดำรงชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำหรือความอุปถัมภ์ของใคร กล้าแสดงออก มีความ

^{๑๒๒} คัมภีร์ พลการและอรรถนันท กุลนทปุระ, “อัตลักษณ์และวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำระดับตำบลและหมู่บ้านจังหวัดตรัง”, วารสารสหวิทยาการวิจัย : ฉบับบัณฑิตศึกษา, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๕๘) : ๑๖๕-๑๗๔.

^{๑๒๓} เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ, “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม : กรณีศึกษา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา”, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, ปีที่ ๑๒ ฉบับพิเศษ (ตุลาคม ๒๕๖๑) : ๒๑๗-๒๒๕.

รับผิดชอบในตนเอง ๒. หลักธรรม แนวคิดและทฤษฎีสำหรับความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตย โดยการยึดมั่นในหลักพุทธธรรม คือ หลักสัพบุรีธรรม ๗ ข้อ พบว่า (๑) การเป็นผู้รู้จักเหตุ รู้จัก หน้าที่ พบว่าได้มีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยมีการยึดถือคำสั่งสอนของศาสนามาเป็นเครื่องมือใน การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน มีการสำนึกในหน้าที่ที่รับผิดชอบ และรู้จักลำดับความคิด ไตร่ตรอง ปัญหาหน้าที่ของตนเองเข้าใจตระหนักในหน้าที่ของตนเอง ข้อที่ (๒) การเป็นผู้รู้จักผล รู้จัก เป้าหมาย พบว่าได้มีการคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีเป้าหมายในทาง ความดีงามเพื่อเป็นคนที่มิมีเหตุผล และรู้ว่าเป็นประโยชน์แก่ตนเองและคนรอบข้าง และมีการยอมรับ ความเป็นจริงของผลที่เกิดขึ้น ข้อที่ (๓) การเป็นบุคคลที่รู้จักตนเป็นใคร พบว่าได้มีการพัฒนา ศักยภาพของตนเองให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีความรู้ทางการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตย มีบทบาทหน้าที่อย่างไรในสังคม ข้อที่ (๔) การรู้จักประมาณ รู้จักความพอดีพบว่าได้ มี การรู้จักถึงความพอเหมาะ รู้จักพอดีและพอเพียงในการดำเนินชีวิต ฟังตนเอง อยู่อย่างพอเพียง เลี้ยง ตนบนสัมมาชีพและวางตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางการเมืองได้ ข้อที่ (๕) การรู้จัก กาลเวลา อันเหมาะสมพบว่าได้ใช้ดุลยพินิจในการใช้เวลาให้เหมาะสมระหว่างประชาธิปไตยกับพุทธ ศาสนาที่มีความเหมาะสมใกล้เคียงกันในหลายมิติ รู้จักแสดงออกให้เหมาะสมกับกาลเวลาในการ เอาใจใส่ บ้านเมืองในการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ข้อที่ (๖) การรู้จักชุมชน รู้จักระเบียบในสังคม พบว่าได้ ปฏิบัติตน เหมาะสมกับสภาพของสังคม รู้จักและเคารพระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม และรู้ถึงจารีต ขนบธรรมเนียมของชุมชนและข้อที่ (๗) การรู้จักบุคคล หรือการรู้จักอุปนิสัยใจคอและอารมณ์ของ ผู้อื่นพบว่าได้มีการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เข้าใจพื้นเพ ใจคอ เข้าใจอารมณ์ของคนในชุมชนมี การยอมรับข้อดีข้อเสียของตนเองและของผู้อื่นเรียนรู้การการดำเนินชีวิตร่วมกัน ๓) แนวทางในการ สร้างความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นด้านการ ยึดมั่นในหลักธรรมตาม แนวทางพุทธศาสนา พบว่า ประชาชนได้ยึดหลักธรรมเป็นแนวทางในการใช้ วิถีชีวิตเป็นทุนทางสังคม อยู่แล้ว การส่งเสริมประชาธิปไตยมีพื้นฐานจากการยึดถือปฏิบัติในหลัก พระพุทธศาสนาให้เป็นจริง ก่อน หลังจากนั้นอาศัยความร่วมมือระหว่างบุคคล ครอบครัว โรงเรียน วัดและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ในการปลูกฝัง การอบรม การส่งเสริม การจัด กิจกรรม และการประชาสัมพันธ์ ให้เกิดความรู้ความเข้าใจพื้นฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ ถูกต้องและเหมาะสมในท้องถิ่น และมีความรู้หลักพุทธธรรมให้เข้าใจและปฏิบัติได้จริง เกิดชุมชน แห่งการเรียนรู้การเมืองกับหลักพุทธ ธรรม^{๑๒๔}

^{๑๒๔} ประมต วรณบวร สุรพล สุยะพรหม และบุษกร วัฒนบุตร, “ความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริม ประชาธิปไตยในท้องถิ่น”, วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๘๕-๑๐๐.

สรุปได้ว่า จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองกับสังคมการเมืองในเชิงจิตวิทยา โดยวัฒนธรรมทางการเมืองใดที่สังคมการเมืองต้องการก็มักถูกปลูกฝังให้เป็น ความคิด, อุดมการณ์, ความเชื่อ สภาพปัจจุบันประเทศไทยมีระบบการเมืองและโครงสร้างทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่เข้มแข็ง การพัฒนาระบอบประชาธิปไตยจึงไม่ได้เจริญขึ้นในสังคมไทย และระบอบประชาธิปไตยได้หยุดชะงักลงนั้นมีสาเหตุมาจากการความขัดแย้งทางการเมือง มีการแบ่งเป็นฝักเป็นฝ่ายเกิดการแตกแยกทางความคิดในหมู่ประชาชน รวมทั้งปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ในระบบการเมืองของประเทศไทย ความขัดแย้งทั้งหมดที่เกิดขึ้น ล้วนแต่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยอย่างยิ่ง นอกจากนี้ ระบบการเมืองของไทยก็ยังมีอีกหลายปัจจัยที่ทำให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่ก้าวหน้า โดยเฉพาะสาเหตุที่มาจากวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยังไม่เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์วัฒนธรรมทางการเมืองจะมีเอกลักษณ์หรือมีลักษณะเฉพาะในสังคมทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการมีเสถียรภาพ และประสิทธิผลของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ระบบการเมืองแบบหนึ่งแบบใด จะดำรงอยู่ได้จะต้องมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่เอื้ออำนวยต่อการปกครองแบบนั้น วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยจะมีผลต่อโครงสร้าง และพฤติกรรมทางการเมืองของประเทศไทยนั้นๆ

ตารางที่ ๒.๒๓ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

นักวิจัย	ผลการวิจัย
วิศรุตฯ ทองแกมแก้ว, เพ็ญนภา จันท์แดง, และบุณิกา จันท์เกตต์, (๒๕๕๘).	๑.ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีชาหาหรือของเทศบาลนครหาดใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งการตกลงร่วมกันด้วย เหตุผลการสามารถเข้าถึงได้ การตัดสินใจที่เป็นข้อผูกมัด และการสนทนาถกเถียงอย่างต่อเนื่องที่ยังไม่มีความครอบคลุมสำหรับประชาชนเนื่องจากเหตุผลของสภาพความเป็นชุมชนเมือง ๒. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีชาหาหรือกับ การกำหนดนโยบาย สาธารณะเทศบาลนครหาดใหญ่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ ๒.๒๓ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตย (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พงษ์เมธิ์ ไชยศรีหา, (๒๕๖๑).	แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตย ได้แก่ ความร่วมมือ ร่วมใจกันระหว่างสถาบันครอบครัว สถาบันทางการศึกษา และสถาบันทางการเมืองที่จะร่วมกันอบรม กล่อมเกลาทางการเมืองให้กับคนรุ่นใหม่ในชุมชนให้รับรู้และเข้าใจถึงหลักการประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง
ชาญชัย ฮวดศรี, (๒๕๕๘).	๑. สภาพปัญหาการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำชุมชนในจังหวัดขอนแก่น ผู้นำ ชุมชนและพระสงฆ์เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในชุมชนและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การชักจูงโน้มน้าวให้ประชาชนในชุมชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ๒. แนวคิดและการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงพุทธของผู้นำชุมชนในจังหวัดขอนแก่น ในการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีส่วนเสริมให้
อิสมาแอล เบญจอิบรอฮีม และธนาสฤษฎ์ สตะเวทิน, (๒๕๖๑).	วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จทั้งในแง่ของการพัฒนาทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและระบบการศึกษา เป็นต้น ซึ่งเป็นการพัฒนาความมั่นคงเชิงพื้นที่ที่จะต้องบูรณาการมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเข้าไว้ด้วยกันภายใต้ความเป็นเอกราชและราชอาณาจักรไทย
นิติธร กล่าคุ้ม และเชี่ยวชาญ อาศุวัฒนกุล, (๒๕๖๑).	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย การอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง และสาขาวิชาที่ศึกษา
จำลอง พรหมสวัสดิ์, (๒๕๕๔).	การเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทยในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมมาก แสดงให้เห็นว่าชนชั้นกลางในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีความรู้ความเข้าใจในการเมืองระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างดี

ตารางที่ ๒.๒๓ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตย (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
สมปอง รักษาธรรม, (๒๕๕๒).	ความตื่นตัวทางการเมืองด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง และความตื่นตัวทางการเมืองด้านพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย ดังผลการศึกษา การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในภาคใต้
คัมภีร์ พลการและอรนันท์ กลันทปุระ, (๒๕๕๘).	อัตลักษณ์ของคนใต้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับวัฒนธรรมทางการเมืองในระดับน้อย ซึ่งหมายความว่า ผู้นำระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรังที่มีอัตลักษณ์ความเป็น “คนใต้” ระดับสูงมากขึ้นเท่าไร ก็จะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงขึ้นเท่านั้น เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้นำระดับตำบลและหมู่บ้าน จังหวัดตรังมีความคิดทางการเมืองในลักษณะเป็นประชาธิปไตยมากกว่าอำนาจนิยม
เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ, (๒๕๖๑).	ลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นจะเป็นไปในรูปแบบของการพูดคุยเรื่องการเมือง แต่ที่เป็นหลักคือการไปเลือกตั้งโดยส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญ ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่วัยรุ่นพึงประสงค์ ได้แก่ ๑) ต้องการพื้นที่เพื่อใช้ในการแสดงออกทางการเมือง ๒) การเลือกตั้ง ๓) มีส่วนร่วมในการเลือกผู้ปกครองระดับท้องถิ่นด้วยตนเอง
ปรมต วรรณบวร สุรพล สุขะพรหม และบุษกร วัฒนบุตร, (๒๕๖๐).	ประชาชนได้ยึดหลักธรรมเป็นแนวทางในการใช้ วิถีชีวิตเป็นทุนทางสังคมอยู่แล้ว การส่งเสริมประชาธิปไตยมีพื้นฐานจากการยึดถือปฏิบัติเป็นหลัก พระพุทธศาสนาให้เป็นจริงก่อน หลังจากนั้นอาศัยความร่วมมือระหว่างบุคคล ครอบครัว โรงเรียน วัดและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ในการปลูกฝัง การอบรม การส่งเสริม การจัด กิจกรรม และการประชาสัมพันธ์ ให้เกิดความรู้ความเข้าใจพื้นฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ถูกต้องและเหมาะสมในท้องถิ่นและมีความรู้หลักพุทธธรรมให้เข้าใจและปฏิบัติได้จริง เกิดชุมชน แห่งการเรียนรู้การเมืองกับหลักพุทธธรรม

๒.๑๐.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสาราณียธรรม ๖

การศึกษาวิจัยเรื่อง พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสาราณียธรรม ๖ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางเพื่อเป็นฐานในการศึกษา ดังนี้

ศิริพงษ์ อรุณเดชาชัย ศักดิ์พงศ์ หอมหวล และ ประภัสสร ปรีเอี่ยม ได้วิจัยเรื่อง “สถานีสาราณียธรรม : พื้นที่บ่มเพาะความรู้ชุมชน” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ปัญหาความหลากหลายในชุมชนพบเห็นการดำเนินชีวิตของความสัมพันธ์ระหว่างกันหรือการประกอบอาชีพของคนส่วนใหญ่อาศัยประสบการณ์ที่ถ่ายทอดกันมา เผชิญกับความเสี่ยงต่อการสูญสลายเรื่องระบบความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติและคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ หลังจากความสัมพันธ์ระหว่างคนกับธรรมชาติได้สูญสลายไปจากชุมชน แต่ยังคงดำเนินวิถีของตนได้ เพราะชุมชนมีจุดแข็งของการให้ความสำคัญต่อกัน ต่อตนเองและต่อคนอื่น ความมีน้ำใจเอื้ออาทรกันและแบ่งปัน ยึดมั่นขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี จึงต้องนำจุดแข็งไปสร้างกระบวนการบ่มเพาะความรู้ที่เหมาะสม ๒) นำหลักพุทธธรรม “สาราณียธรรม ๖” ประยุกต์ให้เอื้อต่อการบ่มเพาะความรู้ชุมชน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนเข้มแข็ง คุณลักษณะ ๖ ประการคือ หลักธรรมที่ ๑ เมตตาภาวกรรม คุณลักษณะมีความสามัคคีเสียสละและร่วมแรงร่วมใจกัน หลักธรรมที่ ๒ เมตตาโมกกรรม คุณลักษณะมีจิตใจเมตตาเสียสละเพื่อส่วนรวม หลักธรรมที่ ๓ เมตตาวิจิตรกรรม คุณลักษณะคิดดี พูดดี ทำดีหลักธรรมที่ ๔ สาราณโมกศี คุณลักษณะมีน้ำใจเพื่อสังคม เคารพซึ่งกันและกัน หลักธรรมที่ ๕ สีสลาสามัญญตา คุณลักษณะปฏิบัติตามกฎระเบียบที่สังคมวางไว้ หลักธรรมที่ ๖ ทิฏฐิสามัญญตา คุณลักษณะมีเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นมากขึ้น พบว่าการขับเคลื่อนด้วยการเรียนรู้และปฏิบัติตามหลัก สาราณียธรรม ตามฐานคิดและคุณลักษณะ ๖ ประการ สามารถสร้างภูมิคุ้มกันการดำเนินชีวิตให้ผู้คนพ้นจากความเสี่ยง ๓) นำเครือข่ายสถานีสาราณียธรรมเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชนอื่น เป็นการเชื่อมโยงการเรียนรู้ในพฤติกรรมเชิงประจักษ์ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ๒ ช่องทาง คือการนำเครือข่ายไปเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชนอื่น และชุมชนพื้นที่อื่นมาเรียนรู้ร่วมกันกับเครือข่ายสถานีสาราณียธรรม^{๑๒๕}

พระครูวินัยธรสุดใจ ชิตมโน (ฆารประเดิม) ได้วิจัยเรื่อง “การใช้หลักสาราณียธรรม ๖ ในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการวิจัยพบว่า ๑) บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสาราณียธรรม ๖ ในการบริหารโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านทิฏฐิสามัญญตา ด้านสีลสามัญญตา ด้านเมตตา

^{๑๒๕}ศิริพงษ์ อรุณเดชาชัย ศักดิ์พงศ์ หอมหวล และประภัสสร ปรีเอี่ยม, “สถานีสาราณียธรรม : พื้นที่บ่มเพาะความรู้ชุมชน”, วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มีนาคม ๒๕๖๐) : ๑๘๓-๑๙๕.

กายกรรม ด้านเมตตามโนกรรม ด้านเมตตาวจีกรรม และ สาธารณโภคี ตามลำดับ ๒) ผลการทดสอบ สมมติฐาน พบว่า บุคลากรที่มีเพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ๓) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสาราณียธรรม ๖ ในการบริหารโรงเรียน โดยเรียงลำดับตามจำนวนความถี่จากสูงสุดไปหาต่ำสุด สามอันดับแรก คือ ผู้บริหารควรปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบอย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ เพื่อความเป็นธรรม ควรมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนให้ดีขึ้น และ ผู้บริหารควรเอาใจใส่เกี่ยวกับปัญหาและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสร้างสรรค์^{๑๒๖}

สมเกียรติสาลีพันธ์, บรรจบ บรรณรุจิ และขันทอง วัฒนะประดิษฐ์ ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการประยุกต์หลักสาราณียธรรมเพื่อการจัดการความขัดแย้งระหว่างการทำเรื่องแห่งประเทศไทยกับพนักงาน” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ความขัดแย้งในกรณีที่พนักงานเรียกร้องในเรื่องการจ่ายค่าตอบแทนค่าทำงานล่วงเวลาซึ่งมูลเหตุของความขัดแย้งมี ๓ ประการ คือ ทักษะคติ ผลประโยชน์และข้อมูล การจัดการความขัดแย้งดำเนินมาสู่การฟ้องร้อง ซึ่งทำให้สถานการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานกับผู้บริหารองค์กรขาดความปรองดองสมานฉันท์ ๒) หลักสาราณียธรรม ๖ เป็นหลักธรรมที่สามารถนำมาใช้จัดการปัญหาความขัดแย้ง และทำให้เกิดความรักความสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในองค์กร ๓) การแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างการทำเรื่องแห่งประเทศไทยกับพนักงานด้วยหลักสาราณียธรรม ๖ เริ่มต้นจากความเห็นที่ตรงกัน การมีส่วนร่วมในการกำหนดกติกาในองค์กรร่วมกัน ความมีจิตคิดเมตตาต่อกันนำมาซึ่งการแสดงออกด้วยความเคารพ ให้เกียรติและเห็นอกเห็นใจกัน พร้อมทั้งจะแบ่งปันผลประโยชน์ด้วยความเป็นธรรม องค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัย คือ IP-OP Model คือ IP หมายถึง การพัฒนาสันติภายในตน (Inner Peace) นำไปสู่การพัฒนาสันติภายนอก OP (Outer Peace) ซึ่งจะนำไปสู่องค์กรสังคม อันอุดมด้วยสันติสุข^{๑๒๗}

ณฐา แยมสรवल ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักสาราณียธรรมเพื่อเสริมสร้างความปรองดองในการปฏิบัติงานวิชาชีพพยาบาลในโรงพยาบาลบางไทรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการทำงานร่วมกันของบุคลากรทางการแพทย์ของโรงพยาบาล มีสาเหตุความขัดแย้งมาจากปัจจัยภายในอันได้แก่ตัวบุคคลที่ทำงานปราศจากความรัก ความเมตตา ให้อภัยต่อกัน ทำให้บรรยากาศการทำงานขาดความสามัคคีปรองดองในหน่วยงาน ส่งผลกระทบต่อตัวผู้ปฏิบัติงาน

^{๑๒๖}พระครูวินัยธรสุดใจ ชิตมโน (ฆารประเดิม), “การใช้หลักสาราณียธรรม ๖ ในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์”, วารสารสถาบันวิจัยพินิตธรรม, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๑๘๙-๒๐๐

^{๑๒๗}สมเกียรติสาลีพันธ์ บรรจบ บรรณรุจิ และขันทอง วัฒนะประดิษฐ์, “แนวทางการประยุกต์ หลักสาราณียธรรมเพื่อการจัดการความขัดแย้งระหว่างการทำเรื่องแห่งประเทศไทยกับพนักงาน”, วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, ปีที่ ๕ ฉบับพิเศษ (พฤษภาคม ๒๕๖๐) : ๔๔๓-๔๕๖

ผู้ป่วยที่มารับบริการ และองค์กรที่ต้องคอยจัดหาบุคลากรมาทดแทน และการจะเสริมสร้างให้พยาบาลเกิดความปรองดองต่อกันนั้น พบว่า หลักสาราณียธรรม ๖ เป็นพุทธวิธีที่สามารถนำมาใช้ในการอยู่ร่วมกันให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความเห็นอก เห็นใจซึ่งกันและกันและพร้อมที่จะให้อภัยกัน การนำหลักสาราณียธรรมมาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างความปรองดอง ในการปฏิบัติงานของวิชาชีพพยาบาล แล้วยังสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ในแต่ละด้าน ดังนี้ ๑) ด้านชีวิตครอบครัว ทำให้เกิดความรักความอบอุ่นเป็นพื้นฐาน ๒) ด้านการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง เพื่อให้จิตใจของพยาบาลเกิดความเข้มแข็งและมีสันติสุขในตนเอง ๓) ด้านการทำงานในองค์กรจะช่วยให้เสริมสร้างความปรองดองในการทำงานและลดปัญหาความขัดแย้งในองค์กร ทำให้องค์กรเกิดสันติสุข^{๑๒๘}

สุภัณฑิต จันทร์สว่าง อธิวุฒิ หมั่นมี และสุรินทร์ นียมางกูร ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีใน การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า ๑) การส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด นครสวรรค์ มี ๓ ด้าน คือ ๑.๑) การบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน ต้องบริหารงานที่เท่าเทียม เพื่อให้เกิดการยอมรับร่วมกัน ๑.๒) การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ต้องปฏิบัติต่อทุก คนภายใต้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ๑.๓) การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวม มีการจัดโครงการและกิจกรรม เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมภายในองค์กร ๒) รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ในด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกันแนวทางในการส่งเสริม ได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการยอมรับร่วมกันโดยการประชุมปรึกษาหารือเป็นประจำทุกเดือน เปิดพื้นที่หรือเวทีทางความคิดให้เกิดการยอมรับและสร้างแนวทางส่งเสริมความสามัคคีในองค์กร และไม่ใช้ความคิดเห็นตนเองเป็นใหญ่ คำนึงถึงหลักคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมในการช่วยกันตัดสินใจ^{๑๒๙}

สรุปได้ว่า จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสาราณียธรรม ๖ ซึ่งเป็นหลักธรรมแห่งความสามัคคีเป็นบ่อเกิดแห่งความสำเร็จทั้งปวง เป็นแหล่งพลังอันยิ่งใหญ่ที่สามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงให้เกิดขึ้นได้ และเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความสามัคคีมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันให้เกิดขึ้นด้วย หากสังคมใดต้องการที่จะเสริมสร้างความสามัคคีและความเป็นปึกแผ่นให้

^{๑๒๘} ฐฐา แยมสรवल, “การประยุกต์หลักสาราณียธรรมเพื่อเสริมสร้างความปรองดองในการปฏิบัติงานวิชาชีพพยาบาลในโรงพยาบาลบางไทรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน ๒๕๕๙) : ๔๙-๕๘

^{๑๒๙} สุภัณฑิต จันทร์สว่าง อธิวุฒิ หมั่นมี และสุรินทร์ นียมางกูร, “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์”, วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๕๗-๖๘.

เกิดขึ้น ก็ควรที่จะต้องนำหลักสารานียธรรม ๖ ที่ว่าด้วย เมตตามโนกรรม เมตตาวจีกรรม เมตตาทายกรรม สารานนโภคี สีสสามัญญตา ทิฏฐีสามัญญตา ซึ่งหลักธรรมทั้ง ๖ ประการข้างต้น เป็นหลักธรรมสำหรับการเสริมสร้างความสามัคคีและความเป็นปึกแผ่นให้เกิดขึ้นในสังคมอันจะนำมาซึ่งความสุข ความสันติ ความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าทั้งหลายทั้งปวง สังคมที่เราอยู่ในปัจจุบันนี้คงจะมีความสุขและน่าอยู่มากกว่านี้ยิ่งนัก ถ้าหากว่าคนไทยทุกคน เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เข้าอกเข้าใจซึ่งกันและกัน ยอมรับในความแตกต่างซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือกันให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และรู้จักการให้อภัยกันอยู่ตลอดเวลา ขอให้ทุกท่านมาร่วมมือกันพัฒนาสังคมของพวกเราให้มีความอบอุ่นและน่าอยู่กันเถิด โดยการเสริมสร้างความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันให้เกิดขึ้นในสังคม แล้วพวกเราจะได้พบกับสันติภาพและความอบอุ่นที่แต่ละคนต่างก็ปรารถนาและใฝ่ฝันหากันอยู่ ตลอดมา

ตารางที่ ๒.๒๔ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารานียธรรม ๖

นักวิจัย	ผลการวิจัย
ศิริพงษ์ อรุณเดชาชัย ศักดิ์พงศ์ หอมหวล และประภัสสร ปรีเอี่ยม , (๒๕๖๐).	การขับเคลื่อนด้วยการเรียนรู้และปฏิบัติตาม หลักสารานียธรรม ตามฐานคิดและคุณลักษณะ ๖ ประการ สามารถสร้างภูมิคุ้มกันการดำเนินชีวิตให้ผู้คนพ้นจากความเสี่ยง นำเครือข่ายสถานีสารานียธรรมเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชนอื่น เป็นการเชื่อมโยงการเรียนรู้ในพฤติกรรมเชิงประจักษ์ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ๒ ช่องทาง คือการนำเครือข่ายไปเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชนอื่น และชุมชนพื้นที่อื่นมาเรียนรู้ร่วมกันกับเครือข่ายสถานีสารานียธรรม
พระครูวินัยธรสุจิต ชิตมโน (ผาร ประเดิม), (๒๕๖๐).	การใช้หลักสารานียธรรม ๖ ในการบริหารโรงเรียน โดยเรียงลำดับตามจำนวนความถี่จากสูงสุดไปหาต่ำสุด สามอันดับแรก คือ ผู้บริหารควรปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบอย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ เพื่อความเป็นธรรม ควรมีสวัสดิการในโรงเรียนให้ดีขึ้น และ ผู้บริหารควรเอาใจใส่เกี่ยวกับปัญหาและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสร้างสรรค์
สมเกียรติสำลีพันธ์ บรรจบ บรรณรุจิ และ ชันทอง วัฒนประดิษฐ์, (๒๕๖๐).	หลักสารานียธรรม ๖ เป็นหลักธรรมที่สามารถนำมาใช้จัดการปัญหาความขัดแย้ง และทำให้เกิดความรักความสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในองค์กร ๓) การแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างการทำเรือแห่งประเทศไทยกับพนักงานด้วยหลัก สารานียธรรม ๖ เริ่มต้นจากความเห็นที่ตรงกัน

ตารางที่ ๒.๒๔ แสดงการสังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสarasaniyadham ๖ (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
ณฐา แยมสรवल, (๒๕๕๙).	หลักสarasaniyadham ๖ เป็นพุทธวิธีที่สามารถนำมาใช้ในการอยู่ร่วมกันให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความเห็นอก เห็นใจซึ่งกันและกันและพร้อมที่จะให้อภัยกัน การนำหลักสarasaniyadham มาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างความปรองดอง ในการปฏิบัติงานของวิชาชีพพยาบาล แล้วยังสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน
สุภัณฑิต จันทร์สว่าง ธิติวุฒิ หมั่นมี และสุรินทร์ นิยมางกูร, (๒๕๖๒).	การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกันแนวทางในการส่งเสริม ได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการยอมรับร่วมกันโดยการประชุมปรึกษาหารือเป็นประจำทุกเดือน เปิดพื้นที่หรือเวทีทางความคิดให้เกิดการยอมรับและสร้างแนวทางส่งเสริมความสมานฉันท์ในองค์กร และไม่ใช้ความคิดเห็นตนเองเป็นใหญ่คำนึงถึงหลักคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมในการช่วยกันตัดสินใจ

๒.๑๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

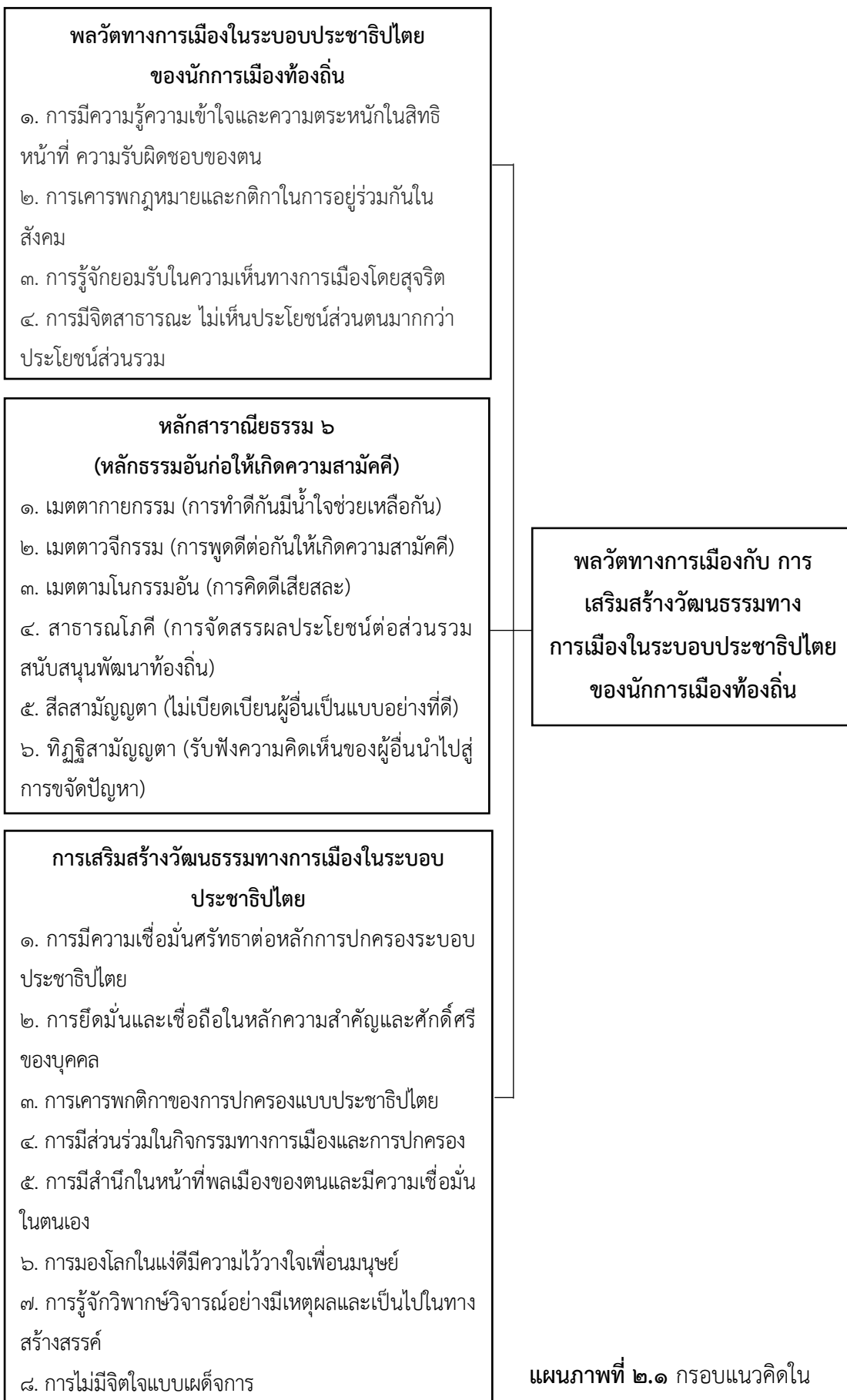
การวิจัยเรื่อง “พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักรการเมืองท้องถิ่น” ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรที่ศึกษาเชิงปริมาณและตามด้วย เชิงคุณภาพ กำหนดประเด็นตามกรอบการวิจัยมีความเชื่อมโยงตามแนวคิดของ พจน์ พจนพานิชย์กุล^{๑๓๐} ที่ว่าด้วยพลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักรการเมืองท้องถิ่น ได้แก่ ๑. การมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบของตน ๒. เคารพกฎหมายและกติกากในการอยู่ร่วมกันในสังคม ๓. รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต ๔. มีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม หลักสarasaniyadham ๖^{๑๓๑} ซึ่งเป็นหลักธรรมอันก่อให้เกิดความสามัคคี ได้แก่ ๑. กายกรรม (การทำดีกันมีน้ำใจช่วยเหลือกัน) ๒. วจีกรรม (การพูดดีต่อกันให้

^{๑๓๐}พจน์ พจนพานิชย์กุล, พลวัตการเมืองการปกครองของไทย, (นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓), หน้า ๒.

^{๑๓๑}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๒๓๓ – ๒๓๔.

เกิดความสามัคคี) ๓. มโนกรรมอัน (การคิดดีเสียสละ) ๔. สาธารณโภคี (การจัดสรรผลประโยชน์ต่อส่วนรวมสนับสนุนพัฒนาท้องถิ่น) ๕. สีสสามัญญดา (ไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นแบบอย่างที่ดี) ๖. ทิฏฐิสามัญญดา (รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นนำไปสู่การขจัดปัญหา) และนำผลการศึกษามานำเสนอรูปแบบพลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นโดยใช้แนวทางของ ทินพันธุ์ นาคะตะ^{๑๓๒} ที่กล่าวถึง วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ๘ ประการ ได้แก่ ๑. การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ๒. การยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล ๓. การเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย ๔. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง ๕. การมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ๖. การมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ ๗. การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ๘. การไม่มีจิตใจแบบเผด็จการซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ดังนี้

^{๑๓๒}ทินพันธุ์ นาคะตะ, *วิถีชีวิตไทยวัฒนธรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่*, (กรุงเทพมหานคร : สหายบลิ๊อกและการพิมพ์, ๒๕๕๖), หน้า ๑๖-๑๘.

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น” ด้วยวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ตามลักษณะการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative research) ที่มีเนื้อหาสนับสนุนผลการวิจัยชัดเจนมากขึ้น สำหรับวิธีการวิจัย ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารข้อมูลทุติยภูมิ โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary survey) การสัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus group) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยการแจกแบบสอบถาม (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอขั้นตอนดำเนินการวิจัย มีกระบวนการวิจัย และขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น” ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ตามลักษณะการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิง

ปริมาณ (Quantitative research) ที่มีเนื้อหาสนับสนุนผลการวิจัยชัดเจนมากขึ้น สำหรับวิธีการวิจัย ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารข้อมูลทุติยภูมิ โดยการศึกษานวนคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary survey) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยการแจกแบบสอบถาม (Survey Research)

๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๒.๑ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

๑. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๕,๖๗๘ คน^๑

๒. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา คำนวณจากสูตรของยามาเน^๒

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n หมายถึง จำนวนตัวอย่าง

N หมายถึง จำนวนประชากรทั้งหมด

e หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ เท่ากับ ๐.๐๕

$$\begin{aligned} &= \frac{5,678}{1 + 5,678 (0.05)^2} \\ &= \frac{5,678}{1 + 5,678 (0.0025)} \\ &= 375.9 \end{aligned}$$

ดังนั้น ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ จำนวน ๓๗๕ คน

^๑กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, ระบบศูนย์ข้อมูลเลือกตั้งผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่น และทะเบียน อปท, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://ele.dla.go.th> [๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๒].

^๒Yamane, T., *Statistic : An Introductory Analysis*, (New York: Harper and Row, 1973), p. 136.

ตารางที่ ๓.๑ แสดงกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	จำนวนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เมืองนครราชสีมา	๒๗	๔๕๙	๓๐
ปากช่อง	๑๔	๒๓๘	๑๖
พิมาย	๑๓	๒๒๑	๑๕
ด่านขุนทด	๑๘	๓๐๖	๒๐
โนนสูง	๑๘	๓๐๖	๒๐
สีคิ้ว	๑๕	๒๕๕	๑๗
ปักธงชัย	๑๘	๓๐๖	๒๐
ครบุรี	๑๕	๒๕๕	๑๗
บัวใหญ่	๑๑	๑๘๗	๑๒
ชุมพวง	๑๐	๑๗๐	๑๑
คง	๑๒	๒๐๔	๑๓
สูงเนิน	๑๓	๒๒๑	๑๕
โชคชัย	๑๒	๒๐๔	๑๓
ประทาย	๑๔	๒๓๘	๑๖
ห้วยแถลง	๑๒	๒๐๔	๑๓
โนนไทย	๑๒	๒๐๔	๑๓
จักราช	๙	๑๕๓	๑๐
เสิงสาง	๘	๑๓๖	๙
หนองบุญมาก	๙	๑๕๓	๑๐
ขามสะแกแสง	๙	๑๕๓	๑๐
วังน้ำเขียว	๖	๑๐๒	๗
พระทองคำ	๖	๑๐๒	๗
แก้งสนามนาง	๕	๘๕	๖
เฉลิมพระเกียรติ	๖	๑๐๒	๗
ลำทะเมนชัย	๕	๘๕	๖
ขามทะเลสอ	๖	๑๐๒	๗
เมืองยาง	๔	๖๘	๔

ตารางที่ ๓.๑ แสดงกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

อำเภอ	จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โนนแดง	๖	๑๐๒	๗
บัวลาย	๕	๘๕	๖
สีดา	๖	๑๐๒	๗
เทพารักษ์	๔	๖๘	๔
บ้านเหลื่อม	๕	๘๕	๖
อบจ. นครราชสีมา	๑	๑๗	๑
รวม	๓๓๔	๕,๖๗๘	๓๗๕

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยจะใช้แบบสอบถามโดยการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยพัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น ๕ ตอนคือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิดเกี่ยวกับพลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิดเกี่ยวกับหลักสารานุกรม ๖ (หลักธรรมอันก่อให้เกิดความสามัคคี)

ตอนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ตอนที่ ๕ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค

การหาคุณภาพเครื่องมือ

๑. นำแบบสอบถามที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

(Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence, IOC) ทั้งนี้สามารถพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า ตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไป โดยใช้เกณฑ์^๓ ดังนี้

- +๑ หมายความว่า มั่นใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้อง
- ๐ หมายความว่า ไม่มั่นใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้อง
- ๑ หมายความว่า ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้อง

๒. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเพื่อเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ผลการตรวจสอบพบว่า แบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ๐.๘๐-๑.๐๐

๓. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกเทศมนตรี รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาท้องถิ่นที่สังกัดในองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัดสระบุรี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน ที่ไม่ได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, Alpha Coefficiency) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๒ จากนั้นนำแบบสอบถามดังกล่าวเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดรองนายกเทศมนตรี รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาท้องถิ่นที่สังกัดในองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๓๗๕ คน ผู้วิจัยดำเนินการแจกจ่ายด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่าง ในงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑) จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม ตรงตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการแจกแบบสอบถาม

๒) ติดต่อขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าแจกแบบสอบถาม

^๓ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, ๒๕๕๑), หน้า ๕๗.

๓) นำส่งหนังสือขออนุญาตและขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอแจกแบบสอบถาม และดำเนินการแจกและรับกลับคืนด้วยตนเอง

๔) ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม ที่รับกลับมาแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่า ร้อยละ

๒. ข้อคำถามเกี่ยวกับพลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นหลักสาราณียธรรม ๖ (หลักธรรมอันก่อให้เกิดความสามัคคี) และการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตั้งแต่ตอนที่ ๒-๔ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ^๔ โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผล ดังนี้

^๔ธานินทร์ ศิลป์จารุ, วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS, พิมพ์ครั้งที่ ๑๓, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนสามัญบิสซิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๕), หน้า ๘๖-๘๗.

- ๕ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด
 ๔ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมาก
 ๓ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นปานกลาง
 ๒ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อย
 ๑ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

การแปลคะแนน โดยการนำแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย^๕

โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย มีดังนี้

- ๔.๕๑ - ๕.๐๐ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด
 ๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมาก
 ๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นปานกลาง
 ๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อย
 ๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

๓. ข้อคำถามแสดงความแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ทำการวิเคราะห์โดยอธิบายผลเป็นความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย

๑. การหาค่าร้อยละ (Percentage)^๖ คือ

$$P = \frac{x \times 100}{N}$$

เมื่อ P = ค่าร้อยละ
 X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
 N = จำนวนข้อมูล

^๕ไพศาล หวังพานิช, การวัดและประเมินผลการเรียน, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ลักษณ์, ๒๕๕๑), หน้า ๑๑๒.

^๖นิภา เมธาวิชัย, วิทยาการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๓๕), หน้า ๒๓๘.

๒. การหา “ค่าเฉลี่ย”^๗ (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนข้อมูล

๓. การหา “ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน”^๘ (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x^2$ = ผลรวมกำลังสองของคะแนน

N = จำนวนข้อมูล

$(\sum x)^2$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

(๑) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เป็นผู้มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัย ๑) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา จำนวน ๒ รูป ๒) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการเมืองท้องถิ่น จำนวน ๑ คน ๓) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์ จำนวน ๑ คน ๔) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๒ คน รวมจำนวนทั้งสิ้น จำนวน ๑๗ รูปหรือคน ดังต่อไปนี้คือ

กลุ่มที่ ๑ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา

ลำดับที่	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง
๑	พระเทพสีมาภรณ์	เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมาและรองอธิการบดีวิทยาเขตนครราชสีมา
๒	พระสีหราชสมาจารมุนี	รองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา

^๗สังศรี ชมภูวงศ์, การวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๗), หน้า ๕๕.

^๘ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๐), หน้า ๕๓.

กลุ่มที่ ๒ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการเมืองท้องถิ่น

ลำดับที่	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง
๓	จำสืบเอกโสภาก พลตงนอก	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหันอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
๔	นางศุภรสมิ์ เชิดชู	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหันอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
๕	นายเอกภพ โทมรงค์ดี	นายกเทศมนตรีตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองจังหวัด นครราชสีมา
๖	นางวนิชา พรสันเทียะ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียนอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา
๗	ดร.นิธิศ คงอินทร์	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหันและรองเลขาธิการคณะกรรมการสมาคมข้าราชการส่วนท้องถิ่นแห่งประเทศไทย
๘	นายชลาถ พัฒนกำชัย	สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา
๙	นายदनัย ตั้งเจิดจำ	นายกเทศมนตรีตำบลพิมาย อำเภอพิมายจังหวัด นครราชสีมา
๑๐	นางพิทยา พรสันเทียะ	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียนอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา
๑๑	ดร.บุญช่วย พาณิชย์กุล	อดีตกำนันตำบลหินดาด อำเภอจักราชจังหวัด นครราชสีมา

กลุ่มที่ ๓ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์

๑๒	ผศ.ดร.สุรพล พรหมกุล	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น
๑๓	พล.ต.ดร.ณรัฐ สวาสดิ์รัตน์	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ
๑๔	ดร.วทัณญู ภูครองนา	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๑๕	ดร.วิเชียร นามการ	อาจารย์พิเศษ สาขาวิชารัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

กลุ่มที่ ๔ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ลำดับที่	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง
๑๖	ดร.วราภุมิ สุวะโสภา	อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทะเลอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
๑๗	นายศิริพงษ์ มกรพงศ์	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

(๒) ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เป็นผู้มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัย ณ เรือนธรรมวิจิตร วัดदानใน ตำบลदानใน อำเภอदानขุนทด จังหวัดนครราชสีมา วันจันทร์ที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เวลา ๑๓.๐๐ เป็นต้นไป จำนวน ๑๓ รูปหรือคน ดังต่อไปนี้คือ

ลำดับที่	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง
๑	รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
๒	รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์
๓	รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	รองคณบดี คณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายวิชาการ
๔	พระครูศรีปริยัติวิสุทธิ, ดร.	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ วิทยาเขตนครราชสีมา
๕	พระครูปลัดนิเวศ ชินวโร, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มจร.วิทยาเขตนครราชสีมา
๖	ดร.ชุตินพธ์ วงษ์อมรวิทย์	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มจร.วิทยาเขตนครราชสีมา
๗	ดร.เบญญาภา อัจฉฤกษ์	นักวิจัยชุมชนจังหวัดนครราชสีมา
๘	นายรัชตะ ด่านกุล	อดีตนายกสภาจังหวัดอำเภอदानขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
๙	นายยศพล นนทขุนทด	อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลदानในอำเภอदानขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
๑๐	นายสิรภพ นิตภัทร	นิติกรประจำองค์การบริหารส่วนตำบลदानในอำเภอदानขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
๑๑	ดร.ภัทรพล ปัญญาจรรุรัตน์	นายกเทศมนตรีตำบลกุดจิก ตำบลกุดจิกอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา
๑๒	น.ส.พิรุชญาณ์ พงศ์ธนากุลศิริ	ผู้อำนวยการกองคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหัน ต.บ้านหัน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
๑๓	นายชาญชัย เต๋นจักวาท	ธรรมาภิบาลจังหวัดนครราชสีมา

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์ แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ การสังเกตและเครื่องมือการบันทึกซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพและนำข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อค้นหาการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

๑. แบบสัมภาษณ์ (Interviews Form)

ผู้วิจัยได้ใช้เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีทั้งแบบสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ เพื่อให้มาซึ่งข้อมูลโดยได้มีประเด็นการสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. กำหนดโจทย์ หรือคำถามการวิจัย คือ คำถามที่ต้องการคำตอบจากการวิจัยหรือเป็นสิ่งต้องตอบโจทย์ของวัตถุประสงค์ โดยพิจารณาจากประเด็นสภาพการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ศึกษากระบวนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นและนำเสนอการพัฒนารูปแบบพลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

๒. สร้างแบบสัมภาษณ์จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิด และข้อค้นพบ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ชัดเจน สามารถอธิบายเสริม สนับสนุน ข้อโต้แย้งต่าง ๆ ให้ละเอียดและเสริมให้ความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์จากการศึกษาเชิงเอกสารให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

๓. การตรวจสอบและหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ สามารถหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหารายชื่อ (item content validity index, I-CVI) และความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ (content validity foe scale, S-CVI) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๓.๑ ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาฯ ๓ ท่าน และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจเครื่องมือที่ออกแบบไว้

๓.๒ หาความตรงตามเนื้อหารายชื่อและความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับโดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ รูปหรือคน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยก่อนนำไปใช้ เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ ความตรงตามเนื้อหารายชื่อ และความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ ตลอดจนภาษาที่ใช้โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณา มาตรฐานความสอดคล้องจะมี ๕ ระดับ คือ

๑ = ไม่สอดคล้อง

๒ = สอดคล้องบางส่วน

๓ = ค่อนข้างสอดคล้อง

๔ = มีความสอดคล้องมาก

เกณฑ์การแปลความหมายการหาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา จะนำเฉพาะข้อที่ได้รับการประเมิน ๓ หรือ ๔ เท่านั้น (ถือว่ามีความสอดคล้อง) มาคำนวณผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย ๓ คน ไม่ควรเกิน ๑๐ คน (เกินความจำเป็น)^๔ ซึ่งค่าความตรงตามเนื้อหาหรือข้อ (item content validity index, I-CVI) มีค่า ๑ และความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ (content validity foe scale, S-CVI) มีค่า ๑ แสดงว่าแบบสัมภาษณ์มีความตรงตามเนื้อหา

๒. แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion Form)

ผู้วิจัยได้เชิญ นักวิชาการ ประธานเครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติ ประกอบด้วย นักการเมือง ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ พระสงฆ์ และภาคประชาชน โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. นำแบบจำลองที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาพัฒนาเป็นตัวแบบ พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นเพื่อนำมาประกอบการวิจัยในการกำหนดประเด็นที่จะศึกษา และเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์รวมทั้งนำมาใช้ในการวิเคราะห์ด้วย

๒. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินผลเพื่อยืนยันแบบจำลองโดยการตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และการใช้ประโยชน์ และข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปพัฒนาต่อยอด

๓. สร้างแบบจำลองและนำเข้าสู่การสนทนากลุ่มเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ชัดเจนสามารถอธิบายเสริมสนับสนุน ข้อโต้แย้งต่าง ๆ ให้ละเอียด และเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนดังนี้

๑. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการรวบรวมจากหนังสืออ้างอิงทางพระพุทธศาสนาต่างๆ จากพระไตรปิฎก (ภาษาบาลี) ฉบับมหาจุฬาไตรปิฎก ๒๕๐๐, พระไตรปิฎก (ภาษาไทย) ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ

^๔Lynn, M.R, “ Determination and Quantification of Content Validity” , *Nursing Research*, 36(6) (1986) : 382-385.

๒. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการรวบรวมจากหนังสือ วารสารบทความ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนข้อมูลทางสถิติที่รวบรวมโดยหน่วยงานราชการหรือ สถาบันการศึกษาและแหล่งข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑) จัดเตรียมเครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview Guide) ด้วย คัดเลือกแบบเจาะจง โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกจากโดยคัดเลือกแบบเจาะจงผู้บริหารท้องถิ่นและ สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สังกัดในองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ใน จังหวัดนครราชสีมา หน่วยงาน/องค์กรอิสระ กลุ่มที่ ๑ ผู้เคยดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมือง กลุ่มที่ ๒ ผู้ทรงคุณวุฒิในสังคมการเมือง กลุ่มที่ ๓ นักวิชาการ และกลุ่มที่ ๔ ผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาอาชีพ ต่างๆที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารและสมาชิกท้องถิ่น

๒) ติดต่อขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือที่จะเข้าสัมภาษณ์

๓) ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของผลการสัมภาษณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

๓. การสัมภาษณ์ (Interview)

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) ดำเนินการ สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

๑) ขั้นตอนเตรียมการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนลงสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เริ่มต้นด้วยการนัดหมายวันเวลาที่สัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างพร้อมกับขอเอกสารต่างๆ พร้อมกันนั้น ผู้วิจัยจะต้องศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เตรียมและ ศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการ สัมภาษณ์

๒) ขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะสนทนาสร้างความคุ้นเคย กับผู้ให้สัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ อธิบายเหตุและขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียง ในขณะที่สัมภาษณ์ ขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อใช้อ้างอิงในการสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่า ข้อมูลต่างๆ ที่บันทึกเสียงไว้ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ

๔. การสนทนากลุ่มเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion)

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion) เพื่อนำเสนอการพัฒนารูปแบบพลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทาง การเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

๑) ติดต่อประสานงานผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อขอความร่วมมือในการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๓ รูปหรือคน พร้อมชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์ ขั้นตอน กระบวนการ สถานที่ วัน และเวลา ในการสนทนากลุ่ม

๒) ขอหนังสือ ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ จากหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓) จัดเตรียมประเด็นคำถาม โครงร่าง และเอกสาร ให้เพียงพอต่อกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

๔) ประสานงานเพื่อยืนยัน วัน เวลา สถานที่ กับผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน

๕) จัดเตรียมสถานที่ ที่มุงาน และดำเนินการสนทนาด้วยตนเอง

๖) ทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล ในแต่ละประเด็นคำถาม ตามประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญ และรายงานผลการวิจัย

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาเก็บให้เป็นระบบ ระเบียบ ให้ความหมายกับข้อมูล จัดหมวดหมู่ ความหมายของข้อมูล วิเคราะห์และสรุปรวบรวมความหมายผู้วิจัยเลือกใช้ “การตรวจสอบสามเส้า (Triangulation)^{๑๐} โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูล รวมถึงวิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี ผลการวิจัย และนำข้อมูลทั้งหมดมาพิจารณาแล้ว แม้จะมาจากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกันทั้งเวลา สถานที่และบุคคลเพื่อที่จะตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ซึ่งมี ๔ วิธีคือ

๑. การตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการพิจารณาตรวจสอบโดยใช้ความหลากหลายของแหล่งข้อมูลทั้งในเชิงเวลา ระยะทาง สถานที่ และบุคคล โดยเปรียบเทียบจากข้อมูลหลายแหล่ง ได้แก่ พระนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

๒. การตรวจสอบสามเส้าด้านนักวิจัย (Investigator Triangulation) เป็นการพิจารณาตรวจสอบโดยใช้ผู้วิจัยที่ต่างกัน การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนได้เสีย การสังเกตแบบมีส่วนร่วมในบริบทระหว่างที่นักวิจัยลงพื้นที่ศึกษา

^{๑๐}Denzin, Norman k., and Yvonna S. Lincoln, *Handbook of Qualitative Research*, (Thousand Oaks, Calif: Sage Publications, 2000), p.391.

๓. การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) เป็นการพิจารณาตรวจสอบโดยใช้หลายมุมมองในการแปลความหมาย หากผู้วิจัยใช้แนวคิด ทฤษฎีที่ต่างจากเดิมจะทำให้การตีความแตกต่างกัน เพื่อนำผลที่ได้มาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยได้รับการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนจากที่ปรึกษาคุณวุฒิ และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่จะช่วยตรวจสอบและให้คำแนะนำ

๔. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) เป็นการเลือกใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกันให้สอดคล้องกับประเด็นของการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participation Observation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้วิจัยจะนำคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๑๗ รูปหรือคน มาสรุปประเด็นตามข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัย

๒) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ดังนี้

๑. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของรูปแบบพลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น โดยตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ

๒. การวิเคราะห์เนื้อหาซึ่งได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีเพื่อช่วยวิเคราะห์ข้อมูลให้เกิดความหนักแน่น

๓. การตีความ ซึ่งได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ที่ได้จัดบันทึกไว้จากปรากฏการณ์ที่พบเห็น

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มโดยหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participation Observation) การสัมภาษณ์สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยจะนำคำตอบที่ได้จากการสนทนากลุ่มจำนวน ๑๓ รูปหรือคน มาสรุปประเด็นตามรูปแบบพลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัย

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น” มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาพลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ๒. เพื่อศึกษาการประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น และ ๓. เพื่อนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการตอบแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๑๗ รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๓ รูปหรือคนเพื่ออธิบายผลการวิจัยเชิงปริมาณให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น ๕ ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

๔.๒ พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

๔.๓ การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

๔.๔ รูปแบบพลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

๔.๕ องค์ความรู้

๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

๔.๑ การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

จากการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกเทศมนตรี รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาท้องถิ่นที่สังกัดในองค์การ

บริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา แจกแบบสอบถาม
จำนวน ๓๗๕ ฉบับ ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n = ๓๗๕)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๒๑๖	๕๗.๖๐
หญิง	๑๕๙	๔๒.๔๐
รวม	๓๗๕	๑๐๐.๐๐
อายุ		
๑๘-๒๕ ปี	๑๔	๓.๗๓
๒๖-๓๐ ปี	๓๖	๙.๖๐
๓๑-๔๐ ปี	๕๙	๑๕.๗๓
๔๑-๕๐ ปี	๑๓๑	๓๔.๙๓
๕๑-๖๐ ปี	๑๐๘	๒๘.๘๐
๖๐ ปีขึ้นไป	๒๗	๗.๒๐
รวม	๓๗๕	๑๐๐.๐๐
สถานภาพ		
สมรส	๓๑๗	๘๔.๕๓
โสด	๓๖	๙.๖๐
หม้าย/หย่าร้าง	๒๒	๕.๘๗
รวม	๓๗๕	๑๐๐.๐๐
การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒๘	๗.๔๗
ปริญญาตรี	๓๐๕	๘๑.๓๓
สูงกว่าปริญญาตรี	๔๒	๑๑.๒๐
รวม	๓๗๕	๑๐๐.๐๐
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า ๙,๐๐๑ บาท	๔๒	๑๑.๒๐
๙,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๗๖	๒๐.๒๗
๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๑๑๔	๓๐.๔๐

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (ต่อ)

(n = ๓๗๕)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๒๐,๐๐๑ – ๓๐,๐๐๐ บาท	๑๐๕	๒๘.๐๐
๓๐,๐๐๑ ขึ้นไป	๓๘	๑๐.๑๓
รวม	๓๗๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า เพศของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ เพศชาย จำนวน ๒๑๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๖๐ และเพศหญิง จำนวน ๑๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๔๐

อายุ พบว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ๔๑-๕๐ ปี จำนวน ๑๓๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๙๓ รองลงมาคือ ๕๑-๖๐ ปี จำนวน ๑๐๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๘๐ และน้อยที่สุดคือ ๑๘-๒๕ ปี จำนวน ๑๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๓

สถานภาพ พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ สมรส จำนวน ๓๑๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๕๓ รองลงมาคือ โสด จำนวน ๓๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙.๖๐ และน้อยที่สุดคือ หม้าย/หย่าร้าง จำนวน ๒๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๗

การศึกษา พบว่า การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ปริญญาตรี จำนวน ๓๐๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๓๓ รองลงมาคือ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๔๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๒๐ และน้อยที่สุดคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗.๔๗

รายได้ต่อเดือน พบว่า รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๑๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๔๐ รองลงมาคือ ๒๐,๐๐๑ – ๓๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๐๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๐ และน้อยที่สุดคือ ๓๐,๐๐๑ ขึ้นไป จำนวน ๓๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑๓

๔.๑.๒ การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อพลวัตทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พลวัตทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ในภาพรวม (n = ๓๗๕)

พลวัตทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ของนักการเมืองท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
๑. การมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบของตน	๓.๖๙	๐.๖๗	มาก
๒. การเคารพกฎหมายและกติกากในการอยู่ร่วมกันในสังคม	๓.๖๓	๐.๗๔	มาก
๓. การรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต	๓.๔๗	๐.๗๕	ปานกลาง
๔. การมีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม	๓.๕๔	๐.๗๔	มาก
รวมเฉลี่ย	๓.๕๘	๐.๗๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พลวัตทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ในภาพรวม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = ๓.๕๘) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบของตน มีระดับความคิดเห็นสูงสุด (\bar{X} = ๓.๖๙) รองลงมาคือ ด้านการเคารพกฎหมายและกติกากในการอยู่ร่วมกันในสังคม (\bar{X} = ๓.๖๓) และต่ำที่สุดคือ ด้านการรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต (\bar{X} = ๓.๔๗)

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พลวัตทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น (n = ๓๗๕)

พลวัตทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ของนักการเมืองท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
การมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบของตน			
๑. การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นต้องปฏิบัติหน้าที่ตามขอบเขตอำนาจและสามารถเข้าร่วมทำงานกับข้าราชการประจำได้	๓.๘๕	๐.๗๘	มาก

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ
 นักการเมืองท้องถิ่น (ต่อ) (n = ๓๗๕)

พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของนักการเมืองท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
	(\bar{x})	(S.D.)	แปลผล
๒. นักการเมืองท้องถิ่นต้องปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย อย่างเต็มความสามารถ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทาง ราชการและประชาชน	๓.๙๘	๐.๘๐	มาก
๓. นักการเมืองท้องถิ่นต้องยึดหลักความเสมอภาคในการ ให้บริการประชาชน	๓.๖๔	๐.๘๑	มาก
๔. นักการเมืองท้องถิ่นเมื่อได้รับการเลือกตั้งนักการเมือง ท้องถิ่นจะต้องร่วมแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของ ประชาชน	๓.๕๐	๐.๗๗	ปานกลาง
๕. นักการเมืองท้องถิ่นต้องสะท้อนปัญหาความต้องการ ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่	๓.๔๖	๐.๑๙	ปานกลาง
รวม	๓.๖๙	๐.๖๗	มาก
การเคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันใน สังคม			
๑. นักการเมืองท้องถิ่นใช้กฎหมายลดความขัดแย้งทาง ความคิดทางการเมือง	๓.๗๙	๐.๗๘	มาก
๒. นักการเมืองท้องถิ่นใช้วิธีการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยประสบความสำเร็จ	๓.๔๔	๐.๗๒	ปานกลาง
๓. นักการเมืองท้องถิ่นใช้กฎหมายและข้อบังคับให้เกิด การพัฒนาท้องถิ่น	๓.๖๗	๐.๗๕	มาก
๔. นักการเมืองท้องถิ่นใช้กฎหมายและการอยู่ร่วมกัน แก้ไขปัญหาความเห็นต่างทางการเมือง	๓.๓๖	๐.๗๘	ปานกลาง
๕. นักการเมืองท้องถิ่นใช้กฎระเบียบข้อบังคับสร้างความเป็น ธรรมในการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับ	๓.๘๘	๐.๖๗	มาก
รวม	๓.๖๓	๐.๗๔	มาก

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ

นักการเมืองท้องถิ่น (ต่อ)

(n = ๓๗๕)

	พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของนักการเมืองท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
		(\bar{x})	(S.D.)	แปลผล
การรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต				
๑.	นักการเมืองท้องถิ่นร่วมตัดสินใจทางการเมืองอย่าง ชอบธรรมมีการยอมรับผลกระทบอันอาจจะเกิดขึ้น จากการตัดสินใจร่วมกัน	๓.๓๒	๐.๗๕	ปานกลาง
๒.	นักการเมืองท้องถิ่นเคารพสิทธิผู้อื่นและจะต้องไม่ใช่ สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น	๓.๓๘	๐.๗๖	ปานกลาง
๓.	นักการเมืองท้องถิ่นยอมรับความแตกต่าง เคารพสิทธิ และรู้จักที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น	๓.๔๙	๐.๗๔	ปานกลาง
๔.	นักการเมืองท้องถิ่นใช้นโยบายนำกิจกรรมทางการเมือง	๓.๔๘	๐.๗๘	ปานกลาง
๕.	นักการเมืองท้องถิ่นรับฟังข้อเสนอแนะทางการเมือง ด้วยความจริงใจ	๓.๖๖	๐.๗๔	มาก
	รวม	๓.๔๗	๐.๗๕	ปานกลาง
การมีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่า ประโยชน์ส่วนรวม				
๑.	การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นสร้างการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินโครงการและกิจกรรมทางการเมือง	๓.๔๒	๐.๗๔	ปานกลาง
๒.	นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีจิตอาสาเข้ามาทำหน้าที่แทน ประชาชน	๓.๕๓	๐.๗๕	มาก
๓.	นักการเมืองท้องถิ่นให้การช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน การบริการชุมชน ทำประโยชน์เพื่อสังคม	๓.๗๒	๐.๗๒	มาก
๔.	นักการเมืองท้องถิ่นจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมชุมชน การกระทำ ความดีการเอื้ออาทรเห็นอกเห็นใจซึ่งกัน	๓.๓๙	๐.๗๔	ปานกลาง
๕.	นักการเมืองท้องถิ่นเป็นแกนก่อให้เกิดความร่วมมือ เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน	๓.๖๕	๐.๗๕	มาก
	รวม	๓.๕๔	๐.๗๔	มาก
	รวมทั้งหมด	๓.๕๘	๐.๗๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๘$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า

ด้านการมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบของตน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๙$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นต้องปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการและประชาชน มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๙๘$) รองลงมาคือ การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นต้องปฏิบัติหน้าที่ตามขอบเขตอำนาจและสามารถเข้าร่วมทำงานกับข้าราชการประจำได้ ($\bar{X} = ๓.๘๕$) และต่ำที่สุดคือ นักการเมืองท้องถิ่นต้องสะท้อนปัญหาความต้องการต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ ($\bar{X} = ๓.๔๖$)

ด้านการเคารพกฎหมายและกติกากในการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๓$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นใช้กฎระเบียบข้อบังคับสร้างความเป็นธรรมในการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับของสังคม มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๘๘$) รองลงมาคือ นักการเมืองท้องถิ่นใช้กฎหมายลดความขัดแย้งทางความคิดทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๗๙$) และต่ำที่สุดคือ นักการเมืองท้องถิ่นใช้กฎหมายและการอยู่ร่วมกันแก้ปัญหาความเห็นต่างทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๓๖$)

ด้านการรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๗$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นรับฟังข้อเสนอแนะทางการเมืองด้วยความจริงใจ มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๖๖$) รองลงมาคือ นักการเมืองท้องถิ่นยอมรับความแตกต่าง เคารพสิทธิและรู้จักที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = ๓.๔๙$) และต่ำที่สุดคือ นักการเมืองท้องถิ่นร่วมตัดสินใจทางการเมืองอย่างชอบธรรมมีการยอมรับผลกระทบอันอาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจร่วมกัน ($\bar{X} = ๓.๓๖$)

ด้านการมีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๔$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นให้การช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน การบริการชุมชน ทำประโยชน์เพื่อสังคม มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๗๖$) รองลงมาคือ นักการเมืองท้องถิ่นเป็นแกนก่อให้เกิดความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน ($\bar{X} = ๓.๖๕$) และต่ำที่สุดคือ นักการเมืองท้องถิ่นจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมชุมชน ($\bar{X} = ๓.๓๙$)

๔.๑.๓ การวิเคราะห์การประยุกต์หลักสารานุกรม ๖ ในการเสริมสร้างวัฒนธรรม
ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลักสารานุกรม ๖ ในภาพรวม (n = ๓๗๕)

หลักสารานุกรม ๖	ระดับความคิดเห็น		
	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
๑. ด้านกายกรรม	๓.๖๓	๐.๘๑	มาก
๒. ด้านวจีกรรม	๓.๖๐	๐.๗๘	มาก
๓. ด้านมโนกรรม	๓.๕๘	๐.๗๗	มาก
๔. ด้านสาธารณโภคี	๓.๕๕	๐.๗๕	มาก
๕. ด้านศีลสามัญญตา	๓.๓๘	๐.๘๐	ปานกลาง
๖. ด้านทิวฏฐิสามัญญตา	๓.๔๙	๐.๘๖	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	๓.๕๔	๐.๗๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลักสารานุกรม ๖ ในภาพรวมพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๔$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกายกรรม มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = ๓.๖๓$) รองลงมาคือ ด้านวจีกรรม ($\bar{X} = ๓.๖๐$) และต่ำที่สุดคือ ด้านศีลสามัญญตา ($\bar{X} = ๓.๓๘$)

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลักสารานุกรม ๖ (n = ๓๗๕)

หลักสารานุกรม ๖	ระดับความคิดเห็น		
	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
ด้านกายกรรม			
๑. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีการแสดงกิริยาอาการสุภาพ ในการปฏิบัติงานต่อผู้ร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลัง	๓.๕๗	๐.๗๖	มาก
๒. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมึน้ำใจช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อ ต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ	๓.๗๒	๐.๙๐	มาก
๓. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีการแสดงออกต่อ ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยเมตตา คือ แสดงไมตรีและ ความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน	๓.๖๒	๐.๗๖	มาก
๔. นักการเมืองท้องถิ่นมีการบริหารงานโดยปฏิบัติหน้าที่ ตามระเบียบอย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ	๓.๖๖	๐.๘๗	มาก

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลักสาราณียธรรม ๖ (ต่อ) (n = ๓๗๕)

	หลักสาราณียธรรม ๖			
	ระดับความคิดเห็น	(\bar{x})	(S.D.)	แปลผล
๕. นักการเมืองท้องถิ่นมีความเอาใจใส่เกี่ยวกับปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสร้างสรรค์	มาก	๓.๕๙	๐.๗๗	มาก
รวม		๓.๖๓	๐.๘๑	มาก
ด้านวจีกรรม				
๑. นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ พูดจาดี มีอัธยาศัยไมตรีดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีความสามัคคี	มาก	๓.๗๘	๐.๗๒	มาก
๒. นักการเมืองท้องถิ่นให้คำเสนอแนะหรือทักท้วงต่อเพื่อนร่วมงานอย่างสุภาพ	มาก	๓.๕๖	๐.๘๔	มาก
๓. นักการเมืองท้องถิ่นมีเทคนิคในการรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ ชักถามหรือให้คำปรึกษาหารือ ให้คำแนะนำต่างๆ	ปานกลาง	๓.๕๐	๐.๘๑	ปานกลาง
๔. นักการเมืองท้องถิ่นใช้คำพูดภาษาที่สุภาพเมื่อสนทนาพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน	ปานกลาง	๓.๔๙	๐.๗๘	ปานกลาง
๕. นักการเมืองท้องถิ่นใช้วาทศิลป์ในการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานและให้เกียรติซึ่งกันและกัน	มาก	๓.๖๕	๐.๗๖	มาก
รวม		๓.๖๐	๐.๗๘	มาก
ด้านมโนกรรม				
๑. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยความเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม อุทิศตนเพื่องาน	มาก	๓.๖๙	๐.๗๗	มาก
๒. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยการเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของผู้ร่วมงานเป็นอย่างดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์	มาก	๓.๕๕	๐.๗๓	มาก
๓. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยความมีจิตใจที่ซื่อสัตย์ สุจริต โดยไม่มีความโลภใช้หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน	มาก	๓.๕๖	๐.๗๙	มาก

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลักสารานุกรม ๖ (ต่อ) (n = ๓๗๕)

	หลักสารานุกรม ๖	ระดับความคิดเห็น		
		(\bar{x})	(S.D.)	แปลผล
๔.	นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยความยุติธรรมเป็นกลางไม่ลำเอียง	๓.๕๑	๐.๗๘	มาก
	รวม	๓.๕๘	๐.๗๗	มาก
	ด้านสาธารณโภคี			
๑.	มีการจัดสรรสวัสดิการหรือการสนับสนุนการทำงานท้องถิ่นตามความเหมาะสม เป็นธรรมแก่ทุกคน	๓.๔๒	๐.๗๕	ปานกลาง
๒.	นักการเมืองท้องถิ่นการบริหารงานด้วยความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	๓.๖๕	๐.๗๖	มาก
๓.	นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยความเสียสละไม่ช่วงชิงของส่วนรวมมาเป็นของตน	๓.๗๑	๐.๗๔	มาก
๔.	นักการเมืองท้องถิ่นตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะผู้บริหารโดยมุ่งความสำเร็จเพื่อประโยชน์สูงสุดกับท้องถิ่น	๓.๕๙	๐.๗๓	มาก
๕.	นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานโดยให้ความสำคัญกับการตัดสินใจภายใต้มติที่ประชุมที่ผ่านการเห็นชอบจากบุคลากรส่วนใหญ่	๓.๓๘	๐.๗๕	ปานกลาง
	รวม	๓.๕๕	๐.๗๕	มาก
	ด้านศีลสามัญญตา			
๑.	นักการเมืองท้องถิ่นมีความประพฤติสุจริตดีงาม ถูกต้องตามระเบียบวินัย	๓.๓๕	๐.๗๖	ปานกลาง
๒.	นักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่โดยรักษาระเบียบวินัย ไม่ทำ ตนให้เป็นที่น่ารังเกียจหรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ	๓.๕๒	๐.๗๗	มาก
๓.	นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยปราศจากอคติ และทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี	๓.๒๑	๐.๗๘	ปานกลาง

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลักสารานุกรม ๖ (ต่อ) (n = ๓๗๕)

หลักสารานุกรม ๖	ระดับความคิดเห็น		
	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
๔. นักการเมืองท้องถิ่นเคารพในสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกต่อผู้ร่วมงาน ไม่หลงอำนาจ ไม่ใช้อำนาจข่มขู่ผู้ร่วมงาน	๓.๔๔	๐.๘๖	ปานกลาง
๕. นักการเมืองท้องถิ่นเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ คิดและวางแผนการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	๓.๓๙	๐.๘๔	ปานกลาง
รวม	๓.๓๘	๐.๘๐	ปานกลาง
ด้านทฤษฎีสัมมัญญา			
๑. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานโดยมีความเห็นชอบร่วมกันในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่การขจัดซึ่งปัญหา	๓.๕๖	๐.๘๘	มาก
๒. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานโดยมีภาวะผู้นำสูงรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่าง และยอมรับได้	๓.๔๑	๐.๙๓	ปานกลาง
๓. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานโดยยึดถืออุดมคติ หลักแห่งความดีงามหรือจุดหมายสูงสุดอันเดียวกัน	๓.๔๖	๐.๘๖	ปานกลาง
๔. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานโดยเมื่อการปฏิบัติงานมีปัญหา จะมีการประชุมแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี	๓.๕๓	๐.๗๗	มาก
รวม	๓.๔๙	๐.๘๖	ปานกลาง
รวมทั้งหมด	๓.๕๔	๐.๗๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลักสารานุกรม ๖ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๔$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า

ด้านกายกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๓$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นต้องมึน้ำใจช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๗๒$) รองลงมาคือ นักการเมืองท้องถิ่นมีการบริหารงานโดยปฏิบัติหน้าที่ตาม

ระเบียบอย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ ($\bar{X} = ๓.๖๖$) และต่ำที่สุดคือ นักการเมืองท้องถิ่น ต้องมีการแสดงกิริยาอาการสุภาพในการปฏิบัติงานต่อผู้ร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลัง ($\bar{X} = ๓.๕๗$)

ด้านวาทกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๐$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ พุดจาติ มีอัธยาศัยไมตรีดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีความสามัคคี มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = ๓.๗๘$) รองลงมาคือ นักการเมืองท้องถิ่นใช้วาจาศิลป์ในการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = ๓.๖๕$) และต่ำที่สุดคือ นักการเมืองท้องถิ่นใช้คำพูดภาษาที่สุภาพเมื่อสนทนาพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = ๓.๔๙$)

ด้านมโนกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๘$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยความมีจิตใจที่ซื่อสัตย์ สุจริต โดยไม่มีความโลภใช้หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = ๓.๕๖$) รองลงมาคือ นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยการเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของผู้ร่วมงานเป็นอย่างดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ ($\bar{X} = ๓.๕๕$) และต่ำที่สุดคือ นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยความยุติธรรมเป็นกลางไม่ลำเอียง ($\bar{X} = ๓.๕๑$)

ด้านสาธารณโภคี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๕$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยความเสียสละไม่ช่วงชิงของส่วนรวมมาเป็นของตน มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = ๓.๗๑$) รองลงมาคือ นักการเมืองท้องถิ่นการบริหารงานด้วยความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ($\bar{X} = ๓.๖๕$) และต่ำที่สุดคือ นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานโดยให้ความสำคัญกับการตัดสินใจภายใต้มติที่ประชุมที่ผ่านการเห็นชอบจากบุคลากรส่วนใหญ่ ($\bar{X} = ๓.๓๘$)

ด้านศีลสามัญญตา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๕$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่โดยรักษาระเบียบวินัย ไม่ทำ ตนให้เป็นที่น่ารังเกียจหรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = ๓.๕๒$) รองลงมาคือ นักการเมืองท้องถิ่นเคารพในสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกต่อผู้ร่วมงาน ไม่หลงอำนาจ ไม่ใช้อำนาจข่มขู่ผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = ๓.๔๔$) และต่ำที่สุดคือ นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยปราศจากอคติ และทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = ๓.๒๑$)

ด้านทฤษฎีสามัญญตา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๔๙$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานโดยมีความเห็นชอบร่วมกันในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่การขจัดซึ่งปัญหา มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = ๓.๕๖$) รองลงมาคือ นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานโดยเมื่อการปฏิบัติงานมีปัญหา จะมีการประชุมแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ($\bar{X} = ๓.๕๓$) และต่ำที่สุดคือ นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานโดยมีภาวะผู้นำสูงรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่าง และยอมรับได้ ($\bar{X} = ๓.๔๑$)

๔.๑.๓ การวิเคราะห์การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของนักการเมืองท้องถิ่น

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ในภาพรวม (n = ๓๗๕)

การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
๑. ด้านการมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย	๓.๔๕	๐.๗๑	ปานกลาง
๒. ด้านการยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและ ศักดิ์ศรีของบุคคล	๓.๕๗	๐.๗๔	มาก
๓. ด้านการเคารพกติกาของการปกครองแบบ ประชาธิปไตย	๓.๘๘	๐.๗๐	มาก
๔. ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการ ปกครอง	๓.๗๗	๐.๗๖	มาก
๕. ด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความ เชื่อมั่นในตนเอง	๓.๖๒	๐.๗๓	มาก
๖. ด้านการมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์	๓.๖๖	๐.๗๘	มาก
๗. ด้านการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไป ในทางสร้างสรรค์	๓.๙๑	๐.๗๘	มาก
๘. ด้านการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ	๓.๘๔	๐.๗๒	มาก
รวมเฉลี่ย	๓.๗๑	๐.๗๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง
ในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ในภาพรวม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = ๓.๗๑$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
ด้านการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด
($\bar{X} = ๓.๙๑$) รองลงมาคือ ด้านการเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = ๓.๘๘$) และ
ต่ำที่สุดคือ ด้านการมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = ๓.๔๕$)

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น (n = ๓๗๕)

การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
	(\bar{x})	(S.D.)	แปลผล
ด้านการมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย			
๑. ระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้ รูปแบบรัฐสภา เป็นรูปแบบการปกครองที่เหมาะสม กับสังคมไทย	๓.๖๖	๐.๕๓	มาก
๒. ระบบการเลือกตั้งของไทยในปัจจุบันเป็นไปด้วยความ บริสุทธิ์ยุติธรรม	๓.๕๓	๐.๗๖	มาก
๓. การซื้อสิทธิ์ขายเสียงถือเป็นเรื่องที่ผิดสำหรับการ ปกครองในระบอบประชาธิปไตย	๓.๕๑	๐.๗๙	มาก
๔. ในระบอบการปกครองประชาธิปไตยประชาชน ทุกคนมีเสียงหนึ่งเสียงเท่าเทียมกัน	๓.๒๘	๐.๖๙	ปานกลาง
๕. การเมืองเป็นเรื่องที่สามารถกำหนดได้จากการออกไป ใช้สิทธิเลือกตั้ง	๓.๒๖	๐.๗๖	ปานกลาง
รวม	๓.๔๕	๐.๗๑	ปานกลาง
ด้านการยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและ ศักดิ์ศรีของบุคคล			
๑. ประชาชนทุกคนควรมีโอกาสที่เท่าเทียมกันในการมี ส่วนร่วมกำหนดนโยบายของรัฐบาล	๓.๖๖	๐.๘๒	มาก
๒. นักการเมืองท้องถิ่นเป็นอาชีพที่มีเกียรติ	๓.๕๐	๐.๖๙	ปานกลาง
๓. เสียงทุกเสียงที่ลงคะแนนในการเลือกตั้งมีค่าสำหรับ นักการเมืองท้องถิ่น	๓.๖๙	๐.๗๔	มาก
๔. การส่งเสริมบทบาทสตรีให้มีความเท่าเทียมกันทาง การเมือง	๓.๔๒	๐.๗๒	ปานกลาง
รวม	๓.๕๗	๐.๗๔	มาก

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น (ต่อ) (n = ๓๗๕)

การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
	(\bar{x})	(S.D.)	แปลผล
ด้านการเคารพกติกาของการปกครองแบบ ประชาธิปไตย			
๑. การปกครองในระบอบประชาธิปไตยควรฟังเสียงส่วนใหญ่แต่ไม่ควรละเลยเสียงส่วนน้อย	๔.๑๕	๐.๕๓	มาก
๒. นโยบายในการบริหารท้องถิ่นต้องผ่านการรับรองจากสภาท้องถิ่น	๓.๖๒	๐.๖๗	มาก
๓. สภาท้องถิ่นทำหน้าที่ในการตรวจสอบถ่วงดุลการทำงานของฝ่ายบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓.๗๗	๐.๖๙	มาก
๔. การซื้อสิทธิ์ขายเสียงถือเป็นการไม่เคารพกติกาในการปกครองระบบประชาธิปไตย	๓.๙๙	๐.๙๑	มาก
รวม	๓.๘๘	๐.๗๐	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการ ปกครอง			
๑. การไปเลือกตั้งถือเป็นวิธีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย	๔.๐๒	๐.๗๙	มาก
๒. การเสวนาทางการเมืองเป็นสิ่งที่ทำได้อย่างสร้างสรรค์ในกรอบของกฎหมาย	๓.๖๖	๐.๘๑	มาก
๓. การเข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น	๓.๔๙	๐.๗๓	ปานกลาง
๔. การมีส่วนร่วมรณรงค์เพื่อให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง	๓.๘๙	๐.๗๑	มาก
รวม	๓.๗๗	๐.๗๖	มาก
ด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความ เชื่อมั่นในตนเอง			
๑. ยอมรับในการควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ	๓.๗๑	๐.๗๓	มาก
๒. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีจิตสาธารณะ รักความเป็นธรรม	๓.๖๖	๐.๖๒	มาก

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น (ต่อ) (n = ๓๗๕)

การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น		ระดับความคิดเห็น		
		(\bar{x})	(S.D.)	แปลผล
๓.	นักการเมืองท้องถิ่นมีความกล้าหาญทางจริยธรรมใน วิถีทางที่ถูกต้องเหมาะสม	๓.๕๘	๐.๖๔	มาก
๔.	การเคารพกฎหมายถือเป็นคุณสมบัติหนึ่งในการเป็น พลเมืองที่ดี	๓.๗๗	๐.๘๓	มาก
๕.	การปฏิบัติตามหลักการบริหารจัดการที่ดีถือเป็น พลเมืองที่ดีของท้องถิ่น	๓.๓๙	๐.๘๑	ปานกลาง
รวม		๓.๖๒	๐.๗๓	มาก
ด้านการมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์				
๑.	ความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชน นับเป็นปัจจัยสำคัญใน การส่งเสริมการพัฒนาของนักการเมืองท้องถิ่น	๓.๘๒	๐.๘๖	มาก
๒.	ความจริง ความดี ความงาม เป็นพื้นฐานเบื้องต้นใน การปกครองท้องถิ่น	๓.๙๗	๐.๘๔	มาก
๓.	การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทำให้คนไทยทั้งหลายมี คุณภาพชีวิตดีขึ้นและมีความสุขมากขึ้นในอนาคต	๓.๓๖	๐.๗๒	ปานกลาง
๔.	การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นปัจจัยเอื้อต่อการ ความเหลื่อมล้ำและความเสียเปรียบของคนในชุมชน	๓.๔๘	๐.๗๐	ปานกลาง
รวม		๓.๖๖	๐.๗๘	มาก
ด้านการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไป ในทางสร้างสรรค์				
๑.	การรับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชนทุกระดับตั้งแต่ ระดับครอบครัว เครือญาติ หมู่บ้านส่งผลต่อการ พัฒนาท้องถิ่น	๓.๖๐	๐.๗๘	มาก
๒.	การเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นถือเป็น สิ่งสำคัญในการทำงานท้องถิ่น	๔.๐๒	๐.๘๙	มาก
๓.	การเสริมสร้างความรู้ในการพัฒนากิจกรรมทาง การเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น	๓.๙๓	๐.๖๓	มาก

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น(ต่อ) (n = ๓๗๕)

การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
๔. การใช้วิจาร์ณญาณทำให้สังคมการเมืองท้องถิ่นเป็นสังคมที่ใช้ความรู้และใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหา	๔.๐๗	๐.๘๓	มาก
รวม	๓.๙๑	๐.๗๘	มาก
ด้านการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ			
๑. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีจิตสาธารณะรักความเป็นธรรมสำนึกในพันธะหน้าที่ต่อสังคม	๓.๗๘	๐.๗๕	มาก
๒. การรับฟังความคิดเห็นจะช่วยลดความขัดแย้งและความรุนแรงทางการเมือง	๓.๙๔	๐.๖๔	มาก
๓. ใช้ระบอบประชาธิปไตย อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารอำนาจตุลาการสนับสนุนการทำกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น	๓.๙๑	๐.๘๓	มาก
๔. การใช้อำนาจให้พลเมืองมีสิทธิหรือมีอำนาจอย่างเสมอภาค เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมนำเสนอแผนพัฒนาท้องถิ่น	๓.๗๒	๐.๖๖	มาก
รวม	๓.๘๔	๐.๗๒	มาก
รวมทั้งหมด	๓.๗๑	๐.๗๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = ๓.๗๑) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า

ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = ๓.๔๕) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้รูปแบบรัฐสภา เป็นรูปแบบการปกครองที่เหมาะสมกับสังคมไทย มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด (\bar{X} = ๓.๖๖) รองลงมาคือ ระบบการเลือกตั้งของไทยในปัจจุบันเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม (\bar{X} = ๓.๕๓) และต่ำที่สุดคือ การเมืองเป็นเรื่องที่สามารถกำหนดได้จากการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (\bar{X} = ๓.๒๖)

ด้านการยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้รูปแบบรัฐสภา เป็นรูปแบบการปกครองที่เหมาะสมกับสังคมไทยทุกเสียงที่ลงคะแนนในการเลือกตั้ง มีค่าสำหรับนักการเมืองท้องถิ่น มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = 3.69$) รองลงมาคือ ประชาชนทุกคนควรมีโอกาสที่เท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายของรัฐบาล ($\bar{X} = 3.66$) และต่ำที่สุดคือ การส่งเสริมบทบาทสตรีให้มีความเท่าเทียมกันทางการเมือง ($\bar{X} = 3.42$)

ด้านการเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตยควรฟังเสียงส่วนใหญ่แต่ไม่ควรละเลยเสียงส่วนน้อย มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมาคือ การซื้อสิทธิ์ขายเสียงถือเป็นการไม่เคารพกติกาในการปกครองระบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.99$) และต่ำที่สุดคือ นโยบายในการบริหารท้องถิ่นต้องผ่านการรับรองจากสภาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.62$)

ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การไปเลือกตั้งถือเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.02$) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมรณรงค์เพื่อให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.89$) และต่ำที่สุดคือ การเข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.49$)

ด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การเคารพกฎหมายถือเป็นการปฏิบัติหนึ่งในการเป็นพลเมืองที่ดี ($\bar{X} = 3.77$) รองลงมาคือ ยอมรับในการควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ($\bar{X} = 3.71$) และต่ำที่สุดคือ การปฏิบัติตามหลักการบริหารจัดการที่ดีถือเป็นพลเมืองที่ดีของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.39$)

ด้านการมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความจริง ความดี ความงาม เป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการปกครองท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมาคือ ความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชน นับเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาของนักการเมืองท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.82$) และต่ำที่สุดคือ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทำให้คนไทยทั้งหลายมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นและมีความสุขมากขึ้นในอนาคต ($\bar{X} = 3.36$)

ด้านการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การใช้วิจารณ์ญาณทำให้สังคมการเมืองท้องถิ่นเป็นสังคมที่ใช้ความรู้และใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมาคือ การเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นถือเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.02$) และต่ำที่สุดคือ การรับฟัง

ความคิดเห็นของคนในชุมชนทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว เครือญาติ หมู่บ้านส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = ๓.๖๐$)

ด้านการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๔$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การรับฟังความคิดเห็นจะช่วยลดความขัดแย้งและความรุนแรงทางการเมือง ($\bar{X} = ๓.๙๔$) รองลงมาคือ ใช้ระบอบประชาธิปไตย อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหารอำนาจตุลาการ สนับสนุนการทำกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น ($\bar{X} = ๓.๙๑$) และต่ำที่สุดคือ การใช้อำนาจให้พลเมืองมีสิทธิหรือมีอำนาจอย่างเสมอภาค เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมนำเสนอแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = ๓.๗๒$)

๔.๒ พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ถูกเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจาก พระนักวิชาการ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้เคยดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมือง รวมจำนวน ๑๗ รูปหรือคน เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ชัดเจนสามารถอธิบายสนับสนุนรวมทั้งให้ข้อคิดเห็นโดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย

๔.๒.๑ พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ ในประเด็นด้านการมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน พบว่า

การมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนของนักการเมืองท้องถิ่นมีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่อง และในช่วงเวลาต่าง ๆ ก็มีความเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกันซึ่งนักการเมืองท้องถิ่นกลับกลายเป็นฟันเฟืองที่สำคัญในการพัฒนาในระดับท้องถิ่น รวมถึงสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน กำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัตเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ในการให้เสรีภาพในการมีความคิดเห็นที่แตกต่าง ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับสังคมไทย คนไทยส่วนใหญ่ที่นับถือศาสนาจะสามารถนำแก่นของศาสนาไปปรับใช้กับชีวิตในทางการเมือง ยอมรับความแตกต่าง

ทางความคิดเคารพต่อผู้อื่นมองโลกแบบผู้รักสันติมีเหตุผลก็จะทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้โดยไม่ต้องทำร้ายกันและละเมิดต่อกัน^๑

๒. สังคมการเมืองในท้องถิ่นมุ่งเน้นวัฒนธรรมพุทธตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบของตน เน้นความเสมอภาคระหว่างบุคคลความมีเหตุผล คุณธรรม ความดีไม่เบียดเบียน เน้นความพอดี รู้จักพอ ตามหลักการศาสนาและจริยธรรมนี้จึงกลายเป็นแหล่งการเรียนรู้ คู่คุณธรรม ซึ่งสะท้อนอยู่ในวิถีชีวิตของคนไทยที่สืบทอดกันมาดังจะเห็นได้ว่าเป็นชุมชนไทยนั้นศาสนาจะอยู่คู่กับบ้านและโรงเรียนคือบ้านวัดและโรงเรียนเป็นลักษณะวิถีไทยที่ยังคงมีอยู่จนถึงปัจจุบันก็จะทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้โดยไม่ต้องทำร้ายกันและละเมิดต่อกัน^๒

๓. การเข้ามาเป็นนักรการเมืองท้องถิ่น เกิดจากการได้รับการยอมรับจากประชาชน เมื่อได้เข้ามาเป็นตัวแทนของประชาชนแล้วก็ต้องแสวงหาความรู้ และเข้ามาทำหน้าที่ให้เต็มความสามารถ เพื่อให้ท้องถิ่นเกิดการเปลี่ยนแปลง และได้รับประโยชน์สูงสุด^๓

๔. การมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนตามบทบาทของนักรการเมืองท้องถิ่นนั้นเกิดจากการสร้างวิถีประชาธิปไตย โดยได้มาจากการเลือกตั้ง ต้องมีความรู้ คู่ความคิด และต้องมีคุณธรรมในการส่งเสริมบทบาทของผู้นำในทางการเมืองท้องถิ่นเป็นการตอบโจทยใหญ่ที่ท้าทายการทำงาน ให้เป็นที่ยอมรับสำหรับประชาชน^๔

๕. นักรการเมืองท้องถิ่นต้องแสวงหาแนวคิด แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาพัฒนาท้องถิ่นของตนให้ทัดเทียมกับท้องถิ่นอื่น การร่วมกันคิด ร่วมกันทำ คิตรีเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาท้องถิ่น คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน^๕

๖. การเข้ามาทำงานในท้องถิ่นในบทบาทของนักรการเมืองท้องถิ่นจะต้องเป็นบุคคลที่รู้จักและยอมรับของคนในชุมชน เมื่อได้รับการเลือกตั้งเข้ามาแล้วก็ต้องเข้ามาเปลี่ยนแปลงท้องถิ่นให้พัฒนาไปในแนวทางที่ดีขึ้น ซึ่งจะต้องใช้ทั้งความรู้ ใช้ทั้งอำนาจควบคู่ไปกับหลักจริยธรรมและคุณธรรม เข้ามาพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน^๖

^๑สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^๒สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^๓สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^๔สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^๕สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๓.

^๖สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

๗. นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องผู้นำที่ต้องกล้าคิดกล้าพูดและกล้าทำด้วยตัวเอง ท้องถิ่นจะเจริญได้ต้องอยู่บนพื้นฐานของความหลากหลายขององค์ความรู้ รู้แล้วนำไปใช้นำไปพัฒนา นำไปเปลี่ยนแปลงท้องถิ่นของตนเองให้เกิดการยอมรับ และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับท้องถิ่น^๗

๘. การเปลี่ยนแปลงท้องถิ่นในลักษณะของพลวัตนักการเมืองท้องถิ่นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการทำหน้าที่ของตนเองผู้บริหารท้องถิ่นต้องบริหารบนหลักธรรมาภิบาลให้ความสำคัญต่อหลักนิติธรรมหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักค้ำค้ำ และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจและบริหารท้องถิ่นอย่างเต็มที่^๘

๙. นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมและมีความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงาน ต้องไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการบริหารงานในท้องถิ่น ตระหนักว่าอุปสรรคมีไว้เพื่อเปิดโอกาสให้เขาได้พิสูจน์ศักยภาพของตนเพื่อเปลี่ยนแปลงตนในการพัฒนาท้องถิ่นให้ดีขึ้นกว่าเดิม^๙

๑๐. นักการเมืองท้องถิ่นคือบุคคลที่เสนอตัวเข้าสู่ระบบการเมืองท้องถิ่น ภายใต้ระบบการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ให้นักการเมืองท้องถิ่นมีความชอบธรรมในการเป็นตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชนในท้องถิ่นทั้งการบริหารท้องถิ่น ฝ่ายบริหาร และการควบคุมตรวจสอบ ฝ่ายนิติบัญญัติ^{๑๐}

๑๑. การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นต้องปฏิบัติหน้าที่ตามขอบเขตอำนาจเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาท้องถิ่นโดยยึดยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและจะปฏิรูประบบและกระบวนการจัดสรรงบประมาณใหม่ ให้ทันสมัย รัดกุม และประเมิณผลได้อย่างต่อเนื่องและทันเหตุการณ์ โดยเน้นความจำเป็นเร่งด่วนและใช้งบประมาณให้เหมาะสม ปรับลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและนำงบประมาณปรับลดได้ไปดำเนินงานในโครงการและกิจกรรมที่สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างรายได้ตามเป้าหมายที่ชัดเจน^{๑๑}

๑๒. ตั้งแต่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาบริหารท้องถิ่นก็มุ่งเน้นการพัฒนาท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งแบบยั่งยืน โดยการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ของท้องถิ่น หรือส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มต่างๆ แล้วแต่กรณีในตำบลให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ให้ประชาชนมีการรวมตัวกันเพื่อเรียนรู้ พัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ ตลอดจนเทคโนโลยี วิชาการต่างๆ เพื่อปรับปรุงและแปรรูปผลผลิตรวมทั้งการเพิ่มมูลค่าสินค้า ซึ่งก่อให้เกิดการ

^๗สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๓.

^๘สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๓.

^๙สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๐}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๑}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๓.

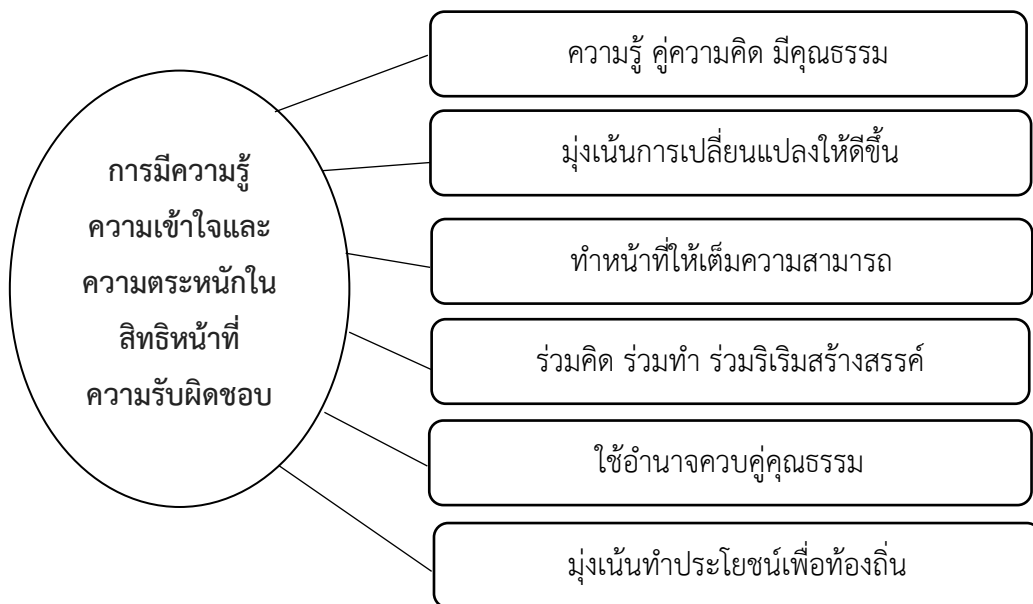
ผลิต การบริการ การหมุนเวียนของเงิน และสร้างงาน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงโดยยึดนโยบาย การบริหารแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างกลุ่ม/องค์กรต่างๆ เป็นหลัก เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี กลุ่ม กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มเยาวชนและกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น^{๑๒}

๑๓. นักการเมืองท้องถิ่นเมื่อได้รับการเลือกตั้งนักการเมืองท้องถิ่นจะต้องร่วมพัฒนา ท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถสืบต่อวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีศาสนาเป็นเครื่องซึ่งนำชุมชนและสังคม ตลอดจนจัดการระบบการศึกษา ให้ สอดคล้องกับการพัฒนาและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น สามารถดูแลตัวเองในขั้นพื้นฐานและได้รับ บริการด้านสวัสดิการสังคม สาธารณสุขอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน รวมทั้งเสริมสร้างสังคมให้เข้มแข็ง และยั่งยืน เพื่อให้ตำบลนาทรายเป็นสังคมคุณภาพ สังคมคุณธรรม และสังคมสมดุล ตามนโยบาย “บ้านเมืองน่าอยู่”^{๑๓}

กล่าวโดยสรุป พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้าน การมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน ประกอบไปด้วย หลักการสำคัญ คือ นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ใน การให้เสรีภาพในการมีความคิดเห็นที่แตกต่าง ต้องมีความรู้ คู่ความคิด และต้องมีคุณธรรมในการ ส่งเสริมบทบาทของผู้นำในทางการเมืองท้องถิ่น แสวงหาแนวคิด แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาพัฒนา ท้องถิ่น ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ คิตรีเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาท้องถิ่นโดยการคำนึงถึงการมีส่วนร่วม ของภาคประชาชน ปฏิบัติหน้าที่ให้เต็มความรู้ความสามารถ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วม ในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจและบริหารท้องถิ่นอย่างเต็มที่ มุ่งเน้นการใช้อำนาจควบคู่กับ คุณธรรม ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาท้องถิ่นให้ดีขึ้นกว่าเดิม ดังแผนภาพที่ ๔.๑

^{๑๒}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๓}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๑ พลวัตทางการเมืองด้านการมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน

๔.๒.๒ พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการเคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ ในประเด็นด้านการเคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม พบว่า

การเคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักการเมืองท้องถิ่นไม่ว่า นักการเมืองท้องถิ่นจะได้รับการเลือกตั้งให้ทำงานมาแล้วหลายสมัย หรือได้รับการเลือกตั้งเข้ามาทำงานใหม่ นักการเมืองท้องถิ่นก็ต้องตระหนักและยอมรับในความแตกต่าง การเคารพสิทธิเสรีภาพ และการรับผิดชอบต่อสังคม อันเป็นลักษณะของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. การเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่น ให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องพัฒนาท้องถิ่น พัฒนาคน พัฒนางาน เรียนรู้เรื่องการประนีประนอมการทำงานร่วมกัน เพราะประชาธิปไตยคือการอยู่ร่วมกันในสังคม นักการเมืองท้องถิ่นจึงต้องตระหนักในการแก้ไขความขัดแย้ง เรียนรู้ที่จะตกลงกันและเรียนรู้ที่จะทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้ท้องถิ่นได้รับการพัฒนา^{๑๔}

^{๑๔}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

๒. นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องมีความรู้ทางกฎหมาย และส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ทางด้านกฎหมายโดยจัดกิจกรรมอบรมกฎหมายที่จำเป็นในชีวิตประจำวันหรือกฎหมายเฉพาะเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายให้แก่ประชาชนผู้ยากไร้และด้อยโอกาสในชนบทหรือประชาชนที่มีปัญหาทางกฎหมายเฉพาะเรื่อง ด้วยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการให้บริการความรู้ด้านกฎหมายกฎหมายกับองค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์กรภาคประชาชนรวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม^{๑๕}

๓. นักการเมืองท้องถิ่นจะเข้าไปพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเสมอภาคกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ เว้นแต่การเลือกปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือผู้เสียเปรียบ ผู้ด้อยโอกาส ให้ได้รับสิทธิโอกาสเท่าเทียมกับผู้อื่น เช่น การเสมอกันในกฎหมาย การไม่ถูกเกณฑ์แรงงาน การได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ การได้รับความคุ้มครองโดยรัฐ และสิทธิได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ เป็นต้น^{๑๖}

๔. นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับ ให้เป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่อำนาจอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล^{๑๗}

๕. การเข้ามารับตำแหน่งทางการเมือง เริ่มต้นจากการต้องทำความเข้าใจกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งมีมากมายสำหรับนักการเมืองท้องถิ่น เมื่อทำความเข้าใจแล้วก็ต้องนำประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมืองท้องถิ่นมาศึกษา และปฏิบัติเพื่อให้เกิดการยอมรับทั้งในส่วนของผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและประชาชน^{๑๘}

๖. การเข้ามาเป็นนักการเมืองท้องถิ่นมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนาจความสะดวกและให้บริการประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล โดยจะต้องยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย ให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ^{๑๙}

๗. เมื่อเข้ามาปฏิบัติหน้าที่บริหารท้องถิ่นแล้วก็ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรมอันจะส่งผลให้ได้รับการยอมรับเชื่อถือ ศรัทธาจากประชาชนทั้งที่เป็นผู้เลือก และไม่ใช่ว่าผู้เลือกให้เข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมือง นอกจากนี้ยังต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ใช้ทรัพยากรขององค์กร

^{๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓.

อย่างประหยัด โปร่งใสเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในแนวทางที่ดีขึ้นและเกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชนในท้องถิ่น^{๒๐}

๘. นักการเมืองท้องถิ่นต้องพึงดำรงตนให้ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ และมีความรับผิดชอบ เปิดเผย โปร่งใส พร้อมให้ตรวจสอบ ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค สะดวกรวดเร็ว มีอัธยาศัยไมตรี โดยยึดประโยชน์ของประชาชน เป็นหลัก^{๒๑}

๙. นักการเมืองท้องถิ่นต้องเล็งเห็นความสำคัญของปัญหาทุจริตคอร์รัปชันซึ่งเป็นปัญหาที่ทำให้เกิดผลกระทบและความเสียหายต่อพี่น้องประชาชนทั้งทางอ้อมและทางตรง ทำให้ผลประโยชน์หมดถึงประชาชนอย่างแท้จริง นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีเจตนารมณ์ร่วมกันในการดำเนินงานให้เกิดความโปร่งใส เป็นธรรม และสามารถตรวจสอบได้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกคนถือปฏิบัติ^{๒๒}

๑๐. นักการเมืองท้องถิ่นส่วนใหญ่จะเป็นผู้อยู่ในเครือข่ายนักการเมืองระดับชาติ ที่มีความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจ โดยมีประชาชนเป็นฐานล่างสุด ดังนั้น ต้องใช้อำนาจในทางที่ชอบ เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม และต้องเคารพกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคมอีกด้วย^{๒๓}

๑๑. ผู้ที่มาเป็นนักการเมืองส่วนมากจะเป็นนักบริหาร หรือเจ้าของกิจการต่างๆ มาก่อน ซึ่งตำแหน่งหน้าที่ การงานหรือกิจการต่าง ๆ ที่ได้มาย่อมเป็นผลพวงมาจากการลงทุน เช่นเดียวกับการก้าวสู่ตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้นจะต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เนื่องจากประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง ก็จะทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชนและหมู่บ้าน^{๒๔}

๑๒. นักการเมืองท้องถิ่นใช้กฎหมายและข้อบังคับให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นโดยส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง การเสนอการออกกฎหมายท้องถิ่น การออกเสียงประชามติ การตรวจสอบอำนาจรัฐในระดับท้องถิ่น และการถอดถอนผู้ บริหารท้องถิ่น^{๒๕}

๑๓. นักการเมืองท้องถิ่นมีการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายสำหรับการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองนำมาพัฒนาความรู้หลังจากเข้ารับตำแหน่งทางการเมืองเพื่อให้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้เหมาะสม อีกทั้งใช้ข้อมูลกฎหมายในการตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วม

^{๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๒๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๓.

ในการบริหารงานส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการพัฒนาชุมชนตามที่ได้ให้นโยบายไว้ก่อนการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง^{๒๖}

๑๔. เมื่อนักการเมืองท้องถิ่นได้รับการเลือกตั้งเข้ามาทำงานในท้องถิ่นแล้วต้องใช้กฎระเบียบข้อบังคับสร้างความเป็นธรรมในการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับของสังคมด้วยเหตุนี้รัฐธรรมนูญจึงได้บัญญัติให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชน^{๒๗}

กล่าวโดยสรุป พลวัตทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการเคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม การเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่นให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องพัฒนาท้องถิ่น พัฒนาคน พัฒนางาน เรียนรู้เรื่องการประนีประนอม การทำงานร่วมกัน นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องมีความรู้ทางกฎหมาย และส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ทางด้านกฎหมาย ให้เกิดความเสมอภาคกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนาจความสะอาดและให้บริการประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล โดยจะต้องยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย ไม่มีการเลือกปฏิบัติ นอกจากนี้ยังต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างประหยัด โปร่งใสเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในแนวทางที่ดีขึ้นและเกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่น ดังแผนภาพที่ ๔.๒

^{๒๖}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๒๗}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๒ พลวัตทางการเมืองด้านการเคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม

๔.๒.๓ พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ ในประเด็นด้านการรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต พบว่า

การรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตต้องเริ่มจากการทำให้ท้องถิ่นเกิดความสามัคคีปรองดอง อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข รู้จักยอมรับความคิดเห็นทางการเมืองที่ต่างกัน และต้องสร้างบรรยากาศทางการเมืองที่ไม่นำไปสู่ความขัดแย้ง ตามมาด้วย การจัดสรรทรัพยากรที่เป็นธรรม โดยจะต้องส่งเสริมเรื่องคุณธรรมจริยธรรมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างการมีส่วนร่วม และให้รู้จักการบริหารจัดการกันเองของคนในชุมชน รวมถึงการกระจายอำนาจและทรัพยากรที่เป็นธรรม โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายอย่างเป็นทางการ โดยมีการจัดประชุมประชาชน มีการเข้าร่วมรับฟังความคิดเห็น ของภาคประชาสังคม แล้วมีการประมวลปัญหาและความต้องการมาเป็นองค์ประกอบในการกำหนดนโยบาย พร้อมเปิดช่องทางให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบายตั้งแต่ขั้นการร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ปัญหาความต้องการ ร่วมกำหนดทิศทางในการพัฒนา ตลอดจนร่วมลงมือปฏิบัติในกระบวนการกำหนดนโยบาย^{๒๘}

^{๒๘}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

๒. ท้องถิ่นต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย โดยการให้ประชาชนร่วมแสดง ความคิดเห็น กำหนดทิศทางและแนวทางในการพัฒนาเพื่อกำหนดนโยบายในการบริหาร โดยผ่าน เวทีประชาคม^{๒๙}

๓. นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมาใช้หลักการมีส่วนร่วมโดยเริ่มตั้งแต่การหาเสียงเลือกตั้งเพื่อเข้ามาเป็นตัวแทนภาคประชาชน มีการระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดนโยบายเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด^{๓๐}

๔. นักการเมืองท้องถิ่นที่เข้ามาทำงานเพื่อประชาชนย่อมมุ่งหวังในการทำงานเพื่อให้ท้องถิ่นของตนเกิดการเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของประชาชนและเลือกทีมที่มีนโยบายชัดเจนเป็นองค์กรกระบอกที่สำคัญ มีการจัดทำประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วน^{๓๑}

๕. เปิดเวทีแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง จัดทำประชาพิจารณ์นำเสนอความต้องการและทิศทางการพัฒนาหน่วยงาน ให้องค์กรบริหารส่วนตำบลในท้องที่ไปกำหนดเป็นนโยบายการบริหารนอกจากนี้ยังต้องได้จัดทำแผนประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทราบเพิ่มเติมหรือสามารถแสดงความคิดเห็น และสามารถนำเสนอเพิ่มเติมได้^{๓๒}

๖. ผู้บริหารท้องถิ่นและผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาทำหน้าที่แทนประชาชน กำหนดนโยบายโดยทีมงาน ผู้สมัครหากชนะการเลือกตั้งก็ถือว่าใครกำหนดนโยบายแล้วจึงนำมาดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นตามที่ได้กำหนดนโยบายไว้^{๓๓}

๗. นักการเมืองท้องถิ่นร่วมตัดสินใจทางการเมืองอย่างชอบธรรมมีการยอมรับผลกระทบอันอาจจะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจร่วมกันโดยคำนึงถึงหลักการเสียงข้างมาก ควบคุมไปกับการเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อย หลักการเสียงข้างมากนี้ ต้องใช้ควบคู่ไปกับการเคารพและคุ้มครองสิทธิเสียงข้างน้อยด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นหลักประกันว่า ฝ่ายเสียงข้างมากจะไม่ใช้วิธีการพวกมากลากไปเพื่อผลประโยชน์ของพวกตนอย่างสุดโต่ง แต่ต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประชาชนทั้งหมด เพื่อสร้างสังคม ที่ประชาชนเสียงข้างน้อย รวมทั้งผู้ด้อยโอกาสต่างๆ สามารถอยู่ร่วมกับประชาชนกลุ่มอื่นๆ ได้อย่างสันติสุข โดยไม่มีการเอาเปรียบกัน และไม่มีการสร้างความขัดแย้งในท้องถิ่น^{๓๔}

^{๒๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๓๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๓๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๓๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๓.

๘. นักการเมืองท้องถิ่นเคารพสิทธิผู้อื่นเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นพลเมืองดี เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบจริยธรรม คุณธรรม และศีลธรรม ทั้งโดยส่วนตัวและโดยหน้าที่รับผิดชอบต่อประชาชน ทั้งต้องวางตนให้เป็นที่เชื่อถือของประชาชน^{๓๕}

๙. นักการเมืองท้องถิ่นยอมรับความแตกต่าง เคารพสิทธิและรู้จักที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น จากการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองมีผลการจัดกิจกรรมทางการเมืองซึ่งเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา นักการเมืองท้องถิ่นต้องรู้ถึงสภาพสถานการณ์ทางการเมือง โดยเคารพสิทธิและพร้อมร่วมงานทางการเมืองกับทุกกลุ่ม^{๓๖}

๑๐. นักการเมืองท้องถิ่นใช้นโยบายนำกิจกรรมทางการเมืองเมื่อได้เข้ามารับตำแหน่งแล้ว จะต้องเรียนรู้ปัญหาความต้องการ เสียงสะท้อนของประชาชนนำมาจัดทำนโยบายให้เกิดการแก้ไขเปลี่ยนแปลง และพัฒนาชุมชนที่สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ^{๓๗}

๑๑. นักการเมืองท้องถิ่นรับฟังข้อเสนอแนะทางการเมืองด้วยความจริงใจทั้งนี้เพราะนักการเมืองท้องถิ่นต้องเรียนรู้ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลังรับข้อเสนอแนะหรือปฏิเสธข้อเสนอแนะของกลุ่มการเมือง ความจริงใจของนักการเมืองท้องถิ่นเกิดเรียนรู้ที่จะแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างรวดเร็วหรืออาจดำเนินกิจกรรม ก่อนนำเสนอความจริงใจต่อประชาชน^{๓๘}

๑๒. นักการเมืองท้องถิ่นต้องใจกว้างพอจะยอมรับความแตกต่างทางความคิด และต้องอยู่ท่ามกลางความแตกต่างให้ได้ พร้อมทั้งต้องพยายามประสานความแตกต่างนั้นให้เกิดประโยชน์เชิงสร้างสรรค์^{๓๙}

กล่าวโดยสรุป พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายอย่างเป็นทางการ ร่วมแสดงความคิดเห็น กำหนดทิศทางและแนวทางในการพัฒนาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมโดยเริ่มตั้งแต่การหาเสียงเลือกตั้งเพื่อเข้ามาเป็นตัวแทนภาคประชาชน มีการระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดนโยบายเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ร่วมตัดสินใจทางการเมืองอย่างชอบธรรมมีการยอมรับผลกระทบอันอาจจะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจร่วมกัน โดยคำนึงถึงหลักการเสียงข้างมาก ควบคู่ไปกับการเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อย เคารพสิทธิและพร้อมร่วมงานทางการเมืองกับทุกกลุ่ม ยอมรับความแตกต่างทางความคิด และต้องอยู่

^{๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๓๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๓.

ท่ามกลางความแตกต่างให้ได้ พร้อมทั้งต้องพยายามประสานความต่างต่างนั้นให้เกิดประโยชน์เชิงสร้างสรรค์ ดังแผนภาพที่ ๔.๓

แผนภาพที่ ๔.๓ พลวัตทางการเมืองด้านการรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต

๔.๒.๔ พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการมีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ ในประเด็นด้านการมีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม พบว่า

นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนต้องคิดถึงประชาชนเป็นอันดับแรก เพราะประชาชนเป็นผู้เลือกให้เข้ามาทำหน้าที่ตัวแทนในการเข้ามาบริหารท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นได้มีสุขภาพทางกายและใจที่ดีมีความอ่อนนุ่มถ่อมตน มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้อย่างดีมีความเมตตากรุณาเอื้ออาทรต่อผู้ร่วมงาน โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้มีความเข้มแข็ง กล้าหาญ เสียสละ อดทน ว่องไวต่อปัญหาตลอดเวลา มีความคิดก้าวหน้า ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดยืดหยุ่น ขยันหมั่นเพียร มีความวิริยะอุตสาหะ มีความจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ เห็นประโยชน์ของประชาชนมากกว่าประโยชน์ของตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ โกหกหลอกลวงประชาชน ให้สัญญาแก่ประชาชนไว้อย่างไร ต้องกระทำให้ได้อย่างที่สัญญาไว้กับประชาชน^{๔๐}

^{๔๐}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

๒. นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ หรือประสานงานกับประชาชนได้ดี เป็นผู้ที่ประชาชนรู้จักและให้การยอมรับนับถือเป็นผู้มีจิตสาธารณะมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความกันเองกับผู้อื่นและไม่ถือตัว^{๔๑}

๓. ความเป็นผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นมีผลต่อการความรู้สึกรักของประชาชนภายในท้องถิ่นเป็นอย่างมากภาพที่ติดตราตรึงใจของประชาชนเป็นอันดับแรกในการมอบภารกิจความไว้วางใจแก่ผู้นำในท้องถิ่น ก็คือความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน และความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม^{๔๒}

๔. ขึ้นชื่อว่าเป็นนักการเมืองท้องถิ่นแล้วย่อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่อการดำเนินชีวิต คือ ต้องเสียสละทุกอย่างเข้ามาอาสาทำงานขับเคลื่อนนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน เมื่อนักการเมืองท้องถิ่นตำแหน่งแล้ว สถานะความเป็นผู้นำย่อมกลายเป็นที่คาดหวังของประชาชนผู้เลือกเข้ามาทำงานรับใช้ประชาชน^{๔๓}

๕. นักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชนต้องมีความเสียสละ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ มีวิสัยทัศน์ นำนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาสู่การพัฒนาองค์กร ดังนั้น ลักษณะนักการเมืองท้องถิ่นจึงต้องมีการพัฒนากันอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการพัฒนาเพื่อสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของความทันสมัยในทุกด้าน อาทิ ด้านการบริหารจัดการ ด้านนโยบาย ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการพัฒนาองค์กร เป็นต้น^{๔๔}

๖. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจร่วมมือหรือให้การสนับสนุน เป็นนักประสาน ความเข้าใจของทุกฝ่าย สามารถบริหารความขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสานประโยชน์ให้เกิดกับองค์กรได้^{๔๕}

๗. นักการเมืองท้องถิ่นมีเมตตาธรรม ไม่มีอคติ หรือ ฉันทคติ นักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นผู้นำต้องรู้จักสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมต้องรู้จักแสดงน้ำใจกับเพื่อนร่วมงานและลูกน้องในโอกาส อันสมควร และสิ่งที่ สมควรที่จะต้องมียังมีอีกคือ ความรู้จักอดกลั้น และอดทน ทั้งทางอารมณ์และจิตใจ สุดท้ายคือการรู้จักให้อภัย ถ้าผู้บริหารมีเมตตาธรรมรู้จักให้อภัย จะทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน^{๔๖}

^{๔๑}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๔๒}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๔๓}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๔๔}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๔๕}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๔๖}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๓.

๘. การเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารงานท้องถิ่นของนักการเมืองท้องถิ่นต้องอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้องในการทำงาน ถ้ามีหลักการที่ชัดเจน การทำงานก็จะง่าย สะดวกเร็วขึ้น มีความเป็นธรรม และตัดสินใจปัญหาต่างๆ ได้แม่นยำ^{๔๗}

๙. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความรอบรู้และมีข้อมูลที่ ทันสมัย เพราะการมีข้อมูลที่ ดีช่วยให้การตัดสินใจถูกแม่นยำขึ้น จึงต้องรู้จัก รู้รอบ รู้กว้าง รู้ไกล กระจือรือร้อนอยู่เสมอ เป็นนักอ่าน ขยันใฝ่หาความรู้ ช่างสังเกต รู้จักฟัง^{๔๘}

๑๐. รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ที่ทันสมัยรู้ว่าขณะนี้ตนเป็นใคร มีบทบาทและมีอำนาจหน้าที่อย่างไรในการบริหารงานในท้องถิ่น เป็นนักการเมืองท้องถิ่นเพื่อที่จะสวมบทบาทและแสดงบทบาทตามอำนาจหน้าที่ที่ความรับผิดชอบที่มีอยู่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ไม่เข้าไปก้าวกายงานในหน้าที่รับผิดชอบของคนอื่น และรู้จักประนีประนอมและยืดหยุ่นจะช่วยลดความขัดแย้งและขจัดปัญหาอุปสรรคในการทำงานได้มากขึ้น^{๔๙}

๑๑. การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการและกิจกรรมทางการเมืองแนวทางในการทำให้ คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนามากที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์ในการจัดทำโครงการในช่องทางต่างๆ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับการทำงานของท้องถิ่นต่อประชาชน และมีการอธิบายความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาว่าแผนพัฒนาเป็นตัวกำหนดอนาคตของชุมชนว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใดและสร้างผลประโยชน์ต่อประชาชนในอนาคต ดังกรณีของเทศบาลหัวทะเล นักการเมืองที่เข้ามาบริหารท้องถิ่นจะต้องเข้ามาเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทำพื้นที่หัวทะเลให้มีความเจริญ ให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง สร้างงาน สร้างกลุ่มให้กับท้องถิ่นให้สามารถนำไปต่อยอดพัฒนาให้ชุมชนเกิดความยั่งยืน^{๕๐}

๑๒. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีจิตอาสาเข้ามาทำหน้าที่แทนประชาชนนักการเมืองท้องถิ่นคือบุคคลที่เสนอตัวเข้าสู่ระบบการเมืองท้องถิ่น ภายใต้ระบบการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ให้นักการเมืองท้องถิ่นมีความชอบธรรมในการเป็นตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชนในท้องถิ่น^{๕๑}

กล่าวโดยสรุป พลวัตทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการมีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้มี

^{๔๗}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๓.

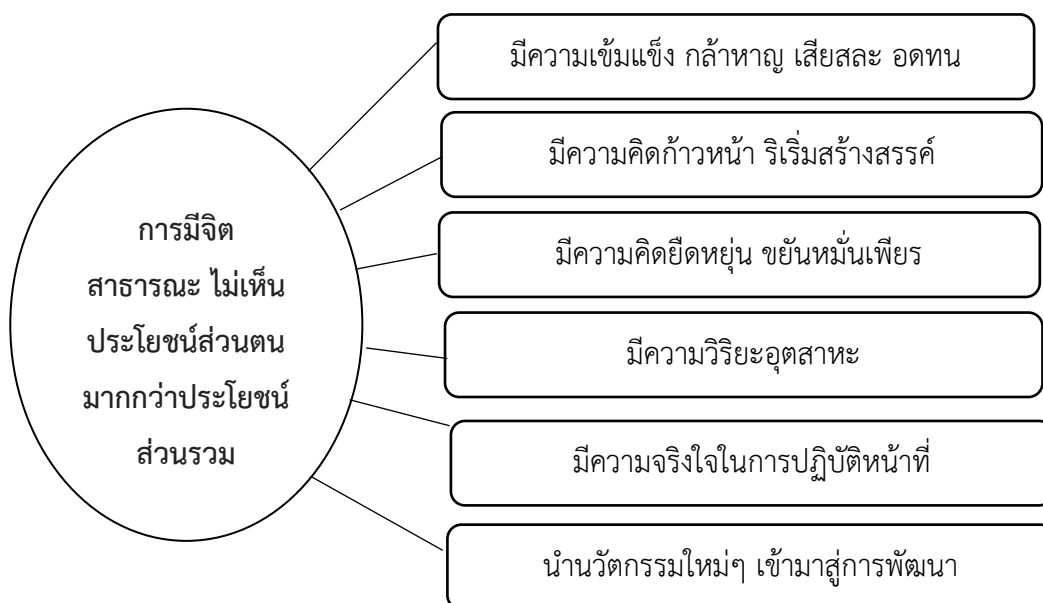
^{๔๘}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๔๙}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๕๐}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๕๑}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๓.

ความเข้มแข็ง กล้าหาญ เสียสละ อดทน ว่องไวต่อปัญหาตลอดเวลา มีความคิดก้าวหน้า ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดยืดหยุ่น ขยันหมั่นเพียร มีความวิริยะอุตสาหะ มีความจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีความเสียสละ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ มีวิสัยทัศน์ นำนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาสู่การพัฒนา เห็นประโยชน์ของประชาชนมากกว่าประโยชน์ของตนเอง เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารงานท้องถิ่นของนักการเมืองท้องถิ่นต้องอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้องในการทำงาน ถ้ามีหลักการที่ชัดเจน การทำงานก็จะง่าย สะดวกเร็วขึ้น ความเป็นธรรม และตัดสินใจปัญหาต่างๆ ได้แม่นยำ ดังแผนภาพที่ ๔.๔

แผนภาพที่ ๔.๔ พลวัตทางการเมืองด้านการมีจิตสาธารณะไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม

ตารางที่ ๔.๘ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของพลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

ประเด็นที่	ประเด็น	ปริมาณ	
		ความถี่	รูปหรือคนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๑.	การมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ รับผิดชอบของตน ต้องมีความรู้ คู่ความคิด และต้องมีคุณธรรมในการส่งเสริมบทบาทของผู้นำในทางการเมืองท้องถิ่น	๑๓	๑, ๒, ๓, ๕, ๖, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๗

ตารางที่ ๔.๘ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของพลวัตทางการเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น (ต่อ)

ประเด็น ที่	ประเด็น	ปริมาณ	
		ความถี่	รูปหรือคนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
	พัฒนาท้องถิ่นโดยการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนพัฒนาท้องถิ่นโดยการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน		
๒.	การเคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่นให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องพัฒนาท้องถิ่น พัฒนาคณะ พัฒนางาน เรียนรู้เรื่องการประนีประนอม การทำงานร่วมกัน นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องมีความรู้ทางกฎหมาย และส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ทางด้านกฎหมาย ให้เกิดความเสมอภาคกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวกและให้บริการประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล	๑๔	๑, ๒, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๓.	การรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต กำหนดทิศทางและแนวทางในการพัฒนาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมโดยเริ่มตั้งแต่การหาเสียงเลือกตั้งเพื่อเข้ามาเป็นตัวแทนภาคประชาชน มีการระดมความคิดเพื่อกำหนดนโยบายเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ร่วมตัดสินใจทางการเมืองอย่างชอบธรรมมีการ	๑๒	๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖

ตารางที่ ๔.๘ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของพลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น (ต่อ)

ประเด็น ที่	ประเด็น	ปริมาณ	
		ความถี่	รูปหรือคนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๔.	การมีจิตสาธารณะไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม มีความเข้มแข็ง กล้าหาญ เสียสละ อดทนว่องไวต่อปัญหาตลอดเวลา มีความคิดก้าวหน้า ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดยืดหยุ่น ขยันหมั่นเพียร มีความวิริยะอุตสาหะ มีความจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีความเสียสละ กล้าคิดกล้าทำ กล้าตัดสินใจ มีวิสัยทัศน์ นำนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาสู่การพัฒนา เห็นประโยชน์ของประชาชนมากกว่าประโยชน์ของตนเอง	๑๒	๑, ๒, ๔, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๗

๔.๓ การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยคัดเลือกแบบเจาะเจาะจงจาก พระนักวิชาการ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้เคยดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมืองรวมจำนวน ๑๗ รูปหรือคน การศึกษาการประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักสารานิยมธรรม ๖ (หลักธรรมอันก่อให้เกิดความสามัคคี) ได้แก่ ๑. กายกรรม (การทำดีกันมีน้ำใจช่วยเหลือกัน) ๒. วจีกรรม (การพูดดีต่อกันให้เกิดความสามัคคี) ๓. มโนกรรมอัน (การคิดดีเสียสละ) ๔. สาธารณโภคี (การจัดสรรผลประโยชน์ต่อส่วนรวมสนับสนุนพัฒนาท้องถิ่น) ๕. สีสสามัญญตา (ไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นแบบอย่างที่ดี) ๖. ทิฏฐิ

สามัญญาตา (รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นนำไปสู่การขจัดปัญหา) เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ชัดเจนสามารถอธิบายสนับสนุนรวมทั้งให้ข้อคิดเห็นโดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย

๔.๓.๑ การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักกายกรรม (การทำดีกันมีน้ำใจช่วยเหลือกัน)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ในประเด็นด้านการประยุกต์ธรรมะตามหลักกายกรรม (การทำดีกันมีน้ำใจช่วยเหลือกัน) ในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า

การประยุกต์ธรรมตามหลักกายกรรม (การทำดีกันมีน้ำใจช่วยเหลือกัน) เป็นการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นต้องมีการแสดงออกต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยเมตตา แสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน บริหารงานโดยปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบอย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ รวมไปถึงการปฏิบัติหน้าที่ต่อประชาชนด้วยความมีน้ำใจและเต็มใจที่จะเข้าไปพัฒนาท้องถิ่นอย่างเต็มความสามารถโดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. การเข้ามาดำรงตำแหน่งเป็นนักการเมืองท้องถิ่นนั้นต้องคิดดี มองกันในแง่ดี มีความหวังดีและปรารถนาดีต่อกัน รักและเมตตาต่อกันคิดแต่ในสิ่งที่สร้างสรรค์ต่อกัน ไม่อิจฉาริษยา ไม่คิดอคติ ไม่พยายาบาท ไม่โกรธแค้นเคืองกัน รู้จักให้ออกาสและให้อภัยต่อกันและกันอยู่เสมอ^{๕๒}

๒. นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องมีการแสดงกิริยาอาการสุภาพในการปฏิบัติงานต่อผู้ร่วมงาน ไม่เบียดเบียนเพื่อนร่วมงาน และประชาชน มีใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน^{๕๓}

๓. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีน้ำใจช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจช่วยเหลือกิจธุระต่างๆ โดยเต็มใจ แสดงอาการกิริยาสุภาพ เคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง^{๕๔}

๔. การเข้ามาทำงานเป็นนักการเมืองท้องถิ่นก่อนอื่นเลยต้องมีความเสียสละ เมื่อเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้นำแล้วก็ต้องมีการแสดงออกต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยเมตตา แสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน ไม่เอาเปรียบผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติงานด้วยความตั้งมั่นเพื่อจะพัฒนาท้องถิ่นให้มีความทัดเทียมกับท้องถิ่นอื่น ๆ^{๕๕}

๕. นักการเมืองท้องถิ่นมีการบริหารงานโดยปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบอย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติดำเนินโครงการใด ๆ ต้องให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม^{๕๖}

^{๕๒}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๕๓}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๕๔}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๕๕}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๕๖}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

๖. นักการเมืองท้องถิ่นมีความเอาใจใส่เกี่ยวกับปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสร้างสรรค์^{๕๗}

๗. เมื่อนักการเมืองทำความดีในฐานะผู้นำประชาชน ภาวะผู้นำ มีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจร่วมมือหรือให้การสนับสนุน เป็นนักประสาน ความเข้าใจของทุกฝ่าย สามารถบริหารความขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสานประโยชน์ให้เกิดกับองค์กรและท้องถิ่นได้^{๕๘}

๘. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีเมตตาธรรม ไม่มีอคติ หรือ ฉันทคติ นักบริหารที่เป็นผู้นำขององค์กรยัง ต้องรู้จักสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมต้องรู้จักแสดงน้ำใจกับเพื่อนร่วมงานและ ลูกน้องในโอกาส อันสมควร และสิ่งที่สมควรที่จะต้องมียังยิ่งคือ ความรู้จักอดกลั้น และ อดทน ทั้งทางอารมณ์และจิตใจ สุดท้ายคือการรู้จักให้อภัย ถ้าผู้บริหารมีเมตตาธรรมรู้จักให้อภัย จะทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน^{๕๙}

๙. นักการเมืองท้องถิ่นต้องรู้จักให้ออกาส และสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกันบนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้อง ในการทำงาน ถ้ามีหลักการที่ชัดเจน การทำงานก็จะง่าย สะดวก เร็วขึ้น มีความเป็นธรรม และตัดสินใจปัญหาต่างๆ ได้แม่นยำ^{๖๐}

๑๐. เมื่อเข้ามาดำรงตำแหน่งมีอำนาจทางการเมืองต้องใช้สติปัญญาแทนอคติ รอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัย เพราะการมีข้อมูลที่ดี ช่วยให้การตัดสินใจถูกแม่นยำขึ้น จึงต้องรู้จัก รู้รอบ รู้กว้าง รู้ไกล กระตือรือร้นอยู่เสมอ เป็น นักอ่าน ขยันใฝ่หาความรู้ ช่างสังเกต รู้จักฟัง^{๖๑}

๑๑. การเข้ามาทำหน้าที่ต้องรู้และเข้าใจบทบาททางการเมือง รู้ว่าขณะนี้เราเป็นตัวแทนของประชาชนมาบริหารท้องถิ่น และแสดงบทบาทตามอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีอยู่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม^{๖๒}

๑๒. นักการเมืองท้องถิ่นต้องไม่เข้าไปก้าวก่ายงานในหน้าที่รับผิดชอบของข้าราชการประจำ และ รู้จักประนีประนอมและยืดหยุ่นจะช่วยลดความขัดแย้งและขจัด ปัญหาอุปสรรคในการทำงานได้มากขึ้น^{๖๓}

กล่าวโดยสรุป การประยุกต์ธรรมะตามหลักกายกรรม (การทำดีกันมีน้ำใจช่วยเหลือกัน) ของนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นนั้นต้องคิดดี มองกันในแง่ดี มีความหวังดีและปรารถนาดีต่อ

^{๕๗}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๕๘}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๕๙}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๖๐}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๖๑}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๖๒}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๖๓}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๓.

กัน แสดงกิริยาอาการสุภาพในการปฏิบัติงานต่อผู้ร่วมงาน ไม่เบียดเบียนเพื่อนร่วมงาน และประชาชน มีใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเสียสละ เมื่อเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้นำแล้วก็ต้องมีการแสดงออกต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยเมตตา ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบอย่างเสมอภาค เอาใจใส่เกี่ยวกับปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มีภาวะผู้นำ มีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจร่วมมือหรือให้การสนับสนุน เป็นนักประสาน ความเข้าใจของทุกฝ่าย ใช้สติปัญญาแทนอคติ รอบรู้ และมีข้อมูลที่ทันสมัย เพราะการมีข้อมูลที่ดี ช่วยให้การตัดสินใจถูกแม่นยำขึ้น จึงต้องรู้จัก รู้รอบ รู้กว้าง รู้ไกล กระตือรือร้นอยู่เสมอ รู้ว่าขณะนี้เราเป็นตัวแทนของประชาชนมาบริหารท้องถิ่น และแสดงบทบาทตามอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีอยู่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ดังแผนภาพ ที่ ๔.๕

แผนภาพที่ ๔.๕ การประยุกต์ธรรมะตามหลักกายกรรม

๔.๓.๒ การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักวจีกรรม (การพูดดีต่อกันให้เกิดความสามัคคี)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ในประเด็นด้านการประยุกต์ธรรมะตามหลักวจีกรรม (การพูดดีต่อกันให้เกิดความสามัคคี) ในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า

การประยุกต์ธรรมะตามหลักวจีกรรม (การพูดดีต่อกันให้เกิดความสามัคคี) นักการเมืองท้องถิ่นต้องทำงานร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชา ทำงานร่วมกับประชาชน ทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย ต่าง ๆ ดังจะต้องมีเมตตา มีความหวังดีต่อกัน ไม่ริษยากัน ไม่ชิงดี ชิงเด่นต่อกันและกัน ไม่ว่าจะด้วยการ

กระทำหรือจะด้วยการพูด หรือแม้กระทั่งการคิดโดยมีกติกาในการอยู่ร่วมกัน โดยกำหนดให้ผู้ที่อยู่ร่วมกันต้องรู้จักการแบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และจะต้องมีความประพฤติอันดีงามเสมอภาคกัน และที่สำคัญที่สุดคือ จะต้องมีความคิดเห็นถูกต้อง และเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับผู้อื่นโดยพบได้จาก การให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความเห็นต่างแต่ต้องมาพร้อมกับความเมตตาอารีต่อการ การพูดแต่สิ่งที่ดีงาม พูดกันด้วยความรักความปรารถนาดีรู้จักการพูดให้กำลังใจกันและกัน ในยามที่มี ใครต้องพบกับความทุกข์ความผิดหวังหรือความเศร้าหมองต่างๆ โดยที่ไม่พูดจาซ้ำเติมกันในยามที่มี ใครต้องท้อถอยลง ไม่นินทาว่าร้ายทั้งต่อหน้าและลับหลังพูดแนะนำในสิ่งที่ดีและมีประโยชน์พูดอย่างใด ก็ทำอย่างนั้น ไม่โกหกกัน^{๖๔}

๒. ประโยชน์เกิดจากโครงการที่มีอยู่อย่างจำกัดนี้การเมืองท้องถิ่นเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ พูดจาดี มีอัธยาศัยไมตรีดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีความสามัคคีให้เกิดการแบ่งปันสร้างความเข้าใจแก่ สมาชิกในชุมชน ซึ่งต้องได้รับประโยชน์ที่แตกต่างกัน^{๖๕}

๓. นักการเมืองท้องถิ่นให้คำแนะนำหรือชักจูงต่อเพื่อนร่วมงานอย่างสุภาพเพราะคำ กล่าวร้ายไม่สามารถสร้างผลงานพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นได้^{๖๖}

๔. โครงการพัฒนาท้องถิ่นที่เกิดประโยชน์สูงสุดเกิดจากการระดมความคิด ประชาชนและ นักการเมืองท้องถิ่นมีเทคนิคในการรับฟังคำวิพากษ์ วิจารณ์ ชักถามหรือให้คำปรึกษาหารือ ให้ คำแนะนำต่างๆ จนเกิดการวางแนวทางโครงการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน^{๖๗}

๕. นักการเมืองท้องถิ่นเข้าใจสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนได้ดีที่สุดและ เลือกใช้คำพูดภาษาที่สุภาพเมื่อสนทนาพูดคุยกับสมาชิกในชุมชน เพื่อนร่วมงานให้เกิดการพูดเพื่อ สร้างสรรค์การปฏิบัติงานร่วมกัน^{๖๘}

๖. เริ่มต้นของการจัดประชุมตัวแทนชุมชนและนักการเมืองท้องถิ่นควรใช้วาจาศิลป์ในการ พูดคุยกับเพื่อนร่วมงานและให้เกียรติซึ่งกันและกัน แม้จะเห็นต่างก็ต้องพูดให้เกิดความรู้ความเข้าใจ^{๖๙}

^{๖๔}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๖๕}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๖๖}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๖๗}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๖๘}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๖๙}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๓.

๗. กิจกรรมทางการเมืองในท้องถิ่นมีสายสัมพันธ์ความเป็นญาติความเป็นเพื่อนและสมาชิกในชุมชนการพูดเพื่อให้เกิดความสามัคคีเป็นสิ่งจำเป็นต่อการแสดงความคิดเห็นและการทำกิจกรรมทางการเมือง^{๗๐}

๘. การพูดปกป้องผลประโยชน์ตนเองและเพื่อนก่อให้เกิดความขัดแย้งแต่เมื่อตั้งจิตพูดด้วยความอ่อนโยนชี้แจงให้ผู้อื่นได้เข้าใจจะทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน^{๗๑}

๙. กลุ่มการเมืองในท้องถิ่นมีทั้งเห็นด้วยและเห็นต่างการแสดงวาจาให้เกิดความขัดแย้งเป็นลักษณะของการใช้วาจาเท็จ การแสดงกิริยาโกรธ แต่เมื่อใช้วาจาไม่มุสา กล่าวถึงเหตุผลแสดงกิริยาพูดดีไมโกรธตอบจะก่อให้เกิดความสามัคคีในชุมชน^{๗๒}

๑๐. ผู้นำชุมชนและนักการเมืองท้องถิ่นคือต้นแบบของการพูดดี พูดให้เกิดความสามัคคีของสมาชิกในชุมชน โดยเฉพาะการพูดเชิงนโยบายประโยชน์ที่ประชาชนส่วนใหญ่จะได้รับ^{๗๓}

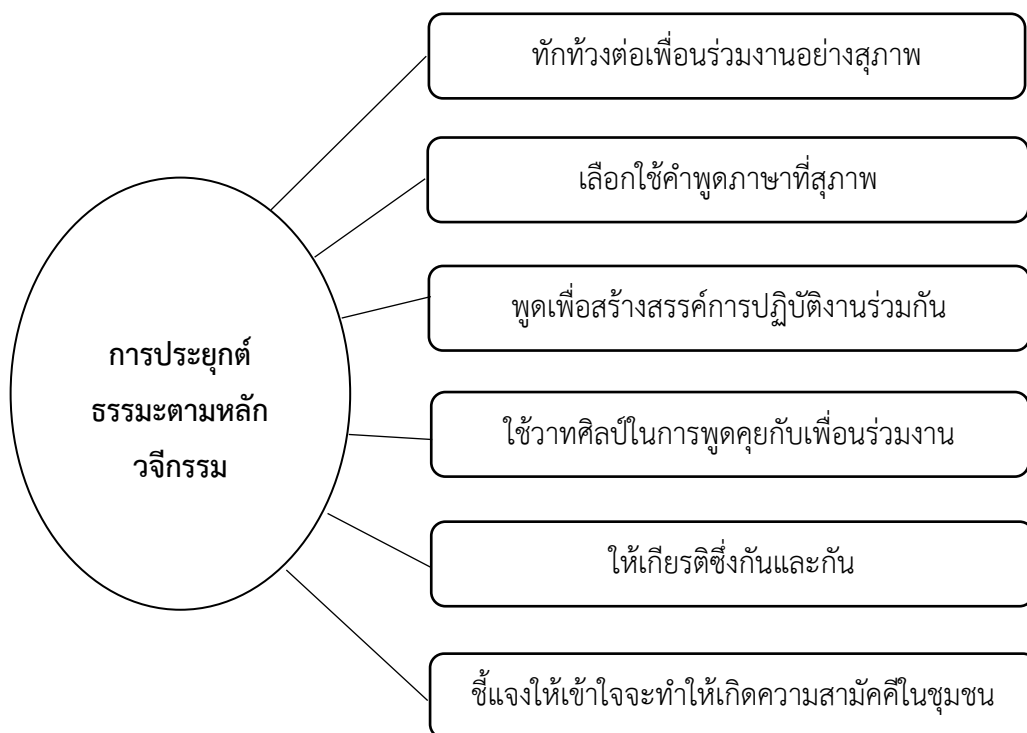
กล่าวโดยสรุป การประยุกต์ธรรมะตามหลักวจีกรรม (การพูดดีต่อกันให้เกิดความสามัคคี) ของนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นให้คำแนะนำหรือทักท้วงต่อเพื่อนร่วมงานอย่างสุภาพจัดทำโครงการพัฒนาท้องถิ่นที่เกิดประโยชน์สูงสุดโดยเริ่มต้นจากการระดมความคิด ต้องเข้าใจสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนได้ดีเลือกใช้คำพูดภาษาที่สุภาพเมื่อสนทนาพูดคุยกับสมาชิกในชุมชน เพื่อนร่วมงานให้เกิดการพูดเพื่อสร้างสรรค์การปฏิบัติงานร่วมกัน ควรใช้วาทศิลป์ในการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานและให้เกียรติซึ่งกันและกัน แม้จะเห็นต่างก็ต้องพูดให้เกิดความรู้ความเข้าใจตรงกันพูดด้วยความอ่อนโยนชี้แจงให้ผู้อื่นได้เข้าใจจะทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน ดังแผนภาพที่ ๔.๖

^{๗๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๗๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๗๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๗๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๖ การประยุกต์ธรรมะตามหลักวชิกรรม

๔.๓.๓ การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักมโนกรรม (การคิดดีเสียสละ)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ในประเด็นด้านการประยุกต์ธรรมะตามหลัก มโนกรรมอัน (การคิดดีเสียสละ) ในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ นักการเมืองท้องถิ่น พบว่า

การประยุกต์ธรรมะตามหลักมโนกรรม (การคิดดีเสียสละ) เป็นการดำเนินกิจกรรมทาง การเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นต้องมีการแสดงออกต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสียสละแสดงไมตรี และความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน บริหารงานโดยปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบอย่างเสมอภาค โดยไม่มี การเลือกปฏิบัติ รวมไปถึงการปฏิบัติหน้าที่ต่อประชาชนด้วยความมีน้ำใจและเต็มใจที่จะเข้าไปพัฒนา ท้องถิ่นอย่างเต็มความสามารถโดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. การเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้นต้องทำแต่ในสิ่งที่เป็นความดีต่อกัน ช่วยเหลือ ส่งเสริมกันทั้งด้านกำลังกายต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักสัมมาคารวะ ไม่เบียดเบียนรังแก ผู้ใต้บังคับบัญชา ทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้อง และมีความเสียสละต่อผู้อื่น^{๗๔}

^{๗๔}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

๒. นักการเมืองท้องถิ่นจะทราบปัญหาของประชาชนเร็วกว่าหน่วยงานอื่น ๆ ต้องรีบช่วยเหลือจนขยายการทำงานในสิ่งที่ตนเองสามารถกระทำได้^{๗๕}

๓. ผู้ที่ประสบปัญหาความยากจนในชุมชนนักการเมืองท้องถิ่นต้องรวบรวมปัญหามาจัดทำแผนงานโครงการแก้ปัญหาให้กับประชาชน แต่ต้นแบบแรกคือนักการเมืองต้องเป็นแบบอย่างมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นทุกเรื่อง รู้จักปกป้องช่วยเหลือท้องถิ่นเมื่อประสบภัย^{๗๖}

๔. นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้เสียสละและดำรงตนอยู่ในศีลธรรมสำรวมระวางในอกุศลกรรมความไม่ดีทางกาย และไม่ใช้กำลังเบียดเบียนผู้อื่นให้ได้รับความทุกข์เดือดร้อนไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ เป็นแบบอย่างของนักการเมืองผู้มีศีลธรรม^{๗๗}

๕. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม อุทิศตนเพื่องาน มีการค้นหาคำความรู้เพื่อมาพัฒนางานท้องถิ่นให้เกิดเป็นต้นแบบของการพัฒนาท้องถิ่นหลังเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง^{๗๘}

๖. การเสียสละประโยชน์ส่วนตน เวลาอันมีค่าของนักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยการเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของผู้ร่วมงานเป็นอย่างดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์^{๗๙}

๗. การเสียสละที่พึงจะได้รับในฐานะดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือรายได้ค่าตอบแทนจากการจัดทำโครงการ นักการเมืองท้องถิ่นต้องบริหารงานด้วยความมีจิตใจที่ซื่อสัตย์ สุจริต โดยไม่มี ความโลภใช้หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน^{๘๐}

๘. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยแสดงความเสียสละในรูปแบบการสร้าง ความยุติธรรมเป็นกลางไม่ลำเอียงที่ก่อให้เกิดการได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนตนหรือประโยชน์กับผู้สนับสนุนทางการเมือง^{๘๑}

๙. ผู้สนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่น ให้การยอมรับนักการเมืองที่ทำงานด้วยความเสียสละเพื่อประโยชน์ของประชาชน เข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นด้วยความเต็มใจ^{๘๒}

^{๗๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๗๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๗๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๗๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๗๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๘๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๘๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๘๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

๑๐. งานบุญประเพณีนี้การเมืองท้องถิ่นจะให้ความสำคัญและเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอพร้อมทั้งจัดทำแผนงานงบประมาณสนับสนุนประชาชนให้เกิดการสืบสานประเพณีท้องถิ่น^{๘๓}

กล่าวโดยสรุป การประยุกต์ธรรมะตามหลักมโนกรรม (การคิดดีเสียสละ) ของนักการเมืองท้องถิ่น การเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้นต้องทำแต่ในสิ่งที่เป็นความดีต่อกันช่วยเหลือส่งเสริมกันทั้งด้านกำลังกายต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักสัมมาคารวะ ไม่เบียดเบียนรังแกผู้ใต้บังคับบัญชา ทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้อง และมีความเสียสละต่อผู้อื่น ต้องเป็นแบบอย่างมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นทุกเรื่อง ดำรงตนอยู่ในศีลธรรมสำรวมระวังในอกุศลกรรมความไม่ดีทางกาย และไม่ใช้กำลังเบียดเบียนผู้อื่นให้ได้รับความทุกข์เดือดร้อนไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ บริหารงานด้วยความเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม อุทิศตนเพื่องาน สละประโยชน์ส่วนตน ดังแผนภาพที่ ๔.๗

แผนภาพที่ ๔.๗ การประยุกต์ธรรมะตามหลักมโนกรรม

^{๘๓}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๓.

๔.๓.๔ การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักสาธารณโภคี (การจัดสรรผลประโยชน์ต่อส่วนรวมสนับสนุนพัฒนาท้องถิ่น)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ในประเด็นด้านการประยุกต์ธรรมะตามหลักสาธารณโภคี (การจัดสรรผลประโยชน์ต่อส่วนรวมสนับสนุนพัฒนาท้องถิ่น) ในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า

การประยุกต์ธรรมะตามหลักสาธารณโภคี (การจัดสรรผลประโยชน์ต่อส่วนรวมสนับสนุนพัฒนาท้องถิ่น) เป็นการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นต้องมีการปฏิบัติงานโดยร่วมจัดสรรผลประโยชน์ให้เกิดกับท้องถิ่น มุ่งเน้นการกระจายผลประโยชน์ให้เกิดกับทุกพื้นที่ โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ รวมไปถึงการปฏิบัติหน้าที่ต่อประชาชนอย่างเต็มความสามารถโดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. เมื่อเข้ามาดำรงตำแหน่งนักการเมืองท้องถิ่นต้องรู้จักแบ่งปันผลประโยชน์กันด้วยความยุติธรรมไม่เอาัดเอาเปรียบกันช่วยเหลือกัน ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และมีความเสมอภาคต่อกัน เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกันอยู่เสมอ รู้จักแบ่งปัน บริจาคช่วยเหลือผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาสในสังคม เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม^{๘๔}

๒. การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงการจัดทำแผนงานพัฒนาท้องถิ่น เชิญชวนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรสวัสดิการหรือการสนับสนุนการทำงานท้องถิ่นตามความเหมาะสม เป็นธรรมแก่ทุกคน^{๘๕}

๓. มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ให้สามารถจัดทำโครงการที่ได้รับการจัดสรรหรือสนับสนุนตามความต้องการของกลุ่ม องค์กรในชุมชน^{๘๖}

๔. สร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการในการจัดสรรสวัสดิการและร่วมตรวจสอบการดำเนินโครงการที่ก่อให้เกิดการสร้างประโยชน์ต่อชุมชนด้วยความโปร่งใสและยุติธรรม^{๘๗}

๕. นักการเมืองท้องถิ่นการบริหารงานด้วยความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โดยแสดงผลงานการจัดสรรงบประมาณตามนโยบายที่ได้ให้ไว้กับประชาชน^{๘๘}

^{๘๔}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๘๕}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๘๖}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๘๗}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๘๘}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

๖. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยความเสียสละไม่ช่วงชิงของส่วนรวมมาเป็นของตน โดยแบ่งปันผลประโยชน์ที่ตนเองและเพื่อนสมาชิกจะพึงได้รับ กระจายแผนงานงบประมาณให้เกิดสวัสดิการต่าง ๆ แก่สมาชิกในชุมชน^{๘๙}

๗. นโยบายที่นักการเมืองใช้หาเสียง มีผลงานจากการจัดสรรสวัสดิการ การแก้ปัญหาการพัฒนาท้องถิ่นสอดคล้องกับนักการเมืองท้องถิ่นต้องตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะผู้บริหาร โดยมุ่งความสำเร็จเพื่อประโยชน์สูงสุดกับท้องถิ่น^{๙๐}

๘. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานโดยให้ความสำคัญกับการตัดสินใจภายใต้มติที่ประชุมที่ผ่านการเห็นชอบจากบุคลากรส่วนใหญ่ที่มาจากหน่วยงานองค์กรในชุมชน รวมถึงผู้ด้อยโอกาสในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ^{๙๑}

๙. หน่วยงานเครือข่ายเข้าร่วมกับนักการเมืองท้องถิ่นในการแสวงหางบประมาณสนับสนุนการจัดทำนโยบายตามที่หาเสียงไว้ให้เกิดการสนับสนุนการดำเนินงานที่มีวิธีการหลากหลายทางการเมือง^{๙๒}

๑๐. การแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นด้วยงบประมาณที่จำกัดนักการเมืองท้องถิ่นจะต้องสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเข้ามามีริเริ่มแก้ปัญหาด้วยตนเอง ร่วมสนับสนุนให้ประชาชนสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง^{๙๓}

๑๑. ความร่วมมือของกลุ่มฐานเสียงนักการเมืองท้องถิ่นจะนำไปสู่การแบ่งปันผลประโยชน์ของกลุ่มการเมืองที่เห็นต่างโดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นการจัดสรรผลประโยชน์และการเข้าร่วมแสวงหาทุนจากภายนอกเข้าสู่ชุมชน^{๙๔}

กล่าวโดยสรุป การประยุกต์ธรรมะตามหลักสาธตนิกาย (การจัดสรรผลประโยชน์ต่อส่วนรวมสนับสนุนพัฒนาท้องถิ่น) ของนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นต้องรู้จักแบ่งปันผลประโยชน์กันด้วยความยุติธรรม เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกันอยู่เสมอ รู้จักแบ่งปัน บริจาคช่วยเหลือผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาสในสังคม เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม จัดสรรสวัสดิการหรือการสนับสนุนการทำงานท้องถิ่นตามความเหมาะสม เป็นธรรมแก่ทุกคน สร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชน จัดสรรสวัสดิการและร่วมตรวจสอบการดำเนินโครงการที่ก่อให้เกิดการสร้างประโยชน์ต่อชุมชนด้วยความโปร่งใสและยุติธรรม บริหารงานด้วยความเสียสละไม่ช่วงชิงของส่วนรวมมาเป็นของ

^{๘๙}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๙๐}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๙๑}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๙๒}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๙๓}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๙๔}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๓.

ตนตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะผู้บริหารโดยมุ่งความสำเร็จเพื่อประโยชน์สูงสุดกับท้องถิ่นตัดสินใจภายใต้มติที่ประชุมที่ผ่านการเห็นชอบจากบุคลากรส่วนใหญ่ ร่วมสนับสนุนให้ประชาชนสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ดังแผนภาพที่ ๔.๘

แผนภาพที่ ๔.๘ การประยุกต์ธรรมะตามหลักสาธารณโภคี

๔.๓.๕ การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักศีลสามัญญาตา (ไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นแบบอย่างที่ดี)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ในประเด็นด้านการประยุกต์ธรรมะตามหลัก ศีลสามัญญาตา (ไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นแบบอย่างที่ดี) ในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า

การประยุกต์ธรรมะหลักศีลสามัญญาตา (ไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นแบบอย่างที่ดี) นักการเมืองท้องถิ่นต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ และมุ่งมั่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ด้วยความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับหลักธรรม วัฒนธรรมประเพณี และรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้รวมทั้งบทบาททางสังคมที่ตนดำรงอยู่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และได้ประสิทธิผลทั้งในส่วนตัวและสังคม เมื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ย่อมเกิดความภาคภูมิใจและเกิดผลดีทั้งต่อตนเองและสังคม โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. นักการเมืองท้องถิ่นการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับหรือวินัยต่างๆ อย่างเดียวกัน อย่างเคร่งครัด เคารพในสิทธิเสรีภาพของบุคคล ไม่ก้าวก่ายหน้าที่กัน^{๙๕}

๒. ฐานเสียงนักการเมืองท้องถิ่นไม่อ้างอำนาจของตนข่มเหงรังแกผู้อื่น ไม่ถืออภิสิทธิ์ใด ๆ ทั้งปวง มีความเคารพต่อกฎหมาย ระเบียบวินัย มีความเกรงอกเกรงใจและให้เกียรติต่อกัน^{๙๖}

๓. นักการเมืองท้องถิ่นและผู้มีอำนาจทางการเมืองต้องไม่ทำการกล่าวละเมิดสิทธิอันเป็นของผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดๆ ให้เกิดการได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนตน^{๙๗}

๔. นักการเมืองท้องถิ่นมีความประพฤติสุจริตดีงาม ถูกต้องตามระเบียบวินัย พร้อมกับแนะนำประชาชนเพื่อนร่วมงานให้ประพฤติตนด้วยความสุจริตดีงามเป็นตัวอย่างให้แก่ผู้อื่น^{๙๘}

๕. นักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่โดยรักษาระเบียบวินัย ไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจหรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ จัดทำนโยบายให้สาธารณชนได้รับรู้ถึงการดำเนินงานขององค์กรซึ่งประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้^{๙๙}

๖. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยปราศจากอคติ และทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีแบบแผนการดำเนินงานให้สมาชิก ประชาชนในท้องถิ่น ได้ปฏิบัติในรูปแบบเดียวกัน^{๑๐๐}

๗. นักการเมืองท้องถิ่นเคารพในสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกต่อผู้ร่วมงาน ไม่หลงอำนาจ ไม่ใช่อำนาจข่มขู่ผู้ร่วมงานให้เกิดการปฏิบัติงานที่ผิดไปจากแบบแผนที่ประกาศต่อสาธารณชน^{๑๐๑}

๘. นักการเมืองท้องถิ่นเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่คิดและวางแผนการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขยายผลเป็นต้นแบบของการบริหารจัดการที่ดี^{๑๐๒}

๙. นักการเมืองท้องถิ่นให้ความสำคัญต่อรางวัลที่ได้รับจากการปฏิบัติงานโดยเฉพาะรางวัลการบริหารงานที่แสดงถึงความซื่อสัตย์สุจริต การเป็นนักการเมือง ข้าราชการ ที่ร่วมปฏิบัติงานเพื่อประชาชนเป็นบุคคลที่ดีมีศีลธรรม^{๑๐๓}

^{๙๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๙๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๙๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๙๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๙๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๓.

กล่าวโดยสรุป การประยุกต์ธรรมะตามหลักสี่สัจธรรม (ไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นแบบอย่างที่ดี) ของนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับหรือวินัยต่างๆ อย่างเดียวกันอย่างเคร่งครัด ไม่อ้างอำนาจของตนข่มเหงรังแกผู้อื่น ไม่ถืออภิสิทธิ์ใด ๆ ทั้งปวงเคารพต่อกฎหมาย ระเบียบวินัย มีความเกรงอกเกรงใจและให้เกียรติต่อกัน มีความประพฤติสุจริตดีงาม ถูกต้องตามระเบียบวินัย จัดทำนโยบายให้สาธารณชนได้รับรู้ถึงการดำเนินงานขององค์กรซึ่งประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยปราศจากอคติ และทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีแบบแผนการดำเนินงานให้สมาชิก ประชาชนในท้องถิ่น ได้ปฏิบัติในรูปแบบเดียวกัน เคารพในสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกต่อผู้ร่วมงาน วางแผนการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขยายผลเป็นต้นแบบของการบริหารจัดการที่ดี ดังแผนภาพที่ ๔.๙

แผนภาพที่ ๔.๙ การประยุกต์ธรรมะตามหลักสี่สัจธรรม

๔.๓.๖ การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ตามหลักทฤษฎีสัมมัญญาตา (รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นนำไปสู่การขจัดปัญหา)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ในประเด็นด้านการประยุกต์ธรรมะตามหลักทฤษฎีสัมมัญญาตา (รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นนำไปสู่การขจัดปัญหา) ในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า

การประยุกต์ธรรมะตามหลักทฤษฎีสัมมัญญาตา (รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นนำไปสู่การขจัดปัญหา) นักการเมืองท้องถิ่นให้สิทธิประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนก่อนการดำเนินโครงการที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชน รวมทั้งการลงประชามติท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิเช่น ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร และรายงานผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. นักการเมืองท้องถิ่นใช้นโยบาย ข้อกฎหมาย ระเบียบเป็นฐานความคิดเห็นเป็นอย่างเดียวกัน คิดในสิ่งที่ตรงกัน ปรับมุมมองที่ต่างกลับมาให้ตรงกันด้วยการยอมรับในเหตุผล พุดจาหาข้อสรุปตรงกัน^{๑๐๔}

๒. การระดมความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ให้เกิดการใช้สติปัญญา รู้จักแสวงหาจุดร่วมและ สงวนจุดต่างไม่ถือเอาความคิดของตนเป็นใหญ่ แต่เพียงฝ่ายเดียว^{๑๐๕}

๓. การนำปัญหาของเสียงส่วนน้อยหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานเปิดโอกาสยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น^{๑๐๖}

๔. นักการเมืองท้องถิ่นแสวงหาองค์ความรู้หรือปรึกษาผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญแนวทางปฏิบัติที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดเข้ามามีส่วนร่วมให้คำปรึกษาหารือผู้ที่อยู่ร่วมกันใช้เหตุและผลร่วมกันเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมอย่างแท้จริง^{๑๐๗}

๕. การรับฟังข้อมูลจากผู้เห็นต่างทางการเมืองช่วยให้นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานโดยมีความเห็นชอบร่วมกันในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่การขจัดซึ่งปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อตัวนักการเมืองหรือจะก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองภายหลังการดำเนินโครงการด้วยการใช้อำนาจและอิทธิพลทางการเมือง^{๑๐๘}

^{๑๐๔}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๕}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๖}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๐๗}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๘}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓.

๖. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานโดยมีภาวะผู้นำสูงรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่าง และยอมรับได้โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบ รวมดำเนินโครงการตามนโยบายพัฒนาท้องถิ่น^{๑๐๙}

๗. การจัดสรรงบประมาณตามแผนงานโครงการที่นักการเมืองท้องถิ่นแจ้งแก่ประชาชน เปิดรับฟังแนวทางบริหารงานการจัดการที่ดีโดยยึดถืออุดมคติ หลักแห่งความดีงามหรือจุดหมายสูงสุด อันเดียวกันคือประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง^{๑๑๐}

๘. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานแบบเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมสร้างความรู้ความเข้าใจและเมื่อการปฏิบัติงานมีปัญหา จะมีการประชุมแก้ไขปัญหาหารือกัน เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี^{๑๑๑}

๙. การจัดเวทีระดมความคิดเห็นจากการจัดทำประชาคมย่อย ๆ ของคุ้มต่าง ๆ ในชุมชน จะส่งผลต่อการจัดกิจกรรมทางการเมืองในลักษณะของการสร้างความรู้ความเข้าใจบนฐานความคิดเห็นที่แตกต่างแต่อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ^{๑๑๒}

๑๐. นโยบาย แผนงานประจำปีเกิดจากการระดมความคิดของทุกภาคส่วนในท้องถิ่น พร้อมทั้งประกาศให้ประชาชนได้รับรู้ในสื่อต่าง ๆ เว็บไซต์ขององค์กรช่วยสร้างความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นให้เข้าใจไปในทิศทางเดียวกันกับนักการเมืองท้องถิ่น^{๑๑๓}

กล่าวโดยสรุป การประยุกต์ธรรมะตามหลักทฤษฎีสัมมัญญา (รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นนำไปสู่การขจัดปัญหา) ของนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นใช้นโยบาย ข้อกฎหมาย ระเบียบเป็นฐานความคิดเห็นเป็นอย่างดี รู้จักแสวงหาจุดร่วมและ สงวนจุดต่างไม่ถือเอาความคิดของตนเป็นใหญ่ นำปัญหาของเสียงส่วนน้อยหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานเปิดโอกาสยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น แสวงหาองค์ความรู้หรือปรึกษาผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญแนวทางปฏิบัติที่เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมอย่างแท้จริง รับฟังข้อมูลจากผู้เห็นต่างทางการเมืองยอมรับโดยเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จัดเวทีระดมความคิดเห็นจากการจัดทำประชาคมช่วยสร้างความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นให้เข้าใจไปในทิศทางเดียวกันกับนักการเมืองท้องถิ่น ดังแผนภาพที่ ๔.๑๐

^{๑๐๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๑๐ การประยุกต์ธรรมะตามหลักทิฐีสัมมัญญาตา

ตารางที่ ๔.๙ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการประยุกต์ธรรมะตามหลักสารานียธรรม ๖ (หลักธรรมอันก่อให้เกิดความสามัคคี) ในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

ประเด็น ที่	ประเด็น	ปริมาณ	
		ความถี่	รูป/คนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๑.	<p>กายกรรม (การทำดีกันมีน้ำใจช่วยเหลือกัน)</p> <p>ต้องคิดดี มองกันในแง่ดี มีความหวังดีและปรารถนาดีต่อกัน แสดงกิริยาอาการสุภาพในการปฏิบัติงานต่อผู้ร่วมงาน ไม่เบียดเบียนเพื่อนร่วมงาน มีใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเสียสละ แสดงออกต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยเมตตา ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบอย่างเสมอภาค</p>	๑๒	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๓, ๑๔

ตารางที่ ๔.๙ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการประยุกต์ธรรมะตามหลักสารานียธรรม ๖ (หลักธรรมอันก่อให้เกิดความสามัคคี) ในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น (ต่อ)

ประเด็น ที่	ประเด็น	ปริมาณ	
		ความถี่	รูป/คนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๒.	<p>วชิรกรรม (การพูดดีต่อกันให้เกิดความสามัคคี)</p> <p>ให้คำแนะนำหรือทักท้วงต่อเพื่อนร่วมงานอย่างสุภาพ ต้องเข้าใจสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนได้ดี เลือกใช้คำพูดภาษาที่สุภาพ พูดเพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์ ใช้วาทศิลป์ในการพูดคุย ให้เกียรติซึ่งกันและกัน แม้จะเห็นต่างก็ต้องพูดให้เกิดความรู้ความเข้าใจตรงกัน พูดด้วยความอ่อนโยนชี้แจงให้ผู้อื่นได้เข้าใจจะทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน</p>	๑๐	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๒, ๑๔
๓.	<p>มโนกรรมอัน (การคิดดีเสียสละ)</p> <p>ต้องทำแต่ในสิ่งที่เป็นความดีต่อกัน ช่วยเหลือส่งเสริมกันทั้งด้านกำลังกาย ต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักสัมมาคารวะ ไม่เบียดเบียนรังแกผู้ใต้บังคับบัญชา ทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้องและมีความเสียสละต่อผู้อื่น ต้องเป็นแบบอย่างมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นทุกเรื่อง บริหารงานด้วยความเสียสละเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม อุทิศตนเพื่องาน สละประโยชน์ส่วนตน</p>	๑๐	๑, ๒, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔

ตารางที่ ๔.๙ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการประยุกต์ธรรมะตามหลักสารานียธรรม ๖ (หลักธรรมอันก่อให้เกิดความสามัคคี) ในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น (ต่อ)

ประเด็น ที่	ประเด็น	ปริมาณ	
		ความถี่	รูป/คนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๔.	<p>สาธารณโภคี (การจัดสรรผลประโยชน์ต่อส่วนรวมสนับสนุนพัฒนาท้องถิ่น)</p> <p>ต้องรู้จักแบ่งปันผลประโยชน์กันด้วยความยุติธรรม เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกันอยู่เสมอ รู้จักแบ่งปัน บริจาคช่วยเหลือผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาสในสังคม เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม จัดสรรสวัสดิการหรือการสนับสนุนการทำงานท้องถิ่นตามความเหมาะสม เป็นธรรมแก่ทุกคน สร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชน จัดสรรสวัสดิการและร่วมตรวจสอบการดำเนินโครงการที่ก่อให้เกิดการสร้างประโยชน์ต่อชุมชนด้วยความโปร่งใสและยุติธรรม</p>	๑๑	๑, ๒, ๕, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔
๕.	<p>ศีลสามัญญตา (ไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นแบบอย่างที่ดี)</p> <p>ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับหรือวินัยต่างๆ อย่างเดียวกันอย่างเคร่งครัด ไม่อ้างอำนาจของตนข่มเหงรังแกผู้อื่น ไม่ถืออภิสิทธิ์ใดๆ ทั้งปวงเคารพต่อกฎหมาย ระเบียบวินัย มีความเกรงอกเกรงใจและให้เกียรติต่อกัน มีความประพฤติสุจริตดีงาม ถูกต้องตามระเบียบวินัย ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีแบบแผนการดำเนินงาน</p>	๙	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๘, ๑๒, ๑๓, ๑๔

ตารางที่ ๔.๙ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการประยุกต์ธรรมะตามหลักสารานียธรรม ๖ (หลักธรรมอันก่อให้เกิดความสามัคคี) ในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น (ต่อ)

ประเด็น ที่	ประเด็น	ปริมาณ	
		ความถี่	รูป/คนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๖.	ทฤษฎีสัมมัญญาตา (รับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่นนำไปสู่การขจัดปัญหา) ใช้นโยบาย ข้อกฎหมาย ระเบียบเป็น ฐานความคิดเห็นเป็นอย่างเดียวกัน รู้จัก แสวงหาจุดร่วมและ สงวนจุดต่างเปิด โอกาสยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น รับ ฟังข้อมูลจากผู้เห็นต่างทางการเมือง ยอมรับโดยเปิดโอกาสให้สมาชิกใน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี	๑๐	๑, ๒, ๔, ๕, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓

๔.๔ รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ นักการเมืองท้องถิ่น

การนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยคัดเลือกแบบเจาะจงจากพระนักวิชาการ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้เคยดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมืองรวมจำนวน ๑๗ รูปหรือคน รูปแบบพลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ ๑. การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ๒. การยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล ๓. การเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย ๔. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง ๕. การมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ๖. การมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ ๗. การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ๘. การไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ชัดเจนสามารถอธิบายสนับสนุนรวมทั้งให้ข้อคิดเห็นโดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า

๔.๔.๑ รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ นักการเมืองท้องถิ่นด้านการมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ในประเด็นรูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย พบว่า

การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย การจะให้ประชาชนมีศรัทธาต่อประชาธิปไตย ผู้นำและนักการเมืองท้องถิ่นก็ต้องมีความชอบธรรมในการปกครอง มีความแตกต่างกันอยู่ระหว่างความถูกต้องตามกฎหมายกับความชอบธรรมแห่งอำนาจปกครอง ตามหลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักกฎหมาย และหลักเสียงข้างมาก มีใจกว้าง ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่น อันจะ นำไปสู่ความคิดที่สร้างสรรค์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริงโดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. การปกครองของประชาชน ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจและมีส่วนร่วมในการปกครอง นโยบายการดำเนินงานของรัฐบาลมุ่งประโยชน์แก่คนส่วนมาก ในขณะเดียวกันก็เคารพในเสียงของคนส่วนน้อย^{๑๑๔}

๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กล้าตัดสินใจเพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน^{๑๑๕}

๓. ผู้บริหารท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย การวางแผนปฏิบัติงาน และการดำเนินงานจัดทำโครงการ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้อำนวยความสะดวกต้องการของประชาชนในท้องถิ่นบนความถูกต้องและเป็นธรรมเพื่อเป็นการส่งเสริม การปกครองระบอบประชาธิปไตย เทศบาลตำบลห้วยทะเลจะให้ความสำคัญกับประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และเกิดประโยชน์สูงสุดกับท้องถิ่น^{๑๑๖}

๔. ความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น เมื่อศรัทธาแล้วจะมีความเชื่อมั่น เมื่อมีความเชื่อมั่นก็ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน^{๑๑๗}

๕. สิทธิเสรีภาพ เป็นหลักการที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย หลักสิทธิเสรีภาพเป็นหลักการที่สำคัญขั้นพื้นฐานของการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่นที่ต้องตระหนักและเห็น

^{๑๑๔}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๕}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๖}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๗}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

ความสำคัญไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการชุมนุม สิทธิในการเลือกถิ่นที่อยู่ อาศัย สิทธิในการเลือกประกอบอาชีพ สิทธิในการได้รับการศึกษา สิทธิในการรับรู้ข่าวสาร เป็นต้น^{๑๑๘}

๖. การเคารพสิทธิของผู้อื่นผู้ที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยจะต้องพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองอันชอบธรรม เช่น ถ้าตนเองถูกกีดกันไม่ให้ลงคะแนนเสียงใช้สิทธิเลือกตั้ง จะต้องต่อสู้เพื่อให้ได้สิทธิของตนเองกลับคืนมาซึ่งถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ^{๑๑๙}

๗. การเมืองท้องถิ่นต้องมีสิทธิอันชอบธรรมซึ่งถือเป็นหลักการของประชาธิปไตย การต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองต้องเคารพสิทธิของผู้อื่นด้วย และต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น หากเป็นการเอาแต่ได้เพื่อตนเองโดยไม่คำนึงถึงสิทธิของผู้อื่นเป็นการแสดงว่าผู้นั้นขาดจิตสำนึกในระบอบประชาธิปไตยจะกลายเป็นเรื่องการเห็นแก่ตัว^{๑๒๐}

๘. หลักการตัดสินข้อขัดแย้งและการคลี่คลายข้อขัดแย้งในระบอบประชาธิปไตย คือ การออกเสียงลงคะแนน ก็ใช้เสียงข้างมากและเสียงส่วนใหญ่เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ แต่การใช้เสียงส่วนใหญ่จะต้องไม่ขัดต่อสิทธิของเสียงส่วนน้อย ต้องเคารพรับฟังเสียงส่วนน้อยในขณะเดียวกันเสียงส่วนใหญ่จะมาลงคะแนนเพื่อไปจำกัดสิทธิของเสียงส่วนน้อยไม่ได้^{๑๒๑}

๙. นักการเมืองท้องถิ่นยึดหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยด้วยหลักความเสมอภาคกันในทางกฎหมาย ประชาชนทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกันซึ่งใช้บังคับกับทุกคนในชุมชน เมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปประชาชนผู้มีสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนเพื่อเลือกตัวแทนของตนเองเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารประชาชนหนึ่งคนก็มีหนึ่งเสียงเท่ากัน หลักทั้งสองประการต้องมีอยู่ในระบอบประชาธิปไตย ถ้าหากไม่มีหลักการนี้จะทำให้ประชาชนบางคนกลายเป็นผู้มีอภิสิทธิ์เหนือประชาชนคนอื่นทั้งในทางกฎหมายและในทางการเมือง^{๑๒๒}

๑๐. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง แม้เราจะไม่เห็นด้วยหรือไม่ชอบก็ต้องอดทน อดกลั้นรับฟังในความเห็นต่างนั้น トラบใดที่ผู้นั้นยังใช้สิทธิของตนเองภายใต้ขอบเขตแห่งกฎหมาย^{๑๒๓}

^{๑๑๘}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๑๙}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๐}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๑}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๒}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๓}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

๑๑. หลักนิติธรรมในการปกครองท้องถิ่นคือหลักการอันถูกต้องตามกฎหมายเป็นที่ยอมรับ มีความชอบธรรมตามกระบวนการกฎหมาย เรียกว่าการปกครองท้องถิ่นต้องเป็นไปตามหลักของกฎหมายเท่านั้นซึ่งตรงกันข้ามกับการปกครองโดยคณะบุคคล^{๑๒๔}

๑๒. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่ว่าด้วยหลักการว่าการปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน เคารพในหลักสิทธิและเสรีภาพของตนเองและบุคคลอื่นประกอบกับยึดมั่นในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์รวมทั้งเรื่องการแสดงความคิดเห็นและการรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นเคารพหลักความเสมอภาค เคารพหลักนิติธรรมมีจิตใจเป็นประชาธิปไตยจึงทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองมีพัฒนาการที่สูงขึ้น^{๑๒๕}

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น เมื่อศรัทธาแล้วจะมีความเชื่อมั่น เมื่อมีความเชื่อมั่นก็ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยคำนึงถึงหลักสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่นที่ต้องตระหนักถึงหลักความเสมอภาคในทางกฎหมาย ประชาชนทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกันซึ่งใช้บังคับกับทุกคนในชุมชน สิทธิในการชุมนุม สิทธิในการเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย สิทธิในการเลือกประกอบอาชีพ สิทธิในการได้รับการศึกษา สิทธิในการรับรู้ข่าวสาร และต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของคนอื่นนักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง แม้เราจะไม่เห็นด้วยหรือไม่ชอบก็ต้องอดทน อดกลั้นรับฟังในความเห็นต่างนั้น トラบใดที่ผู้นั้นยังใช้สิทธิของตนเองภายใต้ขอบเขตแห่งกฎหมาย ดังแผนภาพที่ ๔.๑๑

^{๑๒๔}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๒๕}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๑๑ การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย

๔.๔.๒ รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ นักการเมืองท้องถิ่นด้านการยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ในประเด็นรูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล พบว่า

การยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรมอ้างไว้ซึ่งศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของข้าราชการท้องถิ่นอันจะทำให้ได้รับการยอมรับเชื่อถือและศรัทธาจากประชาชน ปฏิบัติหน้าที่โดยมุ่งประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของงานเพื่อให้เกิดผลดีและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ชยันอุทิศตนและมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จตามเป้าหมาย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสามัคคีมีน้ำใจเพื่อให้บรรลุภารกิจของหน่วยงาน พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. นักการเมืองท้องถิ่นจะเชื่อถือในความสำคัญศักดิ์ศรีของตนเอง และศักดิ์ศรีที่ย่อมถูกคุ้มครองโดยกฎหมาย เพื่อให้ทุกคนได้อยู่อย่างมีความสุข มีความเท่าเทียมกันและส่งเสริมให้ทุกคนไป

ใช้สิทธิเลือกตั้งตามหน้าที่ ประชาชนทุกคนในสังคมย่อมมีสิทธิและความเป็นคนที่เท่าเทียมกันไม่ว่า รวยหรือจน ผู้หญิงหรือผู้ชาย ปัจจุบันนี้ผู้หญิงมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น^{๑๒๖}

๒. การเมืองท้องถิ่นในปัจจุบันแตกต่างจากในอดีตเป็นอย่างมากเนื่องจากข่าวสารช่องทางต่าง ๆ ทำให้ประชาชนมีความรอบรู้^{๑๒๗}

๓. นักการเมืองท้องถิ่นและผู้ให้การสนับสนุนทางการเมืองควรยึดมั่นและเชื่อถือเคารพใน ศักดิ์ศรีความแตกต่างระหว่างบุคคล แสดงสิทธิเสรีภาพควบคู่กับการรู้จักประนีประนอม สร้าง ความรู้สึกที่ดีต่อกันให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย^{๑๒๘}

๔. การแสดงออกตามวิถีประชาธิปไตยพัฒนาการใหม่จะไม่ใช้ความรุนแรงในการ แก้ปัญหาแต่จะตกลงแก้ปัญหากันอย่างสันติวิธี ถ้าหากมีการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาต่อกัน ระหว่างประชาชนด้วยกันก็ทำให้ขัดกับหลักเหตุผลของระบอบประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานซึ่งถือว่ามนุษย์ เป็นผู้มีเหตุผล^{๑๒๙}

๕. การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ยึดถือหลักประชาธิปไตยควบคู่กับ การมีระเบียบและมีวินัย เคารพในกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติและใช้ประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของ ไทยเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ซึ่งอาจไม่มีการเขียนไว้ในข้อกำหนดหรือระเบียบ แต่การปฏิบัติ ตามประเพณีวัฒนธรรม ความเอื้ออาทรตามวิถีพุทธก็เปิดโอกาสให้ทำกิจกรรมทางการเมืองด้วยเหตุ และผล^{๑๓๐}

๖. การเมืองแบบไทยสอดคล้องกับสังคมประชาธิปไตย ซึ่งประชาชนต้องปฏิบัติตาม ระเบียบและมีวินัย ปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง ทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์ โดยไม่ ยอมให้ผู้ใดมาละเมิดหรือกระทำการตามอำเภอใจได้ ถ้าหากมีกฎหมายที่ละเมิดสิทธิหรือไม่เป็นธรรม ก็ต้องเสนอข้อเรียกร้องให้แก่กฎหมายนั้นให้เป็นธรรม ไม่ใช่ฝ่าฝืนไม่ยอมรับ เพราะการกระทำ เช่นนั้นจะทำให้ผู้อื่นฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายได้เช่นกันจะทำให้เกิดความสับสนในสังคม^{๑๓๑}

๗. การแสดงความคิดเห็นของประชาชนสามารถใช้สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลตราบเท่าที่ไม่ เกินขอบเขตของกฎหมาย เนื่องจากประชาชนนิยมใช้เหตุผลควบคู่กับการใช้สติมีเมตตาต่อเพื่อน สมาชิกในสังคม และถ้าประชาชนใช้สิทธิเสรีภาพของตนเองเกินขอบเขต ก็จะไปละเมิดหรือก้าวก่าย

^{๑๒๖}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๒๗}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๒๘}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๒๙}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๐}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๑}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

สิทธิเสรีภาพของผู้อื่นจะทำให้สังคมประชาธิปไตยขาดความสงบสุขและไร้ระเบียบวินัย จะเป็นการเบียดเบียนผู้อื่นตามหลักพระพุทธศาสนา^{๑๓๒}

๘. นักการเมืองท้องถิ่นและผู้ร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมืองควรมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความรับผิดชอบและคำนึงถึงว่าตนและประชาชนคนอื่น ๆ ก็มีส่วนในการจัดการกับทรัพยากรในท้องถิ่นรวมถึงการพัฒนาประเทศ โดยการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองระดับท้องถิ่นจะต้องยอมรับผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ป้องกันความขัดแย้งระหว่างการแสดงความคิดเห็นและสร้างกระแสทางการเมือง^{๑๓๓}

๙. นักการเมืองท้องถิ่นควรประพฤติตนให้เป็นพลเมืองดี เป็นนักการเมืองที่มีคุณธรรมเป็นแบบอย่างของประชาชนในท้องถิ่นสามารถนำกิจกรรมทางการเมืองมารักษาสมบัติของส่วนรวมหรือสมบัติของสาธารณะ รวมทั้งการรักษาผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตนจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคม เช่น ไม่แสวงหาความร่ำรวยด้วยการทำลายทรัพยากรของท้องถิ่นหรือผลิตสิ่งเสพติดมอมประชาชน^{๑๓๔}

๑๐. ประชาชนทุกคนควรมีโอกาสที่เท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายของรัฐบาล และมีส่วนร่วมในการนำแผนยุทธศาสตร์ชาติมาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่สนองตอบความต้องการของประชาชน โดยประชาชนและนักการเมืองท้องถิ่นสร้างวัฒนธรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วยความร่วมมือแบ่งปันผลประโยชน์ กระจายผลประโยชน์ไปสู่ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ของท้องถิ่นให้ได้รับการจัดสรรทรัพยากรอย่างเท่าเทียม^{๑๓๕}

๑๑. นักการเมืองท้องถิ่นเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ประชาชนให้การยอมรับการแสดงบทบาทในฐานะตัวแทนประชาชนในท้องถิ่นหลังได้รับอำนาจทางการเมืองต้องใช้อำนาจในการพัฒนากิจกรรมทางการเมืองสร้างการมีส่วนร่วมให้แก่ประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมพัฒนาท้องถิ่น ตรวจสอบการดำเนินโครงการต่าง ๆ และร่วมรับผลประโยชน์^{๑๓๖}

๑๒. นักการเมืองท้องถิ่นได้รับการสนับสนุนจากประชาชน ดังนั้นเสียงทุกเสียงที่ลงคะแนนในการเลือกตั้งมีค่าสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นควรตระหนักพลังศรัทธาที่ประชาชนมอบให้และตอบแทนด้วยการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองนำคุณธรรมจริยธรรมมาจัดกิจกรรมทางการเมืองของท้องถิ่นแบบสร้างสรรค์ผลงานตอบสนองความต้องการของประชาชนและช่วยขับเคลื่อน กิจกรรม

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

ทางการเมืองรูปแบบประชาธิปไตยที่ปราศจากอำนาจการทุจริตเข้ามาครอบงำการทำกิจกรรมทางการเมืองในท้องถิ่น^{๑๓๗}

๑๓. การส่งเสริมบทบาทสตรีให้มีความเท่าเทียมกันทางการเมืองโดยเปิดโอกาสให้กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำหมู่บ้าน (อสม.) ได้แสดงบทบาทในฐานะนักการเมืองท้องถิ่นภาคประชาชนสนับสนุนให้ใช้บทบาททางสังคมควบคู่กับการแสดงบทบาททางการเมืองเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้ได้รับความเจริญ^{๑๓๘}

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ด้านการยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคลนักการเมืองท้องถิ่นจะเชื่อถือในความสำคัญศักดิ์ศรีของตนเองและศักดิ์ศรีที่ย่อมถูกคุ้มครองโดยกฎหมาย เพื่อให้ทุกคนได้อยู่อย่างมีความสุข มีความเท่าเทียมกัน สร้างความรู้สึกที่ดีต่อกันให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยและใช้ประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของไทยเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ซึ่งอาจไม่มีการเขียนไว้ในข้อกฎหมายหรือระเบียบ แต่การปฏิบัติตามประเพณีวัฒนธรรมความเอื้ออาทรตามวิถีพุทธก็เปิดโอกาสให้ทำกิจกรรมทางการเมืองด้วยเหตุและผล ผู้ร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมืองควรมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประพฤติตนให้เป็นพลเมืองดี เป็นนักการเมืองที่มีคุณธรรมเป็นแบบอย่างของประชาชนในท้องถิ่นเปิดโอกาสที่เท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายของรัฐบาล และมีส่วนร่วมในการนำแผนยุทธศาสตร์ชาติมาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่สนองตอบความต้องการของประชาชน จัดกิจกรรมทางการเมืองของท้องถิ่นแบบสร้างสรรค์ สร้างผลงานตอบสนองความต้องการของประชาชนและช่วยขับเคลื่อนกิจกรรมทางการเมืองรูปแบบประชาธิปไตยที่ปราศจากอำนาจการทุจริตเข้ามาครอบงำการทำกิจกรรมทางการเมืองในท้องถิ่น ดังแผนภาพที่ ๔.๑๒

^{๑๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๑๒ การยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล

๔.๔.๓ รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ในประเด็นรูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย พบว่า

การเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย นักการเมืองท้องถิ่นเมื่อเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้วจะต้องยึดมั่นในอุดมการณ์ประชาธิปไตย รู้จักใช้ปัญญา เหตุผลในการแก้ปัญหา รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งมีเหตุผลและมีการประนีประนอมกันในทางความคิดเคารพในสิทธิและการตัดสินใจของผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตนตามกฎหมายข้อบังคับของสังคม รู้จักแก้ปัญหาโดยสันติวิธี เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีโดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. การสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยแบบไทยเลือกพรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากระบบบัญชีรายชื่อมากที่สุดสมควรเป็นผู้นำในการจัดตั้งรัฐบาล สนับสนุนให้เกิดการแก้ไขรัฐธรรมนูญปัญหาการจัดทำระบบบัญชีรายชื่อสมาชิกผู้แทนที่มาจากระบบ

บัญชีรายชื่อต้องได้รับการยอมรับจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและสอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ^{๑๓๙}

๒. สมาชิกผู้แทนราษฎรระบบแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมีฐานเสียงที่สำคัญจากนักรการเมืองท้องถิ่นที่สะท้อนปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นสู่ปัญหาการเมืองระดับชาตินักรการเมืองท้องถิ่นสนับสนุนพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกเข้าสภาจะทำให้เกิดการแก้ไขปัญหาของประชาชนมีความชอบธรรมมากกว่าการแสดงพลัง ประชาชนผลักดันให้รัฐบาลแก้ไขปัญหา^{๑๔๐}

๓. นักรการเมืองท้องถิ่นต้องเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางการเมืองระดับประเทศในการเขียนกฎ กติกาทางการเมือง โดยตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับให้ทันสมัย และเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตาม กฎหมาย และข้อบังคับเหล่านั้น^{๑๔๑}

๔. การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองท้องถิ่น การแสดงพลังสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองต้องอาศัยการแสดงหรือจัดกิจกรรมทางการเมืองภายใต้กฎหมายมิใช่อำเภอใจหรือ อำนาจของตัวบุคคล รวมถึงข้อตกลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร ไม่ควรใช้อำนาจในการครอบงำสร้างความเปลี่ยนแปลงในองค์กรให้ตอบสนองผลประโยชน์เฉพาะบุคคลหรือกลุ่มทางการเมือง^{๑๔๒}

๕. การดำเนินการงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการดำเนินการตามวิธีทางการปกครอง ในการดำเนินการบริหารงาน โดยมีกฎหมาย ระเบียบ ถูปฏิบัติในการบริหารงานหรือดำเนินการต่างๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ฝ่ายบริหารคือ ส่วนกลางได้อำนาจมาปฏิบัติตามกฎหมาย การบริหาร จัดการภายใน ได้ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมายต่างๆ เช่น ด้านบุคลากร ด้านการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมทางการเมืองระดับท้องถิ่น^{๑๔๓}

๖. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหันจะมีการจัดเวทีเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นสถานที่ปฏิบัติงานของนักรการเมืองที่ได้รับเลือกตั้ง เพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากประชาชน บางครั้งอาจเกิดข้อขัดแย้งกันบ้าง แต่เมื่อออกจากที่ประชุมแล้วทุกคนก็เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตน^{๑๔๔}

๗. นักรการเมืองท้องถิ่นต้องยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม จัดกิจกรรมทางการเมือง รณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้

^{๑๓๙}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๐}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๑}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๒}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๓}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๔}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเรียนรู้การทำโครงการพัฒนาท้องถิ่น ด้วยความซื่อสัตย์ จริงใจ ชยัน อดทน มี ระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ^{๑๔๕}

๘. ผู้แทนประชาชน แกนนำสำคัญของนักการเมืองท้องถิ่นเมื่อเข้าไปทำหน้าที่ร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นกับเจ้าหน้าที่รัฐต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความชอบธรรม รวมถึงเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำและจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและ จริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเคร่งครัดในระดับองค์กร เจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน และปฏิบัติตามข้อบังคับ ต่อยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนา ตนเองโดยเห็นได้จากกิจกรรมต่างๆ^{๑๔๖}

๙. นักการเมืองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอแนะความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของท้องถิ่น ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็น การ ไต่สวนสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภารกิจและบทบาทหน้าที่ในการให้บริการต่อประชาชนในเขตพื้นที่ตามสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง ด้านการเมือง เศรษฐกิจสังคม และการบริหารงานของรัฐ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตาม ความเจริญก้าวหน้าของสื่อเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว^{๑๔๗}

๑๐. นักการเมืองท้องถิ่นและประชาชนแกนนำควรเป็นผู้ริเริ่มการปฏิรูปปรับเปลี่ยนทางการเมือง เน้นการให้ความสำคัญกับคุณธรรมประยุกต์ใช้กับการบริหารงานภาครัฐ ระบบราชการต้องมีความตระหนักในภาระหน้าที่และการให้ประชาชนได้มีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบความสุจริตยุติธรรม^{๑๔๘}

๑๑. นักการเมืองท้องถิ่นใช้อำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบติดตามการบริหารงานของท้องถิ่นโดยส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและกลุ่มคนต่าง ๆ รวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มชุมชนรองรับงบประมาณตามสิทธิและความเสมอภาคกันทุกคน สามารถแสดงความคิดเห็นความต้องการการใช้สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อมุ่งพัฒนาคนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมขจัดปัญหาความยากจนยกระดับคุณภาพชีวิตพี่น้องประชาชนอย่างทั่วถึงตามความประสงค์ของประชาชนในท้องถิ่น^{๑๔๙}

๑๒. นักการเมืองท้องถิ่นสร้างความไว้วางใจซึ่งกันของคนในท้องถิ่นโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์

^{๑๔๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๔๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

อย่างตรงไปตรงมา ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการทำให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนและมีนโยบายที่ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมการบริหาร เพื่อความโปร่งใสตรวจสอบได้ สามารถตรวจสอบ โดยหน่วยตรวจสอบภายในและผู้ตรวจสอบภายนอก^{๑๕๐}

๑๓. นักการเมืองท้องถิ่นสร้างความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกใน ความรับผิดชอบต่อท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นต้องใส่ใจปัญหาสาธารณะของท้องถิ่นและการกระทำความผิดหรือรื้อฟื้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนมีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อท้องถิ่นมีความมุ่งมั่นและตั้งมั่นยึดถือในนโยบายที่ได้แถลงไว้กับประชาชนว่าในการบริหารงานเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนอย่างสูงสุด^{๑๕๑}

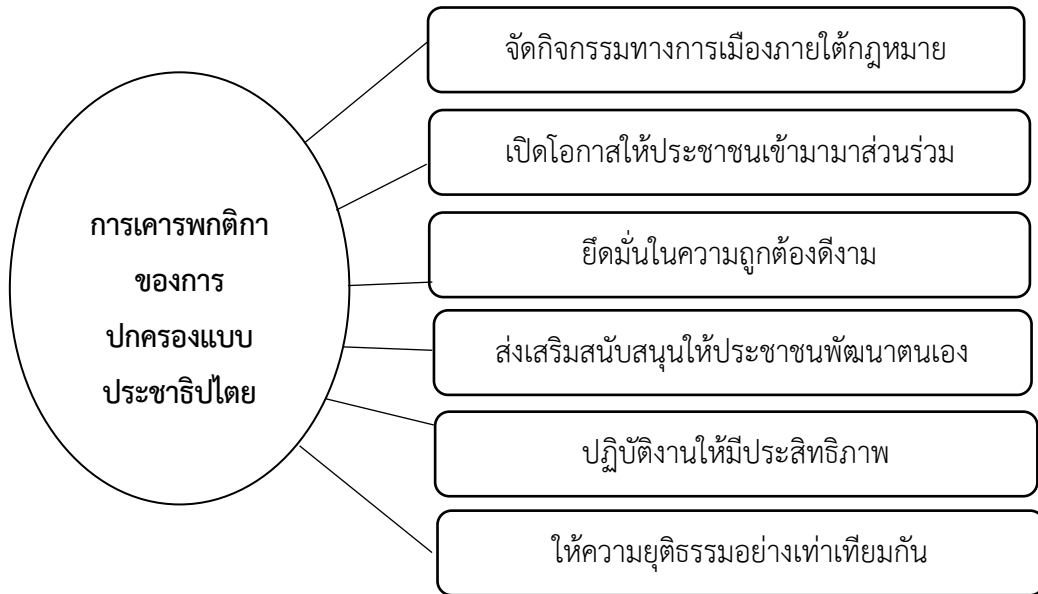
๑๔. นักการเมืองต้นแบบแสดงผลงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมุ่งให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองและการบริหารงานจัดการและพัฒนา ความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีมาตรฐานการครองชีพที่ดีอย่างเท่าเทียม ให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถคิดริเริ่ม และดำเนินการแก้ไขปัญหาของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลสูงสุด^{๑๕๒}

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองท้องถิ่นการแสดงพลังสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองต้องอาศัยการแสดงหรือมิใช่เอาใจหรืออำนาจของตัวบุคคล รวมถึงข้อตกลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม รมรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคม ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ให้ความยุติธรรม แก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน เน้นการให้ความสำคัญกับคุณธรรมประยุกต์ใช้กับการบริหารงานภาครัฐ ระบบราชการต้องมีความตระหนักในภาระหน้าที่และการให้ประชาชนได้มีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบความสุจริตยุติธรรม ดังแผนภาพที่ ๔.๑๓

^{๑๕๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๑๓ การเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย

๔.๔.๔ รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ นักการเมืองท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ในประเด็นรูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง พบว่า

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิ การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตามและประเมินผลตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมนั้นของท้องถิ่นโดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. นักการเมืองท้องถิ่นสร้างการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย สนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดกิจกรรมเสวนาทางการเมืองสร้างแกนนำทางการเมืองเพื่อให้เป็นตัวแทนของภาคส่วนต่าง ๆ ในท้องถิ่นบรรจุสรรหาความต้องการโครงการที่สนองตอบความต้องการของประชาชน^{๑๕๓}

๒. นักการเมืองท้องถิ่นสนับสนุนการไปเลือกตั้งถือเป็นวิธีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยโดยจัดกิจกรรมเลือกแกนนำหรือผู้แทนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไข

^{๑๕๓}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

ปัญหาของประชาชน ซึ่งผู้แทนอาจเป็นผู้แทนที่มีบทบาทหน้าที่ทางการเมือง ผู้แทนที่มีบทบาทหน้าที่จิตอาสา ผู้แทนที่เป็นตัวแทนแก้ปัญหาพัฒนาท้องถิ่น ได้มาด้วยวิธีการเลือกของประชาชนให้เกิดความตระหนักถึงรูปแบบประชาธิปไตยที่ได้จากการเลือกตั้ง^{๑๕๔}

๓. การเสวนาทางการเมืองเป็นสิ่งที่ทำได้อย่างสร้างสรรค์ในกรอบของกฎหมายโดยนักการเมืองท้องถิ่นและประชาชนจัดให้มีเวทีเสวนาทางการเมือง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นนำไปสู่การกำหนดแนวทางพัฒนาท้องถิ่นและการจัดกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น การนำเสนอเหตุผลผ่านกิจกรรมทางการเมืองภาคประชาชนและกิจกรรมทางการเมืองระดับท้องถิ่นซึ่งอยู่ภายใต้กรอบกฎหมายกำหนด^{๑๕๕}

๔. ประชาชนและนักการเมืองท้องถิ่นควรเข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนผู้เชี่ยวชาญในประเด็นเชื่อมโยงกับปัญหาความต้องการของท้องถิ่นเข้ามาเป็นตัวกลางทางการเมืองให้เกิดการประสานความคิดความต้องการลดความขัดแย้งทางการเมือง และใช้มติที่ประชุมในการดำเนินงานตามความต้องการของประชาชนทั้งส่วนใหญ่และส่วนน้อย ^{๑๕๖}

๕. การมีส่วนร่วมรณรงค์เพื่อให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อให้ได้นักการเมืองที่เป็นตัวแทนของประชาชนทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ นักการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งต้องเป็นตัวแทนเชื่อมโยงปัญหาความต้องการของประชาชน ผสานการแก้ไขปัญหาให้เกิดการใช้ประโยชน์จากการเลือกตั้งเพื่อแก้ปัญหาให้กับประชาชน^{๑๕๗}

๖. การร่วมตรวจสอบการทุจริตเลือกตั้งเป็นจุดเริ่มต้นของการมีส่วนร่วมของประชาชนกับนักการเมืองท้องถิ่นเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นการเลือกด้วยความสุจริตและยุติธรรมเกิดเป็นวัฒนธรรมทางการเมือง^{๑๕๘}

๗. นักการเมืองท้องถิ่นใช้กิจกรรมการเลือกตั้งสร้างกลยุทธ์และวิถีทางการเมืองให้ประชาชนได้สนับสนุนกิจกรรมการใช้สิทธิใช้อำนาจของประชาชนตัดสินใจเลือกผู้นำทางการเมืองและเปิดโอกาสให้นักการเมืองได้ดำเนินงานบริหารจัดการท้องถิ่นสนองตอบความต้องการของประชาชนจนครบวาระ^{๑๕๙}

^{๑๕๔}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๕}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๖}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๗}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๘}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๕๙}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

๘. ประชาชนสนับสนุนให้นักการเมืองท้องถิ่นจัดทำนโยบายบริหารงานท้องถิ่นมาเป็นแนวทางในการหาเสียงกับประชาชนเพื่อให้ประชาชนได้ตรวจสอบความมีสัจจะของนักการเมืองหลังได้รับโอกาสทางการเมืองเมื่อเข้าสู่ตำแหน่งจนครบวาระ^{๑๖๐}

๙. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองนักการเมืองท้องถิ่นควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนทุกช่วงวัยได้แสดงบทบาททางการเมือง การใช้เวทีสาธารณะตรวจสอบคุณธรรม จริยธรรม นักการเมืองรวมถึงการดำเนินโครงการตามนโยบายที่แถลงไว้กับประชาชน^{๑๖๑}

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง นักการเมืองท้องถิ่นสร้างการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยโดยสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดกิจกรรมเสวนาทางการเมืองสร้างแกนนำทางการเมืองเพื่อให้เป็นตัวแทนของภาคส่วนต่าง ๆ การนำเสนอเหตุผลผ่านกิจกรรมทางการเมืองภายใต้กรอบกฎหมายกำหนด ร่วมประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จัดทำนโยบายบริหารงานท้องถิ่นมาเป็นแนวทางในการหาเสียงกับประชาชนกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนทุกช่วงวัยได้แสดงบทบาททางการเมือง การใช้เวทีสาธารณะตรวจสอบคุณธรรม จริยธรรมนักการเมืองรวมถึงการดำเนินโครงการตามนโยบายที่แถลงไว้กับประชาชน ดังแผนภาพที่ ๔.๑๔

^{๑๖๐}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๖๑}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๑๔ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง

๔.๔.๕ รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ในประเด็นรูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเอง พบว่า

การมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมของศาสนา และหลักการของประชาธิปไตยมาใช้ในวิถีการดำรงชีวิตประจำวันเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนรอบข้าง สนับสนุนชุมชนในเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมาย ชักชวน หรือสนับสนุนคนดีมีความสามารถในการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางการเมืองหรือกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของชุมชนโดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความรู้ความสามารถที่จะพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าได้ ต้องเป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีความสามารถทำให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้าต่อไปได้เพราะนักการเมืองท้องถิ่นถูกคัดเลือกมาจากประชาชน นักการเมืองท้องถิ่นย่อมต้องมีศักยภาพความรู้ความสามารถที่จะพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าได้^{๑๖๒}

^{๑๖๒}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

๒. นักการเมืองท้องถิ่นนอกจากจะมีความรู้ความสามารถแล้วจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ เสียสละเพื่อตอบสนองตามความต้องการของประชาชน เช่น ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์เพราะระบอบประชาธิปไตยต้องเป็นผู้ที่มีความสำนึกในหน้าที่ของตนเอง^{๑๖๓}

๓. นักการเมืองท้องถิ่นเป็นต้นแบบกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ทำหน้าที่และรับผิดชอบในฐานะนักการเมืองไปสู่ท้องถิ่น ใช้ความรู้เพื่องานจะได้สำเร็จลุล่วง เรียบร้อย รวดเร็ว มอบหมายงานที่มีความสำคัญให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อพัฒนาให้เขารู้จักรับผิดชอบสูงขึ้น^{๑๖๔}

๔. นักการเมืองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มการเมืองในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองของชุมชนและเป็นเจ้าโครงการร่วมตัดสินใจในงานพัฒนาท้องถิ่นที่สำคัญ ให้ความรู้สึกรักในด้านจิตวิทยา ให้โอกาสและสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชา มีความริเริ่มสร้างสรรค์ในสิ่งใหม่ๆ และเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น^{๑๖๕}

๕. นักการเมืองท้องถิ่นจัดทำนโยบายพัฒนาการเมืองภาคประชาชน พัฒนาพลเมืองให้มีความรู้คู่คุณธรรม รู้จักทำงานในเชิงรุก มุ่งผลงานเป็นหลักมากกว่ารูปแบบหรือพิธีการ เป็นฝ่ายเริ่มต้นกระทำก่อนในสิ่งที่ถูกต้อง และจำเป็นเพื่อให้งานสำเร็จตามนโยบายที่ให้ไว้กับประชาชน^{๑๖๖}

๖. นักการเมืองท้องถิ่นสร้างกระบวนการดำเนินงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ เป็นหนึ่งในการบริหารการจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แสดงความสุจริตใจในการทำงาน ต้องเปิดเผยชัดเจน ตรงไปตรงมา ตอบคำถามของท้องถิ่นได้ สร้างศรัทธาให้เกิดแก่ผู้บริหารในระดับองค์กร^{๑๖๗}

๗. นักการเมืองท้องถิ่นแสดงความสามารถเป็นผู้นำท้องถิ่นที่มีความรู้ในด้านกฎหมาย เนื่องจากองค์กรปกครองท้องถิ่นถือเป็นหน่วยงานของรัฐ ซึ่งระบบการปฏิบัติงานยังต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย เช่นเดียวกับหน่วยงานส่วนกลางและภูมิภาค กฎหมายหลายฉบับกำหนดให้ผู้นำท้องถิ่นเป็นเจ้าพนักงาน เช่น กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายที่มีลักษณะเป็น กฎหมายปกครองต่างๆ^{๑๖๘}

๘. พลเมืองที่มีคุณภาพเกิดจากการมีนักการเมืองที่มีคุณภาพสามารถเลือกใช้อำนาจทางปกครองที่เหมาะสมในฐานะผู้นำท้องถิ่นในการอนุมัติ อนุญาต ระวัง เปลี่ยนแปลง เพิกถอน อันมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับประชาชน^{๑๖๙}

^{๑๖๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๖๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๖๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๖๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๖๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๖๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๖๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

๙. ผลกระทบจากนักการเมืองท้องถิ่นที่ขาดความรู้ความสามารถโดยเฉพาะการตกอยู่ใต้ อำนาจข้าราชการทั้งนี้เพราะหากผู้นำท้องถิ่นไม่มีความรู้ทางด้านกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฎหมายปกครอง โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาดนำไปสู่การร้องเรียนหรือฟ้องคดีทางปกครอง เป็นไปได้สูงมาก ในที่สุดอาจเกิดผลเสียหายต่อองค์กรปกครองท้องถิ่นหรือตัวผู้บริหารท้องถิ่น^{๑๗๐}

๑๐. การแสดงบทบาทของนักการเมืองผู้ชำนาญการบริการจัดการท้องถิ่นเป็นผู้กำหนด นโยบายกำหนดจุดมุ่งหมาย วางแผน และกำหนดเป้าหมายตลอดจนวิธี การดำเนินงาน เปรียบเสมือน เข็มทิศนำทางเพื่อให้การบริหารองค์การบรรลุผลสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์และนโยบายของรัฐ และ จะต้องรับผิดชอบในการดำเนินงานกิจการต่างๆ มีส่วนรับผิดชอบ^{๑๗๑}

๑๑. การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นต้นแบบในฐานะผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติแก้ปัญหของประชาชนใน ท้องถิ่นรวมถึงการพัฒนาต่อยอดศักยภาพของท้องถิ่นให้เกิดการพัฒนาต่อเนื่อง และติดตามผลการ ปฏิบัติงาน การปรับปรุงคุณภาพ ผู้บริหารมีอาชีพต้องสร้างวัฒนธรรม โดยการให้รางวัลแก่ผู้ทำงาน ประสพผลสำเร็จและนำไปสู่การพัฒนาตนเองคิดได้เอง ตัดสินใจได้เอง พัฒนาได้เอง^{๑๗๒}

๑๒. พลเมืองที่มีคุณภาพแสดงบทบาทและจัดกิจกรรมทางการเมืองใช้คุณธรรมเข้าร่วม ดำเนินงานกับนักการเมืองท้องถิ่น และนักการเมืองท้องถิ่นในฐานะผู้บริหารต้องแสดงออกอย่าง ชัดเจนถึงการสร้างคุณธรรมพัฒนาพลเมือง ท้องถิ่นให้มีวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่าง สม่าเสมอ เพื่อให้ผู้ร่วมงานเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติจนสามารถเลือกการกระทำที่สอดคล้องกับ วัฒนธรรม ผู้บริหารจึงต้องสร้างความรู้สึกระส่ำสุกสำเร็จให้แก่บุคลากร แต่ละคนและทุกคน จน เกิดภาพความเป็นผู้นำในทุกระดับและนำไปสู่องค์การแห่งการเรียนรู้อย่าง แท้จริง^{๑๗๓}

๑๓. นักการเมืองท้องถิ่นและสมาชิกชุมชนที่มีศักยภาพทางการเมืองรองรับการ เปลี่ยนแปลงจากกระแสโลกาภิวัตน์ สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหลายประการการกำหนด เงื่อนไขการปฏิรูประบบราชการอันเป็นกลไกส่วนหนึ่งในการสร้างธรรมาภิบาล โดยมีประเด็นสำคัญ เกี่ยวกับการจัด บทบาทของภาครัฐให้เหมาะสมในสังคม ซึ่งรวมถึงการกระจายอำนาจหน้าที่ให้แก่ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างระบบการตรวจสอบเพื่อความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของ สาธารณะชนเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต^{๑๗๔}

^{๑๗๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๗๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๗๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๗๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๗๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓.

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความรู้ความสามารถที่จะพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าได้ต้องเป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีความสามารถทำให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้า ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ เสียสละเพื่อตอบสนองตามความต้องการของประชาชน เป็นต้นแบบกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ทำหน้าที่และรับผิดชอบในฐานะนักการเมืองไปสู่ท้องถิ่น ใช้ความรู้เพื่องานจะได้สำเร็จลุล่วง เรียบร้อย รวดเร็ว เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มการเมืองในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองของชุมชนและเป็นเจ้าโครงการร่วมตัดสินใจในงานพัฒนาท้องถิ่นที่สำคัญ รู้จักทำงานในเชิงรุก มุ่งผลงานเป็นหลัก ดำเนินงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ ใช้อำนาจทางปกครองที่เหมาะสมในฐานะผู้นำท้องถิ่นในการอนุมัติ อนุญาต ระวัง เปลี่ยนแปลง กำหนดนโยบาย กำหนดจุดมุ่งหมาย วางแผน และกำหนดเป้าหมายตลอดจนวิธีการดำเนินงาน เปรียบเสมือนเข็มทิศนำทางเพื่อให้การบริหารองค์การบรรลุผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายของรัฐ ติดตามผลการปฏิบัติงาน การปรับปรุงคุณภาพ ผู้บริหารมืออาชีพต้องสร้างวัฒนธรรม โดยการให้รางวัลแก่ผู้ที่ทำงานประสบผลสำเร็จและนำไปสู่การพัฒนาตนเองคิดได้เอง ตัดสินใจได้เอง พัฒนาได้เอง ดังแผนภาพที่ ๔.๑๕

แผนภาพที่ ๔.๑๕ การมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

๔.๔.๖ รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของ นักการเมืองท้องถิ่นด้านการมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ในประเด็นรูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ พบว่า

การมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ การที่นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องเข้ามาทำงานการเมืองความสำเร็จของการดำเนินงานทางการเมืองต่างๆ ย่อมต้องอาศัยการมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันอันเกิดจากการมองโลกในแง่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์กรและในชุมชนจะต้องมีความเชื่อมั่นว่า ในท้องถิ่นต้องมีความสมัครสมานสามัคคี ปกครองกันเองได้ การมองโลกในแง่ดียังช่วยให้ท้องถิ่นมีความหวังร่วมกันว่า เราสามารถที่จะร่วมมือกันในการพัฒนาท้องถิ่น และมีความมั่นใจได้ว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์และนำความพาสูกมาสู่ชุมชนได้โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. นักการเมืองท้องถิ่นกับฐานเสียงทางการเมืองควรสร้างความไว้วางใจให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางการเมืองเพื่อให้ได้ร่วมค้นหาปัญหาใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนาท้องถิ่นทั้งนี้เพราะธรรมชาติของประชาชนมีความรู้ความสามารถที่แตกต่างกันนำไปประยุกต์ใช้กับการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นได้^{๑๗๕}

๒. นักการเมืองท้องถิ่นใช้ประสบการณ์และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นจัดการสร้างความร่วมมือทางการเมืองด้วยกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ที่น้อยย่อมเกิดขึ้นกับบุคคล และสามารถพัฒนาเรียนรู้สังเคราะห์สรุควิธีปฏิบัติให้กับตนเอง และชุมชนเกิดเป็นนวัตกรรมทางการเมืองเพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นได้เหมาะสมกับวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น^{๑๗๖}

๓. ประสบการณ์ตรงจากปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนำมาใช้เป็นฐานเรียนรู้และเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนได้เลือกแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเองสร้างความพึงพอใจในระดับท้องถิ่นให้ชุมชนดำรงอยู่ได้อย่างเหมาะสมกับวิถีชีวิตของท้องถิ่น^{๑๗๗}

๔. การพัฒนาตนเองของกิจกรรมทางการเมืองในท้องถิ่นอื่นอาจไม่เหมาะสมและสร้างความสำเร็จให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นบางท้องถิ่นการสร้างการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาและได้รับโอกาสจากนักการเมืองท้องถิ่นจะประสบความสำเร็จที่เหมาะสมกับความต้องการของสมาชิกในท้องถิ่น^{๑๗๘}

^{๑๗๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

๕. ความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชน นับเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาของนักการเมืองท้องถิ่นทั้งนี้เพราะนักการเมืองได้รับโอกาสจากประชาชนในท้องถิ่นผลจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของนักการเมืองสามารถสร้างความเป็นอยู่ที่เหมาะสมให้แก่สมาชิกในท้องถิ่นเป็นผลงานเชิงประจักษ์ที่ส่งผลต่อฐานเสียงของนักการเมืองท้องถิ่น^{๑๗๙}

๖. ความจริง ความดี ความงาม เป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการปกครองท้องถิ่นที่ใช้พัฒนากิจกรรมทางการเมืองและลดความขัดแย้งทางการเมืองเนื่องจากคุณธรรมที่เกิดจากความจริง ความดี ความงาม อันเป็นคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองช่วยให้การปกครองท้องถิ่นมีรูปแบบการปกครองแบบธรรมาธิปไตยในระดับท้องถิ่น^{๑๘๐}

๗. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทำให้คนไทยทั้งหลายมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นและมีความสุขมากขึ้นในอนาคตนักการเมืองท้องถิ่นได้รับโอกาสเข้าไปใช้งบประมาณจากรัฐบาลกลางและตั้งศักยภาพทรัพยากรในท้องถิ่นมาสร้างโอกาสสร้างอนาคตที่ดีให้ประชาชนในท้องถิ่น^{๑๘๑}

๘. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นปัจจัยเอื้อต่อการความเหลื่อมล้ำและความเสียเปรียบของคนในชุมชนนักการเมืองท้องถิ่นควรใช้ลักษณะของการกระจายอำนาจให้ประชาชนได้ใช้อำนาจจัดการตนเอง แก้ไขปัญหาในท้องถิ่นยอมรับและดำรงอยู่บนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลในท้องถิ่นให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข^{๑๘๒}

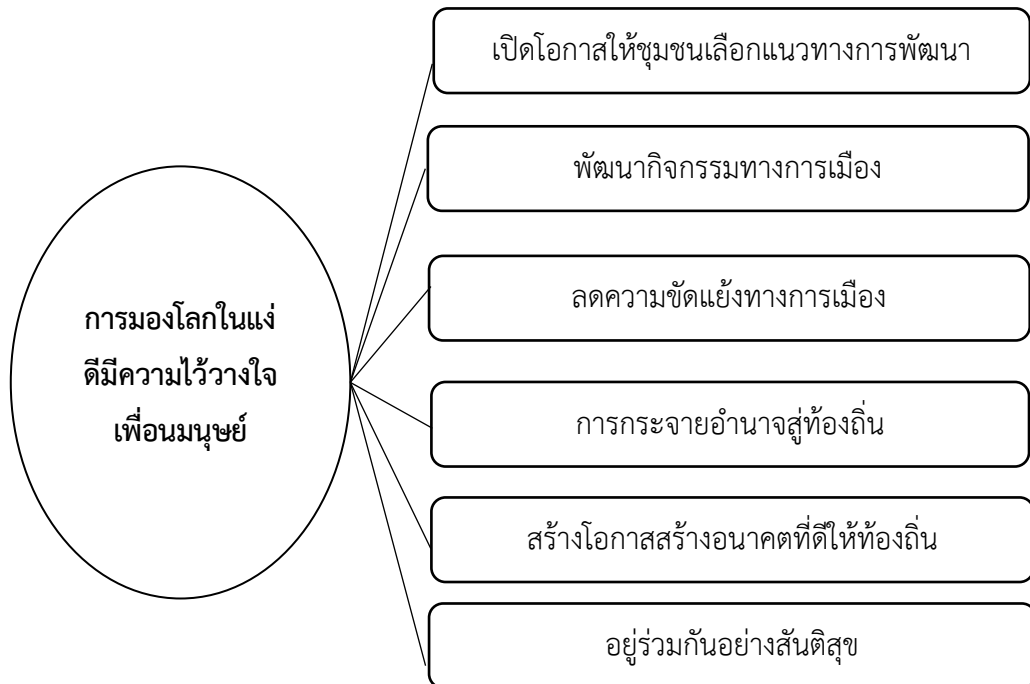
กล่าวโดยสรุป รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ นักการเมืองท้องถิ่นกับฐานเสียงทางการเมืองควรสร้างความไว้วางใจให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางการเมือง เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนได้เลือกแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น ความจริง ความดี ความงาม เป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการปกครองท้องถิ่นที่ใช้พัฒนากิจกรรมทางการเมืองและลดความขัดแย้งทางการเมือง การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทำให้คนไทยทั้งหลายมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นและมีความสุขมากขึ้นในอนาคตนักการเมืองท้องถิ่นได้รับโอกาสเข้าไปใช้งบประมาณจากรัฐ สร้างโอกาสสร้างอนาคตที่ดีให้ประชาชนในท้องถิ่น กระจายอำนาจให้ประชาชนได้ใช้อำนาจจัดการตนเอง แก้ไขปัญหาในท้องถิ่นยอมรับและดำรงอยู่บนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลในท้องถิ่นให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่าง สันติสุข ดังแผนภาพที่ ๔.๑๖

^{๑๗๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๑๖ การมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์

๔.๔.๗ รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ในประเด็นรูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ พบว่า

การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้คนสนใจเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่างๆ ให้มากขึ้น เนื่องจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีจิตสำนึกถือเป็นพื้นฐานสำคัญของประชาธิปไตย ดังนั้น ในเบื้องต้นจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวความคิดใหม่ให้ชาวบ้านและประชาชนโดยทั่วไป ได้เข้าใจถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยที่ถูกต้อง และในแนวทางสร้างสรรค์ว่าควรจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง นอกจากการไปเลือกตั้งแล้ว ประชาชนยังมีหน้าที่ในการช่วยกันตรวจสอบถ่วงดุลการทำของนักการเมืองท้องถิ่น และบรรดาข้าราชการทั้งในการปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมกับช่วยกันเสนอทางออกในเชิงนโยบายอีกด้วย โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. นักการเมืองท้องถิ่นแสดงความคิดเห็นต่อการบริหารงานและการปฏิบัติงานของบุคลากรในท้องถิ่นตามข้อกำหนดและคุณธรรม แม้ว่าพนักงานส่วนตำบลจะอยู่ในกรอบระเบียบวินัย

ของข้าราชการ แต่ก็มีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ต่อผู้บริหารท้องถิ่นได้ วินัยข้าราชการบังคับให้ข้าราชการวางตัวเป็นกลางทางการเมืองการแสดงออกทางการเมืองอาจกลายเป็นการกระทำผิดวินัยข้าราชการได้^{๑๘๓}

๒. การรับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชนทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว เครือญาติ หมู่บ้านส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นนักการเมืองท้องถิ่นจัดเวทีให้ประชาชนได้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งนำเสนอแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับความต้องการและการอยู่ร่วมกันในชุมชน^{๑๘๔}

๓. การเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นถือเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานท้องถิ่นนักการเมืองท้องถิ่นแสดงบทบาทผู้นำที่ใช้กิจกรรมทางการเมืองการแสดงสิทธิเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นสะท้อนปัญหาความต้องการของตนเองควบคู่กับการใช้คุณธรรมเพื่อให้ผลกระทบที่เกิดจากการแสดงความคิดเห็นลดความขัดแย้งในชุมชน^{๑๘๕}

๔. การเสริมสร้างความรู้ในการพัฒนากิจกรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นนักการเมืองท้องถิ่นควรจัดทำแผนงานโครงการสนับสนุนการสร้างความรู้ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ให้ความสำคัญกับคนดี มีคุณธรรมมาเป็นตัวแทนหรือร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองให้เกิดการพัฒนาความรู้ธรรมาธิปไตยสู่การจัดกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น^{๑๘๖}

๕. การใช้วิจักษณ์ญาณทำให้สังคมการเมืองท้องถิ่นเป็นสังคมที่ใช้ความรู้และใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาท้องถิ่นทั้งนี้เพราะนักการเมืองเมื่อเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองจะหลงอยู่ในอำนาจที่ได้รับ การแก้ไขปัญหาทางการเมืองต้องใช้คุณธรรม คือ ความรู้และสติปัญญาจำกัดความล้มเหลวในอำนาจให้หมดไปจะเกิดการใช้อำนาจเพื่อสร้างความสุขให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น^{๑๘๗}

๖. การรับฟังเสียงชี้แนะจากผู้รู้ช่วยให้นักการเมืองท้องถิ่นมีการพัฒนาวิธีการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ขึ้นรวมถึงการพัฒนาท้องถิ่นที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ^{๑๘๘}

๗. นักการเมืองท้องถิ่นสามารถลดความขัดแย้งจากการใช้สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนโดยการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจนต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่องผ่านเครื่องมือที่

^{๑๘๓}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๔}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๕}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๖}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

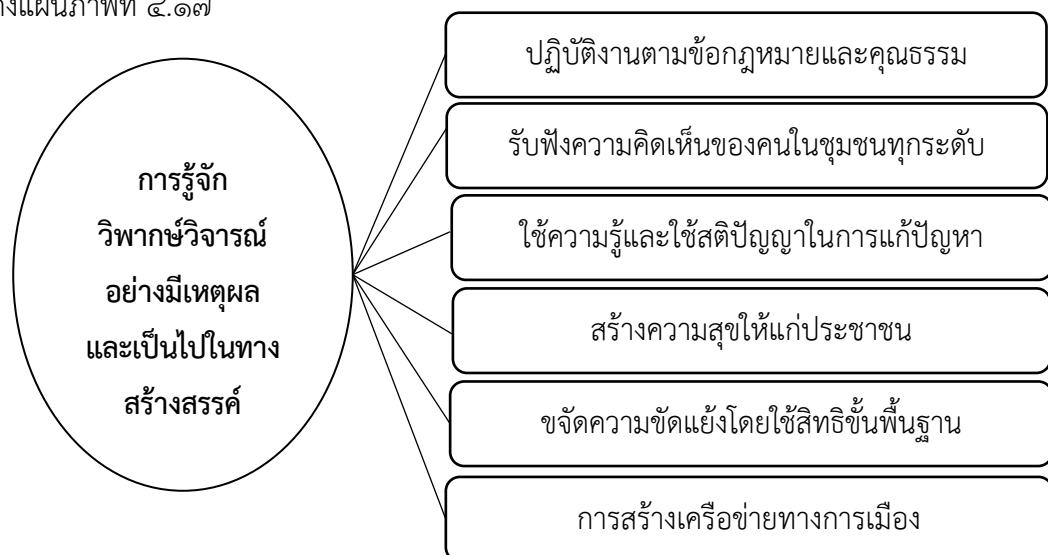
^{๑๘๗}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๘}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

หลากหลายได้แก่เสียงตามสาย เว็บไซต์ ไลน์ เฟสบุ๊ก เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องนำมาใช้ในการตัดสินใจและแสดงเสรีภาพทางความคิดต่อสาธารณชน^{๑๘๙}

๘. การสร้างเครือข่ายทางการเมืองช่วยสนับสนุนส่งเสริมการแสดงออกทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ลดปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในระดับชุมชน ทั้งนี้เพราะชุมชนจะอ่อนไหวต่อการแสดงความคิดเห็นการมีตัวแทนมีผู้รู้อยู่ในเครือข่ายช่วยให้เกิดการประสานสร้างความรู้ความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันในชุมชนจากกิจกรรมสร้างสรรค์ทางการเมือง^{๑๙๐}

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ นักการเมืองท้องถิ่นแสดงความคิดเห็นต่อการบริหารงานและการปฏิบัติงานของบุคลากรในท้องถิ่นตามกฎหมายและคุณธรรม รับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชนทุกระดับ เปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นแสดงบทบาทผู้นำที่ใช้กิจกรรมทางการเมืองการแสดงสิทธิเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นสะท้อนปัญหาความต้องการของตนเองควบคู่กับการใช้คุณธรรม เสริมสร้างความรู้ในการพัฒนากิจกรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ใช้ความรู้และใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาเพื่อสร้างความสุขให้แก่ประชาชน พัฒนาท้องถิ่นที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ขจัดความขัดแย้งจากการใช้สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน การสร้างเครือข่ายทางการเมืองช่วยสนับสนุนส่งเสริมการแสดงออกทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ลดปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในระดับชุมชน ดังแผนภาพที่ ๔.๑๗

แผนภาพที่ ๔.๑๗ การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์

^{๑๘๙}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๙๐}สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

๔.๔.๘ รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ นักการเมืองท้องถิ่นด้านการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ในประเด็นรูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ พบว่า

การไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ นักการเมืองท้องถิ่นต้องไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการต้องเป็นผู้นำท้องถิ่นที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยจะต้องเริ่มต้นให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสำคัญของระบอบประชาธิปไตย การให้ข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอสร้างความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมที่จะทำให้เกิดจิตสำนึกทางการเมืองซึ่งจะพัฒนาไปสู่ความรู้สึกศรัทธาเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย และประเมินค่าด้วยการตัดสินใจยอมรับการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นอุดมการณ์ทางการเมือง ซึ่งความรู้และสิ่งศรัทธาเหล่านี้จะนำไปสู่การเผยแพร่ และถ่ายทอดให้นิยมยึดถือปฏิบัติร่วมกันจนเป็นแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองในที่สุดโดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. นักการเมืองท้องถิ่นใช้ความรู้ความสามารถวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของการเมืองท้องถิ่นกับสถานการณ์ของประเทศอยู่ในภาวะคับขันหรือเกิดวิกฤติทางการเมืองขึ้น ในบางโอกาสสถานการณ์อาจต้องใช้ทหารเข้ามาเป็นผู้ระงับเหตุแห่งความวุ่นวายนั้น แต่ต้องคำนึงถึงต้นเหตุของปัญหาที่เกิดจากการแสดงสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่เกิดขอบเขตเพื่อไม่ให้หลงใหลกับการใช้อำนาจทางทหารหรืออำนาจเด็ดขาดแก้ไขปัญหา หากแต่ให้เห็นทั้งคุณและโทษของการใช้อำนาจแบบเผด็จการและแบบประชาธิปไตยที่เกินขอบเขต^{๑๙๑}

๒. นักการเมืองท้องถิ่นควรแนะนำทหารไม่ให้เข้ามาเป็นผู้ระงับเหตุแห่งความวุ่นวายในท้องถิ่นเช่นการจัดงานในท้องถิ่นเมื่อเกิดความขัดแย้งความวุ่นวานนิยมเลือกใช้ทหารมาจัดการควบคุมดูแลแต่ให้ความสำคัญกับตำรวจซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย ทั้งนี้เพราะความคุ้นเคยและชื่นชมความเด็ดขาดของทหารนำไปสู่ความพอใจกับอำนาจเผด็จการเป็นต้น^{๑๙๒}

๓. นักการเมืองท้องถิ่นควรงดเว้นการใช้อำนาจเด็ดขาดมาจัดการแก้ปัญหาควรใช้เวทีแสดงความคิดเห็นแบบประชาธิปไตยมาแก้ปัญหาพัฒนาท้องถิ่น^{๑๙๓}

๔. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีจิตสำนึกรักความเป็นธรรมสำนึกในพันธะหน้าที่ต่อสังคมแสดงตนมีอิสระทางความคิดรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดการใช้อำนาจที่เป็นธรรมต่อการพัฒนาท้องถิ่น^{๑๙๔}

^{๑๙๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๙๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๙๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๙๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

๕. นักการเมืองท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกกลุ่มนำปัญหาความต้องการมาเชื่อมโยงให้เกิดการจัดการที่เหมาะสมจะช่วยลดความขัดแย้งและความรุนแรงทางการเมือง^{๑๙๕}

๖. นักการเมืองท้องถิ่นใช้ระบอบประชาธิปไตย อำนาจนิตินบัญญัติ อำนาจบริหารอำนาจตุลาการสนับสนุนการทำกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการใช้อำนาจต่าง ๆ รวมถึงการสนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจที่มีอยู่ในประเทศสามารถนำมาใช้กับกิจกรรมทางการเมืองในท้องถิ่น^{๑๙๖}

๗. นักการเมืองท้องถิ่นใช้อำนาจให้พลเมืองมีสิทธิหรือมีอำนาจอย่างเสมอภาค เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมนำเสนอแผนพัฒนาท้องถิ่น การตรวจสอบการดำเนินโครงการของแผนพัฒนาท้องถิ่นควบคู่กับการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนให้เข้ามาศึกษาแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อนำไปจัดกิจกรรมส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของท้องถิ่น^{๑๙๗}

๘. นักการเมืองท้องถิ่นและการรวมกลุ่มจัดตั้งพรรคการเมืองท้องถิ่นจะช่วยสร้างอำนาจการต่อรองทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นระยะยาว^{๑๙๘}

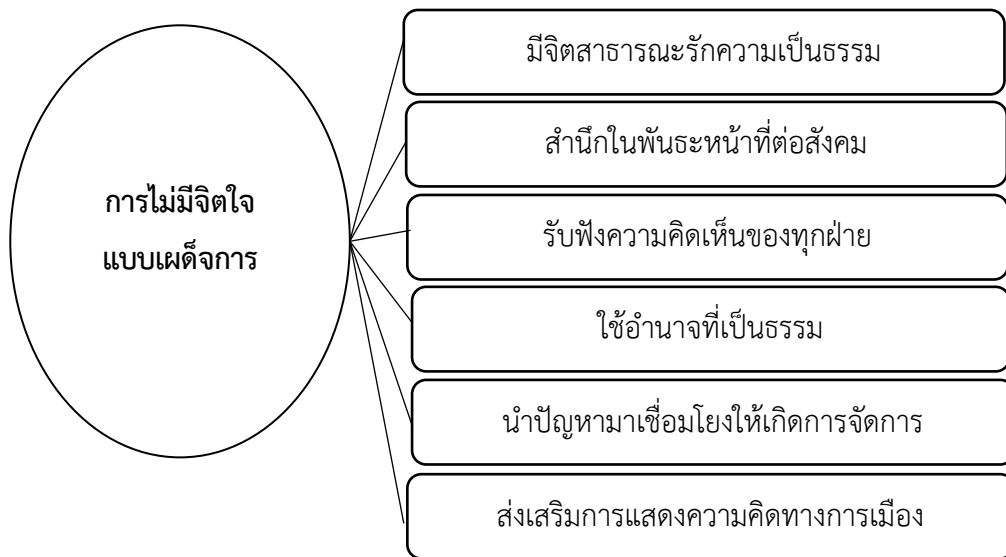
กล่าวโดยสรุป รูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นด้านการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีจิตสาธารณะรักความเป็นธรรมสำนึกในพันธะหน้าที่ต่อสังคมแสดงตนมีอิสระทางความคิด รับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดการใช้อำนาจที่เป็นธรรม นำปัญหาความต้องการมาเชื่อมโยงให้เกิดการจัดการที่เหมาะสมจะช่วยลดความขัดแย้ง ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการใช้อำนาจต่าง ๆ รวมถึงการสนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจที่มีอยู่ ให้พลเมืองมีสิทธิหรือมีอำนาจอย่างเสมอภาค เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมนำเสนอแผนพัฒนาท้องถิ่น การตรวจสอบการดำเนินโครงการของแผนพัฒนาท้องถิ่นควบคู่กับการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนให้เข้ามาศึกษาแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อนำไปจัดกิจกรรมส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ดังแผนภาพที่ ๔.๑๘

^{๑๙๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๙๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

^{๑๙๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓.

^{๑๙๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๔.๑๘ การไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ

ตารางที่ ๔.๑๐ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของรูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

ประเด็น ที่	ประเด็น	ปริมาณ	
		ความถี่	รูป/คนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๑.	<p>ด้านการมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย</p> <p>มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย เมื่อมีความเชื่อมั่นก็ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตระหนักถึงหลักความเสมอกันในทางกฎหมาย ต้องมีความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง แม้เราจะไม่เห็นด้วยหรือไม่ชอบก็ต้องอดทน อดกลั้นรับฟังในความเห็นต่างนั้น トラบใดที่ผู้หนึ่งยังใช้สิทธิของตนเองภายใต้ขอบเขตแห่งกฎหมาย</p>	๑๒	๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔

ตารางที่ ๔.๑๐ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของรูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น (ต่อ)

ประเด็น ที่	ประเด็น	ปริมาณ	
		ความถี่	รูป/คนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๒.	<p>ด้านการยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล</p> <p>การปฏิบัติตามประเพณีวัฒนธรรม ความเอื้ออาทรตามวิถีพุทธก็เปิดโอกาสให้ทำกิจกรรมทางการเมืองด้วยเหตุและผล ผู้ร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมืองควรมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประพฤติตนให้เป็นพลเมืองดี เป็นนักการเมืองที่มีคุณธรรมเป็นแบบอย่างของประชาชน เปิดโอกาสที่เท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายของรัฐบาล และมีส่วนร่วมในการนำแผนยุทธศาสตร์ชาติมาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น</p>	๑๓	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๗
๓.	<p>ด้านการเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย</p> <p>การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองท้องถิ่น การแสดงพลังสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองต้องอาศัยการแสดงหรือมีใช้อำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เจ้าหน้าที่ จะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ให้ความยุติธรรม แก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน</p>	๑๔	๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๗

ตารางที่ ๔.๑๐ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของรูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น (ต่อ)

ประเด็น ที่	ประเด็น	ปริมาณ	
		ความถี่	รูป/คนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๔.	<p>ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง</p> <p>สร้างการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยโดยสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดกิจกรรมเสวนาทางการเมืองสร้างแกนนำทางการเมืองเพื่อให้เป็นตัวแทนของภาคส่วนต่าง ๆ ร่วมประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น จัดทำนโยบายบริหารงานท้องถิ่นมาเป็นแนวทางในการหาเสียงกับประชาชนใช้เวทีสาธารณะตรวจสอบคุณธรรม จริยธรรม</p>	๙	๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๒, ๑๔
๕.	<p>ด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนเอง</p> <p>นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความรู้ความสามารถที่จะพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าได้ต้องเป็นผู้เชื่อมโยงในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีความสามารถทำให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้า ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ เสียสละเพื่อตอบสนองตามความต้องการของประชาชน เป็นต้นแบบกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ทำหน้าที่และรับผิดชอบในฐานะนักการเมืองไปสู่ท้องถิ่นใช้ความรู้เพื่องานจะได้สำเร็จลุล่วงเรียบร้อย</p>	๑๓	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๓, ๑๔, ๑๕

ตารางที่ ๔.๑๐ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของรูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น (ต่อ)

ประเด็น ที่	ประเด็น	ปริมาณ	
		ความถี่	รูป/คนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๖.	<p>ด้านการมองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์</p> <p>ควรสร้างความไว้วางใจให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางการเมือง เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนได้เลือกแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น ความจริง ความดี ความงาม เป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการปกครอง สร้างโอกาสสร้างอนาคตที่ดีให้ประชาชนในท้องถิ่น กระจายอำนาจให้ประชาชนได้ใช้อำนาจจัดการตนเอง แก้ไขปัญหา ในท้องถิ่นยอมรับและดำรงอยู่บนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลในท้องถิ่นให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข</p>	๘	๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒
๗.	<p>ด้านการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์</p> <p>เปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นแสดงบทบาทผู้นำที่ใช้กิจกรรมทางการเมืองการแสดงสิทธิเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น สะท้อนปัญหาความต้องการของตนเองควบคู่กับการใช้คุณธรรม เสริมสร้างความรู้ในการพัฒนากิจกรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ใช้ความรู้และใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาเพื่อสร้างความสุขให้แก่ประชาชน</p>	๘	๓, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๗

ตารางที่ ๔.๑๐ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของรูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทาง
การเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น (ต่อ)

ประเด็น ที่	ประเด็น	ปริมาณ	
		ความถี่	รูป/คนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๘.	<p>ด้านการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ</p> <p>มีจิตสาธารณะรักความเป็นธรรมสำนึก ในพันธหน้าที่ต่อสังคมแสดงตนมี อิสระทางความคิด รับฟังความคิดเห็น ของทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดการใช้อำนาจที่ เป็นธรรม นำปัญหาความต้องการมา เชื่อมโยงให้เกิดการจัดการที่เหมาะสม ลดความขัดแย้งให้ประชาชนได้เข้ามา มีส่วนร่วมในการใช้อำนาจ รวมถึง สนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับอำนาจที่มีอยู่ ให้ พลเมืองมีสิทธิหรือมีอำนาจอย่างเสมอ ภาค</p>	๘	๔, ๕, ๗, ๘, ๙, ๑๒, ๑๓, ๑๔

๔.๔.๔ ผลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

จากการศึกษาข้อมูลทางเอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพลวัตทางการเมืองกับการ
เสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น และงานวิจัยที่
เกี่ยวข้องได้นำไปสู่การสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามเพื่อประมวลผลทางสถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากความคิดเห็นของรูปแบบพลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้าง
วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นจากประเด็น พลวัตทาง
การเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ได้แก่ ๑. การมีความรู้ความเข้าใจและความ
ตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน ๒. การเคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันใน
สังคม ๓. การรู้จักยกยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต ๔. การมีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์
ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม หลักสารณียธรรม ๖ (หลักธรรมอันก่อให้เกิดความสามัคคี) ได้แก่
๑. กายกรรม (การทำดีกันมีน้ำใจช่วยเหลือกัน) ๒. วชิกรรม (การพูดดีต่อกันให้เกิดความสามัคคี) ๓.
มโนกรรมอัน (การคิดดีเสียสละ) ๔. สาธารณโภคี (การจัดสรรผลประโยชน์ต่อส่วนรวมสนับสนุน
พัฒนาท้องถิ่น) ๕. สีสสามัญญตา (ไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นแบบอย่างที่ดี) ๖. ทิฏฐิสามัญญตา (รับฟัง

ความคิดเห็นของผู้อื่นนำไปสู่การขจัดปัญหา) และ ๓. การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ ๑. การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ๒. การยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล ๓. การเคารพสิทธิของการปกครองแบบประชาธิปไตย ๔. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง ๕. การมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ๖. การมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ ๗. การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ๘. การไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ รวมถึงผลวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์เชิงลึกค้นพบรูปแบบจำลองการพลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการยืนยันรูปแบบจำลองที่ได้จากการศึกษาวิจัย ยืนยันรูปแบบจำลองโดยวิธีการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑๓ รูปหรือคน สำหรับรายนามผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อเสนอแนะข้อคิดเห็น ดังต่อไปนี้

๑. การเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ด้านการมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน ด้านการเคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้านการรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต ด้านการมีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม

การเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นจากการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑) หลักการปกครองนอกจากการมีความรู้ ความรับผิดชอบ การยอมรับและการมีจิตสาธารณะแล้วยังต้องให้ความสำคัญกับภาคสังคมอีกด้วย พลวัต คือการเปลี่ยนแปลงต้องทำมีแผนแม่บท ลดความขัดแย้ง แบ่งหน้าที่กันทำ นำไปสู่ทางดี หลักในการปฏิบัติที่ง่ายสำหรับการเมืองท้องถิ่นในปัจจุบัน^{๑๙๙}

๒) เสรีภาพในการมีความคิดเห็นที่แตกต่างถือเป็นหลักสำคัญในการปกครองแบบประชาธิปไตย นับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับคนไทยซึ่งสามารถนำหลักศาสนาไปปรับใช้กับชีวิตในการเมือง ยอมรับความแตกต่างทางความคิดเคารพต่อผู้อื่นมองโลกแบบผู้รักสันติมีเหตุผลก็จะทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข^{๒๐๐}

๓) เมื่อนักการเมืองท้องถิ่นมีการแสวงหาแนวคิดใหม่ ๆ แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาพัฒนาท้องถิ่นของตนให้ทัดเทียมกับท้องถิ่นอื่นตามลำดับ การร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาท้องถิ่น ก็ย่อมส่งผลให้ท้องถิ่นเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น^{๒๐๑}

^{๑๙๙}สนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๔ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๐๐}สนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๕ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๐๑}สนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๔) นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องผู้นำที่ต้องกล้าคิดกล้าพูดและกล้าทำด้วยตัวเอง ท้องถิ่นจะ
ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงท้องถิ่นของตนเองให้เกิดการยอมรับ และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับท้องถิ่น^{๒๐๒}

๕) การเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงใน
ท้องถิ่นให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องพัฒนาท้องถิ่น พัฒนาคน พัฒนางาน เรียนรู้เรื่องการ
ประนีประนอม การทำงานร่วมกัน ตระหนักในการแก้ไขความขัดแย้ง เรียนรู้ที่จะตกลงกันและเรียนรู้
ที่จะทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้ท้องถิ่นได้รับการพัฒนา^{๒๐๓}

๖) นักการเมืองท้องถิ่นที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาแล้วจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎ
ข้อบังคับ ให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน โดยให้ยึดหลักที่ว่า การปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่อำเภอใจหรือ
อำนาจของตัวนักการเมืองท้องถิ่น^{๒๐๔}

๗) การเข้ามารับตำแหน่งทางการเมือง เริ่มต้นจากการต้องทำความเข้าใจกฎ ระเบียบ
ข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งมีมากมายสำหรับนักการเมืองท้องถิ่น เมื่อทำความเข้าใจแล้วก็ต้องนำประมวล
จริยธรรมของข้าราชการการเมืองท้องถิ่นมาศึกษา และปฏิบัติเพื่อให้เกิดการยอมรับทั้งในส่วนของ
ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและประชาชน^{๒๐๕}

๘) การหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมาใช้หลักการมีส่วนร่วม
ร่วมโดยเริ่มตั้งแต่เพื่อเข้ามาเป็นตัวแทนภาคประชาชน ฝึกฝนการทำงาน มีการระดมความคิดเห็นเพื่อ
กำหนดนโยบายเพื่อให้เกิดประโยชน์กับท้องถิ่น^{๒๐๖}

๙) การทำงานต้องทำงานเพื่อประชาชนอย่ามุ่งหวังในการทำงานเพื่อให้ท้องถิ่นของตน
เกิดการเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของประชาชนและเลือกทีมที่มีนโยบายชัดเจนเป็นองค์กร
กอบที่สำคัญ มีการจัดทำประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วน^{๒๐๗}

๑๐) การเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารงานท้องถิ่นต้องอยู่บนพื้นฐานของเหตุผล
และความถูกต้องในการทำงาน มีหลักการทำงานที่ชัดเจน มีความเป็นธรรม ก็ย่อมส่งผลให้ท้องถิ่นเกิด
การพัฒนา^{๒๐๘}

**๒. หลักสารณียธรรม ๖ (หลักธรรมอันก่อให้เกิดความสามัคคี) ด้านกายกรรม (การ
ทำดีกันมีน้ำใจช่วยเหลือกัน) ด้านวจีกรรม (การพูดดีต่อกันให้เกิดความสามัคคี) ด้านมโนกรรมอัน**

^{๒๐๒} สทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๒ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๐๓} สทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๗ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๐๔} สทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๕ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๐๕} สทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๖ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๐๖} สทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๐๗} สทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๘ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๐๘} สทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

(การคิดตีเสียดสละ) ด้านสาธารณโภคี (การจัดสรรผลประโยชน์ต่อส่วนรวมสนับสนุนพัฒนาท้องถิ่น) ด้านสิทธิสามัญญดา (ไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นแบบอย่างที่ดี) ด้านทิวฐิสามัญญดา (รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นนำไปสู่การขจัดปัญหา)

หลักสารณียธรรม ๖ (หลักธรรมอันก่อให้เกิดความสามัคคี) จากการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑) การปกครอง แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม กลุ่มนักรการเมือง กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มนักธุรกิจ และประชาชนทั่วไป การเข้ามาดำรงตำแหน่งเป็นนักรการเมืองท้องถิ่นต้องมีความหวังดีและปรารถนาดีที่จะเข้ามาทำงานรับใช้ประชาชน^{๒๐๙}

๒) นักรการเมืองท้องถิ่นจะเข้าใจสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ดีที่สุด แม้จะเกิดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานก็ต้องมีความอดทนอดกลั้น และแสดงความมีน้ำใจต่อผู้อื่น ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจที่จะพัฒนา^{๒๑๐}

๓) นักรการเมืองท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้ที่มีความเสียสละและดำรงตนอยู่ในศีลธรรม มุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดที่จะทำให้ท้องถิ่นมีความเจริญก้าวหน้าตามหลักธรรม และไม่ใช้กำลังเบียดเบียนผู้อื่น ให้ได้รับความทุกข์เดือดร้อนไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ แสดงจนเป็นแบบอย่างของนักรการเมืองผู้ยึดหลักธรรมในการปฏิบัติงาน^{๒๑๑}

๔) สร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชนได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการในการบริหารงานท้องถิ่นจัดสรรสวัสดิการและร่วมตรวจสอบการดำเนินโครงการที่ก่อให้เกิดการสร้างประโยชน์ต่อชุมชนด้วยความโปร่งใสและยุติธรรม^{๒๑๒}

๕) นักรการเมืองท้องถิ่นย่อมมีฐานเสียงเป็นของตนเอง ซึ่งฐานเสียงเหล่านั้นก็ไม่ควรอ้างอำนาจของตนข่มเหงรังแกผู้อื่น ไม่ถืออภิสิทธิ์ใด ๆ ทั้งปวง มีความเคารพต่อกฎหมาย และมีระเบียบวินัยคิดถึงความต้องการของประชาชนเป็นหลัก^{๒๑๓}

๖) นักรการเมืองท้องถิ่นและผู้มีอำนาจทางการเมืองต้องไม่ทำกระทำการล่วงละเมิดสิทธิอันเป็นของผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดๆ ให้เกิดการได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนตน ท้องถิ่นบางพื้นที่อาจจะมีปัญหาบ้าง แต่สิ่งสำคัญที่สุดคือได้รับเลือกเข้ามาแล้วก็ต้องพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน^{๒๑๔}

^{๒๐๙}สนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๔ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๑๐}สนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๑๑}สนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๒ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๑๒}สนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๑๓}สนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๒ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๑๔}สนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๓ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๗) นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานโดยมีความเห็นชอบร่วมกันในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่การจัดตั้งปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อตัวนักการเมืองหรือจะก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองภายหลังการดำเนินโครงการด้วยการใช้อำนาจและอิทธิพลทางการเมือง ต้องรับฟังข้อมูลจากผู้เห็นต่างทางการเมืองด้วย^{๒๑๕}

๓. การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้านการยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล ด้านการเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง ด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านการมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ ด้านการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ด้านการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ

การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จากการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑) หลักการที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตยคือหลักสิทธิเสรีภาพเป็นหลักการที่สำคัญขั้นพื้นฐานของการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่นที่ต้องตระหนักและเห็นความสำคัญไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการชุมนุม สิทธิในการเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย สิทธิในการเลือกประกอบอาชีพ สิทธิในการได้รับการศึกษา สิทธิในการรับรู้ข่าวสาร ต้องคำนึงถึงภาพลักษณ์ขององค์กรท้องถิ่นและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น^{๒๑๖}

๒) การเคารพสิทธิของผู้อื่นของนักการเมืองท้องถิ่นก็เป็นสิ่งสำคัญ ผู้ที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยจะต้องพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองอันชอบธรรม^{๒๑๗}

๓) การเมืองท้องถิ่นในปัจจุบันแตกต่างจากในอดีตเป็นอย่างมากเนื่องจากข่าวสารช่องทางต่าง ๆ ทำให้ประชาชนมีความรอบรู้มากขึ้น การทำงานท้องถิ่นไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ มีปัญหาและอุปสรรคมากมายทั้งจากนักการเมืองท้องถิ่นเอง ผู้ใกล้ชิดนักการเมืองท้องถิ่น ผู้ได้บังคับบัญชา และประชาชน ดังนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดต่อนักการเมืองท้องถิ่นต้องยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยให้ได้มากที่สุด^{๒๑๘}

^{๒๑๕}สนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๖ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๑๖}สนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๘ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๑๗}สนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๑๘}สนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๔) การสนับสนุนทางการเมืองควรมียึดมั่นและเชื่อถือเคารพในศักดิ์ศรีความแตกต่างระหว่างบุคคล แสดงสิทธิเสรีภาพควบคู่กับการรู้จักประนีประนอม สร้างความรู้สึกที่ดีต่อกันให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย^{๒๑๙}

๕) นักการเมืองท้องถิ่นสนับสนุนพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกเข้าสภาจะทำให้เกิดการแก้ไข ปัญหาของประชาชนมีความชอบธรรมมากกว่าการแสดงพลัง ประชาชนผลักดันให้รัฐบาลแก้ไข ปัญหา^{๒๒๐}

๖) ท้องถิ่นต้องจัดเวทีเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นสถานที่ปฏิบัติงานของนักการเมืองที่ได้รับเลือกตั้ง^{๒๒๑}

๗) นักการเมืองท้องถิ่นต้องยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม รณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน^{๒๒๒}

๘) ประชาชนในท้องถิ่นเรียนรู้การทำโครงการพัฒนาท้องถิ่นด้วยความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มี ระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ^{๒๒๓}

๙) นักการเมืองท้องถิ่นต้องสร้างความไว้วางใจให้กับประชาชนในท้องถิ่นสร้างกลไกการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม^{๒๒๔}

กล่าวโดยสรุป พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องทำมีแผนแม่บท ลดความขัดแย้ง แบ่งหน้าที่กันทำ นำไปสู่ทางดี หลักในการปฏิบัติที่ง่ายสำหรับการเมืองท้องถิ่น สร้างความจริง ความดี ความงาม เป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการปกครองท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ชุมชนเลือกแนวทางการพัฒนา พัฒนากิจกรรมทางการเมือง ลดความขัดแย้งทางการเมือง การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น สร้างโอกาส สร้างอนาคตที่ดีให้ท้องถิ่น อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข การเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ในการทำงานท้องถิ่น การเสริมสร้างความรู้ในการพัฒนากิจกรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนา

^{๒๑๙}สนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๕ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๒๐}สนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๒๑}สนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๒๒}สนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๑ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๒๓}สนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๓ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

^{๒๒๔}สนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิลำดับที่ ๙ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

ท้องถิ่น มีจิตสาธารณะรักความเป็นธรรม สำนึกในพันธะหน้าที่ต่อสังคม รับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายใช้อำนาจที่เป็นธรรม นำปัญหามาเชื่อมโยงให้เกิดการจัดการ ส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

๔.๕ องค์ความรู้

การวิจัยเรื่อง “พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น” ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ด้วยการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี หลักธรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยวิเคราะห์ผลจากแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๓๗๕ คน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงบรรยาย และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๗ รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑๓ รูปหรือคน วิเคราะห์และสังเคราะห์ พลวัตทางการเมืองกับพลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น เพื่อศึกษาพลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น และนำเสนอรูปแบบพลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นซึ่งผู้วิจัยได้องค์ความรู้ดังนี้

๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาวิจัยโดยการสำรวจ เอกสารที่เกี่ยวข้องการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเฉพาะพลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น เพื่อศึกษาพลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น และนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยได้องค์ความรู้ ดังแผนภาพที่ ๔.๑๒

แผนภาพที่ ๔.๑๙ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑๒ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คือ พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย นักการเมืองท้องถิ่นควรมีหลักการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์การปฏิบัติราชการตามหลักการมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบของตน การเคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม การรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต และการมีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม มุ่งเน้นธรรม ด้วยการประยุกต์หลักธรรมอันก่อให้เกิดความสามัคคีของนักการเมืองท้องถิ่น คือ หลักสาราณียธรรม ๖ ประกอบด้วย กายกรรม (การทำดีกันมีน้ำใจช่วยเหลือกัน) วาจกรรม (การพูดดีต่อกันให้เกิดความสามัคคี) มโนกรรมอัน (การคิดดีเสียสละ) สาธารณโภคี (การจัดสรรผลประโยชน์ต่อส่วนรวมสนับสนุนพัฒนาท้องถิ่น) สีลสามัญญตา (ไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นแบบอย่างที่ดี) ทิฏฐิสามัญญตา (รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นนำไปสู่การขจัดปัญหา) และเสริมสร้างการเมืองตามแนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย คือ การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย การยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล การเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง การมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง การมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ และการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ ประกอบด้วย

๑. พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

๑.๑ ด้านการมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบของตน

นักการเมืองท้องถิ่นต้องปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการและประชาชนเป็นหลัก ปฏิบัติหน้าที่ตามขอบเขตอำนาจและสามารถเข้าร่วมทำงานกับข้าราชการประจำได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังต้องยึดหลักความเสมอภาคในการให้บริการประชาชน มีความรู้ คู่ความคิด มีคุณธรรม มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาท้องถิ่น ให้ดีขึ้น ทำหน้าที่ให้เต็มความสามารถ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมริเริ่มสร้างสรรค์ ใช้อำนาจควบคุมคุณธรรม มุ่งเน้นทำประโยชน์เพื่อท้องถิ่น

๑.๒ ด้านการเคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม

นักการเมืองท้องถิ่นใช้กฎระเบียบข้อบังคับสร้างความเป็นธรรมในการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ใช้กฎหมายลดความขัดแย้งทางความคิดทางการเมือง ใช้กฎหมายและข้อบังคับให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่น พัฒนาคณะ พัฒนางาน ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ทางด้านกฎหมาย ให้ความเสมอภาคกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน

๑.๓ ด้านการรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต

นักการเมืองท้องถิ่นรับฟังข้อเสนอแนะทางการเมืองด้วยความจริงใจ ยอมรับความแตกต่าง เคารพสิทธิและรู้จักที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น ใช้นโยบายนำกิจกรรมทางการเมือง ร่วมแสดงความคิดเห็น กำหนดแนวทางการพัฒนา ระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดนโยบาย ยอมรับผลกระทบอันอาจจะเกิดขึ้น คำนึงถึงหลักการเสียงข้างมาก เคารพสิทธิและพร้อมร่วมงานกับทุกกลุ่มการเมือง ยอมรับความแตกต่างทางความคิด

๑.๔ ด้านการมีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม

นักการเมืองท้องถิ่นให้การช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนการบริการชุมชนทำประโยชน์เพื่อสังคม เป็นแกนก่อให้เกิดความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน มีจิตอาสาเข้ามาทำหน้าที่แทนประชาชน มีความเข้มแข็ง กล้าหาญ เสียสละ อดทนมีความคิดก้าวหน้า ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดยืดหยุ่น ขยันหมั่นเพียร มีความวิริยะอุตสาหะ มีความจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ นำนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาสู่การพัฒนา

๒. การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม ๖ ดังต่อไปนี้

๒.๑ ด้านกายกรรม (การทำดีกันมีน้ำใจช่วยเหลือกัน)

นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีน้ำใจช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ มีการบริหารงานโดยปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบอย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติมีการแสดงออกต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยเมตตา คือ แสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน มีความหวังดีและปรารถนาดีต่อกัน มีใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเสียสละ แสดงออกต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยเมตตา ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบอย่างเสมอภาค มีศิลปะในการครองใจคน รู้ลึก รู้รอบ รู้กว้าง รู้ไกล กระตือรือร้นอยู่เสมอ

๒.๒ ด้านวจีกรรม (การพูดดีต่อกันให้เกิดความสามัคคี)

นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ พูดจาดีมีอัธยาศัยไมตรีดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีความสามัคคี ใช้วาทศิลป์ในการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ให้คำเสนอแนะหรือทักท้วงต่อเพื่อนร่วมงานอย่างสุภาพ ทักท้วงต่อเพื่อนร่วมงานอย่างสุภาพ เลือกใช้คำพูดภาษาที่สุภาพ พูดเพื่อสร้างสรรค์การปฏิบัติงานร่วมกัน ใช้วาทศิลป์ในการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ชี้แจงให้เข้าใจจะทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน

๒.๓ ด้านมโนกรรมอัน (การคิดดีเสียสละ)

นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม อุทิศตนเพื่อนร่วมงาน บริหารงานด้วยความมีจิตใจที่ซื่อสัตย์ สุจริต โดยไม่มีความโลภใช้หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน บริหารงานด้วยการเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของผู้ร่วมงานเป็นอย่างดี

คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่เบียดเบียนรังแกผู้ใต้บังคับบัญชา ทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้องมีความเสียสละต่อผู้อื่น เป็นแบบอย่างมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น บริหารงานด้วยความเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

๒.๔ ด้านสาธารณโภคี (การจัดสรรผลประโยชน์ต่อส่วนรวมสนับสนุนพัฒนาท้องถิ่น)

นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยความเสียสละไม่ช่วงชิงของส่วนรวมมาเป็นของตน บริหารงานด้วยความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะผู้บริหารโดยมุ่งความสำเร็จเพื่อประโยชน์สูงสุดกับท้องถิ่น รู้จักแบ่งปันผลประโยชน์กันด้วยความยุติธรรม บริจาคช่วยเหลือผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาสในสังคม เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม จัดสรรสวัสดิการสนับสนุนการทำงานท้องถิ่น สร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชน สร้างประโยชน์ต่อชุมชนด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม

๒.๕ ด้านศีลสามัญญตา (ไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นแบบอย่างที่ดี)

นักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่โดยรักษาระเบียบวินัย ไม่ทำ ตนให้เป็นที่น่ารังเกียจหรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ เคารพในสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกต่อผู้ร่วมงาน ไม่หลงอำนาจ ไม่ใช่ใช้อำนาจข่มขู่ผู้ร่วมงาน เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่คิดและวางแผนการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับ เคารพต่อกฎหมายระเบียบวินัย มีความประพฤติสุจริตดีงาม มีแบบแผนการดำเนินงาน เคารพในสิทธิและเสรีภาพ วางแผนการทำงานอย่างต่อเนื่อง

๒.๖ ด้านทวิภูมิตามสามัญญตา (รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นนำไปสู่การแก้ปัญหา)

นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานโดยมีความเห็นชอบร่วมกันในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่การแก้ซึ่งปัญหา เมื่อการปฏิบัติงานมีปัญหา จะมีการประชุมแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ยึดถืออุดมคติ หลักแห่งความดีงามหรือจุดหมายสูงสุดอันเดียวกัน รู้จักแสวงหาจุดร่วมและ สงวนจุดต่าง ไม่ถือเอาความคิดของตนเป็นใหญ่ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แสวงหาองค์ความรู้ รับฟังข้อมูลจากผู้เห็นต่าง ระดมความคิดจากทำประชาคม

๓. การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

๓.๑ การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้รูปแบบรัฐสภา เป็นรูปแบบการปกครองที่เหมาะสมกับสังคมไทย เมื่อนักการเมืองท้องถิ่นมีศรัทธาต่อวิชาชีพ ต่อระบอบประชาธิปไตยแล้วจะมีความเชื่อมั่น ปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน คำนึงถึงหลักสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในการทำงาน ตระหนักถึงหลักความเสมอภาคในทางกฎหมาย ประชาชนทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกัน และไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น

๓.๒ การยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล

เสียงทุกเสียงที่ลงคะแนนในการเลือกตั้งมีค่าสำหรับนักการเมืองท้องถิ่น ประชาชนทุกคนควรมีโอกาสที่เท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายของรัฐบาล นักการเมืองท้องถิ่นเป็นอาชีพที่มีเกียรติศักดิ์ศรี โดยสร้างความรู้สึที่ดีต่อกันเพื่อทำให้เกิดความเชื่อมั่นศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ทำกิจกรรมทางการเมืองด้วยเหตุและผล มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประพฤติตนให้เป็นพลเมืองดี

๓.๓ การเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยควรฟังเสียงส่วนใหญ่แต่ไม่ควรละเลยเสียงส่วนน้อย การซื้อสิทธิขายเสียงถือเป็นการไม่เคารพกติกาในการปกครองระบบประชาธิปไตย สภาท้องถิ่นทำหน้าที่ในการตรวจสอบถ่วงดุลการทำงานของฝ่ายบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมทางการเมืองภายใต้กฎหมายโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเอง และให้ความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน

๓.๔ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง

การไปเลือกตั้งถือเป็นวิธีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยการมีส่วนร่วมรณรงค์เพื่อให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง การเสวนาทางการเมืองเป็นสิ่งที่ทำได้อย่างสร้างสรรค์ในกรอบของกฎหมาย ในท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมเสวนาทางการเมืองเพื่อสร้างแกนนำทางการเมืองมาเป็นตัวแทนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นนำไปสู่แนวทางพัฒนา จัดกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น ร่วมประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นและใช้เวทีสาธารณะตรวจสอบคุณธรรม จริยธรรม

๓.๕ การมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

การเคารพกฎหมายถือเป็นคุณสมบัติหนึ่งในการเป็นพลเมืองที่ดี ยอมรับในการควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีจิตสาธารณะ รักความเป็นธรรม เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีความสามารถทำให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้า ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ ใช้ความรู้เพื่อความสำเร็จจลุล่วง เรียบร้อย รวดเร็ว ทำงานในเชิงรุก มุ่งผลงานเป็นหลัก คิดได้เอง ตัดสินใจได้เอง พัฒนาได้เอง

๓.๖ การมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์

ความจริง ความดี ความงาม เป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการปกครองท้องถิ่น ความเป็นอยู่ของผู้นับในชุมชน นับเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาของนักการเมืองท้องถิ่น การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นปัจจัยเอื้อต่อการความเหลื่อมล้ำและความเสียเปรียบของคนในชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนเลือกแนวทางการพัฒนา พัฒนากิจกรรมทางการเมือง ลดความขัดแย้งทางการเมือง การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น สร้างโอกาสสร้างอนาคตที่ดีให้ท้องถิ่น อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

๓.๗ ด้านการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์

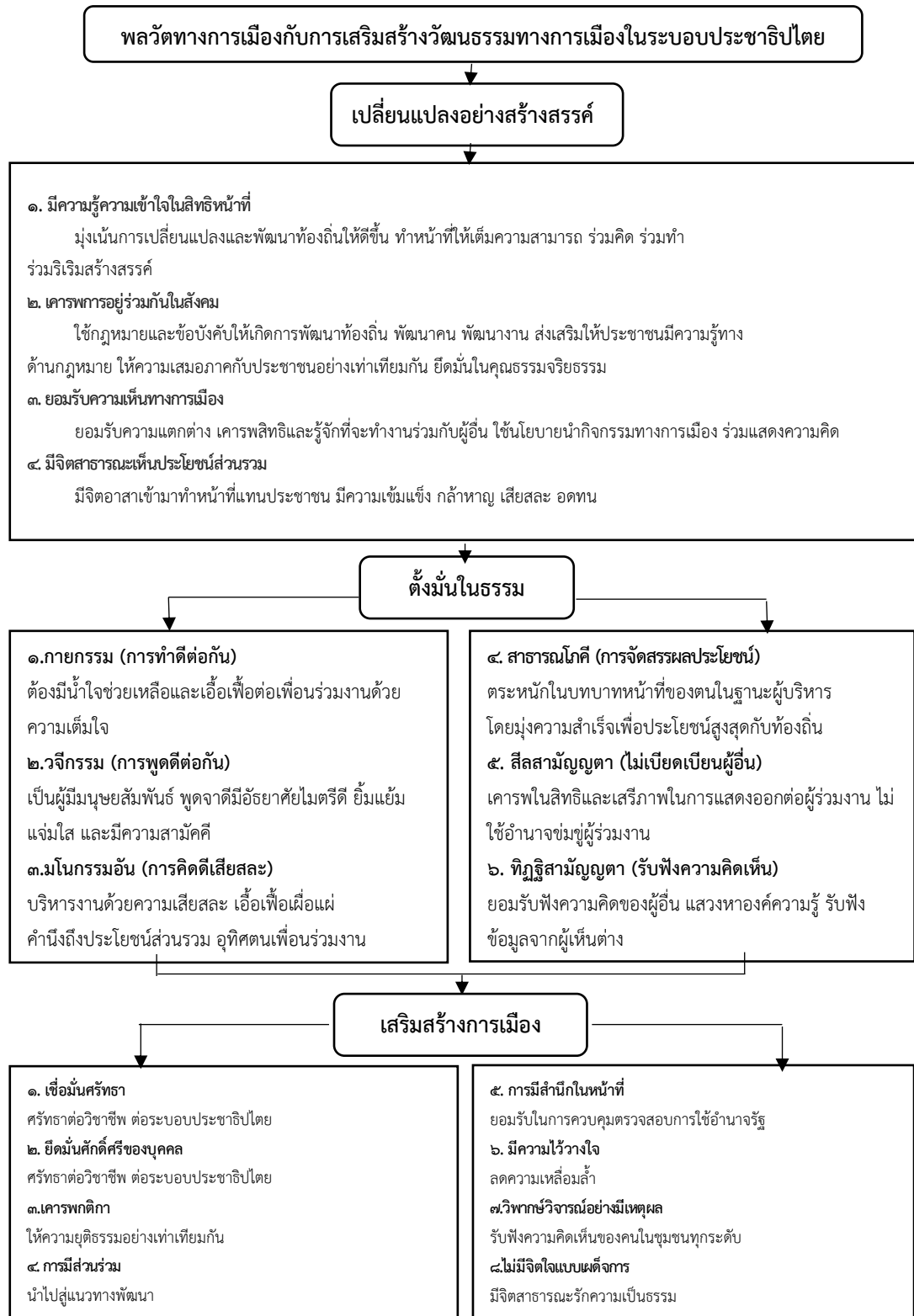
การใช้วิจารณ์ญาณทำให้สังคมการเมืองท้องถิ่นเป็นสังคมที่ใช้ความรู้และใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหา การเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นถือเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานท้องถิ่น การเสริมสร้างความรู้ในการพัฒนากิจกรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ปฏิบัติงานตามข้อกำหนดและคุณธรรม รับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชนทุกระดับ ใช้ความรู้และใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหา สร้างความสุขให้แก่ประชาชน ขจัดความขัดแย้งโดยใช้สิทธิขั้นพื้นฐาน การสร้างเครือข่ายทางการเมือง

๓.๘ ด้านการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ

การรับฟังความคิดเห็นจะช่วยลดความขัดแย้งและความรุนแรงทางการเมืองใช้ระบอบประชาธิปไตย อำนาจอธิปไตย อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารอำนาจตุลาการสนับสนุนการทำกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีจิตสาธารณะรักความเป็นธรรมสำนึกในพันธะหน้าที่ต่อสังคม มีจิตสาธารณะรักความเป็นธรรม สำนึกในพันธะหน้าที่ต่อสังคม รับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย ใช้อำนาจที่เป็นธรรม นำปัญหามาเชื่อมโยงให้เกิดการจัดการ ส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัย โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีทางการเมือง การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการสนทนากลุ่มเฉพาะ “พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น” เพื่อศึกษาพลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น เพื่อศึกษาการประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น และเพื่อนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยได้องค์ความรู้ ดังแผนภาพที่ ๔.๑๓

แผนภาพที่ ๔.๒๐ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัย พลวัตทางการเมือง คือการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่ต้องยึดมั่นระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ผลักดันให้สร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีก็ควรเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็งเมื่อนักการเมืองเข้ามาดำรงตำแหน่งแล้วจะต้องมุ่งเน้นการทำงานทางการเมืองให้ท้องถิ่นได้รับการพัฒนาจัดทำแผนแม่บท ลดความขัดแย้ง แบ่งหน้าที่กันทำ นำไปสู่ทางดี หลักในการปฏิบัติที่ง่ายสำหรับการเมืองท้องถิ่น นำหลักธรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคีมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้ที่มีความเสียสละและดำรงตนอยู่ในศีลธรรมมุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดที่จะทำให้ท้องถิ่นมีความเจริญก้าวหน้าตามหลักธรรม การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยต้องยึดมั่นและเชื่อถือเคารพในศักดิ์ศรีความแตกต่างระหว่างบุคคล แสดงสิทธิเสรีภาพ ควบคู่กับการรู้จักประนีประนอม สร้างความรู้สึกที่ดีต่อกันให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย

๑. พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

๑.๑ ด้านการมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบของตน

การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบของตนต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนเป็นหลัก ปฏิบัติหน้าที่ตามความสามารถ ยึดหลักความเสมอภาคในการให้บริการประชาชน มีความรู้ คู่ความคิด มีคุณธรรม มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาท้องถิ่น ควบคู่กับการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์มุ่งทำประโยชน์ให้กับท้องถิ่น

๑.๒ ด้านการเคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม

การใช้กฎระเบียบและข้อบังคับนักการเมืองท้องถิ่นต้องใช้อย่างเป็นธรรม ใช้กฎหมายควบคู่กับคุณธรรมลดความขัดแย้งทางความคิดทางการเมือง ใช้ข้อบังคับให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นพัฒนาคน พัฒนางาน ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ทางด้านกฎหมาย ให้ความเสมอภาคกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องซึ่งจะทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

๑.๓ ด้านการรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต

นักการเมืองท้องถิ่นรับฟังข้อเสนอแนะทางการเมืองด้วยความจริงใจ ยอมรับความแตกต่าง เคารพสิทธิและรู้จักที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่นให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องพัฒนาท้องถิ่น พัฒนาคณะ พัฒนางาน เรียนรู้การทำงานร่วมกัน

๑.๔ ด้านการมีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม

การทำประโยชน์ชุมชนเป็นหน้าที่หลักของนักการเมืองท้องถิ่น เมื่อได้รับการเลือกตั้งมาแล้วก็ต้องให้ความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน มีจิตอาสาเข้ามาทำหน้าที่แทนประชาชน มีความเข้มแข็ง กล้าหาญ เสียสละและมีความจริงจังในการปฏิบัติหน้าที่

๒. การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม ๖ ดังต่อไปนี้

๒.๑ ด้านกายกรรม (การทำดีกันมีน้ำใจช่วยเหลือกัน)

นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีน้ำใจช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ มีการบริหารงานโดยปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบอย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติมีการแสดงออกต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยเมตตา

๒.๒ ด้านวจีกรรม (การพูดดีต่อกันให้เกิดความสามัคคี)

นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ พูดจาดีมีอัธยาศัยไมตรีดี ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดเพื่อสร้างสรรค์การปฏิบัติงานร่วมกัน ใช้วาทศิลป์ในการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานให้เกิดความสามัคคี ลดความขัดแย้งกับประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความสามัคคีในท้องถิ่น

๒.๓ ด้านมโนกรรมอัน (การคิดดีเสียสละ)

นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยการเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของผู้ร่วมงานเป็นอย่างดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่เบียดเบียนรังแกผู้ใต้บังคับบัญชา ทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้องมีความเสียสละต่อผู้อื่น เป็นแบบอย่างมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น

๒.๔ ด้านสาธารณโภคี (การจัดสรรผลประโยชน์ต่อส่วนรวมสนับสนุนพัฒนาท้องถิ่น)

นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานต้องบริหารงานด้วยความเสียสละ ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะผู้บริหารโดยมุ่งความสำเร็จเพื่อประโยชน์สูงสุดกับท้องถิ่น รู้จักแบ่งปันผลประโยชน์กันด้วยความยุติธรรม เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

๒.๕ ด้านศีลสามัญญตา (ไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นแบบอย่างที่ดี)

นักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่โดยรักษาระเบียบวินัย เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่คิดและวางแผนการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับ เคารพต่อกฎหมาย ระเบียบวินัย มีความประพฤติสุจริตดีงาม มีแบบแผนการดำเนินงาน เคารพในสิทธิและเสรีภาพ

๒.๖ ด้านทวิฐีสามัญญตา (รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นนำไปสู่การขจัดปัญหา)

นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานโดยมีความเห็นชอบร่วมกันในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่การขจัดซึ่งปัญหา บริหารงานโดยมีความเห็นชอบร่วมกันในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะ

นำไปสู่การจัดตั้งปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อตัวนักการเมืองหรือจะก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง

๓. การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของนักการเมืองท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

๓.๑ การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย

หลักการที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตยคือหลักสิทธิเสรีภาพเป็นหลักการที่สำคัญขั้นพื้นฐานของการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่นที่ต้องตระหนักและเห็นความสำคัญไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการแสดงความคิดเห็น เมื่อนักการเมืองท้องถิ่นมีศรัทธาต่อวิชาชีพต่อระบอบประชาธิปไตยแล้วจะมีความเชื่อมั่น ปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน คำนึงถึงหลักสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในการทำงาน ตระหนักถึงหลักความเสมอภาคในทางกฎหมาย ประชาชนทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกัน และไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น

๓.๒ การยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล

ประชาชนทุกคนควรมีโอกาสที่เท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายของรัฐบาล นักการเมืองท้องถิ่นเป็นอาชีพที่มีเกียรติศักดิ์ศรี โดยสร้างความรู้สึที่ดีต่อกันเพื่อทำให้เกิดความเชื่อมั่นศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประพฤติตนให้เป็นพลเมืองดี

๓.๓ การเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยควรฟังเสียงส่วนใหญ่แต่ไม่ควรละเลยเสียงส่วนน้อย สภาท้องถิ่นทำหน้าที่ในการตรวจสอบถ่วงดุลการทำงานของฝ่ายบริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมทางการเมืองภายใต้กฎหมายโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเอง

๓.๔ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง

ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ท้องถิ่นต้องจัดเวทีเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นสถานที่ปฏิบัติงานของนักการเมืองที่ได้รับเลือกตั้ง

๓.๕ การมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีจิตสาธารณะ รักความเป็นธรรม เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีความสามารถทำให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้า ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ ทำงานในเชิงรุกมุ่งผลงานเป็นหลัก

๓.๖ การมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์

การทำงานของนักการเมืองจะต้องความจริงใจ สร้างแต่คุณงามความดี ซึ่งเป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการปกครองท้องถิ่น ความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชน นับเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการ

พัฒนาของนักการเมืองท้องถิ่น การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นปัจจัยเอื้อต่อการความเหลื่อมล้ำและความเสียเปรียบของคนในชุมชน

๓.๗ ด้านการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์

เปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นทางการเมืองจากภาคประชาชนเสริมสร้างความรู้ในการพัฒนากิจกรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ปฏิบัติงานตามข้อกำหนดและคุณธรรม รับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชนทุกระดับ

๓.๘ ด้านการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ

การรับฟังความคิดเห็นจะช่วยลดความขัดแย้งและความรุนแรงทางการเมืองใช้ระบอบประชาธิปไตย นำปัญหามาเชื่อมโยงให้เกิดแก้ไข เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น” มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาพลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ๒. เพื่อศึกษาการประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น และ ๓. เพื่อนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการตอบแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๑๗ รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๓ รูปหรือคน ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายอธิบายและพรรณนา ผลจากการศึกษาสรุปได้ตามขั้นตอนต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ประกอบด้วย

๑. ด้านการมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของต
นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ในการให้เสรีภาพในการ
มีความคิดเห็นที่แตกต่าง ต้องมีความรู้ คู่ความคิด และต้องมีคุณธรรมในการส่งเสริมบทบาทของผู้นำ
ในทางการเมืองท้องถิ่น แสวงหาแนวคิด แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาพัฒนาท้องถิ่น ร่วมกันคิด ร่วมกัน
ทำ คัดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาท้องถิ่นโดยการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ปฏิบัติ
หน้าที่ให้เต็มความรู้ความสามารถ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ
ร่วมตัดสินใจและบริหารท้องถิ่นอย่างเต็มที่ มุ่งเน้นการใช้อำนาจควบคู่กับคุณธรรม ตระหนักถึงการ
เปลี่ยนแปลงในการพัฒนาท้องถิ่นให้ดีขึ้นกว่าเดิม

๒. ด้านการเคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม การเข้ามาปฏิบัติหน้าที่
ของนักการเมืองท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่นให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

พัฒนาท้องถิ่น พัฒนาคคน พัฒนางาน เรียนรู้เรื่องการประนีประนอม การทำงานร่วมกัน นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องมีความรู้ทางกฎหมาย และส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ทางด้านกฎหมาย ให้เกิดความเสมอภาคกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวกและให้บริการประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล โดยจะต้องยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย ไม่มีการเลือกปฏิบัติ นอกจากนี้ยังต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างประหยัด โปร่งใสเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในแนวทางที่ดีขึ้นและเกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่น

๓. ด้านการรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายอย่างเป็นทางการ ร่วมแสดงความคิดเห็น กำหนดทิศทางและแนวทางในการพัฒนาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมโดยเริ่มตั้งแต่การหาเสียงเลือกตั้งเพื่อเข้ามาเป็นตัวแทนภาคประชาชน มีการระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดนโยบายเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ร่วมตัดสินใจทางการเมืองอย่างชอบธรรมมีการยอมรับผลกระทบอันอาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจร่วมกัน โดยคำนึงถึงหลักการเสียงข้างมาก ควบคู่ไปกับการเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อย เคารพสิทธิและพร้อมร่วมงานทางการเมืองกับทุกกลุ่ม ยอมรับความแตกต่างทางความคิด และต้องอยู่ท่ามกลางความแตกต่างให้ได้ พร้อมทั้งต้องพยายามประสานความต่างต่างนั้นให้เกิดประโยชน์เชิงสร้างสรรค์

๔. ด้านการมีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้มีความเข้มแข็ง กล้าหาญ เสียสละ อดทน ว่องไวต่อปัญหาตลอดเวลา มีความคิดก้าวหน้า ริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดยืดหยุ่น ขยันหมั่นเพียร มีความวิริยะอุตสาหะ มีความจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีความเสียสละ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ มีวิสัยทัศน์ นำนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาสู่การพัฒนา เห็นประโยชน์ของประชาชนมากกว่าประโยชน์ของตนเอง เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารงานท้องถิ่นของนักการเมืองท้องถิ่นต้องอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้องในการทำงาน ถ้ามีหลักการที่ชัดเจน การทำงานก็จะง่าย สะดวกเร็วขึ้น มีความเป็นธรรม และตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ได้แม่นยำ

๕.๑.๒ การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ประกอบด้วย

๑. หลักกายกรรม (การทำดีกันมีน้ำใจช่วยเหลือกัน) ของนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นนั้นต้องคิดดี มองกันในแง่ดี มีความหวังดีและปรารถนาดีต่อกัน แสดงกิริยาอาการสุภาพใน

การปฏิบัติงานต่อผู้ร่วมงาน ไม่เบียดเบียนเพื่อนร่วมงาน และประชาชน มีใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเสียสละ เมื่อเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้นำแล้วก็ต้องมีการแสดงออกต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยเมตตา ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบอย่างเสมอภาค เอาใจใส่เกี่ยวกับปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มีภาวะผู้นำ มีศิลปะในการครองใจคน สามารถจูงใจคนให้เต็มใจร่วมมือหรือให้การสนับสนุน เป็นนักประสาน ความเข้าใจของทุกฝ่าย ใช้สติปัญญาแทนอคติ รอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัย เพราะการมีข้อมูลที่ดี ช่วยให้การตัดสินใจถูกแม่นยำขึ้น จึงต้องรู้จัก รู้รอบ รู้กว้าง รู้ไกล กระตือรือร้นอยู่เสมอ รู้ว่าขณะนี้เราเป็นตัวแทนของประชาชนมาบริหารท้องถิ่น และแสดงบทบาทตามอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบที่มีอยู่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

๒. หลักวจีกรรม (การพูดดีต่อกันให้เกิดความสามัคคี) ของนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นให้คำเสนอแนะหรือทักท้วงต่อเพื่อนร่วมงานอย่างสุภาพ จัดทำโครงการพัฒนาท้องถิ่นที่เกิดประโยชน์สูงสุดโดยเริ่มต้นจากการระดมความคิด ต้องเข้าใจสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนได้ดีเลือกใช้คำพูดภาษาที่สุภาพเมื่อสนทนาพูดคุยกับสมาชิกในชุมชน เพื่อนร่วมงานให้เกิดการพูดเพื่อสร้างสรรค์การปฏิบัติงานร่วมกัน ควรใช้วาจาศิลป์ในการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานและให้เกียรติซึ่งกันและกัน แม้จะเห็นต่างก็ต้องพูดให้เกิดความรู้ความเข้าใจตรงกัน พูดด้วยความอ่อนโยนชี้แจงให้ผู้อื่นได้เข้าใจจะทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน

๓. หลักมโนกรรม (การคิดดีเสียสละ) ของนักการเมืองท้องถิ่น การเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้นต้องทำแต่ในสิ่งที่เป็นความดีต่อกัน ช่วยเหลือส่งเสริมกันทั้งด้านกำลังกายต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักสับมาคารวะ ไม่เบียดเบียนรังแกผู้ใต้บังคับบัญชา ทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้อง และมีความเสียสละต่อผู้อื่น ต้องเป็นแบบอย่างมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นทุกเรื่อง ดำรงตนอยู่ในศีลธรรมสำรวมระวังในอกุศลกรรมความไม่ดีทางกาย และไม่ใช้กำลังเบียดเบียนผู้อื่นให้ได้รับความทุกข์เดือดร้อนไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ บริหารงานด้วยความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม อุทิศตนเพื่องาน สละประโยชน์ส่วนตน

๔. หลักสาธารณโภคี (การจัดสรรผลประโยชน์ต่อส่วนรวมสนับสนุนพัฒนาท้องถิ่น) ของนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นต้องรู้จักแบ่งปันผลประโยชน์กันด้วยความยุติธรรม เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกันอยู่เสมอ รู้จักแบ่งปัน บริจาคช่วยเหลือผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาสในสังคม เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม จัดสรรสวัสดิการหรือการสนับสนุนการทำงานท้องถิ่นตามความเหมาะสม เป็นธรรมแก่ทุกคน สร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชน จัดสรรสวัสดิการและร่วมตรวจสอบการดำเนินโครงการที่ก่อให้เกิดการสร้างประโยชน์ต่อชุมชนด้วยความโปร่งใสและยุติธรรม บริหารงานด้วยความเสียสละไม่ช่วงชิงของส่วนรวมมาเป็นของตนตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะผู้บริหารโดยมุ่งความสำเร็จเพื่อประโยชน์สูงสุดกับท้องถิ่นตัดสินใจภายใต้มติที่ประชุมที่ผ่านการ

เห็นชอบจากบุคลากรส่วนใหญ่ ร่วมสนับสนุนให้ประชาชนสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

๕. หลักสี่ลสามัญญาตา (ไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นแบบอย่างที่ดี) ของนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับหรือวินัยต่างๆ อย่างเดียวกันอย่างเคร่งครัด ไม่อ้างอำนาจของตนข่มเหงรังแกผู้อื่น ไม่ถืออภิสิทธิ์ใด ๆ ทั้งปวงเคารพต่อกฎหมาย ระเบียบวินัย มีความเกรงอกเกรงใจและให้เกียรติต่อกัน มีความประพฤติสุจริตดีงาม ถูกต้องตามระเบียบวินัย จัดทำนโยบายให้สาธารณชนได้รับรู้ถึงการดำเนินงานขององค์กรซึ่งประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยปราศจากอคติ และทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีแบบแผนการดำเนินงานให้สมาชิก ประชาชนในท้องถิ่น ได้ปฏิบัติในรูปแบบเดียวกัน เคารพในสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกต่อผู้ร่วมงาน วางแผนการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขยายผลเป็นต้นแบบของการบริหารจัดการที่ดี

๖. หลักทิวฐิสามัญญาตา (รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นนำไปสู่การขจัดปัญหา) ของนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นใช้นโยบาย ข้อกฎหมาย ระเบียบเป็นฐานความคิดเห็นเป็นอย่างเดียวกัน รู้จักแสวงหาจุดร่วมและ สงวนจุดต่างไม่ถือเอาความคิดของตนเป็นใหญ่ นำปัญหาของเสียงส่วนน้อยหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานเปิดโอกาสยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น แสวงหาองค์ความรู้หรือปรึกษาผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญแนวทางปฏิบัติที่เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมอย่างแท้จริง รับฟังข้อมูลจากผู้เห็นต่างทางการเมือง ยอมรับโดยเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จัดเวทีระดมความคิดเห็นจากการจัดทำประชาคมช่วยสร้างความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นให้เข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน กับนักการเมืองท้องถิ่น

๕.๑.๓ นำเสนอการเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองในท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

การนำเสนอการเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองในท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. ด้านการมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น เมื่อศรัทธาแล้วจะมีความเชื่อมั่น เมื่อมีความเชื่อมั่นก็ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยคำนึงถึงหลักสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่นที่ต้องตระหนักถึงหลักความเสมอภาคในทางกฎหมาย ประชาชนทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกันซึ่งใช้บังคับกับทุกคนในชุมชน สิทธิในการชุมนุม สิทธิในการเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย สิทธิในการเลือกประกอบอาชีพ สิทธิในการได้รับการศึกษา สิทธิในการรับรู้ข่าวสาร และต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่นนักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความอดทนอด

กลับต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง แม้เราจะไม่เห็นด้วยหรือไม่ชอบก็ต้องอดทน อดกลั้นรับฟังในความเห็นต่างนั้น ตราบใดที่ผู้นั้นยังใช้สิทธิของตนเองภายใต้ขอบเขตแห่งกฎหมาย

๒. ด้านการยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคลนักรการเมืองท้องถิ่น จะเชื่อถือในความสำคัญศักดิ์ศรีของตนเองและศักดิ์ศรีที่ย่อมถูกคุ้มครองโดยกฎหมาย เพื่อให้ทุกคนได้อยู่อย่างมีความสุข มีความเท่าเทียมกัน สร้างความรู้สึกที่ดีต่อกันให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยและใช้ประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของไทยเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ซึ่งอาจไม่มีการเขียนไว้ในข้อกฎหมายหรือระเบียบ แต่การปฏิบัติตามประเพณีวัฒนธรรม ความเอื้ออาทรตามวิถีพุทธก็เปิดโอกาสให้ทำกิจกรรมทางการเมืองด้วยเหตุและผล ผู้ร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมืองควรมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประพฤติตนให้เป็นพลเมืองดี เป็นนักรการเมืองที่มีคุณธรรมเป็นแบบอย่างของประชาชนในท้องถิ่นเปิดโอกาสที่เท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายของรัฐบาล และมีส่วนร่วมในการนำแผนยุทธศาสตร์ชาติมาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่สนองตอบความต้องการของประชาชน จัดกิจกรรมทางการเมืองของท้องถิ่นแบบสร้างสรรค์สร้างผลงานตอบสนองความต้องการของประชาชนและช่วยขับเคลื่อนกิจกรรมทางการเมืองรูปแบบประชาธิปไตยที่ปราศจากอำนาจการทุจริตเข้ามาครอบงำการทำกิจกรรมทางการเมืองในท้องถิ่น

๓. ด้านการเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองท้องถิ่นการแสดงพลังสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองต้องอาศัยการแสดงหรือมิใช่เอาใจหรืออำนาจของตัวบุคคล รวมถึงข้อตกลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม รณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคม ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ให้ความยุติธรรม แก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน เน้นการให้ความสำคัญกับคุณธรรมประยุกต์ใช้กับการบริหารงานภาครัฐ ระบบราชการต้องมีความตระหนักในภาระหน้าที่และการให้ประชาชนได้มีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบความสุจริตยุติธรรม

๔. ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง นักรการเมืองท้องถิ่นสร้างการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยโดยสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดกิจกรรมเสวนาทางการเมืองสร้างแกนนำทางการเมืองเพื่อเป็นตัวแทนของภาคส่วนต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นนำไปสู่การกำหนดแนวทางพัฒนาท้องถิ่นและการจัดกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น การนำเสนอเหตุผลผ่านกิจกรรมทางการเมืองภายใต้กรอบกฎหมายกำหนด ร่วมประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จัดทำนโยบายบริหารงานท้องถิ่นมาเป็นแนวทางในการหาเสียง

กับประชาชนกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนทุกช่วงวัยได้แสดงบทบาททางการเมือง การใช้เวทีสาธารณะตรวจสอบคุณธรรม จริยธรรมนักรการเมืองรวมถึงการดำเนินโครงการตามนโยบายที่แถลงไว้กับประชาชน

๕. ด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง นักรการเมืองท้องถิ่นต้องมีความรู้ความสามารถที่จะพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าได้ต้องเป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีความสามารถทำให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้า ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ เสียสละเพื่อตอบสนองตามความต้องการของประชาชน เป็นต้นแบบกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ทำหน้าที่และรับผิดชอบในฐานะนักรการเมืองไปสู่ท้องถิ่น ใช้ความรู้เพื่องานจะได้สำเร็จลุล่วง เรียบร้อย รวดเร็ว เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มการเมืองในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองของชุมชนและเป็นเจ้าโครงการร่วมตัดสินใจในงานพัฒนาท้องถิ่นที่สำคัญ รู้จักทำงานในเชิงรุก มุ่งผลงานเป็นหลัก ดำเนินงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ ใช้อำนาจทางปกครองที่เหมาะสมในฐานะผู้นำท้องถิ่นในการอนุมัติ อนุญาต ระวัง เปลี่ยนแปลง กำหนดนโยบาย กำหนดจุดมุ่งหมาย วางแผน และกำหนดเป้าหมายตลอดจนวิธีการดำเนินงาน เปรียบเสมือนเข็มทิศนำทางเพื่อให้การบริหารองค์การบรรลุผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายของรัฐ ติดตามผลการปฏิบัติงาน การปรับปรุงคุณภาพ ผู้บริหารมืออาชีพต้องสร้างวัฒนธรรม โดยการให้รางวัลแก่ผู้ที่ทำงานประสบผลสำเร็จและนำไปสู่การพัฒนาตนเองคิดได้เอง ตัดสินใจได้เอง พัฒนาได้เอง

๖. ด้านการมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ นักรการเมืองท้องถิ่นกับฐานเสียงทางการเมืองควรสร้างความไว้วางใจให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางการเมือง เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนได้เลือกแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น ความจริง ความดี ความงาม เป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการปกครองท้องถิ่นที่ใช้พัฒนากิจกรรมทางการเมืองและลดความขัดแย้งทางการเมือง การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทำให้คนไทยทั้งหลายมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นและมีความสุขมากขึ้นในอนาคต นักรการเมืองท้องถิ่นได้รับโอกาสเข้าไปใช้งบประมาณจากรัฐ สร้างโอกาสสร้างอนาคตที่ดีให้ประชาชนในท้องถิ่น กระจายอำนาจให้ประชาชนได้ใช้อำนาจจัดการตนเอง แก้ไขปัญหาในท้องถิ่นยอมรับและดำรงอยู่บนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลในท้องถิ่นให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่าง สันติสุข

๗. ด้านการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ นักรการเมืองท้องถิ่นแสดงความคิดเห็นต่อการบริหารงานและการปฏิบัติงานของบุคลากรในท้องถิ่นตามข้อกฎหมายและคุณธรรม รับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชนทุกระดับ เปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นแสดงบทบาทผู้นำที่ใช้กิจกรรมทางการเมืองการแสดงสิทธิเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นสะท้อนปัญหาความต้องการของตนเองควบคู่กับการใช้คุณธรรม เสริมสร้างความรู้ในการพัฒนากิจกรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ใช้ความรู้และใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาเพื่อสร้างความสุขให้แก่ประชาชน พัฒนาท้องถิ่นที่

ตอบสนองความต้องการของประชาชนเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ขจัดความขัดแย้งจากการใช้สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน การสร้างเครือข่ายทางการเมืองช่วยสนับสนุนส่งเสริมการแสดงออกทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ลดปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในระดับชุมชน

๘. ด้านการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีจิตสำนึกรักความเป็นธรรมสำนึกในพันธะหน้าที่ต่อสังคมแสดงตนมีอิสระทางความคิด รับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดการใช้อำนาจที่เป็นธรรม นำปัญหาความต้องการมาเชื่อมโยงให้เกิดการจัดการที่เหมาะสมจะช่วยลดความขัดแย้ง ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการใช้อำนาจต่าง ๆ รวมถึงการสนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจที่มีอยู่ ให้พลเมืองมีสิทธิหรือมีอำนาจอย่างเสมอภาคเป็นธรรมในการมีส่วนร่วมนำเสนอแผนพัฒนาท้องถิ่น การตรวจสอบการดำเนินโครงการของแผนพัฒนาท้องถิ่นควบคู่กับการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนให้เข้ามาศึกษาแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อนำไปจัดกิจกรรมส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๒.๑ พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ๑) ด้านการมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ในการให้เสรีภาพในการมีความคิดเห็นที่แตกต่าง ๒) ด้านการเคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องมีความรู้ทางกฎหมาย และส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ทางด้านกฎหมาย ให้เกิดความเสมอภาคกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ๓) ด้านการรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น กำหนดทิศทางและแนวทางในการพัฒนาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมโดยเริ่มตั้งแต่การหาเสียงเลือกตั้งเพื่อเข้ามาเป็นตัวแทนภาคประชาชน มีการระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดนโยบายเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ๔) ด้านการมีจิตสำนึก ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้มีความเข้มแข็ง กล้าหาญ เสียสละ อดทน มีความจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีความเสียสละ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ มีวิสัยทัศน์ นำนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาสู่การพัฒนา สอดคล้องกับ **สะพาน สุขเวชชวรกิจ** ได้วิจัยเรื่อง “ธรรมาภิบาลในการเมืองท้องถิ่นของไทย” ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นกับการแก้ปัญหาการขาดธรรมาภิบาลและการนำไปใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ (๑) การสร้างจิตสำนึกให้ประชาชน ในท้องถิ่นให้มีธรรมาภิบาลที่ดี (๒) การสร้างวัฒนธรรมธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้น ในการเมืองท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๓) การทำให้กลไกการเข้าสู่การเมือง

ท้องถิ่นมีความโปร่งใสและชอบธรรม (๔) การทำให้ธรรมาภิบาลกลายเป็น ส่วนหนึ่งของวิถีชุมชน และ (๕) การบริหารธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นเพื่อแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน^๑ และ สอดคล้องกับ **พงษ์เมธี ไชยศรีหา** ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมือง ประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัย แนวทางการ พัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตย ได้แก่ ความร่วมมือ ร่วมใจกันระหว่างสถาบันครอบครัว สถาบันทางการศึกษา และสถาบันทางการเมือง ที่จะ ร่วมกันอบรมกล่อมเกลากองการเมืองให้กับคน รุ่นใหม่ในชุมชนให้รับรู้และเข้าใจถึงหลักการ ประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง โดยเริ่มจากสถาบัน ครอบครัวเอาใจใส่ดูแลอบรมบุตรหลานของตนให้มีอุปนิสัยเอื้อต่อการเป็นพลเมืองที่ดีตามระบอบ ประชาธิปไตย จากนั้นสถาบันทาง การศึกษาทำหน้าที่ในการถ่ายทอดหลักการทฤษฎีที่ถูกต้องทั้งใน ระบบห้องเรียนและกิจกรรมภายในโรงเรียน และสุดท้ายสถาบันทางการเมืองทำหน้าที่ทั้งในการให้ ความรู้และเปิดช่องทางให้ประชาชนได้ทราบถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางสถานบันทางการเมืองในแต่ละ ประเภทดำเนินการ ทั้งนี้หากทั้งสามสถาบันดำเนินการได้ครบถ้วน การพัฒนาประชาธิปไตยภายใน ชุมชนก็จะเป็นไปโดยง่าย^๒ และยังสอดคล้องกับ **เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ** ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมการมี ส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม : กรณีศึกษา อำเภอกะทือ จังหวัดสงขลา ” ผลการวิจัยพบว่า ด้านลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นจะเป็นไปในรูปแบบของ การพูดคุยเรื่องการเมือง แต่ที่เป็นหลักคือการไปเลือกตั้งโดยส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเห็นว่า เป็นหน้าที่ที่สำคัญ ด้านลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่วัยรุ่นพึงประสงค์ ได้แก่ ๑) ต้องการ พื้นที่เพื่อใช้ในการแสดงออกทางการเมือง ๒) การเลือกตั้ง ๓) มีส่วนร่วมในการเลือกผู้ปกครองระดับ ท้องถิ่นด้วยตนเอง แนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่น ได้แก่ ๑) ครอบครัว ปลูกฝังจิตสำนึกการเมือง ๒) โรงเรียน ให้ความรู้เกี่ยวกับการเมือง ๓) ชุมชน ต้องสร้างวัฒนธรรม ทางการเมืองขึ้นมา ๔) ศาสนาต้องปลูกฝังเรื่องความดีหรือสิ่งที่ควรประพฤติ ๕) หน่วยงานทางการ ปกครองมีส่วนสำคัญ เพราะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง^๓ และยังสอดคล้องกับ **ปรมต วรรณ บวร สุรพล สุษะพรหม และบุษกร วัฒนบุตร** ได้วิจัยเรื่อง “ความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริม

^๑สะพรั่ง สุขเวชชวรกิจ, “ธรรมาภิบาลในการเมืองท้องถิ่นของไทย”, **คุษฎีนิพนธ์ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการเมือง**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๙).

^๒พงษ์เมธี ไชยศรีหา, “แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยของประชาชนในเขต เทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น”, **วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์**, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๒๔๓-๒๖๒.

^๓เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ, “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม : กรณีศึกษา อำเภอกะทือ จังหวัดสงขลา”, **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี**, ปีที่ ๑๒ ฉบับพิเศษ (ตุลาคม ๒๕๖๑) : ๒๑๗-๒๒๕.

ประชาธิปไตยในท้องถิ่น” ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น มีลักษณะสามารถควบคุมตนเองให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมโดยยึดมั่นและเชื่อมั่นในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม ความเป็นตัวของตัวเอง มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเคารพหลักความเสมอภาค เคารพสิทธิของกันและกัน เท่าเทียมกัน กล้าเสนอความคิดเห็นต่อส่วนรวม ให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางการเมืองคำนึงถึงประโยชน์ส่วนใหญ่ ยึดถือกติกาของสังคมเป็นหลัก ใช้เหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์ มีน้ำใจ เลือกรับข่าวที่เหมาะสมและมีประโยชน์พึ่งตนเอง ดำรงชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำหรือความอุปถัมภ์ของใคร กล้าแสดงออก มีความรับผิดชอบในตนเอง^๔

๕.๒.๒ การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักรการเมืองท้องถิ่น

การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักรการเมืองท้องถิ่น ๑) หลักกายกรรม แสดงกิริยาอาการสุภาพในการปฏิบัติงานต่อผู้ร่วมงาน ไม่เบียดเบียนเพื่อนร่วมงาน และประชาชน มีใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเสียสละ ๒) หลักวจีกรรม เลือกใช้คำพูดภาษาที่สุภาพเมื่อสนทนาพูดคุยกับสมาชิกในชุมชน เพื่อนร่วมงานให้เกิดการพูดเพื่อสร้างสรรค์การปฏิบัติงานร่วมกัน ควรใช้วาทศิลป์ในการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ๓) หลักมโนกรรม ช่วยเหลือส่งเสริมกันทั้งด้านกำลังกายต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักสัมมาคารวะ ไม่เบียดเบียนรังแกผู้ใต้บังคับบัญชา ทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้อง ดำรงตนอยู่ในศีลธรรมสำรวมระวังในอกุศลกรรมความไม่ดีทางกาย ๔) หลักสาธารณโภคิ รู้จักแบ่งปันผลประโยชน์กันด้วยความยุติธรรม เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกันอยู่เสมอ รู้จักแบ่งปัน บริจาคช่วยเหลือผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาสในสังคมเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ๕) หลักศีลสามัญญตา ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับหรือวินัยต่างๆ อย่างเดียวกันอย่างเคร่งครัด ไม่อ้างอำนาจของตนข่มเหงรังแกผู้อื่น ไม่ถืออภิสิทธิ์ใด ๆ ทั้งปวงเคารพต่อกฎหมาย ระเบียบวินัย มีความเกรงอกเกรงใจและให้เกียรติต่อกัน ๖) หลักทิวฐิสามัญญตา ใช้นโยบาย ข้อกฎหมาย ระเบียบเป็นฐานความคิดเห็นเป็นอย่างเดียวกัน รู้จักแสวงหาจุดร่วมและ สงวนจุดต่างไม่ถือเอาความคิดของตนเป็นใหญ่ นำปัญหาของเสียงส่วนน้อยหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานเปิดโอกาสยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับ ศิริพงษ์ อรุณเดชาชัย ศักดิ์พงศ์ หอมหวล และ ประภัสสร ปรีเอี่ยม ได้วิจัยเรื่อง “สถานีสาราณียธรรม : พื้นที่บ่มเพาะความรู้ชุมชน” ผลการวิจัยพบว่า หลักพุทธธรรม “สาราณียธรรม ๖” ประยุกต์ให้เอื้อต่อการบ่มเพาะความรู้ชุมชน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนเข้มแข็ง

^๔ ปรมต วรรณบวร สุรพล สุยะพรหม และบุษกร วัฒนบุตร, “ความเป็นพลเมืองเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น”, วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๘๕-๑๐๐.

คุณลักษณะ ๖ ประการคือ หลักธรรมที่ ๑ เมตตาทายกรรม คุณลักษณะมีความสามัคคีเสียสละและร่วมแรงร่วมใจกัน หลักธรรมที่ ๒ เมตตาโมกกรรมคุณลักษณะมีจิตใจเมตตาเสียสละเพื่อส่วนรวม หลักธรรมที่ ๓ เมตตาวิกรรม คุณลักษณะคิดดี พูดดี ทำดีหลักธรรมที่ ๔ สาธารณโภคี คุณลักษณะมีน้ำใจเพื่อสังคม เคารพซึ่งกันและกัน หลักธรรมที่ ๕ สีลลาสามัญญตา คุณลักษณะปฏิบัติตามกฎระเบียบที่สังคมวางไว้ หลักธรรมที่ ๖ ทิฏฐิสามัญญตา คุณลักษณะมีเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นมากขึ้น^๕ สอดคล้องกับ **สมเกียรติ สำลีพันธ์, บรรจบ บรรณรุจิ และขันทอง วัฒนะประดิษฐ์** ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการประยุกต์หลักสาราณียธรรมเพื่อการจัดการความขัดแย้งระหว่างการทำเรือแห่งประเทศไทยกับพนักงาน” ผลการวิจัยพบว่า หลักสาราณียธรรม ๖ เป็นหลักธรรมที่สามารถนำมาใช้จัดการปัญหาความขัดแย้ง และทำให้เกิดความรักความสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในองค์กร^๖ และสอดคล้องกับ **ณฐา แยมสรवल** ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักสาราณียธรรมเพื่อเสริมสร้างความปรองดองในการปฏิบัติงานวิชาชีพพยาบาลในโรงพยาบาลบางไทรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า หลักสาราณียธรรม ๖ เป็นพุทธวิธีที่สามารถนำมาใช้ในการอยู่ร่วมกันให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความเห็นอก เห็นใจซึ่งกันและกันและพร้อมที่จะให้อภัยกัน การนำหลักสาราณียธรรมมาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างความปรองดอง ในการปฏิบัติงานของวิชาชีพพยาบาล แล้วยังสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน” และยังสอดคล้องกับ **สุบัณฑิต จันทร์สว่าง ธิติวุฒิ หมั่นมี และสุรินทร์ นิยมามงกูร** ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคี ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ในด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกันแนวทางในการส่งเสริม ได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการยอมรับร่วมกันโดยการประชุมปรึกษาหารือเป็นประจำทุกเดือน เปิดพื้นที่หรือเวทีทางความคิดให้เกิดการยอมรับและสร้าง

^๕ศิริพงษ์ อรุณเดชาชัย ศักดิ์พงศ์ หอมทวล และประภัสสร ปรีเอี่ยม, “สถานีสาราณียธรรม : พื้นที่บ่มเพาะความรู้ชุมชน”, **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มีนาคม ๒๕๖๐) : ๑๘๓-๑๙๕

^๖สมเกียรติสำลีพันธ์ บรรจบ บรรณรุจิ และขันทอง วัฒนะประดิษฐ์, “แนวทางการประยุกต์หลัก สาราณียธรรมเพื่อการจัดการความขัดแย้งระหว่างการทำเรือแห่งประเทศไทยกับพนักงาน”, **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**, ปีที่ ๕ ฉบับพิเศษ (พฤษภาคม ๒๕๖๐) : ๔๔๓-๔๕๖

^๗ณฐา แยมสรवल, “การประยุกต์หลักสาราณียธรรมเพื่อเสริมสร้างความปรองดองในการปฏิบัติงานวิชาชีพพยาบาลในโรงพยาบาลบางไทรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, **วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์**, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน ๒๕๕๙) : ๔๙-๕๘

แนวทางส่งเสริมความสามัคคีในองค์กร และไม่ใช้ความคิดเห็นตนเองเป็นใหญ่ คำนึงถึงหลักคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมในการช่วยกันตัดสินใจ^๔

๕.๒.๓ นำเสนอการเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองในท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา

นำเสนอการเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองในท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ๑) ด้านการมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย คำนึงถึงหลักสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่นที่ต้องตระหนักถึงหลักความเสมอภาคในทางกฎหมาย ประชาชนทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกัน ๒) ด้านการยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล เชื่อถือในความสำคัญศักดิ์ศรีของตนเองและศักดิ์ศรีที่ย่อมถูกคุ้มครองโดยกฎหมาย เพื่อให้ทุกคนได้อยู่อย่างมีความสุข มีความเท่าเทียมกัน ๓) ด้านการเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ๔) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง สร้างการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยโดยสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดกิจกรรมเสวนาทางการเมือง ๕) ด้านการมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นต้นแบบกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ทำหน้าที่และรับผิดชอบในฐานะนักการเมืองไปสู่ท้องถิ่น ใช้ความรู้เพื่องานจะได้สำเร็จลุล่วง เรียบร้อยรวดเร็ว ดำเนินงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ ๖) ด้านการมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ สร้างความไว้วางใจให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางการเมือง เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนได้เลือกแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น ความจริง ความดี ความงาม เป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการปกครองท้องถิ่น ๗) ด้านการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นต่อการบริหารงานและการปฏิบัติงานของบุคลากรในท้องถิ่นตามข้อกฎหมายและคุณธรรม ๘) ด้านการไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ รักความเป็นธรรมสำนึกในพันธะหน้าที่ต่อสังคมแสดงตนมีอิสระทางความคิด รับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดการใช้อำนาจที่เป็นธรรม สอดคล้องกับ **สะพาน สุขเวชขรวิจิตร** ได้วิจัยเรื่อง “ธรรมาภิบาลในการเมืองท้องถิ่น ของไทย” ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กร-ปกครองส่วนท้องถิ่น คือ (๑) นักการเมืองท้องถิ่นในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีความ-ซื่อสัตย์สุจริต (๒) การใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วน

^๔ สุพันธ์ิต จันทร์สว่าง ธิติวุฒิ หมั่นมี และสุรินทร์ นิยมางกูร, “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีใน การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์”, วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๕๗-๖๘.

ท้องถิ่น (๓) การกระตุ้นให้เกิดมาตรการการตื่นรู้ทางสังคมในท้องถิ่นและ (๔) การสร้างองค์กร-
 ปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล^{๙๙} และสอดคล้องกับ **เปรมศักดิ์ เพียยุระ**
 ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในชนบทอีสาน”
 ผลการวิจัยพบว่าแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในชนบทอีสาน
 แบ่งเป็น ๓ ระดับคือ (๑) ระดับครอบครัว (๒) ระดับชุมชน และ (๓) ระดับสังคมใหญ่ ที่ต้องร่วมมือ
 กันในการปลูกฝังสมาชิกของครอบครัวและชุมชนให้มีความคิดในการรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตอาสาใน
 การเสียสละ มีความคิดสร้างสรรค์ประชาธิปไตย เคารพในเหตุและผล มากกว่า ยึดมั่นในตัวบุคคล ยึด
 หลักความเสมอภาคในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และเคารพในกฎหมาย กติกาของสังคมอย่าง
 เคร่งครัด^{๑๐๐} และยังสอดคล้องกับ **อิสมาแอล เบญจอิบรอฮีม และ ธนาสฤกษ์ สตะเวทิน** ได้วิจัยเรื่อง
 “วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัด
 ชายแดนใต้ของไทย” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ส่วนใหญ่มี
 ความเห็นว่าภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริม และสนับสนุนต่อการสร้าง
 กระบวนการทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาความมั่นคงเพื่อความสงบสุข และสันติใน
 พื้นที่ได้ อย่างมีนัยสำคัญ ประชาชนในพื้นที่ในขณะเดียวกันประชาชนในพื้นที่ก็มีความต้องการเข้าไป
 มีส่วนร่วมในการพัฒนาความมั่นคง^{๑๐๑}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากศึกษาวิจัยเรื่อง “พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใน
 ระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น” ผู้วิจัยจึงสรุปข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปใช้ให้เกิด
 ประโยชน์ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๕.๓.๑.๑ ควรมีการกำหนดนโยบายการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ
 ประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

^{๙๙}สะพรั่ง สุขเวชวารกิจ, “ธรรมาภิบาลในการเมืองท้องถิ่นของไทย”, **ดุชนิพนธ์ปรัชญาคุณิบัณฑิต**
สาขาวิชาการเมือง, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๙).

^{๑๐๐}เปรมศักดิ์ เพียยุระ, “แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองที่ส่งเสริมประชาธิปไตยใน ชนบท
 อีสาน”, **ดุชนิพนธ์ศิลปศาสตรคุณิบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
 ๒๕๕๕).

^{๑๐๑}อิสมาแอล เบญจอิบรอฮีม และ ธนาสฤกษ์ สตะเวทิน, “วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
 ประชาชน กับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย” **วารสารบัณฑิตวิทยาลัย**
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๗๙-๙๐

๕.๓.๑.๒ ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนสนับสนุนการปฏิบัติงานของนักการเมืองโดยยึดหลักการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาท้องถิ่น

๕.๓.๑.๓ ควรมีนโยบายทางการศึกษาจัดทำหลักสูตรพลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

๕.๓.๑.๔ ควรสนับสนุนงบประมาณในการขับเคลื่อนนโยบายการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมือง

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๕.๓.๒.๑ หน่วยงานงานภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำแผนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยร่วมกับท้องถิ่น

๕.๓.๒.๒ หน่วยงานงานภาครัฐควรสนับสนุนให้มีการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

๕.๓.๒.๓ ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักการเมืองท้องถิ่นให้เกิดการตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาท้องถิ่นชุมชน

๕.๓.๒.๔ นักการเมืองท้องถิ่นและประชาชนควรยกย่องนักการเมืองที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับพลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตามนโยบายที่แถลงไว้ก่อนการเลือกตั้ง

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๕.๓.๓.๑ ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

๕.๓.๓.๒ ควรศึกษาอิทธิพลทางพลวัตทางการเมืองในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

๕.๓.๓.๓ ควรศึกษาองค์ประกอบของหลักธรรมที่เหมาะสมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

๕.๓.๓.๔ ควรศึกษาวิจัยรากฐานทางการส่งเสริมวัฒนธรรมในระบอบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อการปฏิรูปการเมืองของนักการเมือง

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลชั้นปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราช
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กรมการปกครอง, สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น. คู่มือการฝึกอบรมด้านการคลังท้องถิ่นตาม
โครงการพัฒนาการเงินการคลังท้องถิ่นภายใต้มาตรการเพื่อการใช้จ่ายภาครัฐเพื่อ
การกระตุ้นเศรษฐกิจปี ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๔๓.

กิตติศักดิ์ เจิมสิทธิประเสริฐ. พรรคการเมืองไทย ผลผลิตวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไทยใน
วัฒนธรรมทางการเมืองจริยธรรมและการปกครอง. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปก
เกล้า, ๒๕๕๐.

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. พื้นฐานรัฐศาสตร์กับการเมืองในศตวรรษที่ ๒๑. กรุงเทพมหานคร : คณะ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓.

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. รายงานผลการตรวจสอบผลการปฏิบัติ
หน้าที่ประจำปี ๒๕๖๑. นนทบุรี : สยามคัลเลอร์พรีน จำกัด, ๒๕๖๑.

คณาจารย์สำนักพิมพ์เสียงเสียง. หนังสือบูรณาการแผนใหม่ นวัตกรรมขั้นตรี. กรุงเทพมหานคร :
เสียงเสียง, ๒๕๔๖.

จ่านงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๑๓. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๙.

จุมพล หนิมพานิช. พัฒนาการทางการเมืองไทย : อามตยาธิปไตย ธนาธิปไตย หรือ
ประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

จรี วิจิตรวาทการ และกนกกาญจน์ อนุแก่นทราย. ภาคประชาสังคมกับการบริหารกิจการ
บ้านเมืองในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สาธารณประโยชน์และประชาสังคม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๕.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. การพัฒนาสมรรถนะขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิ
คอนราดอาเดินเนา, ๒๕๔๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. ประชาธิปไตยกับอนาคตการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : รุ่งอรุณ, ๒๕๕๙.
- ชูศักดิ์ เทียงตรง. การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘.
- ณรงค์ สีนสวัสดิ์. สังคมกับการปกครอง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๐.
- ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์. ประชาธิปไตยของศาสนาอิสลามกับการพัฒนาวินัยและสร้างเสริมประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๑.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, ๒๕๕๑.
- ทองหล่อ วงษ์ธรรมมา. ประชาธิปไตย ๒๐๑ พุทธศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โอ เอส.พรินติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๔๒.
- ทินพันธ์ นาคะตะ. ประชาธิปไตยไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๓.
- _____ . วิถีชีวิตไทย วัฒนธรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่. กรุงเทพมหานคร : สหายบล็อกและการพิมพ์, ๒๕๔๖.
- _____ . รัฐศาสตร์ : ทฤษฎี แนวความคิด ปัญหาสำคัญ และแนวทางการศึกษา วิเคราะห์ทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสหายบล็อกและการพิมพ์, ๒๕๕๑.
- ธเนศวร์ เจริญเมือง. การเดินทางของประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์สถาบันล้านนาประชาธิปไตย, ๒๕๕๔.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. พิมพ์ครั้งที่ ๑๓. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนสามัญบิสิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๕.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. เอกสารประกอบการแสดงปาฐกถาพิเศษ “วัฒนธรรมทางการเมืองไทย” ในเอกสารการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ ๙ เรื่อง วัฒนธรรมการเมืองจริยธรรม และการปกครอง. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์, ๒๕๕๐.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. บทบาทสื่อกับการปฏิรูปการเมือง. กรุงเทพมหานคร : สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย, ๒๕๕๒.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิล วัตินบุรีกุล. ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์, ๒๕๔๘.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ประหยัด หงส์ทองคำ. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. รัฐสภาและพรรคการเมืองไทยในการเสริมสร้างวัฒนธรรมการเมืองไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๐.
- ปัญญา ใช้บางยาง. ธรรมาธิบาย เล่ม ๑. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดิธรรม, ๒๕๕๖.
- พจน์ พจนพานิชย์กุล. พลวัตการเมืองการปกครองของไทย. นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.
- พร้อมรินทร์ พรหมเกิด. สังคมวิทยาการเมือง. ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๖.
- พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). พจนานุกรมเพื่อศึกษาพุทธศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๔๓.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตญาโณ). ธรรมะสำหรับประชาชน. กรุงเทพมหานคร : บริษัทคลังวิชา จำกัด, ๒๕๔๐.
- ไพศาล หวังพานิช. การวัดและประเมินผลการเรียน. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ลักษณ์, ๒๕๕๑.
- มานิตย์ จุมปา. คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพมหานคร : นิติธรรม, ๒๕๕๕.
- เมตต์เมตต์ การุณจิต. การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร : บุ๊คพอยท์, ๒๕๔๗.
- รสคนธ์ รัตนเสริมพงศ์. เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : นำกั้ง, ๒๕๔๖.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔. กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖.
- ลิขิต ธีรเวคิน. วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลารเรียนรู้ทางการเมือง. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิญญู อังคนารักษ์. แนวความคิดในการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, ๒๕๕๙.
- วิทยากร เชียงกุล. พจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์การเมือง. กรุงเทพมหานคร : ผลึก, ๒๕๔๒.
- วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน. เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการพัฒนาการเมืองไทย หน่วยที่ ๔ : วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาการเมืองไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๗. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑.
- วิสุทธิ์ โพธิ์แท่น. แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๐.
- _____ . ประชาธิปไตย : แนวความคิดและตัวแบบประเทศประชาธิปไตยในอุดมคติ. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๔.
- สถาบันพระปกเกล้า. วัฒนธรรมการเมือง จริยธรรมและการปกครอง. ในเอกสารประกอบการประชุมวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า. ๒๕๕๐.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. กฎหมายปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๔๗.
- สมบัติ อารังธัญญวงศ์. การเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๙.
- _____ . การเมือง แนวความคิด และการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, ๒๕๕๖.
- สมปอง รักษาธรรม. ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในพื้นที่ ภาคใต้กับการพัฒนา วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๒ : ศึกษากรณีเปรียบเทียบนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ๕ จังหวัดภาคใต้. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๒.
- อภิญา รัตนมงคลมาศและวิวัฒน์ คติธรรมนิตย์. คนไทยกับการเมืองปิตุภูมิวิปโยค. กรุงเทพมหานคร : สถาบันนโยบายศึกษา, ๒๕๔๗.
- อมร รักษาสัตย์ และคณะ. ประชาธิปไตย อุดมการณ์ หลักการและแบบอย่างการปกครองหลายประเทศ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓.
- _____ . ประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. กรุงเทพมหานคร : การ์รันต์, ๒๕๔๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

อานันท์ ปันยารชุน. **ประชาธิปไตยที่ยั่งยืน. การบรรยายสาธารณะ ณ กรุงบรัสเซลส์ ชุดการบรรยาย อมาตยา เซน เกี่ยวกับพัฒนาอย่างยั่งยืน สมาคม เคมบริดจ์ สมาคมออกซ์ฟอร์ดและกลามฮาร์วาร์ดแห่งเบลเยียม.** กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สาธารณประโยชน์และประชาสังคมสถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์, ๒๕๕๑.

อุทัย หิรัญโต. **การปกครองท้องถิ่น.** กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๓.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. **ประชาธิปไตยท้องถิ่น.** กรุงเทพมหานคร : มิติใหม่, ๒๕๔๕.

(๒) วารสาร :

คัมภีร์ พลการและอรรถนันทน์ กลั่นทปุระ. “อัตลักษณ์และวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีระดับตำบลและหมู่บ้านจังหวัดตรัง”. **วารสารสหวิทยาการวิจัย : ฉบับบัณฑิตศึกษา.** ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๕๘) : ๑๖๕-๑๗๔.

ชาญชัย ฮวดศรี. “รูปแบบการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงพุทธของผู้นำชุมชนจังหวัดขอนแก่น. **การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๒ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. ณ หอประชุมที่ปึงกรัศมีโชติ ชั้น ๓ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ : ๑๑๗-๑๒๗**

ณฐา แยมสรवल. “การประยุกต์หลักสาราณียธรรมเพื่อเสริมสร้างความปรองดองในการปฏิบัติงานวิชาชีพพยาบาลในโรงพยาบาลบางไทรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน ๒๕๕๙) : ๔๙-๕๘**

นิติธร กล่าคุ่ม และเชี่ยวชาญ อาศุวัฒนกุล. “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา” **วารสารเทคโนโลยีภาคใต้. ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๑) : ๑๒๕-๑๓๐.**

เปรมศักดิ์ แก้วมรกต. “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม : กรณีศึกษา อำเภอกงเทพา จังหวัดสงขลา”. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี. ปีที่ ๑๒ ฉบับพิเศษ (ตุลาคม ๒๕๖๑) : ๒๑๗-๒๒๕.**

พงษ์เมธี ไชยศรีหา. “แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น”. **วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๒๔๓-๒๖๒.**

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระครูวินัยธรสุดใจ ชิตมโน ฆารประเดิม. “การใช้หลักสาราณียธรรม ๖ ในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์”. วารสารสถาบันวิจัยพินิตธรรม. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๑๘๙-๒๐๐.

วิศรุตา ทองแกมแก้ว. เพ็ญญา จันทร์แดง. และบุณิกา จันทร์เกตุ. “ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีชาหาหรือกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ เพื่อพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่”. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๕๘) : ๑-๑๖.

ศิริพงษ์ อรุณเดชาชัย ศักดิ์พงศ์ หอมทวล และประภัสสร ปรีเอี่ยม. “สถานีสาราณียธรรม : พื้นที่บ่มเพาะความรู้ชุมชน”. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มีนาคม ๒๕๖๐) : ๑๘๓-๑๙๕.

สมเกียรติสำลีพันธ์ บรรจบ บรรณรุจิ และชันทอง วัฒนะประดิษฐ์. “แนวทางการประยุกต์หลักสาราณียธรรมเพื่อการจัดการความขัดแย้งระหว่างการทำเรือแห่งประเทศไทยกับพนักงาน”. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ปีที่ ๕ ฉบับพิเศษ (พฤษภาคม ๒๕๖๐) : ๔๔๓ - ๔๕๖.

สาโรช บัวศรี. “ความหมายของประชาธิปไตย”. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๑. (มกราคม – เมษายน ๒๕๕๐) : ๑๔-๑๗.

อิสมาแอล เบญจอิบรอฮีม และ ธนาสฤกษ์ สตะเวทิน. “วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย” วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๗๙-๙๐

(๓) หนังสือพิมพ์ :

ลิขิต ธีรเวคิน. “ความสำเร็จของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย”. หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน. ๒๓ กันยายน ๒๕๔๗ : ๗.

(๔) ดุษฎีนิพนธ์ :

เปรมศักดิ์ เพียยุระ. “แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในชนบทอีสาน”. ดุษฎีนิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๕.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ปิยะชาติ ประทุมพร. “การจัดการความขัดแย้งในรูปแบบประชาธิปไตยทางการเมือง”. **ดุष्ฎินิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎินิพนธ์ิต สาขาวิชาการเมือง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๘**
- พงศกร อรรถนพพร. “การสร้างและการรักษาฐานสนับสนุนทางการเมืองของพรรคเพื่อไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. **ดุष्ฎินิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎินิพนธ์ิต สาขาวิชาการเมือง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๖๑.**
- สำราญ นาบุตร. “บทบาทในการใช้อำนาจของรัฐต่อผู้ชุมนุมทางการเมือง”. **ดุष्ฎินิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎินิพนธ์ิต สาขาวิชาการเมือง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๘.**
- สนั่น เล่าประวัติชัย. “รูปแบบการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทย”. **ดุष्ฎินิพนธ์ิต สาขาวิชาการเมือง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๘.**
- สะพรั่ง สุขเวชชวรกิจ. “ธรรมาภิบาลในการเมืองท้องถิ่นของไทย”. **ดุष्ฎินิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎินิพนธ์ิต สาขาวิชาการเมือง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๘.**
- สาโรจน์ บุญเสริมวรรณ. “พัฒนาการของการเมืองเชิงสัญลักษณ์ในการเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทย”. **ดุष्ฎินิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎินิพนธ์ิต สาขาวิชาการเมือง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๖๑.**
- เศรษฐินันท์ ศิริสกุลเขมทัต. “ปรัชญาแนวพุทธ : การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง”. **ดุष्ฎินิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎินิพนธ์ิต สาขาวิชาการเมือง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๙.**
- ธนิต สุวรรณเมณะ. “บทบาทของศาลรัฐธรรมนูญกับการเมืองไทย”. **ดุष्ฎินิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎินิพนธ์ิต สาขาวิชาการเมือง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๖.**
- วราเทพ รัตนากร. “ยุทธศาสตร์การพัฒนาพรรคการเมืองในระบบการเมืองไทย”. **ดุष्ฎินิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎินิพนธ์ิต สาขาวิชาการเมือง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๘.**
- เอกวิชัย วิชยานฤพล. “การแทรกแซงทางการเมืองของตำรวจ : กรณีศึกษาตำรวจภูธร ภาค ๙”. **ดุष्ฎินิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎินิพนธ์ิต สาขาวิชาการเมือง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๖๐.**
- วุฒิพงศ์ บัวช้อย. “รูปแบบการเมืองภาคประชาชนว่าด้วยเรื่องที่ดินทำกิน”. **ดุष्ฎินิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎินิพนธ์ิต สาขาวิชาการเมือง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๙.**

บรรณานุกรม (ต่อ)

จำลอง พรหมสวัสดิ์. “พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางกับการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยของไทยในเขตกรุงเทพมหานครและ ปริมณฑลช่วงพุทธศักราช ๒๕๕๒-๒๕๕๓”. **ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง. บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยสื่อสารการเมืองมหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๔.**

สมปอง รักษาธรรม. “ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในพื้นที่ภาคใต้กับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๒ : ศึกษากรณีเปรียบเทียบนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ๕ จังหวัดภาคใต้” **ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง. บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยสื่อสารการเมืองมหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๒.**

(๕) รายงานการวิจัย :

พิชิต รัชตพิบูลภพ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร”. **รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, ๒๕๕๖.**

ปรีชา อุตระกุล และคณะ. โครงการ ประชาสังคมกับการเสริมสร้างธรรมาภิบาลท้องถิ่นเพื่อพัฒนาระบบและกลไกในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. **รายงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สกว, ๒๕๖๑.**

(๖) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. **ระบบศูนย์ข้อมูลเลือกตั้งผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่น และทะเบียน อบท. [ออนไลน์], แหล่งที่มา : : <http://ele.dla.go.th> [๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๒].**

ประวัติ ความเป็นมา ลักษณะภูมิศาสตร์ของจังหวัดนครราชสีมา. [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.nakhonkorat.com/main/th/2009-04-02-05-48-49/2009-04-02-05-50-27.html>. [๗ ธันวาคม ๒๕๖๒].

ประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง ๓๐ มิ.ย. ๒๕๖๑. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : www.koratlocal.go.th และ www.nakhonratchasima.go.th [๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๒].

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๗) สัมภาษณ์ :

สัมภาษณ์ พระเทพสีมาภรณ์ (วันชั้น กนตจारी ป.ธ.๗). เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา และ รองอธิการบดีวิทยาเขตนครราชสีมา, ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓.

พระสีหราชสมาจารมุนี. รองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๓.

จำสืบเอกโสภา พลดงนอก. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านหัน อำเภอสี้คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๓.

นางศุภร้สมี่ เชิดชู. รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านหัน อำเภอสี้คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๓.

นายเอกภพ โทมรงค์ดี. นายกเทศมนตรีตำบลห้วยทะเล อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

นายศิริพงษ์ มกรพงษ์. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา, ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓.

นางวนิษา พรสันเทียะ. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน อำเภอโขคชัย จังหวัดนครราชสีมา, ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๓.

ดร.นิธิศ คงอินทร์. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหันและรองเลขาธิการคณะกรรมการสมาคมข้าราชการส่วนท้องถิ่นแห่งประเทศไทย, ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๓.

นายชลลาล พัฒนกำชัย. สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

นายदनัย ตั้งเจิดจำ. นายกเทศมนตรีตำบลพิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา, ๕ กันยายน ๒๕๖๓.

นางพิทยา พรสันเทียะ. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน อำเภอโขคชัย จังหวัดนครราชสีมา, ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๓.

ดร.บุญช่วย พาณิชย์กุล. อดีตกำนันตำบลหินดาด อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓.

ดร.วราภุมิ สุวะโสภา. อดีตปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทะเล อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.

ผศ.ดร.ยุทธนา พูนเกิดมะเริง. อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา, ๗ สิงหาคม ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สัมพันธ์ ผศ.ดร.พีรวิชญ์ คำเจริญ. อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓.

รศ.เนตรชนก บัวนาค. อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓

รศ.ดร.เอกรัตน์ เอกศาสตร์. อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓

(๘) การสนทนากลุ่มเฉพาะ :

การสนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูศรีปริยัติวิสุทธิ, ดร.. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ วิทยาเขตนครราชสีมา, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม. ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์. ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง. รองคณบดี คณะสังคมศาสตร์, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

พระครูปลัดนิเวช ชินวโร, ดร.. อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มจร. วิทยาเขตนครราชสีมา, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

ดร.ชุตีพันธ์ วงษ์อมรวิทย์. อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มจร. วิทยาเขตนครราชสีมา, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

ดร.เบญญาภา อัจฉฤกษ์. นักวิจัยชุมชนจังหวัดนครราชสีมา, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

นายรชตะ ด้านกุล. อดีตสมาชิกสภาจังหวัด อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

นายยศพล นนทขุนทด. อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลด่านใน อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

นายสิรภพ นิติภัทร. นิติกรประจำองค์การบริหารส่วนตำบลด่านใน อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

ดร.ภัทรพล บัญชาจารุรัตน์. นายกเทศมนตรีตำบลกุดจิก ตำบลกุดจิก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

การสนทนากลุ่มเฉพาะ น.ส.พิรุชญาณ์ พงศ์ธนากุลศิริ.ผู้อำนวยการกองคลัง องค์การบริหารส่วน
ตำบลบ้านหัน ตำบลบ้านหัน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.
นายชาญชัย เต็มจักวาท. ธรรมาภิบาลจังหวัดนครราชสีมา, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓.

๒. ภาษาอังกฤษ :

Almond. G.A. and Verba. S. **The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations.** California: Sage Publications. Inc, 2007.

_____. **The Problems of Democracy in Thailand: A Study of Political Culture and Socialization of College Students.** Bangkok: Praepittaya International, 2018.

Beetham. D.. & Boyle. K.. **Introducing democracy: 80 questions and answers.** Cambridge: Polity Press, 1995.

Catt. H.. **Democracy in practice.** London: Routledge, 1999.

Charles DEBBASCH et auteurs. **Lexique De Politique.** Paris: Dalloz, 2001.

Dueppen, Stephen. **Equalitarian Revolution in the Savanna: The Origins of a West African Political System.** Sheffield: Equinox Publishing, 2012.

Easton, David. **A Systems Analysis of Political life.** Chicago: University of Chicago Press, 2005.

Heady. F.. **Public Administration: A Comparative Perspective.** Englewood Cliffs London: Prentice-Hall, 2001.

Holloway. William V. **State and Local Government.** London: George Allen & Unwind, 2004.

Huntington. S. P. **World Politics: Political Development and Political Decay Vol. XVII,** 2017.

Huntington. S.P. and Dominguez. J.I.. **Political Development. In Handbook of PoliticalScience.** eds. Greenstein. Reading Mass: Addison Wesley, 1999.

Huntington. Samuel P.. Democracy's third wave. **Journal of Democracy.** 2 2 (1991) : 12-34.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- John D. Montgomery and William J. Siffin. **Approaches to Development : politics, Administration and Change.** New York: McGrew Hill Book Company, 2012.
- Lerner. D.. **The Passing of Tradition Society : Modernizing the Middle East.** Glencoe: Free Press, 2010.
- Lipset. S. M.. **Political Man : Social Bases of Politics.** Garden City Doubleday, 2012.
- . **Religion and politics in the american past and present in religion and social conflict.** New York: Oxford University Press, 2012.
- Lucian W. Pye.. **Political Culture and Political Development. Edited by Verba. Ed. by Lucian W. Pye and Sidney.** Princeton. N.J: Princeton University Press, 2014.
- Organski. A. F. K.. **The Stages of Political Development.** Network: Knopf, 2015.
- Robert. A. Dahl.. **Political Opposition in Western Democratic.** New Haven: Yale University Press, 1966.
- Roland Pennock & David Smith. **Political Science.** New York: McMillan, 2004.
- Schumpeter. Joseph A.. **Capitalism. Socialism and Democracy.** 6th edition. New York: Rout ledge, 2006.
- W.J.M. Mackenzie. **Politics and Social Science.** Middlesex: Penguin Book, 2013.
- W.S. Runciman. **Social Science and Political Theory. second edition.** London: Cambridge University Press, 2009.
- William A. Robson. **"Local Government."** Encyclopaedia of Social Science. Vol.x. New York: The Macmillan Co., 2013.
- Wit. Daniel. **A Comparative Survey of Local Government and Administration.** Bangkok: Prachandra Printing Press, 2006.
- Yamane. T.. **Statistic : An Introductory Analysis.** 3rd ed.. New York: Harper and Row, 2003.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

๑. พระเมธีสุตาทภรณ์, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต นครราชสีมา
๒. รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. รศ.เนตรชนก บัวนาค อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
๔. ผศ.ดร.พิมพ์พจี บรรจงปฐ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครราชสีมา
๕. ผศ.ดร.สกุล วงษ์กาฬสินธุ์ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครราชสีมา

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ รุ่งเรือง มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อาคารเรียนรวม โทรที่ ชั้น 5 โทร 8 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดสุรินทร์ 33110
โทร 035 - 248 - 000 ต่อ 8202-8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : sru.mcu.ac.th
E-mail : sru@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๘๒/ ๑ ๖๒๘

ณ 11/01/๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ร่วมดำเนินงานเพื่อส่งเสริมที่เป็นประโยชน์ของ
เรียน นส.ดร.สุภา จงศ์กรณสินธุ์ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ถึงที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการชุมชนสัมพันธ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำชุมชนสัมพันธ์ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางพัชราภรณ์ นามสกุล (นามจริง) วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ รุ่งเรือง มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ๒๕๖๐๓๐๐๖๐๐๓ มีชื่อหลักสูตร
ปริญญาชุมชนสัมพันธ์ สาขาวิชาครูสอนพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
"ผลกระทบที่มีต่อสังคมในแง่จิตวิทยาของครูสอนพิเศษในโรงเรียนเอกชน" เพื่อเป็นวิทยานิพนธ์ของภาควิชาศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ รุ่งเรือง
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ในการศึกษานี้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีผลกระทบต่อวิทยาลัยพัฒนศาสตร์ รุ่งเรืองแล้วแต่ที่
ว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้ที่ปรึกษาและ
เป็นที่ปรึกษาที่มีผลดีต่อโครงการวิจัยของวิทยาลัยพัฒนศาสตร์ รุ่งเรือง โดยไม่มีค่าตอบแทน
วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ รุ่งเรือง ขอแสดงความขอบคุณเป็นอย่างสูง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะได้รับ
ความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอแสดงความนับถือ
ขอแสดงความนับถือ
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุภา จงศ์กรณสินธุ์)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยพัฒนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ภาคผนวก ค
การวิเคราะห์ค่า IOC

ตารางผนวกที่ ๑ ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความเกี่ยวกับพลวัตทางการเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

คำถาม ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕			
๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๗	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๘	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๙	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๐	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๓	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๐.๘	ใช้ได้
๑๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๗	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๘	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๐.๘	ใช้ได้
๑๙	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๐	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้

ตารางผนวกที่ ๒ ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับหลักสารานุกรม ๖

คำถาม ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕			
๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๗	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๘	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๙	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๐	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๒	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๑๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๔	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๑๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๗	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๘	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๙	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๐	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้

๒๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๗	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๘	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้

ตารางผนวกที่ ๓ ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทาง
การเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

คำถาม ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕			
๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๗	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๘	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๙	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๐	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๗	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๘	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๙	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้

๒๐	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๖	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๗	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๘	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒๙	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้

ตารางผนวกที่ ๓ (ต่อ)

คำถาม ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ความหมาย
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕			
๓๐	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๓๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๓๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๓๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๓๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้

ภาคผนวก จ
การหาค่าความเชื่อมั่น

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.929	82

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	333.900	523.610	.436	.930
a2	333.867	529.706	.439	.931
a3	334.000	522.414	.595	.929
a4	333.967	518.999	.491	.929
a5	333.867	522.464	.589	.929
a6	333.700	516.631	.445	.928
a7	333.533	517.154	.578	.928
a8	333.400	514.869	.409	.928
a9	333.433	512.392	.455	.928
a10	333.233	519.564	.693	.929
a11	333.233	520.806	.677	.929
a12	333.433	515.702	.739	.929
a13	333.633	519.206	.559	.929
a14	333.667	518.851	.419	.929
a15	334.067	512.133	.420	.928
a16	333.500	507.431	.573	.927
a17	334.000	516.828	.626	.929
a18	333.633	510.171	.643	.928
a19	333.333	509.126	.629	.927
a20	333.767	520.599	.441	.929
a21	333.600	517.766	.540	.929
a22	333.667	510.575	.639	.928
a23	333.467	512.189	.495	.928
a24	333.300	512.010	.536	.928
a25	333.400	507.283	.602	.927
a26	333.400	507.007	.611	.927

a27	333.400	499.283	.718	.926
a28	333.300	504.907	.719	.927
a29	333.433	515.357	.514	.928
a30	333.567	514.185	.485	.928
a31	333.467	503.913	.667	.927
a32	333.367	511.344	.604	.927
a33	333.700	518.148	.501	.929
a34	333.500	513.569	.493	.928
a35	333.833	519.799	.549	.929
a36	333.833	517.109	.547	.929
a37	333.667	524.092	.660	.929
a38	333.833	519.247	.671	.929
a39	333.800	517.407	.476	.928
a40	333.900	508.990	.600	.927
a41	333.800	514.234	.493	.928
a42	333.700	520.631	.532	.929
a43	333.867	519.085	.401	.928
a44	333.500	509.155	.556	.927
a45	333.433	509.426	.542	.928
a46	333.667	513.471	.462	.928
a47	333.833	518.006	.577	.928
a48	333.733	515.513	.457	.928
a49	333.967	523.826	.671	.929
a50	333.900	521.403	.566	.930
a51	333.700	520.631	.428	.929
a52	333.833	512.351	.462	.928
a53	334.100	515.748	.583	.928
a54	334.100	521.197	.602	.929
a55	334.233	518.461	.505	.929
a56	334.133	524.464	.439	.930
a57	334.000	526.345	.047	.931
a58	334.167	517.730	.412	.929
a59	333.867	512.464	.564	.929
a60	334.167	513.937	.425	.928
a61	333.900	515.128	.408	.928
a62	333.800	513.131	.490	.928
a63	333.867	520.533	.650	.929
a64	333.800	523.890	.559	.929
a65	333.667	515.471	.473	.928
a66	333.833	514.282	.469	.928
a67	333.767	518.530	.552	.929

a68	334.033	523.413	.436	.930
a69	333.933	527.651	.619	.930
a70	334.033	520.309	.722	.929
a71	334.000	515.241	.732	.929
a72	334.100	516.645	.533	.929
a73	334.000	513.862	.550	.929
a74	333.800	515.959	.447	.929
a75	333.933	512.133	.567	.928
a76	333.967	527.482	.626	.930
a77	333.900	523.610	.747	.930
a78	334.033	518.861	.701	.929
a79	333.967	523.344	.645	.930
a80	333.900	516.783	.557	.929
a81	333.433	512.392	.455	.928
a82	333.233	519.564	.593	.929

ภาคผนวก ฉ
เครื่องมือการวิจัย (แบบสอบถาม)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษา เรื่อง “พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น” โปรดตอบแบบสอบถามตามความเห็นอย่างแท้จริงให้ครบถ้วนทุกข้อคำถาม คำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับ และจะไม่มีผลกระทบใดๆ ทั้งสิ้น

๒. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย ๓ ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพลวัตทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ (หลักธรรมอันก่อให้เกิดความสามัคคี)

ตอนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

ตอนที่ ๕ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิดที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความร่วมมือตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางไพวรรณ บุริมาต

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปีการศึกษา ๒๕๖๓

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง
ในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความต่อไปนี้ให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริง
เกี่ยวกับตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. เพศ

 ชาย หญิง

๒. อายุ

 ๑๘ - ๒๕ ปี ๒๖ - ๓๐ ปี ๓๑ - ๔๐ ปี ๔๑ - ๕๐ ปี ๕๑ - ๖๐ ปี ๖๐ ปีขึ้นไป

๓. สถานภาพ

 สมรส โสด หม้าย/หย่าร้าง

๔. การศึกษา

 ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

๕. รายได้ต่อเดือน

ต่ำกว่า ๙,๐๐๐ บาท

๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท

๓๐,๐๐๑ ขึ้นไป

๙,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท

๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท

ตอนที่ ๒ พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น

พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของนักการเมืองท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบของตน					
๑. การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นต้องปฏิบัติหน้าที่ตามขอบเขตอำนาจและสามารถเข้าร่วมทำงานกับข้าราชการประจำได้					
๒. นักการเมืองท้องถิ่นต้องปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการและประชาชน					
๓. นักการเมืองท้องถิ่นต้องยึดหลักความเสมอภาคในการให้บริการประชาชน					
๔. นักการเมืองท้องถิ่นเมื่อได้รับการเลือกตั้งนักการเมืองท้องถิ่นจะต้องร่วมแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของประชาชน					
๕. นักการเมืองท้องถิ่นต้องสะท้อนปัญหาความต้องการต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่					
การเคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม					
๖. นักการเมืองท้องถิ่นใช้กฎหมายลดความขัดแย้งทางความคิดทางการเมือง					
๗. นักการเมืองท้องถิ่นใช้วิธีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยประสบความสำเร็จ					
๘. นักการเมืองท้องถิ่นใช้กฎหมายและข้อบังคับให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่น					
๙. นักการเมืองท้องถิ่นใช้กฎหมายและการอยู่ร่วมกัน					

แก้ปัญหาความเห็นต่างทางการเมือง					
๑๐. นักการเมืองท้องถิ่นใช้กฎระเบียบข้อบังคับสร้างความเป็นธรรมในการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับของสังคม					

พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของนักการเมืองท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต					
๑๑. นักการเมืองท้องถิ่นร่วมตัดสินใจทางการเมืองอย่างชอบธรรมมีการยอมรับผลกระทบอันอาจจะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจร่วมกัน					
๑๒. นักการเมืองท้องถิ่นเคารพสิทธิผู้อื่นและจะต้องไม่ใช่สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น					
๑๓. นักการเมืองท้องถิ่นยอมรับความแตกต่าง เคารพสิทธิและรู้จักที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น					
๑๔. นักการเมืองท้องถิ่นใช้นโยบายนำกิจกรรมทางการเมือง					
๑๕. นักการเมืองท้องถิ่นรับฟังข้อเสนอแนะทางการเมืองด้วยความจริงใจ					
การมีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม					
๑๖. การเป็นนักการเมืองท้องถิ่นสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการและกิจกรรมทางการเมือง					
๑๗. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีจิตอาสาเข้ามาทำหน้าที่แทนประชาชน					
๑๘. นักการเมืองท้องถิ่นให้การช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน การบริการชุมชน ทำประโยชน์เพื่อสังคม					
๑๙. นักการเมืองท้องถิ่นจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ชุมชนการกระทำ ความดีการเอื้ออาทรเห็นอกเห็นใจ					

ซึ่งกันและกัน					
๒๐. นักการเมืองท้องถิ่นเป็นแกนก่อให้เกิดความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน					

ตอนที่ ๓ หลักสารานีธรรม ๖ (หลักธรรมอันก่อให้เกิดความสามัคคี)

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น

หลักสารานีธรรม ๖ (หลักธรรมอันก่อให้เกิดความสามัคคี)	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านกายกรรม (การทำดีกันมีน้ำใจช่วยเหลือกัน)					
๑. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีการแสดงกิริยาอาการสุภาพในการปฏิบัติงานต่อผู้ร่วมงานทั้งต่อหน้าและลับหลัง					
๒. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีน้ำใจช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ					
๓. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีการแสดงออกต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยเมตตา คือ แสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน					
๔. นักการเมืองท้องถิ่นมีการบริหารงานโดยปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบอย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ					
๕. นักการเมืองท้องถิ่นมีความเอาใจใส่เกี่ยวกับปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสร้างสรรค์					
ด้านวจีกรรม (การพูดดีต่อกันให้เกิดความสามัคคี)					
๖. นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ พูดจาดี มีอัธยาศัยไมตรีดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีความสามัคคี					
๗. นักการเมืองท้องถิ่นให้คำเสนอแนะหรือทักท้วง					

ต่อเพื่อนร่วมงานอย่างสุภาพ					
๘. นักการเมืองท้องถิ่นมีเทคนิคในการรับฟังคำ วิพากษ์วิจารณ์ ชักถามหรือให้คำปรึกษาหารือ ให้คำแนะนำต่างๆ					
๙. นักการเมืองท้องถิ่นใช้คำพูดภาษาที่สุภาพเมื่อ สนทนาพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน					
๑๐. นักการเมืองท้องถิ่นใช้วาทศิลป์ในการพูดคุย กับเพื่อนร่วมงานและให้เกียรติซึ่งกันและกัน					

หลักสราณียธรรม ๖ (หลักธรรมอันก่อให้เกิดความสามัคคี)	ระดับความคิดเห็น				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
ด้านมโนกรรม (การคิดดีเสียสละ)					
๑๑. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยความ เสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวม อุทิศตนเพื่องาน					
๑๒. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยการเอาใจ ใส่ดูแลทุกข์ สุขของผู้ร่วมงานเป็นอย่างดี คิดทำสิ่งที่เป็น ประโยชน์					
๑๓. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยความมี จิตใจที่ซื่อสัตย์ สุจริต โดยไม่มีความโลภใช้หน้าที่ แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน					
๑๔. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยความ ยุติธรรมเป็นกลางไม่ลำเอียง					
ด้านสาธารณโภคี (การจัดสรรผลประโยชน์ต่อ ส่วนรวมสนับสนุนพัฒนาท้องถิ่น)					
๑๕. มีการจัดสรรสวัสดิการหรือการสนับสนุนการ ทำงานท้องถิ่น ตามความเหมาะสม เป็นธรรมแก่ทุกคน					
๑๖. นักการเมืองท้องถิ่นการบริหารงานด้วยความมี					

น้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่					
๑๗. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยความเสียสละไม่ช่วงชิงของส่วนรวมมาเป็นของตน					
๑๘. นักการเมืองท้องถิ่นตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะผู้บริหารโดยมุ่งความสำเร็จเพื่อประโยชน์สูงสุดกับท้องถิ่น					
๑๙. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานโดยให้ความสำคัญกับการตัดสินใจภายใต้มติที่ประชุมที่ผ่านการเห็นชอบจากบุคลากรส่วนใหญ่					
หลักสารานุกรม ๖ (หลักธรรมอันก่อให้เกิดความสามัคคี)	ระดับความคิดเห็น				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
ด้านศีลสามัญญตา (ไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นแบบอย่างที่ดี)					
๒๐. นักการเมืองท้องถิ่นมีความประพฤติสุจริตดีงาม ถูกต้องตามระเบียบวินัย					
๒๑. นักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่โดยรักษาระเบียบวินัย ไม่ทำ ตนให้เป็นที่น่ารังเกียจหรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ					
๒๒. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยปราศจากอคติ และทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
๒๓. นักการเมืองท้องถิ่นเคารพในสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกต่อผู้ร่วมงาน ไม่หลงอำนาจ ไม่ใช่อำนาจข่มขู่ผู้ร่วมงาน					
๒๔. นักการเมืองท้องถิ่นเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ คิดและวางแผนการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ					

ด้านทฤษฎีสамัญญดา (รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นนำไปสู่การจัดปัญหา)					
๒๕. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานโดยมีความเห็นชอบร่วมกันในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่การจัดซึ่งปัญหา					
๒๖. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานโดยมีภาวะผู้นำสูงรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่าง และยอมรับได้					
๒๗. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานโดยยึดถืออุดมคติ หลักแห่งความดีงามหรือจุดหมายสูงสุดอันเดียวกัน					
๒๘. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานโดยเมื่อการปฏิบัติงานมีปัญหา จะมีการประชุมแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี					

ตอนที่ ๔ การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น

การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย					
๑. ระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้รูปแบบรัฐสภา เป็นรูปแบบการปกครองที่เหมาะสมกับสังคมไทย					
๒. ระบบการเลือกตั้งของไทยในปัจจุบันเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม					
๓. การซื้อสิทธิ์ขายเสียงถือเป็นเรื่องที่ผิดสำหรับการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย					

๔. ในระบอบการปกครองประชาธิปไตย ประชาชน ทุกคนมีเสียงหนึ่งเสียงเท่าเทียมกัน					
๕. การเมืองเป็นเรื่องที่สามารถกำหนดได้จาก การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
การยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและ ศักดิ์ศรีของบุคคล					
๖. ประชาชนทุกคนควรมีโอกาสที่เท่าเทียมกันใน การมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายของรัฐบาล					
๗. นักการเมืองท้องถิ่นเป็นอาชีพที่มีเกียรติ					
๘. เสียงทุกเสียงที่ลงคะแนนในการเลือกตั้งมีค่า สำหรับนักการเมืองท้องถิ่น					
๙. การส่งเสริมบทบาทสตรีให้มีความเท่าเทียม กันทางการเมือง					
การเคารพกติกาของการปกครองแบบ ประชาธิปไตย					
๑๐. การปกครองในระบอบประชาธิปไตยควรฟัง เสียงส่วนใหญ่ แต่ไม่ควรละเลยเสียงส่วนน้อย					

การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใน ระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
๑๑. นโยบายในการบริหารท้องถิ่นต้องผ่านการ รับรองจากสภาท้องถิ่น					
๑๒. สภาท้องถิ่นทำหน้าที่ในการตรวจสอบ ถ่วงดุลการทำงานของฝ่ายบริหารขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น					
๑๓. การซื้อสิทธิ์ขายเสียงถือเป็นการไม่เคารพ กติกาในการปกครองระบบประชาธิปไตย					

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง					
๑๔. การไปเลือกตั้งถือเป็นวิธีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย					
๑๕. การเสวนาทางการเมืองเป็นสิ่งที่ทำได้อย่างสร้างสรรค์ในกรอบของกฎหมาย					
๑๖. การเข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น					
๑๗. การมีส่วนร่วมรณรงค์เพื่อให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง					
การมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง					
๑๘. ยอมรับในการควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ					
๑๙. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีจิตสาธารณะ รักความเป็นธรรม					
๒๐. นักการเมืองท้องถิ่นมีความกล้าหาญทางจริยธรรมในวิถีทางที่ถูกต้องเหมาะสม					
๒๑. การเคารพกฎหมายถือเป็นคุณสมบัติหนึ่งในการเป็นพลเมืองที่ดี					
๒๒. การปฏิบัติตามหลักการบริหารจัดการที่ดีถือเป็นพลเมืองที่ดีของท้องถิ่น					

การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใน ระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
การมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์					
๒๓. ความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชน นับเป็น ปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาของ นักการเมืองท้องถิ่น					
๒๔. ความจริง ความดี ความงาม เป็นพื้นฐาน เบื้องต้นในการปกครองท้องถิ่น					
๒๕. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทำให้คนไทย ทั้งหลายมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น					
๒๖. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นปัจจัยเอื้อ ต่อการความเหลื่อมล้ำและความเสียเปรียบของ คนในชุมชน					
การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและ เป็นไปในทางสร้างสรรค์					
๒๗. การรับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชนทุก ระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว เครือญาติ หมู่บ้าน ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น					
๒๘. การเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็น ผู้อื่นถือเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานท้องถิ่น					
๒๙. การเสริมสร้างความรู้ในการพัฒนากิจกรรม ทางการเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น					
๓๐. การใช้วิจารณ์ญาณทำให้สังคมการเมือง ท้องถิ่นเป็นสังคมที่ใช้ความรู้ ใช้สติแก้ปัญหา					
การไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ					
๓๑. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีจิตสาธารณะรัก ความเป็นธรรมสำนึกในพันธะหน้าที่ต่อสังคม					
๓๒. การรับฟังความคิดเห็นจะช่วยลดความ ขัดแย้งและความรุนแรงทางการเมือง					
๓๓. ใช้ระบอบประชาธิปไตย อำนาจอธิปไตย					

อำนาจบริหารอำนาจตุลาการสนับสนุนการทำ กิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น					
๓๔. การใช้อำนาจให้พลเมืองมีสิทธิหรือมีอำนาจ อย่างเสมอภาค เป็นธรรมในการมีส่วนร่วม นำเสนอแผนพัฒนาท้องถิ่น					

ตอนที่ ๕ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดระบุปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณที่ได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี และ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ช
เครื่องมือการวิจัย (แบบสัมภาษณ์)

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

คำชี้แจง

๑. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาเรื่อง “พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น” ซึ่งท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ถูกสัมภาษณ์แบบสอบถาม โปรดตอบแบบสัมภาษณ์ตามความคิดเห็นของท่านอย่างแท้จริงได้ครบถ้วนทุกข้อความ

๒. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยนี้จัดทำขึ้น จำนวน ๑ ชุด

เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ๔ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ ๑ พระนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน ๒ รูป

กลุ่มที่ ๒ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๙ คน

กลุ่มที่ ๓ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน ๔ คน

กลุ่มที่ ๔ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๒ คน

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากท่านในการให้สัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์ในครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางไพวรรณ บุริมาตร

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปีการศึกษา ๒๕๖๓

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง
ในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview)

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์..... ฉายา/นามสกุล.....

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน.....

สถานที่สัมภาษณ์

.....

วัน เดือน ปี

.....

ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับพลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ดังนี้

๑. พลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

๑.๑ ท่านมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๑.๒ การเคารพกฎหมายและกติกในการอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๑.๓ การรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตเป็นการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๑.๔ การมีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวมเป็นการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๒. คุณธรรมนักรบเมืองตามหลักสาราณียธรรม ๖ (หลักธรรมอันก่อให้เกิดความสามัคคี)

๑. ท่านมีแนวทางในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามหลักสาราณียธรรม ๖ ในประเด็นเรื่องการทำดีกันมีน้ำใจช่วยเหลือกันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๒. ท่านมีแนวทางในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามหลักสาราณียธรรม ๖ ในประเด็นเรื่องการพูดดีต่อกันให้เกิดความสามัคคีอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๓. ท่านมีแนวทางในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามหลักสาราณียธรรม ๖ ในประเด็นเรื่องการคิดดีเสียสละอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๔. ท่านมีแนวทางในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามหลักสราณียธรรม ๖ ในประเด็นเรื่องการจัดสรรผลประโยชน์ต่อส่วนรวมสนับสนุนพัฒนาท้องถิ่นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๕. ท่านมีแนวทางในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามหลักสราณียธรรม ๖ ในประเด็นเรื่องไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๖. ท่านมีแนวทางในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามหลักสราณียธรรม ๖ ในประเด็นเรื่องรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นนำไปสู่การจัดปัญหาอย่างไร

๓. การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

๑. ท่านมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๒. ท่านการยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคลอย่างไร

.....
.....
.....

๓. การเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตยมีความสำคัญอย่างไร

.....
.....
.....

๔. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครองมีความสำคัญอย่างไร

.....
.....
.....

๕. การมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเองเป็นสิ่งสำคัญต่อนักการเมืองท้องถิ่นอย่างไร

.....
.....
.....

๖. นักการเมืองท้องถิ่นที่มองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ส่งผลต่อการบริหารงานท้องถิ่นอย่างไร

.....
.....
.....

๗. นักการเมืองท้องถิ่นยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ส่งผลต่อการบริหารงานท้องถิ่นอย่างไร

.....
.....

.....

.....

๘. การไม่มีจิตใจแบบเผด็จการเป็นการเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมือง
ท้องถิ่นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านในการตอบแบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ซ
รายนามผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

รายนามผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน ๑๗ รูปหรือคน

ลำดับ	ชื่อฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง	วันที่สัมภาษณ์
๑	พระเทพสีมาภรณ์	เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา และ รองอธิการบดีวิทยาเขตนครราชสีมา	๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓
๒	พระสีหราชสมาจาร มุนี	รองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา	๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓
๓	จำสืบเอกโสภา พล ดงนอก	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้าน หัน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา	๑๓ กันยายน ๒๕๖๓
๔	นางศุภรต์ สมิ์ เชิดชู	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล บ้านหัน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา	๑๓ กันยายน ๒๕๖๓
๕	นายเอกภพ โทมร ศักดิ์	นายกเทศมนตรีตำบลห้วยทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา	๑๒ กันยายน ๒๕๖๓
๖	นายศิริพงศ์ มกรพงศ์	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน จังหวัดนครราชสีมา	๑๙ กันยายน ๒๕๖๓
๗	นางวนิษา พรสันเทียะ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลด่าน เกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา	๑๗ กันยายน ๒๕๖๓
๘	ดร.นิธิศ คงอินทร์	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้าน หันและรองเลขาธิการคณะกรรมการ สมาคมข้าราชการส่วนท้องถิ่นแห่ง ประเทศไทย	๑๓ กันยายน ๒๕๖๓
๙	นายชลาล พัฒนกำชัย	สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา	๒๐ กันยายน ๒๕๖๓
๑๐	นายดนัย ตั้งเจ็ดจำ	นายกเทศมนตรีตำบลพิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา	๒๐ กันยายน ๒๕๖๓

ลำดับ	ชื่อฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง	วันที่สัมภาษณ์
๑๑	นางพิทยา พรสันเทียะ	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา	๑๗ กันยายน ๒๕๖๓
๑๒	ดร.บุญช่วย พาณิชย์กุล	อดีตกำนันตำบลหินดาด อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา	๑๙ กันยายน ๒๕๖๓
๑๓	ดร.วราภุมิ สุวะโสภา	อดีตปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา	๑๒ กันยายน ๒๕๖๓
๑๔	รศ.ดร.เอกรัตน์ เอกศาสตร์	อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	๑๙ กันยายน ๒๕๖๓
๑๕	พล.ต.ดร.ณัฐ สวาสดีรัตน์	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ	๒๔ กันยายน ๒๕๖๓
๑๖	ดร.วพัญญู ภูครองนา	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๔ กันยายน ๒๕๖๓
๑๗	ดร.วิเชียร นามการ	อาจารย์พิเศษ สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๔ กันยายน ๒๕๖๓

ภาคผนวก ฅ
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

ที่ ๑7 สค๐๕/๕

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร วิทยาเขต
จตุรพักตรพิมาน ถนนวิจิตร ซอย 5 ซอย ๑ 504
เลขที่ 19 หมู่ 1 ตำบลน้ำโมง อำเภอศรีสงคราม
จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 31170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : sru.ac.th
E-mail : sru@ru.ac.th

๒๓ กรกฎาคม ๒๕5๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
เรียน ร.ศ.เอกรัตน์ เอกศาสตร์ อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครราชสีมา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางไพวรรณ นามสกุล ปริมาพร รหัสประจำตัวนักศึกษา ๒๕๐๑๐๔๕๖๐๔ นักศึกษาระดับปริญญา
ตรี วิทยาลัยบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ผลของการ
ร่วมมือกับภาคเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น" ซึ่งเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความจำเป็นต่อเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการวิจัยไปพร้อม
ความอนุเคราะห์ที่ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ทางการต่อไป วิทยาลัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เป็นอย่างนี้ว่าจึงได้เรียนความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อ
ทรงวิญญูณาการ ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เอมศักดิ์ หอมเมหา)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ผู้ประสานงาน : นางไพวรรณ ปริมาพร
โทร : ๐๓5-๒๔๘๖๐-๒๕๐๔

รองศาสตราจารย์ ดร.เอมศักดิ์ หอมเมหา

ภาคผนวก ญ

รายนามผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สนทนากลุ่มเฉพาะ)

รายนามผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สนทนากลุ่มเฉพาะ)
รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
จำนวน ๑๓ รูปหรือคน

ลำดับ	ชื่อฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง
๑	รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
๒	รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์
๓	รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	รองคณบดี คณะสังคมศาสตร์
๔	พระครูศรีปริยัติวิสุทธิ, ดร.	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ วิทยาเขตนครราชสีมา
๕	พระครูปลัดนิเวศ ชินวโร, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มจร. วิทยาเขตนครราชสีมา
๖	ดร.ชุตินันท์ วงษ์อมรวิทย์	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มจร. วิทยาเขตนครราชสีมา
๗	ดร.เบญญาภา อัจฉฤกษ์	นักวิจัยชุมชนจังหวัดนครราชสีมา
๘	นายรชตะ ด้านกุล	อดีตสมาชิกสภาจังหวัดอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
๙	นายยศพล นนทขุนทด	อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลด่านใน อำเภอด่าน ขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
๑๐	นายสิรภพ นิติภัทร	นิติกรประจำองค์การบริหารส่วนตำบลด่านใน อำเภอ ด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
๑๑	ดร.ภัทรพล บัญชาจารุรัตน์	นายกเทศมนตรีตำบลกุดจิก ตำบลกุดจิก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา
๑๒	น.ส.พิรุชญาณ์ พงศ์ธนากุลศิริ	ผู้อำนวยการกองคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหัน ต.บ้านหัน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
๑๓	นายชาญชัย เเด่นจักวาท	ธรรมาภิบาลจังหวัดนครราชสีมา

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สนทนากลุ่มเฉพาะ)

ที่ อว ๕๐๐๕๒/ ๗ ๒๕๖๕

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี คณะวิศวกรรมศาสตร์
ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหการ มหาวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม ไร่มณี ชั้น 5 ห้อง B.504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไย อำเภอศรีษะเกษ
จังหวัดนครราชสีมา 31170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gpm.mcu.ac.th
E-mail : gpm@mcu.ac.th
๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน นายชาญชัย เสน่จักรวาท ธรรมภิบาลจังหวัดนครราชสีมา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ ฉบับ

เมื่อด้วย นางพิภพวรรณ นามสกุล ปุริมากร รหัสประจำตัวนิสิต ๒๕๐๑๑๐๔๑๐๔ นิสิตหลักสูตร
ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
"พฤติกรรมการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น"
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ นิสิตหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ธัญบุรีได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงได้เชิญ
ท่านเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง "พฤติกรรมการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบ
ประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น" ในวันที่จันทร์ที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป
ณ เรืองธรรมวิจิตรบุรี วัดคำปอน ตำบลคำปอน อำเภอคำชะโนด จังหวัดนครราชสีมา หลักสูตรปริญญาตรี
บัณฑิต สาขาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี หรือเป็นอย่างไรบ้างก็ได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความร่วมมือที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ศาสตราจารย์ ดร.สุพาท สุนะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชาวิศวกรรมศาสตร์

นางสาวปิยะมาศ นามสกุล

ผู้ประสานงาน : นางพิภพวรรณ ปุริมากร
โทร : ๐๘๕ ๖๖๖๖-๖๖๖๕

ภาคผนวก ก
ตัวอย่างภาพการสัมภาษณ์

สัมภาษณ์จำสิบเอกโสภา พลตงนอก
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหัน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
วันจันทร์ที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓

สัมภาษณ์นางศุภรต์มี เชิดชู
รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหัน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
วันจันทร์ที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓

สัมภาษณ์ ดร.นิธิศ คงอินทร์
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหัน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
รองเลขาธิการคณะกรรมการสมาคมข้าราชการส่วนท้องถิ่นแห่งประเทศไทย
วันจันทร์ที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๓

สัมภาษณ์ ผศ.ดร.ยุทธนา พูนเกิดมะเรียง
อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
วันอังคารที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๓

ภาคผนวก ฐ
ภาพการสนทนากลุ่มเฉพาะ

ภาพการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
ณ เรือนธรรมวิจิตรนรี วัดด่านโน ตำบลด่านโน อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
วันจันทร์ที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-นามสกุล : นางไพวรรณ ปุริมาต
- วัน/เดือน/ปีเกิด : วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๑๙
- ภูมิลำเนา : ๑๖๔ หมู่ ๖ ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา ๓๐๑๙๐
- การศึกษา
- พ.ศ. ๒๕๔๔ : วิทยาศาสตร์บัณฑิต (คหกรรมศาสตร์ทั่วไป)
สถาบันราชภัฏนครราชสีมา
- พ.ศ. ๒๕๕๘ : บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การจัดการภาครัฐภาคเอกชน)
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- พ.ศ. ๒๕๖๑ : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การพัฒนาสังคม)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ประสบการณ์ทำงาน
- พ.ศ. ๒๕๕๘-ปัจจุบัน : อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
โทร. ๐๔๔-๙๒๔๕๕๔
- ผลงานทางวิชาการ
- : ไพวรรณ ปุริมาต และ เบญญาภา อัจฉฤกษ์. “รูปแบบและกระบวนการจัดการศึกษาคณะสงฆ์เพื่อรองรับการพัฒนาสังคมไทย”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี, นครปฐม. (๙-๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑) : ๒๓๖-๒๔๕.
- : ไพวรรณ ปุริมาต และ เบญญาภา อัจฉฤกษ์. “การพัฒนาระบบนิเวศในกระบวนการผลิตผ้าไหมของชุมชนในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๓ และนานาชาติครั้งที่ ๒. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน, น่าน. (๑๕-๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๑) : ๒๕-๓๕.
- : ไพวรรณ ปุริมาต. “การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา” วารสารมหาจุฬานาครทรรค์. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑๒. (ธันวาคม ๒๕๖๓).

- ปีสำเร็จการศึกษา : ไพวรรณ ปุริมาตร. “พลวัตการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใน
ระบอบประชาธิปไตยของนักรการเมืองท้องถิ่น”. วารสาร มจร พุทธ
ปัญญาปริทรรศน์. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑. (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๔).
- ที่อยู่ปัจจุบัน : ปีการศึกษา ๒๕๖๓
: ๑๖๔ หมู่ ๖ ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา ๓๐๑๙๐
โทรศัพท์ ๐๘๕-๗๗๘๖๒๘๔ E-mail : paiwanpuri@hotmail.com